

אוניברסיטת תל-אביב

ידיעון תשע"ט

**בית הספר לרפואת שיניים
ע"ש מוריס וגבריאלה גולדשלגר**

בית הספר לרפואת שיניים
ע"ש מוריס וגבריאלה גולדשלגר

ידיעון תשע"ט 2018-2019

כל המידע בידיעון נתון לשינויים בהתאם לצרכי בית הספר.

ניתן למוצאו באינטרנט בכתובת <http://www.dental.tau.ac.il/>

תוכן העניינים

מוסדות ביה"ס - 5 עמ

הנהלת ביה"ס
מועצת ביה"ס
ראשי מחלקות, נושאי תפקידים
ועדות ביה"ס
מנהלת ביה"ס
קתדרות וקרנות מחקר והוראה

מורי ביה"ס - 14 עמ

מתנדבי ביה"ס
תקנון ותכנית לימודים

מטרות ביה"ס

נהלים - 19 עמ

התנהגות הסטודנטים
נוכחות בשיעורים והשתתפות פעילה
פורום מחייב לקיום שיעור
שירות מילואים
דיווח על תאונות
המלצות לחיסונים
מצטייני דקאן

נהלים קליניים

נוהלי המרפאה / מעבדה
נוהלי קבלת מתרפאים לטיפול על ידי סטודנטים
נוהלי רישום ומילוי טפסים
נוהל מחייב לעבודה בזוגות
אישור לביצוע טיפול פרוטטי
פרוטוקול עבודה בשתלים -
אישור לטיפול במתרפאים
בטיחות במעבדה
אביזרי הוראה

קליניקות מעבר ומרפאות קיץ

תקנון לימודים

מבנה תכנית הלימודים
פטור מלימודים פרה-קליניים
תקנון הבחינות והערכת הישגים
בחנים

נוהל הסתייגות - ערעור על בחינה
ציונים במחלקות הקליניות על עבודה מעשית

תנאי מעבר בשנים הקליניות -

נוהלי מרפאות חודש יולי (שנה ה')

בחינות סיום

הפסקת לימודים

חידוש לימודים

ועדת תלמידים עליונה

תקנון עבודות גמר -

א. נוהל הצעה לעבודת גמר

ב. נוהל עבודת הגמר

ג. מבנה הפוסטר

ד. עבודות מצטיינות

ה. פרסום העבודה

ו. סמכויות

ז. סיום עבודת הגמר וקבלת ציון עובר

ח. צורת הדף הראשון להצעה

צורת הדף הראשון של עבודת הגמר

צורת השער האחורי באנגלית

טופס ציון למדריך

טופס ציון לסוקר

לוח שנת הלימודים תשע"ט

מערכת שעות לשנים הקליניות

מערכת שעות שנה ג' - קורסי רפואת שיניים בלבד

מערכת שעות שנה ד'

מערכת שעות שנה ה'

מערכת שעות שנה ו'

תורנויות במסגרת מרפאות הוראה ויעוץ

רשימת קורסים -

לימודי מחלקות רפואת שיניים -

לימודי המחלקה לאורתודונטיה

לימודי המחלקה לאנדודונטולוגיה

לימודי המחלקה לביולוגיה אורלית

לימודי המחלקה לכירורגיה של הפה והלסתות

לימודי המחלקה לפריודונטיה

לימודי המחלקה לפתולוגיה אורלית ורפואת הפה

כולל אבחנה אורלית ורדיולוגיה אורלית

לימודי המחלקה לרפואת שיניים לילדים

לימודי המחלקה לשיקום הפה -

קורסים נוספים במסגרת ביה"ס -

מבוא לרפואת הפה והשיניים א'

מערכות - מבוא לרפואה קלינית

שליטה בזיהומים ברפואת שיניים

קורס שינניות

ידיעון לימודי המשך ברפואת שיניים

נספחים -

1. אגרת סטודנט בנושא סיוע כלכלי

2. טופס ערעור על בחינה

3. עבודה ה-4 ידיים

4. נוהל עבודה עם תכנת דוקטור

5. מועדים מיוחדים לבחינות (הנחיות הרקטור)

**ביה"ס לרפואת שיניים
ע"ש**

**מוריס וגבריאלה גולדשלגר
אוניברסיטת תל-אביב
מיסודה של אחוות אלפה אומגה הבינלאומית**

הנהלת בית הספר

פרופ' ארוין וייס
ראש בית הספר

פרופ' צבי ארצי
פרופ' רפי פילו
פרופ' תמר ברוש
פרופ' אילנה קפלן
ד"ר זאב אורמיאנר

משתתפים בתוקף תפקידם :
פרופ' שלמה מטלון, מנהל המרפאות
רויטל לוסקי, רכזת ניהולית

מועצת בית הספר לרפואת שיניים

יו"ר מועצת ביה"ס – פרופ' ארוין וייס ראש ביה"ס

פרופ' יי לוינשטין	פרופ' אי גרוסמן – דקאן
פרופ' עי מוזס	ד"ר לי אדלר-אברמוביץ
פרופ' שי מטלון	ד"ר זי אורמיאנר
פרופ' יי ניסן	ד"ר די אלון
פרופ' קי נמקובסקי	פרופ' צי ארצי
פרופ' רי פילו	ד"ר סי בלומר
פרופ' בני פרץ	פרופ' תי ברוש
פרופ' גי צ'אושו	ד"ר דולב ערן
פרופ' אי צסיס	פרופ' אי הירשברג
פרופ' אי קוזלובסקי	פרופ' אי וינקור
פרופ' אי קפלן	פרופ' מי וינרב
ד"ר אי רוזן	פרופ' מי ורד
ד"ר ני שטרר	פרופ' חי טל
ד"ר ני שפק	ד"ר ני ירום
	ד"ר אי כפיר
	ד"ר אי לביב

משתתפת בתוקף תפקידה – רויטל לוסקי, רכזת ניהולית

ראשי המחלקות

ד"ר ניר שפק	ראש המחלקה לאורתודונטיה
ד"ר אנדה כפיר	ראש המחלקה לאנדודונטולוגיה
פרופ' תמר ברוש	ראש המחלקה לביולוגיה אורלית
בהקמה	החוג לכירורגיה של הפה והלסתות
ד"ר יפעת מנור	מרכזת היחידה לכירורגיה
ד"ר אילן ביתלתום	מ"מ ראש המחלקה לפריודונטיה והשתלות דנטליות
פרופ' מרילנה ורד	ראש המחלקה לפתולוגיה אורלית ורפואת הפה
ד"ר סיגלית בלומר	ראש המחלקה לרפואת שיניים לילדים
ד"ר זאב אורמיאנר	ראש המחלקה לשיקום הפה

נושאי תפקידים

פרופ' שלמה מטלון	מנהל המרפאות
פרופ' מירון וינרב	מנהל מעבדות המחקר
ד"ר חיה מאיר	מנהלת קורס שיננות
ד"ר ג'רמי אדל	אחראי מערך החיאה
ד"ר לזר כץ	אחראי מערך הדימות

ועדות ביה"ס לרפואת שיניים

ועדת הוראה

פרופ' רפי פילו – יו"ר

פרופ' בני פרץ
פרופ' אביטל קוזלובסקי
פרופ' אילן בלייברג

ד"ר זאב אורמיאנר
פרופ' מרילנה ורד
ד"ר אנדה כפיר
פרופ' עופר מוזס
נציגי סטודנטים

משתתפים בתוקף תפקידם:

פרופ' ארוין וייס – ראש ביה"ס

פרופ' אפרים וינוקור - יו"ר וועדת מורים לענייני תלמידים

רויטל לוסקי- רכזת ניהולית

נילי גרמנוב - מזכירת סטודנטים בכירה

ועדת הוראה ללימודי התמחות

פרופ' איגור צ'סיס - יו"ר

ד"ר עופר סרנה
ד"ר רחלי שריג
פרופ' אילנה קפלן
פרופ' אביטל קוזלובסקי

פרופ' צבי ארצי
פרופ' מרילנה ורד
ד"ר איילת זלוטוגורסקי
ד"ר שיפרה לברטובסקי
ד"ר סיגלית בלומר

משתתפים בתוקף תפקידם:

פרופ' ארוין וייס - ראש ביה"ס

רויטל לוסקי- רכזת ניהולית

גיודי לירי - מזכירת סטודנטים מזכירת הועדה

ועדת מחקר

פרופ' תמר ברוש - יו"ר

פרופ' שלמה מטלון
פרופ' יוסי ניסן
פרופ' רפי פילו

פרופ' צבי ארצי
ד"ר אנדה כפיר
פרופ' עופר מוזס

משתתפים בתוקף תפקידם:

פרופ' ארוין וייס - ראש ביה"ס

רויטל לוסקי- רכזת ניהולית

מיכל ארבל - מזכירת הוועדה

ועדת הוראה לתארים מתקדמים

ד"ר ניר שפק - יו"ר

פרופ' רפי פילו

פרופ' תמר ברוש
פרופ' אברהם הירשברג

משתתפים בתוקף תפקידם:

פרופ' ארוין וייס - ראש ביה"ס

רויטל לוסקי- רכזת ניהולית

נילי גרמנוב - מזכירת סטודנטים בכירה

ועדת סטודנטים עליונה

ד"ר אנדה כפיר - יו"ר

ד"ר ערן דולב   ד"ר דפנה מיתר

משתתפים בתוקף תפקידם:

פרופ' ארוין וייס - ראש ביה"ס

פרופ' אפרים וינוקור - יו"ר וועדת מורים לענייני תלמידים

רויטל לוסקי- רכזת ניהולית

נילי גרמנוב - מזכירת סטודנטים בכירה

ועדת מורים לענייני תלמידים

פרופ' אפרים וינוקור - יו"ר

ד"ר אלונה אמודי

ד"ר עמיר ויסמן

ד"ר עתליה וסרשטיין

ד"ר ניר עוזיאל

ד"ר פסיה רובין עמיר ויסמן
ד"ר עתליה

ד"ר שושנה רייטר

נציגי סטודנטים

משתתפים בתוקף תפקידם:

פרופ' ארוין וייס - ראש ביה"ס

פרופ' שלמה מטלון - מנהל המרפאות

רויטל לוסקי- רכזת ניהולית

נילי גרמנוב - מזכירת סטודנטים בכירה

ועדה לעבודות גמר

פרופ' מרילנה ורד - יו"ר

ד"ר אייל רוזן
ד"ר ניר שטרר
ד"ר רחלי שריג

פרופ' תמר ברוש
ד"ר איילת זלוטוגורסקי
פרופ' אביטל קוזלובסקי

משתתפים בתוקף תפקידם:

פרופ' ארוין וייס - ראש ביה"ס

רויטל לוסקי- רכזת ניהולית

גיודי לירי- מזכירת סטודנטים מזכירת הועדה

ועדת קבלה

ד"ר ערן דולב - יו"ר

פרופ' בני פרץ
פרופ' רפי פילו
ד"ר אמודי

משתתפים בתוקף תפקידם:

פרופ' ארוין וייס - ראש ביה"ס

רויטל לוסקי- רכזת ניהולית

נילי גרמנוב - מזכירת סטודנטים בכירה

ועדת השתלמויות

פרופ' קרלוס נמקובסקי - יו"ר

ד"ר תמר פינקלשטיין

ד"ר שפרה לברטובסקי
פרופ' יוסי ניסן

משתתפים בתוקף תפקידם:

פרופ' ארון וייס - ראש ביה"ס

רויטל לוסקי- רכזת ניהולית

מזכירת הוועדה- מיכל ארבל

ועדה לקשרי חוץ

פרופ' צבי ארצי- יו"ר

ד"ר מוריס שטראוס

ד"ר נועם ירום
פרופ' עופר מוזס

משתתפים בתוקף תפקידם:

פרופ' ארון וייס - ראש ביה"ס

רויטל לוסקי- רכזת ניהולית

אופיר דויטש מתאם חילופי סטודנטים

ועדה לבחירת מורים מצטיינים

ד"ר סיגלית בלומר- יו"ר

ד"ר מורן הרציאנו
ד"ר עופר סרנה

משתתפים בתוקף תפקידם:

פרופ' ארון וייס - ראש ביה"ס

רויטל לוסקי- רכזת ניהולית

ועדה לחומרים ולציוד דנטלי

פרופ' שלמה מטלון - יו"ר

ד"ר זאב אורמיאנר
פרופ' ישראל לוינשטיין
ד"ר תומר גולדברגר
ד"ר ערן דולב
משתתפים בתוקף תפקידם:
פרופ' ארוין וייס - ראש ביה"ס
רויטל לוסקי- רכזת ניהולית

ועדת בטיחות

פרופ' מירון וינרב - יו"ר

ד"ר לזר כץ
פרופ' שלמה מטלון
אבי מאירוביץ- נאמן בטיחות
אורית אבישר- נאמנת בטיחות
אלי יוסף- מנהל בית
משתתפים בתוקף תפקידם:
פרופ' ארוין וייס - ראש ביה"ס
רויטל לוסקי- רכזת ניהולית

ועדה להטמעת טכנולוגיות דנטליות

ד"ר ערן דולב - יו"ר
מר משה פרץ
ד"ר רוני קולרמן
ד"ר טל קורן
ד"ר יואב שפינקו

ד"ר זאב אורמיאנר
ד"ר לזר כץ
ד"ר נועה סדן
משתתפים בתוקף תפקידם:
פרופ' ארוין וייס - ראש ביה"ס
רויטל לוסקי- רכזת ניהולית

ועדת סיוע לסטודנטים נזקקים

רויטל לוסקי- יו"ר

פרופ' אפרים וינוקור
פרופ' שלמה מטלון
נציג סטודנטים

משתתפים בתוקף תפקידם :

פרופ' ארוין וייס - ראש ביה"ס

נילי גרמנוב - מזכירת סטודנטים בכירה

ועדת הוראה – קורס שיננות

ד"ר חיה מאיר - יו"ר

ד"ר טלי לוי
פרופ' עופר מוזס
זיוי נוימן
שירלי סביליה

משתתפים בתוקף תפקידם :

פרופ' ארוין וייס - ראש ביה"ס

רויטל לוסקי- רכזת ניהולית

ציונה אלכאוי - מזכירת קורס שיננות

מנהלת בית הספר

Email	טלפון	
talior@tauex.tau.ac.il	6409112	רכזת ניהולית- רויטל לוסקי
arbelmi@post.tau.ac.il	6404890	מזכירת ראש ביה"ס - מיכל ארבל
oritavisar@tauex.tau.ac.il	6405286	תקציבנית – אורית אבישר
galiabre@tauex.tau.ac.il	6409429	רכזת מורים וכח אדם – גליה ברזניק
niliger@tauex.tau.ac.il	6409307	מזכירת סטודנטים בכירה - נילי גרמנוב
studentsec@tauex.tau.ac.il	6409675	מזכירת סטודנטים - גיודי לירי
osnatp@tauex.tau.ac.il	6409112	מזכירת מינהל – אוסנת פרץ
ynurit@post.tau.ac.il	6406016	אחראית משרד קבלת מטופלים – נורית יושע
pardesy@tauex.tau.ac.il	6409857	יהודית פרדס- נציגת שרות לקוחות
ilanaz10866@gmail.com	6409301	סייעת ראשית – אילנה זהבי
balasy@post.tau.ac.il	6405980	רכז משק – יחזקאל בלס
peretzm@tauex.tau.ac.il	6405252	מתאם מחשוב – משה פרץ
alinap@tauex.tau.ac.il	6405252	מתאמת מחשוב- אלינה פרוסלין
eintmz@tauex.tau.ac.il	6406864	אחראי מעבדת הפנטום – אבי מאירוביץ
myardena@post.tau.ac.il	6409303	
elieyos@tauex.tau.ac.il	6409431	מנהל בית – אלי יוסף

קתדרות וקרנות מחקר והוראה

קתדרה בפתולוגיה של הפה ע"ש אד והרב שטיין
מופקד פרופ' ארוין וייס
The Ed and Herb Stein Chair in Oral Pathology
Incumbent Prof. Israel Kaffe

קתדרה לחקר ההשתלות ברפואת שיניים ע"ש ג'ראלד אי ניוזניק
מופקד פרופ' חיים טל
The Gerald A. Niznick Chair in Implant Dentistry
Incumbent Prof. H. Tal

קרן בטי ורלף רוטשטיין לרפואת שיניים משחזרת
The Bette and Ralph Rothstein Fund for Restorative Dentistry

קרן לפקו למחקר בביולוגיה אורלית לזכר מאוולין בראון לפקו
The Lefcoe Oral Biology Research Fund in Memory of Mavolyn Brown Lefcoe

קרן מחקר בהשתלות ברפואת שיניים על-שם זיגמונד ולולה פישל
The Siegmund and Lola Fischel Fund in Oral Implantology

קרן אלפה אומגה
The Alpha Omega Foundation

קרן אלפה אומגה - סניף תל-אביב
The Tel Aviv Chapter Alpha Omega Fund

קרן במבט לעתיד – מיסודה של אחוות אלפה אומגה
Focus on the Future; Founded by the International Alpha Omega Fraternity

קרן סם וריטה ברודי לציווד קליני ומדעי
The Sam and Rita Brodie Endowment for Clinical and Research Equipment

קרן המחקר בפתולוגיה אורלית ורפואת הפה ע"ש דייויד ושרה באביש
The David and Sarah Babich Research Fund in Oral Pathology and Oral Medicine

הרצאה שנתית בביולוגיה של העצם על-שם ד"ר ברנרד ג. ורודה סרנת
The Dr. Bernard G. and Rhoda Sarnat Lectureship in Bone Biology

קרן למחקר קליני ברפואת שיניים ע"ש טובה טורנהיים (לבית אלכסנדרוביץ) וארנסט טורנהיים.

The Ernst and Tova Turnheim (Nee Alexandrovitz)
Clinical Research Fund in Dentistry

*מורי ביה"ס לרפואת שיניים

המחלקה לאורתודונטיה

ראש המחלקה :	ד"ר ניר שפק
מרכז המחלקה :	ד"ר סלביה גרון
אחראי התמחות :	ד"ר עופר סרנה
מורי המחלקה :	ד"ר זאב אברהם, ד"ר אייל אורן, ד"ר מיכאל בלום, ד"ר יואל בלושטיין, ד"ר נעמי בכור, פרופ' תמר ברוש, ד"ר ערן גלייכר, ד"ר רות גלייס, ד"ר סילביה גרון, ד"ר, ד"ר צחי דרון, ד"ר משה דוידוביץ, ד"ר טליה סאייר-דיין, ד"ר סוטיטה דיסטהפורו, ד"ר עתליה וסרשטיין, פרופ' אלכסנדר ורדימון, ד"ר סנדרה טרבס, ד"ר תמר פינקלשטיין, ד"ר נועה סדן, ד"ר ענבר קגן, ד"ר ראנה קדרי, ד"ר שלמה קובו, ד"ר שירלי שנברגר, ד"ר מוריס שטראוס, ד"ר יואב שפינקו, פרופ' יהושע שפירא, ד"ר רחל שריג.

המחלקה לאנדודונטולוגיה

ראש המחלקה :	ד"ר אנדה כפיר
מרכז המחלקה :	ד"ר עמיר ויסמן
אחראי התמחות :	פרופ' איגור צסיס
מורי המחלקה :	פרופ' צבי מצגר, ד"ר דניאל אלקס, ד"ר רונן דביר, ד"ר רונלד ויגלר, ד"ר זיסו מאיר, ד"ר מורן הרציאנו, ד"ר קלרה פרידלנדר, פרופ' איגור צסיס, ד"ר טל קורן, ד"ר ראס פול, ד"ר אסתר רוזנברג, ד"ר נופר-בלאו ונציה, ד"ר תומר גולדברג, ד"ר אייל רוזן, ד"ר יואל טלישבסקי, ד"ר דנה פריד, ד"ר טל בקר, פרופ' אריה קאופמן, ד"ר שלמה אלבכרי,

המחלקה לביולוגיה אורלית

ראש המחלקה :	פרופ' תמר ברוש
מורי המחלקה :	פרופ' יצחק בינדרמן, פרופ' מירון וינרב, פרופ' תמר ברוש, ד"ר רונית בר-נס גרינשטיין, פרופ' צבי מצגר, ד"ר רחלי שריג, ד"ר סנדרה טרבס-מנוסביץ, ד"ר יבגני וינברג, פרופ' סנדו פיטרו, ד"ר ליהי אדלר-אברמוביץ

המחלקה לכירורגיה של הפה והלסתות

ראש המחלקה :	פרופ' גבריאל צ'אושו?
מרכזות המחלקה :	ד"ר יפעת מנור
מורי המחלקה :	ד"ר אמיר לביב, ד"ר יפעת מנור, ד"ר אדריאן קהן, ד"ר תום שמולי, ד"ר גל אבישי, ד"ר לאון גילמן, ד"ר דרור אלון, ד"ר טל יופה, ד"ר שושני יצחק, ד"ר דניאלה בלינדר, ד"ר רן יהלום.

המחלקה לפריודונטיה והשתלות דנטליות

מ"מ ראש המחלקה :	ד"ר אילן ביתלתום
מרכז המחלקה :	פרופ' קרלוס נמקובסקי
אחראי התמחות :	פרופ' צבי ארצי
מורי המחלקה :	פרופ' עופר מוזס
	ד"ר רוני קולרמן, ד"ר אלון סבאון, ד"ר עומר כהן, ד"ר גיל סלוצקי, ד"ר יבגני וינברג, ד"ר חיה מאיר, ד"ר פרי רז, ד"ר עדי איינהורן, ד"ר נירית תגיר, ד"ר מיכאל סמינסקי

המחלקה לפתולוגיה אורלית ורפואת הפה

(כולל אבחנה ורדיולוגיה אורלית)

ראש המחלקה:	פרופ' מרילנה ורד
מרכזת המחלקה:	ד"ר שושנה רייטר
אחראי התמחות:	ד"ר איילת זלוטוגורסקי-הורביץ
מורי המחלקה:	ד"ר ג'רמי אדל, ד"ר איילת זלוטוגורסקי-הורביץ, ד"ר לזר כץ, פרופ' אברהם הירשברג, ד"ר אסנת קורן, פרופ' אילנה קפלן, ד"ר שושנה רייטר, פרופ' אברהם הירשברג, פרופ' מרילנה ורד, ד"ר אורית אריאס-וינקור, ד"ר טלי שני
במסגרת התנדבות:	ד"ר גולדמן, פרופ' גורסקי, ד"ר לוי.

מחלקה לרפואת שיניים לילדים

ראש המחלקה:	ד"ר סיגלית בלומר
מרכז המחלקה:	ד"ר טל רצון
אחראי התמחות:	פרופ' בני פרץ
מורי המחלקה:	פרופ' בני פרץ, ד"ר רולי ברקוביץ, ד"ר דוד וסרשפרונג, ד"ר ג'וני חרעובה, ד"ר רודיקה כהנא, ד"ר שגית ניסן, פרופ' חיים סרנת, ד"ר אריקה עמיר, ד"ר טל רצון, ד"ר נורית דגון, ד"ר ששכטר דורה, ד"ר מורן רובננקו, ד"ר אריאלה הידס, ד"ר שלי סגלי, ד"ר גיזלה ברנשטיין

המחלקה לשיקום הפה

ראש המחלקה:	ד"ר זאב אורמיאנר
מרכז המחלקה:	ד"ר ערן דולב
מנהלת ההתמחות:	ד"ר שפרה לברטובסקי
מורי המחלקה:	ד"ר אביב ישראל, ד"ר אופיר סימה, ד"ר אורמינר זאב, פרופ' אלי אילנה, ד"ר אריאלי עדי, ד"ר בלוק יונתן, ד"ר בלסבלג ירון, ד"ר בקר אלינה, ד"ר גלבע אילן, ד"ר גלברד שאול, ד"ר דולב ערן, ד"ר הרנס שחר, ד"ר יפת עוזיאל, ד"ר לביא דוד, ד"ר לוינשטיין ישראל, ד"ר לברטובסקי שפרה, ד"ר ליבנה שירי, פרופ' מטלון שלמה, ד"ר מלמד גיא, פרופ' ניסן יוסף, ד"ר סלוצקי חגי, ד"ר עוזיאל ניר, ד"ר מסרי מחמוד, ד"ר פולקמן מירב, פרופ' פילו רפאל, ד"ר פנקס אביבה, ד"ר אפרים וינקור, ד"ר פרלמן-אמודי אלונה, ד"ר קופרשמיט אירית, ד"ר רובין פסיה, ד"ר רוזן גל, ד"ר שוחר סיון, ד"ר שטיינקלר-דקל מיכל, ד"ר שטרר ניר, ד"ר שלמה אתי, ד"ר הראל נגה, ד"ר רחמנוב ארקדי, ד"ר מיינסטר איזבל, ד"ר גליקמן ארי, ד"ר ויקטוריה גלינקין, ד"ר סאמר מונייר, ד"ר נעמה פרידנברג, ד"ר זאב בן אור, ד"ר בלה שאנו רוטמן

* ייתכן עדכון במהלך שנה"ל

מתנדבי ביה"ס לרפואת שיניים תשע"ז-תשע"ח

בית הספר לרפואת שיניים מוקיר את מתנדבי בית הספר התורמים מזמנם וכשרונם לשיפור ההוראה וקידום המצוינות בהכשרת רופאי השיניים

<u>שם</u>	<u>מחלקה</u>
אלקס זבולון	אנדודונטיה
אלקס דניאל	אנדודונטיה
בקר טל	אנדודונטיה
זיסו יצחק מאיר	אנדודונטיה
טלישבסקי יואל	אנדודונטיה
מצגר צבי	אנדודונטיה
פלדמן דניאל	אנדודונטיה
פריד דנה	אנדודונטיה
פרידלנדר קלרה	אנדודונטיה
קאופמן אריה	אנדודונטיה
ראסל פול	אנדודונטיה
הלפט אלדד	
הידס אריאלה	פדודונטיה
גליקמן אירנה	פדודונטיה
וסרשפרונג דוד	פדודונטיה
כהנא רודיקה	פדודונטיה
סרנת חיים	פדודונטיה
עמיר אריקה	פדודונטיה
רובנקו מורן	פדודונטיה
שכטר דורה	פדודונטיה
בש יפה	פדודונטיה
פרוקוצ'ימר תאיר	פדודונטיה
איינהורן עדי	פריודונטיה
דריאנגל אריה	פריודונטיה
תגר נירית	פריודונטיה
סמינסקי מיכאל	פריודונטיה
טנצר חני	פריודונטיה
אלון עירית	פתולוגיה אורלית
בוכנר עמוס	פתולוגיה אורלית
גולדמן יולי	פתולוגיה אורלית
גורסקי מאיר	פתולוגיה אורלית
עקריש שרון	פתולוגיה אורלית

צור סיגל	פתולוגיה אורלית
ליטנר דן	פתולוגיה אורלית
קפה ישראל	פתולוגיה אורלית
אדוט אורן	שיקום
אייל אברהם	שיקום
בידיאסה אמיר	שיקום
ברסלאור שלמון	שיקום
גילאון אפרת	שיקום
גלינקין ויקטוריה	שיקום
ויסמן רוזליה	שיקום
ושלר אבלין	שיקום
זארי שירה	שיקום
זיו און הילה	שיקום
זיסקינד תמר	שיקום
טאו שמואל	שיקום
להר צחי	שיקום
לוי שרון	שיקום
לנגר יאיר	שיקום
מחאמיד מריה	שיקום
מימון טל	שיקום
מן ארז	שיקום
סאמר מונייר	שיקום
סיימון רועי	שיקום
עדוי איברהים	שיקום
פלג גתית	שיקום
פרדמן בני	שיקום
פרידנברג נעמה	שיקום
קטורזה ליאורי	שיקום
קלדס אירנה	שיקום
קרב-אל לילך	שיקום
שאנו בלה	שיקום
שפרלינג אלון	שיקום
שלי אסף	שיקום

* ייתכן עדכון במהלך שנה"ל

ביה"ס לרפואת שיניים ע"ש מוריס וגבריאלה גולדשלגר מיסודה של אהות אלפה אומגה הבינלאומית, מקיים לימודים לקראת התואר דוקטור לרפואת שיניים (DMD). משך הלימודים 6 שנים.

הלימודים בביה"ס נחלקים ללימודים פרה-קליניים (שנים א'-ג') וללימודים קליניים (שנים ד'-ו'). הלימודים הפרה-קליניים מתקיימים בשיתוף עם ביה"ס לרפואה ע"ש סאקלר.

בית הספר פותח בשנת הלימודים תשע"ט את מחזור 43.

מטרות ביה"ס

להכשיר רופאי שיניים, למתן שרות רפואי ברמה גבוהה לקהילה בה הם פועלים. במסגרת הלימודים הקליניים ברפואת שיניים יושם דגש על בריאות הפה והשיניים, אבחון מחלות הפה והשיניים, מניעת התהוות המחלות והתפשטותן, דרכי הטיפול והשיקום של נגעי השיניים, חלל הפה והלסתות.

נהלים

ציוד אישי לסטודנט

- לכל סטודנט יהיה אמצעי דיגיטלי אישי (מחשב או טאבלט) לגישה אינטרנטית בזמן שהותו בבית הספר לרפואת שיניים.
- על כל סטודנט המתחיל את לימודיו המעשיים בבית הספר לדאוג למשקפיים מגדילות X2.5 לפחות. משקפיים מותאמות אישית לכל סטודנט.
- מומלץ להוסיף למשקפיים גם תאורת מצח מורכבת על המשקפיים עם סוללות נטענות.
- בתחילת השנים הקליניות יקבל כל סטודנט, חד פעמית דרך ועדי הכיתות, ערכת מקדחים ושיני פנטום מפלסטיק לצורך תרגול וטיפול במתראפיו.
- כל סטודנט ידאג לערכת גיבוי למקדחים אלה, שיכנסו לשימוש אחרי בלאי ו/או אבדן. את ערכת הגיבוי, על הסטודנט לרכוש בעצמו. מנהל המרפאות בביה"ס לרפואת שיניים יפרסם המלצות לרכישה מרוכזת מוזלת.
- התלמידים נדרשים לדאוג ללבוש הולם בקליניקות.
- בתחילת שנה ד' יידרשו הסטודנטים לרשיון לשימוש וצפיה בתוכנת PREP-CHECK בנוסף לתלמידי שנה ד' יידרשו לכל אורך השנה לרכוש שיני פנטום לתירגול אישי.
- הסטודנטים העולים לשנה חמישית יידרשו לרכוש פלטות פוספוריות לצילומי רנטגן

התנהגות הסטודנטים

הלימודים באוניברסיטה מבוססים על אימון רב בין המוסד ובין הלומדים בו ומחייבים התנהגות ההולמת את כבוד האוניברסיטה ואת המעמד של הסטודנט. על הסטודנטים להקפיד על המשמעת ועל התנהגות נאותה בתחומי הפעילות השונים באוניברסיטה ומחוצה לה. התנהגות הסטודנטים במרפאות בכלל, וביחס למתראפאים בפרט, צריכה להיות הולמת מקצוע רפואי על כל היבטיו. סטודנט חייב למלא אחר נהלי המרפאה; אי מילוי נהלי המרפאה עלול לגרום להשעיית הסטודנט מהמרפאה ו/או הגשת תלונה לוועדת הפקולטה לרפואה למקצוענות (פרופסיונליזם). במסגרת הציון הקליני, יינתן ציון על "התנהגות מקצועית הולמת".

נוכחות בשיעורים והשתתפות פעילה

1. (א) תקנון האוניברסיטה מחייב נוכחות הסטודנטים בכל ההרצאות, התרגילים, המעבדות, הסמינריונים, המרפאות, התורנויות, הקלרקשיפ והפעילויות הנוספות אשר נקבעו בתכנית הלימודים (להלן: שיעורים). כל מרכז קורס רשאי להודיע על מכסה של העדרות מותרת. מכסה זאת תתפרסם בסילבוס של הקורס. מרכז קורס רשאי לקבוע סנקציה שתופעל על סטודנט שעבר את מכסת ההעדרות המותרת. סנקציה זאת יכולה להיות כשלון בקורס כולו. כשלון כזה יחייב לחזור על הקורס בשנה העוקבת.
  - (ב) בנוסף על נוכחות פיזית בשיעורים, חייבים הסטודנטים לעמוד בבחיני ביניים (בע"פ או בכתב), להכין ולהגיש עבודות בית, כפי שיוטלו עליהם על ידי המורה. אי השתתפות סדירה בשיעורים שוללת מן הסטודנט את זכותו לגשת לבחינה.
  - (ג) המורה רשאי לבדוק בדרכים הנראות לו את נוכחות הסטודנטים בשיעורים שהוא מקיים.
  - (ד) מורה רשאי לאסור על כניסת סטודנטים לכיתה לאחר התחלת השיעור.
2. (א) סטודנט אשר מטעמים מוצדקים אינו יכול להשתתף בשיעור כלשהו, חייב להודיע על כך בכתב לאחראי על הקורס ו/או לראש המחלקה בצרוף אישור (אישור מחלה, מילואים, סיבות משפחתיות וכד'). בכל מקרה הסטודנט חייב להשלים את החומר שהחסיר.
  - (ב) לא יכול הסטודנט להופיע למרפאה מפאת מחלה, או כל סיבה מוצדקת אחרת, חובה עליו להודיע על כך למתראפאים בעוד מועד, ולתאם איתם פגישה חדשה. כמו כן חובה עליו להודיע על כך למנהל המרפאה.

3.

פורום מחייב לקיום שיעור:

הופיעו לשיעור פחות מ-5 סטודנטים, רשאי המרצה להעביר את עיקרי החומר ולתת הנחיות ללימוד עצמי.

שרות מילואים

סטודנט חייב להודיע ליחידתו על היותו סטודנט. כשייקרא למילואים יהיה זכאי לתגמולים ולתלושי צילום.

בקשת ולת"ם

סטודנט הנקרא לשרות מילואים רשאי לבקש דחייה ו/או קיצור של שרות המילואים ע"י הגשת בקשת ולת"ם, 45 יום לפני מועד ההתייצבות למילואים.

על הסטודנט למלא טפסי בקשה (ניתן לקבלם בדקאנט הסטודנטים).
טפסי הבקשה יאושרו ע"י מזכירות סטודנטים. את הטפסים המאושרים יש למסור לדקאנט הסטודנטים, בניין מיטשל, ח' 222, טל' 6408832.

אישור על שרות מילואים

סטודנט שחזר משרות מילואים יגיש למזכירות סטודנטים טופס 3010 או העתק מאושר, להצדקת היעדרותו. כל אישור אחר לא יתקבל.

לקבלת תגמולי מילואים ותלושי צילום עליו לפנות לדקאנט הסטודנטים בכתובת הנ"ל, עם טופס 3010 או העתק מאושר.

דיווח על תאונות

חובה על סטודנט לדווח על תאונות בקמפוס. מטרת הדיווח היא תיעוד והפקת לקחים למניעתן בעתיד, ומילוי מסמך עובדתי במקרה של תביעות.
טפסים מיוחדים ניתן לקבל בדקאנט הסטודנטים.

המלצות לחיסונים

בגלל הסיכון להידבק ולחלות במחלות זיהומיות שכיחות במשך הלימודים, במעבדות ההוראה, במעבדות המחקר ובבתי החולים, חשוב מאוד כי הסטודנטים יחוסנו ויעברו את כל הבדיקות המפורטות לעיל בטרם השתלבותם בלימודים וכניסתם למתקנים שפורטו לעיל:

חיסון משולש נגד אדמת, חצבת וחזרת (חד פעמי) (MMR) - בשנה ג'.

חיסון נגד דלקת כבד נגיפית (צהבת, Hepatitis B) - 3 זריקות ובדיקת נוגדנים - בשנה ג'.

חיסון נגד פוליו, חיסון דחף אחד בתרכיב מומת בשנה ג', למי שלא חוסן במגפה של 1988.

השלמת חיסון נגד טטנוס, זריקת דחף כל 10 שנים לאלה שקיבלו חיסון מלא בעבר או חיסון מלא (3 זריקות) לאלה שלא קיבלו חיסון ב-10 השנים האחרונות.

מבחן מנטו לשחפת ובדיקה חוזרת של השליליים כל שנה.

חיסונים אלה ניתן לבצעם בכל שרות רפואי על פי בחירת הסטודנט. יחד עם זאת, אנו מביאים לתשומת לבכם שאוניברסיטת תל-אביב, כדי לסייע לציבור תלמידיה, יזמה קשר עם גורם מקצועי (רפואי) לשם מתן שרות חיסונים בתעריף מוזל.

הסטודנטים שנה ג' רפו"ש חייבים להשלים את כל הנדרש על פי משרד הבריאות עד סוף אפריל. למידע יש לפנות לאחראית על החיסונים בפקולטה לרפואה.

נאסר על תלמיד שלא השלים את החיסונים הנדרשים בשנים הקדם קליניות להיכנס לקליניקות בשנים הקליניות. האחריות להשלים את החיסונים הנדרשים כתנאי לכניסה לקליניקות היא על הסטודנט.

מצטייני דקאן

מדי שנה מוענקות תעודות הערכה מטעם דקאן הפקולטה לתלמידים בעלי ההישגים הגבוהים ביותר בשנת הלימודים הקודמת. תעודת הצטיינות דקאן מוענקת לכ-5% מהתלמידים שהישגיהם בשנה"ל הקודמת היו הגבוהים ביותר ובתנאי שקיבלו ציון ממוצע של 90.0 לפחות. בנוסף מוענקת ע"י הדקאן תעודת הצטיינות על פעילותם ותרומתם לחברה או לפקולטה. סטודנט שהורשע בוועדת משמעת או בוועדה למקצוענות של הפקולטה לרפואה לא יוכל לקבל תעודת הצטיינות דקאן.

נהלים קליניים

להלן מספר נקודות שההקפדה עליהן תסייע בניהול תקין של המרפאות מההיבט הרפואי והמנהלי כאחד.

המתרפאים .1

האחריות על "גיוס" המתרפאים חלה על הסטודנט ועליו בלבד. ניתן להביא בני משפחה, קרובים, חברים, סטודנטים הנזקקים לטיפול וכד'. כל סטודנט יקבל לאחריותו גם מתרפאים שהגיעו לביה"ס מיוזמתם ויחולקו ע"י "ועדת פציינטים" כיתתית. מתרפא המגיע לביה"ס חייב לעבור תהליך מיון ואבחון ראשוני שמטרתו לקבוע האם המקרה מתאים לטיפול במסגרת מרפאת הסטודנטים או במרפאות אחרות בביה"ס. המיון מתקיים במרפאת המיון בימים א' ב' ד' ה' בין השעות 09-11. קבלת המתרפא מהמיון מחייבת את הסטודנט ליצור עימו קשר בהקדם האפשרי ולהתעדכן ברשומה הרפואית הרלוונטית.

נדרש אישור של המדריך האחראי במרפאות הסטודנטים כי המתרפא אכן נמצא מתאים לטיפול על ידי הסטודנט (ברשומה הרפואית). על הסטודנט לדאוג לאישור המתרפא על-ידי מנהל המרפאות בתוך שבוע ימים. בנוסף על חתימת מנהל המרפאות ברשומה ירשם האישור גם בפנקס ההישגים של הסטודנט. אם החליט המדריך כי המתרפא אינו מתאים לטיפול על ידי הסטודנט, יומלץ למתרפא על מסגרת מתאימה אחרת בתוך או מחוץ לבית הספר באמצעות המיון.

על כל סטודנט לנהל יומן מרפאה אישי בו ירשמו זמני הטיפול של המתרפאים. מומלץ כי לכל סטודנט תהיה רשימת מתרפאים הכוללת כתובות ומספרי טלפון. יש לשמור על קשר רציף ואחראי עם כל מתרפא עד לסיום הטיפול בו או העברתו לאחריות גורם טיפולי אחר.

באחריות כל סטודנט לעדכן את "ועדת הפציינטים" הכיתתית ואת הרופא הממייך/פקידת המיון בנוגע להתקדמות הטיפול במתרפא שקיבל לאחריותו.

בסיום הלימודים יש להעביר לרופא הממייך רשימת מתרפאים מסודרת עם כל פרטיהם של המתרפאים הזקוקים להמשך טיפול ונדרש צימוד מחדש לסטודנט מטפל.

זכור יחס אישי ואדיב, הגינות ורמה מקצועית נאותה תורמים להצלחת הטיפול ומביאים מתרפאים נוספים.

2. תיק המטופל (הרשומה הרפואית הדיגיטלית)

לידיעתכם, חל חיסיון מוחלט על כל הפרטים והתוכן המצויים ברשומה הרפואית במסגרת חוק שמירת סודיות רפואית. אין להעביר, למסור להוציא ולהשתמש בכל המידע או חלק ממנו הקיים ברשומה הרפואית שלא לצרכי הטיפול הישיר במטופל וללא קבלת אישור מוקדם בכתב מהמטופל.

3. רישום - פירוט בנספח 4- נוהל עבודה בתכנת דוקטור

4. תשלומים

כל טיפולי השיניים, כולל עזרה ראשונה (למעט מקרים הנמצאים במהלך טיפול בבית-הספר וזקוקים לעזרה ראשונה בשיניים המטופלות), הינם בתשלום. מנהל המרפאות הוא הסמכות היחידה היכולה לאשר הנחות או פטור מתשלום. מחירון מפורט מצוי במשרד הקבלה בקומת הכניסה. קבוצות אוכלוסייה שונות מקבלות הנחה המשתנה מעת לעת, על-פי שיקול דעת של וועדת מחירון ואשר החלטותיה מצויות במשרד הקבלה.

5. שעות מרפאה

הטיפול במטופלים יתבצע בשעות המרפאה **בלבד**. אין לבצע כל טיפול (כולל בדיקה) שלא בשעות המרפאה וללא נוכחות מדריך. על הסטודנט המטפל להתייצב עם בן זוגו ליחידה 1/2 שעה לפני תחילת הטיפול במטופל לארגון והכנת יחידת הטיפול ליום העבודה. במרפאות בוקר יחל הטיפול המטופלים בשעה 08:30. במרפאות אחר-הצהרים יחל הטיפול בשעה 13:30 או 14:30 בדיוק, בהתאם ללוח השעות הטרימסטרילי. סיום הטיפול במטופלים - **30 דקות טרם סיום המרפאה**. לא תתאפשר חריגה בנושא השעות ללא אישור מוקדם ממנהל המרפאות בלבד.

6. תורנות סטודנטים במרפאה

ועד הכיתה ימציא רשימת תורנים שבועית לכל טרימסטר אשר תועבר למנהל המרפאות. אחריות קיום התורנות מוטלת על ועד הכיתה. התורן יעביר את עגלת התיקים מהמשרד אל המרפאה לפני תחילת מרפאה, ויחזיר את העגלה אל המשרד בסוף העבודה. התורן אחראי על ניקיון המתקנים הבאים:

מעבדה טכנית

חדרי רנטגן

חדר פיתוח (כולל סגירת כל מתגי החשמל)

היחידות הדנטליות בקליניקה.

בכל מקרה שהתורן יעדר מהמרפאה, ימלא הבא אחריו את מקומו.

על מנת להקל על עבודת התורנים (אשר כל אחד מהסטודנטים יעשה בתורו) מתבקשים הסטודנטים לדאוג לניקיון חדרי הרנטגן, חדרי הפיתוח, המעבדה הטכנית וסביבת העבודה בכל קומה.

אין בסעיף זה להסיר את האחריות האישית של כל סטודנט לניקיון היחידה הדנטלית שלו במהלך העבודה, לא כל שכן בסיומה. (כולל סביבת העבודה: משטחי העבודה, כיורים וכ"ו) בסיום העבודה יש לסגור את היחידה הדנטלית בהתאם להדרכה שניתנה על-ידי טכנאי בית-הספר עם תחילת הלימודים הקליניים.

אין לתלות על קירות המרפאות דבר למעט שעון. הדבקת פוסטרים מותרת על קירות העץ ביחידות הדנטליות בלבד ולאחר קבלת אישור ממנהל המרפאות. פוסטרים אלה יוסרו בסיום שנת הלימודים.

7. הופעת סטודנטים במרפאות

כל סטודנט/ית יופיע למרפאות עם חלוק נקי הנושא תג שם, או עם החלוק שקיבל מביה"ס אין להופיע למרפאות עם לבוש או הופעה שאינם הולמים. (מכנסיים קצרים, סנדלים, שיער ארוך פזור, ללא תגלחת, וכד') הכניסה לקפיטריה בחלוק אסורה. נוהלי התנהגות במרפאה מפורטים בידיעון - חובה לעיין בהם ולנהוג בהתאם.

8. רישום בעט אדום ברשומה ו/או בפנקס ההשגים - שמור למנהל המרפאות בלבד.

במקרים של אי-בהירות בהוראות - אנא פנה למנהל המרפאות או למי שהוסמך על-ידו.

9. ענישה

תלמיד שלא יעמוד באחד או יותר מהנהלים הנ"ל יקרא לברור בפני מנהל המרפאות. למנהל המרפאות סמכות להשעות את התלמיד מפעילות במרפאה לתקופה של עד שבעה ימים. במידה ולאחר תקופת זמן זו לא יתוקן המצב לשביעות רצונו של מנהל המרפאות יובא דיונו של התלמיד בפני ועדת מורים לענייני תלמידים או לוועדת הפקולטה לרפואה למקצוענות.

10. ההקפדה על נוהלי ביה"ס הינה לתועלת ורווחת כל באי בית הספר.

הסטודנטים יעבדו בזוגות בעבודה הקלינית ("קיפול הכיתה") בהתאם להנחיות ועדת הוראה.

עוד על עבודה בארבע ידיים: סטודנט-סייעת = סטודנט/ית מסייעת, תקציר הרצאה של פרופ' וויס, בנספח מס. 3

בטיחות במעבדה

כל סטודנט בביה"ס לרפואת שיניים חייב להכיר ולמלא אחרי הוראות הבטיחות הכלליות של האוניברסיטה מס' 07-302.

הפקולטה לרפואה מפרסמת חוברות הכוללות דברי הסבר בנושאים: עבודה עם חומרים ביולוגיים, חומרים כימיים, חומרים רדיואקטיביים, לייזרים. בביה"ס פועלת ועדת בטיחות המטפלת בבעיות הבטיחות והגהות, תפקידה כולל שמירה על רמת המודעות של חברי הסגל והסטודנטים בנושא הבטיחות.

כללי עבודה במעבדה

העבודה במעבדות תתבצע בנוכחות מדריך או עובד מעבדה מאנשי הסגל. סטודנט אינו רשאי להישאר לבדו במעבדה לאחר שעות העבודה. אין לבצע עבודה במעבדה בשבתות או בחגים. נושא העבודה, תהליכי העבודה, דרכי הביצוע, בחירת ציוד ומכשור (כל עוד הוא במצב תקין) ייקבעו ע"י המדריך, וכך גם חומרי העבודה.

עבודה עם חומרים מסוכנים כגון: חומרים רעילים, מסרטנים, מזהמים, רדיואקטיביים, מותרת רק לאחר קבלת ייעוץ, מהרכזים המקצועיים, ורישוי לעבודה עם חומרים רדיואקטיביים. המדריך יקבע סידורי עבודה מיוחדים, והוא יפקח על העבודה באופן צמוד. לבוש הסטודנט וציוד המגן האישי יקבעו לפי סיכוני עבודה. הסטודנט חייב להשתמש בהם. הסטודנט ימשיך בעבודתו, כל זמן שהיא מתבצעת ללא תקלות. ברגע של תקלה, עליו להפסיק מיד את העבודה ולפנות למדריך.

אסור לסטודנט להוציא מחדר העבודה פריטי ריהוט או מכשירים, עם או ללא חומרים, אל הפרוזדורים או למקום אחר, בו הם עלולים להפריע למילוט מהמקום, או לסכן ציבור אחר. על הסטודנט להכיר את המעבדה, תוך הדגשה על הכרת: מיקום האריזות של חומרים מסוכנים (מוצקים, נוזלים, גזים), סמליהם ואופן העבודה עם חומרים אלו בבטיחות; הסידורים והמגבלות להשלכת פסולת מוצקה רעילה, מזהמת, מסרטנת, רדיואקטיבית, דליקה, קורוזבית וכו'; הסידורים והמגבלות לשפיכת הנוזלים המזיקים מהסוגים הנ"ל; הסידורים והמגבלות המיועדים להגן על האנשים העובדים באותו חדר או העוברים בקרבת מקום. מיקומם של: ברזים ראשיים

יתוק אספקת גז בישול (גפ"מ) וגזים אחרים לחדר; ברז מים ראשי; מפסק חשמל ראשי; מקלחת הבטיחות ומשטפת העיניים; ציוד לעזרה ראשונה; ציוד מגן אישי (משקפי מגן אטומים, מגן פנים, מסיכת גז, כפפות); ציוד כיבוי אש (מטפים, גלגילון, שמיכה לאדם בוער).

תקרית או תקלה

הסטודנט חייב להכיר את דרכי המילוט מחדר העבודה ומכל חלק של הקומה עד ליציאה מהבניין. עליו להשתתף בתרגיל פינוי לפחות פעם בשנה. אחרי שקיבל הדרכה ותרגול, הסטודנט חייב לדעת, כיצד להתנהג במקרה של תקלה, כולל הפעולות שיש לבצע לפני עזיבת הבניין. הסטודנט יודיע מיד למדריך או לאיש סגל אחר על כל תקלה, תקרית וכו', ויתנהג בהתאם להנחיות שקיבל, כדי לא להסתבך בעצמו או לסבך אחרים. לצורך זה עליו להשתמש ברשימת הטלפונים לשעת חירום הנמצאת על גבי מכשיר הטלפון.

לסטודנט אסור

1. לעבוד עם מכשיר או ציוד אחר שאינו מכיר, שאינו תקין, אינו נקי או שאינו עובר בדיקות בצורה סדירה.
2. לשנות, להוסיף, לבטל, לפרק, להרכיב או לתקן מכשירים המופעלים בחשמל, אביזרים, כבלים, התקעים, מעברים או שקעים או כל חלק ממערכת החשמל.
3. לשנות, להוסיף, לבטל, לפרק, להרכיב או לתקן מכשירים המופעלים בגזים דחוסים מכל סוג.
4. לאכסן דברי מזון ושתייה, להכין מזון או לאוכלו בחדרי מעבדה.
5. להשתמש בחדר המעבדה, בציוד או חומרים שלא הגיעו אליו דרך מדריכו.

ספרות בנושאי בטיחות נמצאת בספרייה למדעי החיים והרפואה ע"ש גיטר סמולרז.

אביזרי הוראה

ההוראה וההדרכה במקצועות הדנטאליים נעשית בציוד המחשה הנמצא ברשות ביה"ס. ציוד זה כולל דגמים לעבודה טכנית, ראשי דמי לעבודה קלינית וראשי דמי להוראת רנטגן. לביה"ס ספרית שקופיות וסרטים בנושאים פרה-קליניים, ציוד טלויזיה צבעונית במעגל סגור, באמצעותו ניתן להקרין סרטים מוכנים, וכן לצלם ולהראות טיפולים המתבצעים במרפאה, או הדגמות מעבדה. במסגרת הלימודים מפקיד ביה"ס ברשות הסטודנט ציוד ואביזרים רבים.

הציוד והמכשירים ימסרו לידי הסטודנט כנגד התחייבות או שיק בטחון, הכל לפי החלטת הנהלת ביה"ס, חתומה מצידו להחזרת המכשירים תקינים ובשלמותם עם תום לימודיו. סטודנט אשר לא יחזיר מכשיר או מכשירים, או אשר יחזיר מכשירים במצב בלתי תקין, יחויב בתשלום אשר יכסה רכישת מכשיר חליפי חדש על ידי ביה"ס.

הקפדה על שימוש נכון וזהיר בציוד, תאפשר תפקודו התקין של הציוד, אשר מיועד לשרת את הסטודנט ולאפשר לו תפקוד יעיל בלימודיו. ביה"ס יעשה הכל כדי לסייע לסטודנט לשמור על תקינותו של הציוד; יחד עם זאת, לא יוכל ביה"ס להתעלם מהזנחה, מחוסר תשומת לב או מאי-הקפדה בשמירת הציוד.

אם תתגלה רשלנות בשימוש או בשמירה על תקינותו של הציוד יחויב הסטודנט בערך הכספי של הנזקים שייגרמו באשמתו. במקרה של ספק או אי בהירות, על הסטודנט לפנות למדריך או למנהל המרפאה כדי לקבל הנחיות מתאימות.

נוהלי המרפאה/מעבדה

1. יש להקפיד על הופעה נקיה ומסודרת. אין להסתובב במרפאה/מעבדה ללא חלוק נקי.
  2. אין לעשן במרפאות ובמעבדות.
  3. אכילה או שתיה במרפאה, במעבדה ובחדרי ההרצאות - אסורים.
  4. יש לדאוג לניקיון המרפאה והמעבדה, וכן לניקיון המעבדה הטכנית, חדר הרנטגן וחדר פתוח הצילומים בקומת המרפאות. אחריות על ביצוע הוראה זו חלה על ועד הכיתה. בתחילת שנת הלימודים יארגן ועד הכיתה את רשימת התורנים. את הרשימה יש להעביר לאחראי על המעבדה הטכנית ולמנהל המרפאה עד תום השבוע השני של הלימודים. עותק של רשימת התורנים ימצא גם במעבדה ובמרפאות הסטודנטים.
- התורן גם יוודא בסוף יום העבודה את ניקיון המתקנים הבאים: מעבדה טכנית, חדר רנטגן, מרחב רפואת שיניים דיגיטלית וחדר גבס וחדר פיתוח בקומה הקלינית. בכל מקרה שהתורן יעדר מהמרפאה, ימלא הבא אחריו ברשימה את מקומו.
5. יש לשמור על הניקיון והתקינות של המכשירים במעבדה הטכנית בחדר הצילום ובחדר הפיתוח, ועל יתר המתקנים בבית הספר.
  6. יש לדאוג לשלמותה ולתקינותה של עמדת הטיפול. על כל תקלה בציוד של המרפאה, יש להודיע לסייעת האחראית, ובמידה והתקלה לא תוקנה תוך שבועיים, על הסטודנט להודיע אישית למנהל המרפאה.
  7. כל סטודנט אחראי לציוד שנמצא ברשותו, לניקיונו, לשלמותו ולתקינותו, וכן לטיפול השגרתי בו.

נוהלי רישום ומילוי טפסים לטיפול במתרפאים

קליטת מטופל ושיוך לסטודנט

התוכנה שנמצאת בשימוש בית הספר נקראת "דוקטור". באמצעות תוכנה זו מתעדים הסטודנטים את הטיפולים הרפואיים שמתבצעים עבור כל מטופל, ולצורך כך יש לשייך את המטופל לסטודנט.

על הסטודנט להגיע לקבלה לצורך שיוך המטופל עם הפרטים הבאים:

- אישור מדריך חתום (טופס הקצאה)
- מספר הזיהוי שניתן לכל סטודנט, ואשר מכונה מספר פוליסה.
- פרטי מטופל:
  - שם מלא
  - מספר תעודת זהות (או דרכון עבור מי שאין לו ת.ז.).
  - תאריך לידה
  - כתובת מקום מגורים מלאה
  - מספר טלפון, רצוי נייד.

עבור מטופלים שהם סטודנטים בעצמם, יש צורך להציג תעודת סטודנט בתוקף, כדי להיות זכאי לתעריף סטודנטים מוזל במיוחד.

מטופלים שאינם סטודנטים עדיין מקבלים תעריף מוזל, אם גם שונה, בשל היותם מטופלים ע"י סטודנטים.

לאחר שמטופל שוייך לסטודנט, יש לסרוק את טופס ההקצאה לתוך תיק המטופל ב"דוקטור", ואפשר להתחיל לתעד את כל הטיפולים בכרטיס הטיפולים תחת לשונית "תוכנית".

הרישומים מתבצעים באמצעות קליטת קודים שנועדו למטרה זו במיוחד. כאשר קולטים קוד כלשהו, יש להכניס מלל מפורט במיקום המוסבר תחת הכותרת "תאור מילולי" תיאור זה תקף לכל הקודים.

תאור מילולי

כאשר קולטים קוד כלשהו, יש להכניס מלל מפורט בשדה שכותרתו "תאור מהלך הטפול/חומרים בשימוש". אם השדה איננו נראה, יש ללחוץ על סימן ה + בצד הימני התחתון על מנת לראותו.

התאור המילולי צריך לכלול את מירב המידע על מה שנעשה באותו שלב. לדוגמא, מדידת מתכת, השחזת שן, לקיחת מידות וכו'. בין השאר יש לכלול את הפירוט הבא במסגרת התייעוד:

- מספר שן או שיניים
- שיחזור אמלגם או קומפוזיט, עם או בלי פינים, תיאור משטחים (O MO MOD)
- סתימת שורש, בתוספת רישום "אורך עבודה", מספר המכשיר האחרון ומספר תעלות השורש
- עקירה או עקירה כירורגית
- כתר
- גשר
- גמר סילוק אבנית ברבע פה וכיו"ב

מועמד

על פי הנהלים, כל סטודנט שמקבל נבדק חדש אמור ליצור קשר עם הנבדק בתוך מספר ימים קבוע מראש.

את השיחה הראשונית יש לתעד לתוך ה"דוקטור" בתוך לשונית "תוכנית" של כרטיס הטיפולים תחת קוד "מועמד". בתיאור המילולי (ראה למעלה) יש להכניס לתאור את התאריך בו נקבעה גשישה בין הסטודנט לנבדק.

ניתוב

אם לאחר הבדיקה הראשונית הוחלט שהנבדק אינו מתאים לסטודנט, יקליד הסטודנט קוד "ניתוב" בתכנית הטיפול של הנבדק, עם המסקנות מן הבדיקה, וכל החלטה שהתקבלה. הסטודנט יצטרך לקבל את אישור המדריך לשורה הנ"ל.

קליטה

כאשר הוחלט כי מטופל מתקבל לטיפול, יש להכניס קוד "קליטה" ובו יש לפרט את כל מהלך הקליטה, לקיחת אנמנזה וכו'.

הפנייה

במקרים בהם יש צורך להפנות מטופל לטיפולים מסויימים אצל מתמחים (למשל במקרה של טיפולים כירורגיים) יש להוסיף בתכנית הטיפולים, בזמן המתאים, קוד "הפנייה" אשר יכלול מלבד שם המחלקה אליה הופנה המטופל גם את תאריך הטיפול המיועד.

מסירה

במקרים בהם יש צורך בכתר או תותבת, או כל עבודת מעבדה, לאחר שהסתיים הטיפול הכרוך בתשלום למעבדה (הודבק הכתר, או נמסרה התותבת וכדומה), יש להוסיף בכרטיס הטיפול קוד חדש: "מסירה". קוד זה נחוץ כדי לוודא שייצא אישור לתשלום למעבדה. ליד תאור הקוד יש להוסיף את הקוד המקורי עבורו נעשתה המסירה, למשל "כתח".

הפסקה

במקרים שטיפול מסויים דורש הפסקה לזמן ארוך יותר על פי המוגדר בתהליך מעקב מטופלים, יוסיף הסטודנט "הפסקה" לתכנית הטיפולים של המטופל, יחד עם התאריך בו צריך לזמן את המטופל להמשך טיפול. יש לקבל אישור מן המדריך עבור הקוד הנ"ל ולוודא שהמדריך העביר את סטטוס השורה ל"בטימל".

ביקור

במקרים שאינם ברשימה למעלה ויש צורך לתעד ביקור או בדיקות, יש להשתמש בקוד "ביקור".
בתיאור המילולי של קוד זה יש להכניס את פירוט הסיכום הרפואי כפי שהוסבר בפיסקת התיאור המילולי.

קודי טיפולים שונים

מכיון שכל קוד טיפול עשוי ליצור חיוב כספי, אסור לסטודנטים לקלוט קודי טיפול מלבד אלו המצויינים ברשימה למעלה.
כל הטיפולים הנחוצים צריכים להקלט במסגרת התוכנית הכלכלית, ע"י משרד הקבלה.

תוכנית כלכלית

לפני תחילת טיפול, צריך הסטודנט להגיע למשרד הקבלה כדי לקלוט את תוכנית הטיפולים העתידית. תוכנית זו הינה הצעת המחיר למטופל ולכן יש להחתיים את המטופל על התוכנית. את התוכנית החתומה יש לסרוק לתוך תיק המטופל בתוכנת "דוקטור".

הסעיפים הבאים מיועדים להסביר מונחים שנוכרו למעלה.

הורדה מתוכנית לכרטיס

המונח "הורדה" נמצא בשימוש במשרד הקבלה ופירושו העברת טיפול מסויים מתוכנית הטיפולים אל הכרטיס. מהלך זה יוצר חיוב לטיפולים אשר מתקצבים בכסף. "הורדה" נעשית ע"י שינוי סטטוס הטיפול מ"תוכנית" ל"בטיפול" או "גמור" כאשר טיפול נמצא בסטטוס "בטיפול" הוא מופיע בכרטיס הטיפולים תחת לשונית "כרטיס" בצבע אדום.
במצב זה יכול הסטודנט לעדכן את התאור המילולי, וכן לקבל אישור מדריך. כאשר טיפול נמצא בסטטוס "גמור", אין אפשרות לבצע שינויים.

כיצד ל"הוריד" שורת טיפול מתוכנית הטיפול אל הכרטיס:

- יש להכנס לתוכנית הטיפולים של המטופל ולמקם את הסמן על שורת הטיפול הרצויה.
- יש לחוץ על כפתור "שינוי" (בתחתית הדף בצד שמאל)
- כאשר נפתחת שורת הטיפול יש לעדכן את התאריך לתאריך הטיפול בפועל. לאחר מכן, יש לוודא ששם הרופא אשר ביצע את הטיפול נכון.
במקרים שהטיפול הסתיים, יש לשנות את הסטטוס ל"גמור".
כדי לקבל אישור מדריך, יש לשנות את הסטטוס למצב "בטיפול".
- לחיצה על מקש "עדכן" תעביר את השורה לכרטיס הטיפול.

אישור מדריך

כאשר מדריך צריך לאשר קוד טיפול כלשהו, עליו לחוץ על מקש ימני של קוד הטיפול ולבחור את אופציית האישור. על המדריך להכניס את סיסמתו האישית בחלון בחלק העליון של המסך. יש לשים לב ולבחור את שורת הטיפול שעליה רוצים לעבוד מתוך רשימת השורות המוצגת.

למדריך יש שלוש עמודות אישור בכל שורת קוד שדורשת אישור:

אישור תחילת תהליך טיפולי – העמודה הימנית ביותר "ת"

אישור המשך תהליך טיפולי – העמודה האמצעית "ה"

עם אישור שלב זה השורה תעבור מתוכנית הטיפולים לכרטיס הטיפולים עם סטטוס "בטיפול".

אישור סיום תהליך טיפולי – העמודה השמאלית ביותר "ס".

עם אישור שלב זה השורה תעבור מתוכנית הטיפולים לכרטיס הטיפולים עם סטטוס "גמור".

חיובים כספיים

כאשר קוד טיפולי מסויים אשר מתקצב בסכום כסף, מאושר ועובר מתוכנית הטיפולים אל הכרטיס, מתבצע חיוב לקוח.
אם קיים חוב כספי למטופל, הסטודנט לא יוכל יותר לקלוט טיפולים ב"דוקטור", ומדריך לא יוכל לאשר שלבי טיפול.

סריקות

יש לסרוק לכרטיס המטופל אישורים וטפסים חתומים כמו טופס הקצאה, תוכנית כלכלית וכדומה.

טפסים

סריקת טפסים נעשית באופן הבא :

1. סרוק את הניירות אל תוך המייל.
2. שמור את הנייר לכוון P (public), רצוי לתוך ספרייה של הסטודנט, עם שם מתאים לתוכן הנייר.
3. כנס לכרטיס המטופל
4. לחץ על כפתור "תדפיס" בתחתית המסך
5. כאשר נפתח חלון, לחץ על "הוסף"
6. בחר את כוון P שאליו נשמרו הניירות.
7. בחר את הנייר שנסרק.
8. הנייר נוסף כשורה בארכיון התדפיסים בתיק הלקוח.

סריקות צילומים כתמונה

1. כנס לכרטיס המטופל
  2. לחץ על הכפתור המלבני הגדול בתחתית המסך משמאל, נפתח רשימה ואחת האפשרויות בה היא "סריקות וצילומים". בחר אפשרות זו.
  3. נפתח חלון גדול. בחר את צלמית "יבוא" למעלה.
  4. נווט למקום בו נמצאים הצילומים ולחץ "עדכן".
  5. יש להכנס שוב "סריקות וצילומים" על מנת לראות את הצילום שיובא.
- אם יש בעיה בהעברות של צילומים או ניירות בין ספריות שונות, יש לפנות לאנשי תמיכת המחשבים (משה פרץ) ולבקש את עזרתם בהגדרות הנחוצות.

צילומים

- צילומי רנטגן מן הזמן האחרון ניתנים לצפייה באמצעות תכנת מדיה-דנט. על מנת לצפות בצילום שנשמר לכרטיס המטופל יש לבצע את הצעדים הבאים :
1. להכנס לתכנית הטיפול או כרטיס הטיפול של המטופל
  2. ללחוץ על כפתור "Mediadent" בתחתית המסך.
  3. נפתח חלון נפרד של תכנת מדיה-דנט.
  4. אם קיימים צילומים, הם יופיעו בחלק התחתון של המסך. כדי לראות צילום מסויים בבירור, יש לבחור אותו והוא יופיע בחלק המרכזי של המסך.

הערות לתיק מטופל

לעיתים יש צורך להתריע על בעיה רפואית לגבי מטופל מסויים. לצורך כך יש להוסיף הערה. כאשר יש למטופל הערה, חלון ההערות קופץ ברגע שמנסים להכנס לפרטי המטופל, ואפשר לראות את התוכן. כדי להוסיף הערה לוחצים על מקש "הערה" בתחתית המסך. נפתח חלון עם שלושה חלקים. אם ההערה נחוצה כדי להתריע על מצב רפואי, יש ללחוץ על מקש "+" בחלון האמצעי ולבחור את הבעיה הרפואית מתוך הרשימה, לדוגמא "דגישות לפנצילין". משולש אזהרה צהוב יופיע בחלון מימין לכרטיס המטופלים כאשר בוחרים את המטופל.

הערה כללית:

ההנחיות הנ"ל מנוסחות בלשון זכר לצורך הנוחיות בלבד, אולם מיועדות לגברים ונשים כאחד.

"דו"ח ביצוע שיחזור" - ימולא בכל מקרה של ביצוע שיחזור.
"דו"ח ביצוע תח"ק ונספח הערכת השן המאחזת" ימולא בכל תחילת טיפול ולאורך כל שלבי הטיפול המשקם.

"טופס טיפול אנדודונטי" - ימולא בכל מקרה של טיפול אנדודונטי
"טופס ביצוע טיפול כירורגי" - ימולא בכל מקרה של פעולה כירורגית.
"טופס בדיקה לילדים" - ימולא לכל ילד שמקבל טיפול.
"טופס בדיקה פרוטטית" - ימולא בכל מקרה של התחלה של עבודה פרוטטי.
"טופס בדיקה פריודנטלית" - ימולא בכל מקרה של התחלת טיפול פריודונטלי.
בכל מקרה אין להתחיל טיפול במטופל טרם חתימתו על תכנית טיפול ממוחשבת המונפקת על ידי משרד הקבלה.

אישור לביצוע טיפול פרוטטי

אין להתחיל בעבודה פרוטטית עד לקבלת "אישור לביצוע טיפול פרוטטי" המהוה הוכחה, שהמתרפא התחייב / שילם עבור העבודה הפרוטטית.

יש לשים לב לפרוט העבודה שלגביה התחייב המתרפא מבחינה כספית.

1. לפני תחילת העבודה הפרוטטית יפנה הסטודנט יחד עם המטופל למשרד הקבלה להסדרת אופן התשלום עבור העבודה הפרוטטית.
יש לחייב רק את אותו החלק של השיקום שיתבצע בעתיד הקרוב ולכל עבודה נוספת יש להמציא התחייבות נפרדת.
2. על כל חלק המהוה יציקה אחת (כתר, גשר) או על כל תותבת (חלקית או שלמה) ינתן על ידי המשרד אישור מעבדה. אישור המעבדה יכול לכלול חלק אחד או יותר (בתנאי שהם שולמו).
- לדוגמה: אם באותו זמן מבצעים שני כתרים בודדים 14,15 וגם גשר 25-27 – יכלול אישור המעבדה את שלושת החלקים.
3. על גבי טופס "הזמנת עבודה ממעבדה" (כרטיס מעבדה), ירשם מספר האישור המתייחס לעבודה הספציפית המתבצעת. יתכן שבאותו זמן ולאותו מטבע יצורפו מספר כרטיסי מעבדה השייכים לאישור המעבדה הנ"ל.
גם עבודה זמנית כגון כתר זמני, גשר זמני או תותבת זמנית, יכולה להכלל בתוך אישור המעבדה.
כל הזמנה למעבדה תהיה על גבי שני כרטיסי עבודה.
במשבצת "תיאור עבודה" יופיע תיאור העבודה המוזמנת לעבודה אחת בלבד.
כל עבודה שתשלח למעבדה שלא לפי הכללים הנ"ל תוחזר על ידי המעבדה.
אם מעבדה תבצע בטעות עבודה שלא לפי הכללים, התשלום יהיה על חשבון המזמין.
4. במידה והעבודה המעבדתית לא מתאימה, ויש לחזור על שלב היציקה, ימלא הסטודנט "בקשה לבצוע חוזר של עבודה פרוטטית", יבקש את המדריך להחליט על חשבון מי העבודה החוזרת, יחתים את המדריך וגם את ראש או מרכז המחלקה, ויקבל מהמשרד אישור מעבדה חדש. לדוגמה: מספר האישור המקורי של כתר על שן 15 היה 100, העבודה נמסרה למעבדה, חזרה למרפאה, הסתבר שיש לחזור עליה (לצקת מחדש), תמולא "בקשה לבצוע חוזר של עבודה פרוטטית", והעבודה תקבל במשרד מספר חדש למשל, 116. יש לרשום בסוגריים את מספר האישור המקורי - בדוגמא שלפנינו יש לרשום כדלקמן: (100) 116.
המספר החדש הוא המספר התקף להמשך העבודה.
אם יהיה צורך לחזור על אותה עבודה פעם נוספת - התהליך חוזר על עצמו ומוציאים אישור מעבדה חדש נוסף.
יש לציין שמדובר רק בביצוע מחדש על ידי יציקה ולא על תהליך מעבדתי של שינוי צבע, הוספת נקודת מגע או הלחמה מחדש אחרי חיתוך.
5. יחד עם כרטיס העבודה החדש, יש להחזיר למעבדה (ללא דיחוי) את העבודה הפרוטטית הלא מתאימה.

6. בכרטיס העבודה יש לרשום כל שלב ושלב של העבודה כולל גשר זמני, טרנספר, הלחמות, הוספת "גגון אוקלזלי" וכיו"ב.
7. כל שינוי בתכנית הטיפול מחייב חיוב כספי נוסף, ועל כך יש לדווח למשרד הקבלה לפני ביצוע השינוי.
אחריות הדיווח חלה על הסטודנט.
8. לא מילא הסטודנט הוראות אלה, ההוצאות הכספיות הכרוכות בטיפול יחולו עליו.

הכנת יצירת שיקום ממוחשבת : פרוטוקול עבודה ברפואת שיניים דיגיטלית

המילואות יבוצעו מחומרים היברידיים (LAVA ULTIMATE, VITA ENAMIC & GC)
(CERASMART)
התח"ק יבוצע מחרסינה מחוזקת (E. MAX CAD & SUPRINITY)
בשיניים קדמיות ניתן לבצע תח"ק מבלוקים של חרסינה פלדספארית המיועדת לשיניים קדמיות
(VITA REAL-LIFE & SIRONA BLOCK C-IN)
אופן העבודה :

1. תח"ק בודד אחורי :
יתקיימו 4 שלבים באופן הבא :
  - א. הכנת השן – הסטודנט יכין את השן המאחזת עד לשלב הכתר הזמני ויקבל אישור מדריך על גמר הכנת השן לפי כל הכללים הנהוגים בקורס כיום (חתימת המדריך בתיק המטופל ובטופס ביצוע תח"ק במקום המיועד לכך). לאחר סיום שלב זה יבוצע שלב הערכת ההכנה.
  - ב. שלב הערכת ההכנה - הסטודנט יסרוק את השן המאחזת (ללא החדרת חוטי רטרקציה במידת האפשר) ואת השיניים הסמוכות הנגדיות ומנשך, יעבור את כל השלבים של מיקום הלסת במרחב סימון קו סיום וקביעת ציר אורך ויגיע לשלב של "ANALYSIS PREPRATION" יקבל הערות ויתקן את ההכנה בהתאם. במידה של ספק ניתן להמשיך לקבלת הצעה (שלב ה- Design) כדי לבחון את עובי הכתר והתאמת המתאר השיקומי לצורת ההכנה על פי החלטתו של המדריך המלווה. על הסטודנט להזמין הדרכה ומערכת סריקה בטבלה הנמצאת על לוח המודעות באולם המזרחי. אורך כל פגישה – שעה אחת. הערה : הסריקה תלווה ע"י המדריך המלווה את המקרה כאשר מדריך "דיגיטלי" מורשה יהיה נוכח במרפאות הסטודנטים. בשנה שישית הערכת ההכנה תהיה ע"י מטבע קונבנציונלי (אלגינייט או PVS).
  - ג. שלב הסריקה - בפגישה הבאה, לאחר שהסטודנט תיקן את הכנת השן יבוצע המטבע הדיגיטלי וצילום קליני של שיני המטופל עם מפתח צבעים לצורך בחירת צבע. פגישה זו תסתיים בהחזרת הכתר הזמני ושחרור המטופל. על הסטודנט והמדריך המלווה לוודא שהסריקה של השן המאחזת איכותית מספיק להמשך עבודה ולכן יש להגיע בפגישה זו עד לשלב סימון קו סיום. הסריקה כולה תהיה בפיקוח צמוד של מדריך לכל אורכה אין לבצע סריקה או כל פעולה אחרת ביחידת הסריקה ללא נוכחות מדריך. בעת הסריקה על הסטודנט לשמור על כללי הבטיחות בעבודה עם הסורק ולשאוף לשמור על תקינות הסורק כל העת. על הסטודנט להזמין הדרכה ומערכת סריקה בטבלה הנמצאת על לוח המודעות באולם המזרחי. אורך כל פגישה שעתים. הערה : הסריקה תלווה ע"י המדריך המלווה את המקרה כאשר מדריך "דיגיטלי" מורשה יהיה נוכח במרפאות הסטודנטים. בשנה שישית פרוצדורת הסריקה תבוצע על-ידי הסטודנט עם המדריך המלווה, ויקבלו אישור על הסריקה ממדריך "דיגיטלי" מורשה. הערה חשובה : סימון קו הסיום יבוצע בנוכחות המטופל והמדריך המלווה.
  - ד. שלב התכנון והייצור - במהלך השבוע בין הפגישות הסטודנט יתכנן באופן עצמאי בעמדת המחשב הנייח את היצירה. בתום התכנון ידאג הסטודנט לאשר את תכנון היצירה ראשית עם המדריך המלווה ולאחר מכן ובתיאום עם מדריך "דיגיטלי" ויקבל את חתימת המדריך "דיגיטלי" על אישור תכנון היצירה בטבלה הנמצאת בלוח המודעות באולם המזרחי. רק לאחר חתימת המדריך על תכנון היצירה יוכל הסטודנט להזמין תאריך לייצור (חריטה וצביעה) של היצירה באמצעות מכונת

הכרסום. תאריך הייצור יהיה באחד מימי הקליניקה במהלך הפעילות של הקליניקה. משך הפגישה שעה אחת ובמהלכה יבוצעו חריטה וצביעה עד גמר הכנת התח"ק. על הסטודנט להזמין הדרכה עם מדריך לפחות שבוע מראש בטבלה הנמצאת על לוח המודעות באולם המזרחי. את הבלוק המתאים יש לקחת מתחנת הסייעות בקומה ג' רק לאחר מילוי פרטי המקרה בטבלת מעקב החריטות הנמצאת בתחנה. ה. שלב מסירת התח"ק – הסטודנט יזמין את המתרפא לקבלת התח"ק שהכין לפי הכללים הנהוגים בקורס. משך הפגישה – שעה וחצי.

2. מילואה:

טיפול זה יבוצע בשלב אחד בפגישה של 4 שעות: הסטודנט יקבל אישור לבצע מילואה כשחזור שמרני לשן בתוכנית הטיפול שהוכנה מבעוד מועד.

הסטודנט יבצע הכנה של השן יקבל אשור מדריך ואז יבצע מטבע דיגיטלי באמצעות הסורק האינטראורלי, לאחר מכן יתכנן את המילואה במחשב הממוקם בעגלת הסריקה וייצר את המילואה במכונת החריטה בחדר המדריכים. בתום הכנת המילואה ידביק הסטודנט את המילואה לפי הכללים הנהוגים בקורס. השעה הראשונה של הקליניקה תוקדש להכנת השן, ולשעתיים לאחר מכן על הסטודנט להזמין הדרכה וסורק בטבלה התלויה על לוח המודעות באולם המזרחי.

תורנויות במסגרת מרפאות הוראה ויעוץ

שנה ה- החטיבה הצעירה

כירורגיה

2 שבועות (ימים א'-ה', בין השעות 00:17-08:00).

עזרה ראשונה

1 שבוע (ימים א'-ה', בין השעות 00:13-08:00).

רפואת הפה

1 שבוע (ימים א'-ה', בין השעות 00:13-08:00).

מדעי ההתנהגות

2 פגישות של 5 שעות כל אחת (2 ימי ב' בין השעות 00:18-13:00).

רפואת שיניים לילדים

תורנות של יום אחד (יום ה', בין השעות 00:13-08:00).

** זוגות התלמידים בתורנויות יהיו הזוגות המצוותים בחטיבה הקלינית.

שנה ו- החטיבה הוותיקה

כירורגיה

2 שבועות (ימים א'-ה', בין השעות 00:17-08:00).

עזרה ראשונה

1 שבוע (ימים א'-ה', בין השעות 00:13-08:00).

רפואת הפה

1 שבוע (ימים א'-ה', בין השעות 00:13-08:00).

רפואת שיניים לילדים

תורנות של יום אחד (יום ג', בין השעות 00:13-08:00).

** זוגות התלמידים בתורנויות יהיו הזוגות המצוותים בחטיבה הקלינית. רשימת

הזוגות תועבר למזכירות ע"י ועד הכיתה. הסטודנטים יידרשו למלא ולהחתים

פנקס תורנות.

קליניקות מעבר לחטיבה הקלינית (שנים ה'ו')

התאריכים הרלוונטיים לתשע"ט יפורסמו בהמשך.

- שלוש קליניקות שבועיות בשיקום הפה (א' אחה"צ, ב'+ה' בוקר), קליניקת אנדו (ב' אחה"צ) וקליניקת פריז (ד' בוקר).

- קליניקת אנדו (ב' אחה"צ) וקליניקת פריז (ד' בוקר). בקשת מח' שיקום לחופש בתקופה זו מאושרת חד פעמית לשנה זו בגלל העומס במעבר למדיה דיגיטלית.

- שלוש קליניקות שבועיות בשיקום הפה (א' אחה"צ, ה' בוקר+ערב), וקליניקה אינטגרטיבית בה ישולבו 2 מדריכי פריז ו 2 מדריכי אנדו בימי ב' בבוקר.

- שלוש קליניקות שבועיות בשיקום הפה (א' אחה"צ, ה' בוקר+ערב), וקליניקה אינטגרטיבית בה ישולבו 2 מדריכי פריז ו 2 מדריכי אנדו בימי ב' בבוקר.

(תקופת החגים) לא יתקיימו קליניקות.

מרפאות קיץ

מרפאות הקיץ מתקיימות בסוף טרימסטר ב' ונחלקות לשני סוגים :

א. מרפאות השלמה

מרפאות אלו מיועדות לתלמידים בחטיבה הקלינית (הצעירה והותיקה) אשר הותר להם להשלים חסר של דרישות קליניות ע"י אחראית החטיבה הקלינית. האשור ינתן באופן פרטני לכל סטודנט ויכלול את מספר קליניקות ההשלמה בהן הותר לו להשתתף ואת מועדן.

המספר במרבי של קליניקות ההשלמה הינו 6 והן יתקיימו בימים א' ב' ה'. בין השעות 8:30-13:30 בימי א' ובין השעות 12:30-18:00 בימי ב' ו-ה' במהלך השבועיים הראשונים לאחר תום סימסטר ב'

ב. מרפאות קדם – קליניקה/רצף טיפולי

מרפאות אלו יתקיימו עבור כלל תלמידי החטיבה הקלינית (הצעירה והותיקה) למעט תלמידים אשר סיימו 4 סימסטרים בחטיבה הקלינית אבל לא סיימו את הדרישות הקליניות והם נדרשים להמשיך בלימודיהם בסימסטר נוסף.

מרפאות אלו יתקיימו במתכונת לימודים רגילה כנהוג בסימסטרים א' ו-ב', בחודשים אוגוסט ספטמבר עד לתקופת החגים ולמעט חופשות מרוכזות של אוניברסיטת ת"א. מועדיהם יתפרסמו בתחילת כל שנה אקדמית.

קיימת חובת נוכחות של כל תלמידי החטיבה בכל מרפאות הקדם – קליניקה.

** החטיבה הצעירה מתייחסת לתלמידי שנה חמישית, והחטיבה הותיקה מתייחסת לתלמידי שנה שישית.

תקנון לימודים

מבנה תכנית הלימודים

לימודים לקראת התואר "דוקטור לרפואת שיניים" (D.M.D.)

משך הלימודים הוא 6 שנים.

תכנית הלימודים נחלקת לפי הפירוט הבא:

תכנית לימודים קדם קליניים (3 שנים), לאחר סיום הלימודים הקדם קליניים כנדרש (בציון משוקלל של 60 לפחות), יהיה הסטודנט זכאי לתואר "בוגר במדעי הרפואה" (B.Med.Sc.).

תנאי מעבר ללימודים הקליניים

כדי להמשיך בלימודים הקליניים חייב הסטודנט לסיים את לימודיו הקדם קליניים בציון משוקלל 75 לפחות. לא ניתן לגרור חובות מהשנים הקדם-קליניות לשנה הרביעית.

תכנית לימודים קליניים (3 שנים)

לאחר סיום כל החובות כנדרש (כולל עבודת גמר), יהיה הסטודנט זכאי לתואר "דוקטור לרפואת שיניים" (D.M.D.).

א. תכנית הלימודים הקדם קליניים:

בשנה א': משאבי הספרייה למדעי החיים והרפואה, חינוך רפואי ותקשורת א', פסיכולוגיה ברפואה, תרבות הרפואה, עזרה ראשונה, מבוא למחשבים, אנטומיה לרפואה, כימיה כללית ופיסיקלית, כימיה אורגנית, מבוא לסטטיסטיקה, מעגל החיים, סוציולוגיה של הרפואה, יסודות ביוכימיה, מולקולאריים וגנטיים של הרפואה (כולל: מבוא לגנטיקה, ביולוגיה מולקולארית, ביולוגיה של התא, ביוכימיה), מבוא לביופיזיקה (כולל: פיזיולוגיה כללית ואקסיטביליות), מבוא לרפואת הפה והשיניים-א', מבוא למיומנויות מנואליות, לימודי בחירה.

בשנה ב': חינוך רפואי ותקשורת ב', משפחה בבריאות ובחולי, פרקי יסוד בתולדות הרפואה, רפואה שואה ותקומה, ביולוגיה של ההתפתחות ואמבריולוגיה הומאנית, חשיבה כמותית ברפואה, מבנה ותפקוד של תאים ורקמות, אימונונולוגיה בסיסית וקלינית, פיזיולוגיה של המערכות, אתיקה רפואית, רפואה ומשפט, הבסיס הגנטי והמולקולארי של המחלות, מבוא למיקרוביולוגיה, מבוא לפרמקולוגיה, מבוא לפתולוגיה, היסטולוגיה אורלית, מיקרוביולוגיה אורלית, מבוא לרפואת הפה והשיניים-ב', ביומכניקה דנטלית.

בשנה ג': לימודי מערכות: עצבים, נשימה, לב וכלי דם, מבוא לרפואה קלינית ומערכות, קלרקשיפ ברפואה פנימית (במסגרתו יופנה הסטודנט לבתי חולים לעבודה מודרכת ולצפייה, במטרה להכיר את נושא האשפוז של החולה ואת הקשר בין רפואה כללית לרפואת שיניים), רדיולוגיה אורלית, מורפולוגיה ואנתרופולוגיה דנטלית, ביולוגיה אורלית, חומרים וטכנולוגיות דנטאליות-א', קריולוגיה, אימונונולוגיה אורלית, מבוא למחקר דנטאלי, מדעי ההתנהגות.

ב. תכנית הלימודים הקליניים

כתנאי לכניסתו ללימודים קליניים, יידרש הסטודנט להציג אישור על חיסונים. ראה "חוברת מידע למועמדים לקראת שנת הלימודים תשע"א", בפרק: "המלצות לחיסונים", עמ'.

שנה ד': בשנה זו נכנס הסטודנט למעבדת דמי (פנטום) לרכישת המיומנויות הבסיסיות במקצועות הקליניים ברפואת שיניים. במהלך השנה יקבלו הסטודנטים מתרפאים לבדיקה וטיפול ראשוני.

שנה חמישית-החטיבה הצעירה: מוקדשת בעיקר לרכישת ידע ומיומנות בקורסים הדנטאליים הקליניים השונים. בנוסף לכך, יעבדו הסטודנטים בתורנות כירורגית במחלקה לכירורגיה של הפה והלסתות בביה"ס ובבתי-חולים, ובתורנויות במרפאות הוראה ספציפיות בשטחי העזרה הראשונה, רפואת הפה, מדעי ההתנהגות ברפואת שיניים ורפואת שיניים לילדים.

שנה שישית-החטיבה הוותיקה: ימשיכו הסטודנטים בעבודה במרפאות בית הספר ויושם דגש על טיפול דנטאלי כולל ועל רכישת ניסיון מגוון בכל שטחי רפואת השיניים הקלינית. התורנויות בכירורגיה, בעזרה ראשונה, ברפואת הפה ובמרפאת ילדים נמשכות גם בשנה זו, וזאת בכדי להגדיל ולהעשיר את מגוון המקרים והטיפוליים בהם מתנסה הסטודנט. בנוסף ישתתפו הסטודנטים בשנה השישית בתורנות המרפאה להפרעות במפרקי הלסת ובפורום תכניות טיפול.

עם סיום לימודיו בכל אחד מהקורסים הקליניים יבחן הסטודנט בבחינת גמר באותו קורס. במהלך לימודיו יבצע הסטודנט עבודת גמר עפ"י הנחיות בהמשך. הגשת עבודת הגמר היא תנאי הכרחי לקבלת התואר "דוקטור לרפואת שיניים".

פטור מקורסי רפואת שיניים במסגרת הלימודים הפרה קליניים:
סטודנטים המבקשים לקבל פטור מקורס, מכיוון שלמדו אותו ונבחנו עליו במוסד אקדמי אחר, יגישו את הבקשה ליו"ר ועדת ההוראה בצירוף הסילבוס של הקורס שעברו ואישור על הציון שקבלו. בהנתן פטור, יומצא לסטודנט אישור כתוב, אותו עליו להציג למרכז הקורס. ציוני קורס זה לא יכנסו לשכלול הציון לתואר.

תקנון הבחינות והערכת הישגים

1. הבחינות תכלולנה את כל החומר המפורט בתכנית הלימודים, לרבות חומר שהועבר בשיעורים, בתרגילים, במעבדות ובקריאת חובה. הבחינה תהיה בכתב, בע"פ, מעשית, או שילובם.
  2. במידה והבחינה מורכבת משילוב מספר חלקים (מעשית, בע"פ או בכתב), על הסטודנט לקבל ציון עובר בכל אחד מחלקי הבחינה. כישלון באחד מחלקי הבחינה פירושו כישלון בקורס.
  3. בכל קורס קליני יורכב הציון הסופי מציון של מבחן עיוני ומציון על מבחן מעשי ו/או על העבודה המעשית במשך השנה. כישלון באחד משני החלקים פירושו כישלון בקורס.
  4. חובה על כל סטודנט להשתתף בכל הבחינות ולסיים את העבודות שהוטלו עליו, בהתאם למועדים שנקבעו. חובה על כל הסטודנטים לגשת לבחינה במועד א'. סטודנט שנכשל במועד א', או שנעדר מסיבה מוצדקת, תינתן לו אפשרות לגשת למועד ב'. מתכונת הבחינה במועד ב' אינה חייבת להיות זהה לזו של מועד א', אך על אחראי הבחינה להודיע מראש מה תהיה המתכונת.
  5. סטודנט שנבחן בבחינה המורכבת מחלקים, ונכשל באחד או יותר מחלקי הבחינה, לא יהיה חייב להבחן במועד ב' על כל חלקי הבחינה, אלא רק על החלקים בהם נכשל. חריג לכך הם הקורסים הקליניים. סטודנט שנכשל בקורס קליני בחלק המעשי חייב להבחן גם בחלק העיוני במקצוע בו נכשל.
- היה והסטודנט לא עמד בכל המטלות הנדרשות מבחינה מספרית אך לפי דעת מדריכיו הקליניים ואחראי הקורס איכות עבודתו עונה על הנדרש, רשאי ראש המחלקה לאשר לתת ציון "עובר" בחלק הקליני של הקורס.
6. היעדרות מבחינה ללא סיבה מוצדקת כמוה ככישלון בבחינה. אישור על סיבת ההיעדרות (מילואים או מחלה) יוגש למזכירות הסטודנטים.
  7. אם ניתן אישור להיעדרות מבחינה (למשל בגין שירות מילואים או מחלה) ייגש הסטודנט לבחינה במועד ב'. אם ייכשל במועד ב' ייקבע לו מועד נוסף.
  8. בחינות מועד א' תתקיימנה אך ורק בעת החופשות ובסוף שנת הלימודים, או לפי אישור חריג של ועדת ההוראה.
  9. בחינות מועד ב' תערכנה עם סיום שנת הלימודים או לפני תחילת שנת הלימודים הבאה.
- בשנים הקליניות (ד-ו) לא יקבע מועד מיוחד לשיפור ציון חיובי.

סדרי בחינות מיוחדים

סטודנטים בעלי לקויות למידה המבקשים התאמות בבחינות חייבים לעבור אבחון בשירות הפסיכולוגי של דקאנט הסטודנטים (בניין מיטשל, חדר 222, טלפון 6408555). זאת גם אם בידם אבחונים קודמים.

בחינה בע"פ:

1. בעת הבחינה יהיו נוכחים לפחות שני בוחנים, במקרים מיוחדים בבחינה מעבדה ובמיקרוסקופיה ועל סמך אישור מראש ביה"ס ניתן יהיה לקיים בחינה בה יהיה נוכח בוחן אחד.
2. אין לערער על בחינה בע"פ שנכחו בה יותר מבוחן אחד. הבהרות בנוגע למועדים מיוחדים לבחינות בנספח מס. 5

בחנים

המורים רשאים לקיים בחנים בכל המקצועות הנלמדים ולא יותר משני בחנים בשבוע. הבחנים מקיפים את החומר הנלמד באותו פרק זמן, בהתאם לקביעת המורים. המורים רשאים להביא בחשבון תוצאות בחנים אלה בעת קביעת הציון הסופי בקורס. הבחנים יתואמו עם מזכירת סטודנטים.

נוהל הסתייגות-ערעור על בחינה

הסתייגות מבחינה:

1. בתום הבחינה ניתן להסתייג ממרכיבי הבחינה (כגון: ניסוח לא ברור של השאלות, שאלות המתייחסות לחומר שלא נכלל בקורס, או במבחני "שאלון רב-ברירה", מספר תשובות נכונות לשאלה וכד').
ההסתייגות תוגש ע"ג טופס הסתייגות שימצא במזכירות הסטודנטים ותטופל ע"י מרכז הבחינה.
2. את טפסי הסתייגות יש למלא מיד עם תום הבחינה. ניתן להגיש ערעור אישי ע"י הסטודנט בלבד, או ערעור כיתתי ע"י ועד הכיתה.

ניתן לערער על ציון בחינה בדרכים הבאות:

1. סטודנט רשאי לערער על ציון הבחינה בכתב, עד שבועיים מיום פרסום תוצאות הבחינה.
2. סטודנט זכאי לקבל דווח על תוצאות בחינתו (במבחן רב-ברירה, דוגמת שאלון + כרטיס קידוד), ולעיין בגיליון הבחינה והתוצאות בנוכחות איש סגל. פתיחת מחברות יעשה במועד אחד לכל הסטודנטים שחפצים לערער על ציונם.
3. בעקבות ערעור ניתן להעלות, להוריד או להשאיר ללא שינוי את הציון. אם בעקבות ערעור מאתרים שאלה שגויה, יתוקנו ציוני כל הסטודנטים בהתאם (גם אם הדבר קורה לאחר פרסום התוצאות).
תוצאות הערעור ידווחו למזכירות סטודנטים וזו תדווח עליהן לסטודנטים.

ציונים במחלקות הקליניות על עבודה מעשית (פנטום או מרפאה)

כל טיפול מוגמר בקורס קליני יינתן ניקוד ו/או ציון. הניקוד יינתן עבור הספק וכל מחלקה תקבע את הדרישות הכמותיות המינימאליות (MINIMAL REQUIREMENTS). הציון לכל מטלה יינתן על פי איכות הביצוע. הניקוד והציון, כל אחד בנפרד, יהיו תנאי הכרחי אך לא מספיק כדי לקבל את הציון הקליני הסופי בקורס.

כשלוש בחלק הקליני במקצוע מהווה כשלוש בקורס כולו. הציון הקליני הסופי יהווה שקלול הציונים הנפרדים (וכן בחינה מעשית באותן מחלקות קליניות בהן קיימת בחינה כזאת), וזאת בתנאי שהסטודנט יעמוד במינימום הניקוד הדרוש כמוזכר לעיל. אם הציון הסופי של הטיפול במתפא יהיה "נכשל" לא יינתן ניקוד על העבודה ובפנקס ההישגים ירשם ניקוד - 0. בכל מקרה של טפול מוגמר (גם אם לא קיבל הסטודנט ניקוד עבורו - עקב ציון נכשל) יירשם טיפול זה בתיק המתפא בעמודת הטיפול המוגמר, והמדריך האחראי יחתום על כך (כדי שאפשר יהיה לחייב את המתפא עבור הטיפול). סולם הציונים ומשקלם היחסי נקבע לפי החלטת כל מחלקה. לאחר גמר ביצוע כל טיפול, יימסר הטופס למדריך האחראי, אשר מונה ע"י המחלקה לשם כך, והוא בלבד יעביר את הניקוד והציון לכל טפול מוגמר לפנקס ההישגים של הסטודנט ויחתום עליו.

הסטודנטים, אשר בסוף הטרימסטר לא יעמדו בתנאים ההכרחיים של ניקוד וציון, יוזמנו לשיחה ע"י המדריך האחראי במחלקה. מכתב מצב הישגים יועבר בכתב לחונך הכיתה ולתיקו של הסטודנט, באמצעות מזכירות הסטודנטים, אשר תרכז את הציונים.

בכל מחלקה קלינית יוגדרו הדרישות הקליניות (הספק) אותם יש למלא לצורך קבלת התואר. סטודנט שלא ימלא דרישות אלה לא יגש למבחני הרישוי וידרש להמשיך ולעבוד בשנה העוקבת עד להשלמת הדרישות. העבודה בשנה העוקבת מחייבת תשלום יחסי נוסף.

תנאי מעבר בשנים הקליניות

הגדרות

- א. **"קורס קליני"** - כל קורס הנלמד בשנים הקליניות רביעית עד שישית, (לרבות הקורסים הנלמדים בטרימסטר השלישי של שנה ג'), במסגרת בית הספר לרפואת שיניים .
- ב. **"קורס קליני מעשי"** - קורס המיועד להקנות לסטודנט מיומנות ידנית (מנואלית) קלינית לצורך טיפול בפועל במתופא. בהתאם לאמור לעיל, יכללו כל הקורסים הקליניים (פנטום ו/או מרפאה) של המחלקות: שיקום הפה, אנדודונטולוגיה, פריודונטיה, פדודונטיה, כירורגיה וקורס רדיולוגיה של המחלקה לפתולוגיה אורלית ולרפואת הפה, העונים על הקריטריון כפי שנוסחו בהגדרה זו.
- ג. **"מרפאת/מעבדת השלמה"** - מרפאה או מעבדה המתקיימת לאחר סיום שנת הלימודים הרגילה והמיועדת לאפשר לסטודנט להשלים את המטלות הדרושות לצורך מעבר לשנה הבאה. בהגדרה זו כלולים גם הלימודים במעבדת הפנטום.
- ד. המושג: "מרפאות מועד ב'" המופיע בדיעוונים קודמים, ימחק בכל מקום בו הוא מופיע, ובמקומו יבוא: "מרפאות השלמה".
- ה. **"קורס קליני עיוני"** או **"קורס עיוני"** - כמוגדר בתקנון הלימודים
- ו. **"קורס קליני מעשי"** או **"קורס מעשי כמוגדר בתקנון הלימודים"**
- ז. **"קורסים"** - כמוגדר בתקנון הלימודים.
- ח. **"מרפאת/מעבדת השלמה"** - כמוגדר בתקנון הלימודים

1. מבלי לגרוע מיתר הוראות תקנון זה, לימודיו של סטודנט בבית הספר יופסקו בהתאם ל"נוהל הפסקת לימודים" האמור להלן, בכל אחד מהמקרים שלהלן:

(א) הסטודנט נכשל **בשלושה** קורסים או יותר, במהלך שנת לימודים אחת.

(ב) הסטודנט נכשל בשני קורסים במהלך שנת לימודים אחת וממוצע שאר ציוניו בשאר הקורסים באותה שנת לימודים, נמוך מ- 65.

2. נוהל הפסקת לימודים:

(א) הסמכות להחליט על הפסקת לימודים של סטודנט הינה של ועדת ההוראה.

(ב) החליטה ועדת ההוראה להפסיק את לימודיו של סטודנט בבית הספר (להלן: **"ההחלטה"**), ימציא ראש בית הספר בכתב את החלטת ועדת ההוראה לסטודנט באמצעות מזכירות בית הספר. הסטודנט יהיה רשאי לערער על ההחלטה בפני ועדת סטודנטים עליונה (להלן בהתאמה: **"הוועדה ו-הערעור"**), בתוך 30 ימים ממועד קבלת ההחלטה ביד.

(ג) הוועדה תדון בערעור ותיתן את החלטתה לא יאוחר מ-10 ימים ממועד קבלת הערעור במזכירות הסטודנטים. ההחלטה תימסר לסטודנט בכתב על ידי מזכירת הסטודנטים.

(ד) החליטה הוועדה לאפשר לסטודנט להמשיך בלימודיו, תקבע ועדת ההוראה את התנאים להמשך לימודיו של הסטודנט בבית הספר.

(ה) החליטה הוועדה לדחות את ערעורו של הסטודנט יופסקו לימודיו בבית הספר והסטודנט לא יוכל לשוב ולהירשם ו/או להתקבל ו/או ללמוד בבית הספר.

(ו) החלטתה של הוועדה הינה חלוטה, סופית ובלתי ניתנת לערעור.

3. נוהל חזרה על שנת לימודים :

(א) סטודנט אשר נכשל בקורס/ים מעשי/ים (אחד או שניים) בחלק המעשי (פנטום או מרפאה) לא יהיה רשאי להתחיל את שנת הלימודים הבאה, אך יהיה רשאי לחזור על שנת הלימודים הקודמת, בכפוף לנוהלי בית הספר. הסטודנט יהיה חייב להבחן גם בחלק העיוני באותו מקצוע.

(ב) סטודנט החוזר על שנת לימודים יחויב להשיג ציון עובר בכל המקצועות בו/בהם נכשל, בהתאם לנוהלי אותם קורסים. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, יחויב אותו סטודנט, כתנאי מעבר לשנת הלימודים הבאה להשתתף בכל הקורסים המעשיים האחרים הנערכים באותה שנה גם אם קיבל בהם בעבר ציון עובר. היקף המטלות וההשתתפות בקורסים אלו יתואם באופן פרטני עם ראשי המחלקות הרלוונטיות, בהתאם לשיקול דעתם הבלעדי של אותם ראשי מחלקות. על אף האמור לעיל, לא תחול על הסטודנט חובה להיבחן בקורסים אלו, כתנאי מעבר לשנת הלימודים הבאה. במידה שיתווסף קורס או קורסים חדשים בשנת הלימודים עליה חוזר הסטודנט, יחויב אותו סטודנט, כתנאי מעבר לשנת הלימודים הבאה, להשתתף ולעמוד בכל הדרישות ותנאי המעבר של הקורסים החדשים.

(ג) סטודנט אשר חזר על שנת לימודים, ולא הצליח להשיג ציון עובר בכל הקורסים המעשיים בהם נכשל, לימודיו בבית הספר לרפואת שיניים יופסקו, בהתאם לנוהל הפסקת הלימודים האמור בתקנון זה לעיל.

4. נוהל כשלוך בקורס עיוני :

סטודנט אשר נכשל באחד או בשני קורסים עיוניים או בחלק העיוני בלבד של קורס/ים מעשי/ים וממוצע שאר ציוניו בשאר הקורסים באותה שנת לימודים גבוה מ-65, יהיה רשאי להתחיל את שנת הלימודים הבאה, ויוכל להיבחן פעם נוספת בבחינות אותם קורסים, בהתאם למועדים שיפורסמו, ויהיה מחויב להשיג ציון עובר באותם קורסים, עד ולא יאוחר מתחילת טרימסטר ב' של השנה הבאה. סטודנט אשר נבחן בקורסים כאמור בסעיף זה ולא הצליח לקבל ציון עובר בשני הקורסים הנ"ל, בין שניגש לבחינה נוספת ובין שלא, לא יהיה זכאי להמשיך ללמוד בשנת הלימודים הבאה, אך יהיה רשאי לחזור על שנת הלימודים הקודמת, בכפוף לנוהלי בית הספר לרפואת שיניים. סטודנט אשר נבחן בקורסים כאמור בסעיף זה ולא הצליח לקבל ציון עובר באחד הקורסים – יועבר עניינו לדיון בוועדת ההוראה אשר תקבע האם יוכל להמשיך ללמוד בשנת הלימודים הבאה.

5. נוהלי הפסקת לימודים מאושרת :

- א. על סטודנט המבקש לקחת שנת חופשה מלימודיו בשנים הקליניות (להלן בהתאמה: "תקופת ההפסקה" ו-"הבקשה") לפנות בכתב ליו"ר ועדת מורים תלמידים, אשר יזמנו לשימוע בפניו.
- ב. לאחר השימוע, החליט הסטודנט שלא למשוך את הבקשה, תדון ועדת ההוראה בבקשה זו ותיתן החלטתה האם לאשר את הבקשה בכתב.
- ג. החליטה ועדת ההוראה לאשר את הבקשה, תמציא ועדת ההוראה לסטודנט אישור בכתב אשר יכלול את התנאים להמשך לימודיו בבית הספר, לרבות הערכה מחדש של מיומנויות הסטודנט בקורסים הקליניים (להלן: "ההחלטה").
- ד. סטודנט אשר לא חזר ללימודים בשנת הלימודים הבאה מיד אחרי תקופת ההפסקה המאושרת, או שהפסיק את לימודיו ללא אישור ו/או שלא עמד בתנאי ההחלטה במלואם ובמועדם, יופסקו לימודיו בבית הספר, בהתאם לנוהל הפסקת הלימודים האמור בתקנון זה לעיל.

נוהלי קיום מרפאות/מעבדות השלמה

- א. מועדי פתיחת מרפאות/מעבדות ההשלמה בכל מקצוע יקבעו על ידי ראשי המחלקות וידווחו למזכירות הסטודנטים.
- ב. על ראשי המחלקות לדווח למזכירות הסטודנטים על ציוניהם הסופיים של כל הסטודנטים, כולל אלו שהשתתפו במרפאות/מעבדות ההשלמה לא יאוחר מ-14 יום לפני תחילת שנת הלימודים. ציון סופי של סיום החטיבה הקלינית, שנה שישית, יועבר לא יאוחר מחודש לפני מועד בחינות הרישוי.
- ג. על אף האמור בתקנון זה, היה והסטודנט לא עמד בכל המטלות הנדרשות במקצוע מסוים אך לפי דעת מדריכיו הקליניים ואחראי הקורס איכות עבודתו עונה על הנדרש, רשאי ראש המחלקה לאשר לתת ציון "עובר" בחלק הקליני-מעשי של הקורס.

בחינות סיום

1. בשנה ו' תתקיימנה בחינות סיום בקורסים שנלמדו לאורך שלוש השנים הקליניות.
2. סטודנט שנכשל בשתי בחינות או יותר, או שנכשל בבחינה אחת וממוצע ציוניו למטה מ-65, יחזור וילמד בביה"ס, ויבחן בכל הקורסים הקליניים בהם היו ציוניו פחות מ-80.

הפסקת לימודים

- א. **הפסקת לימודים ביוזמת המוסד** תיתכן במקרים הבאים:
  1. עבר התלמיד עבירת משמעת וועדת המשמעת האוניברסיטאית הורתה על הפסקת לימודיו.
  2. לא הסדיר את תשלום שכר הלימוד ורשויות האוניברסיטה הורו על הפסקת לימודיו.
  3. לא עמד בתנאי המעבר כמפורט בתקנון "תנאי המעבר משנה לשנה" ואינו זכאי לחזור על אותה שנה פעם נוספת. במקרה מעין זה:
    - א. מזכירת הסטודנטים תעדכן את הסטודנט באמצעות מכתב רשמי על כישלונותיו בלימודים.
    - ב. מזכירת הסטודנטים תעדכן את ראש ביה"ס ואת יו"ר ועדת הוראה באמצעות מכתב רשמי על המקצועות בהם נכשל הסטודנט.
    - ג. יו"ר ועדת הוראה וראש ביה"ס ידונו בעניין בנוכחות חונך הכיתה. במידה ויש הסכמה על כך שהסטודנט נכשל, יוציא ראש ביה"ס מכתב רשמי לסטודנט. במידה ואין הסכמה בין ראש ביה"ס ויו"ר ועדת הוראה, יועבר הנושא לדיון והחלטה ע"י ועדת הוראה.
    - ד. ראש ביה"ס יפעל בהתאם להחלטת ועדת הוראה.
    - ה. ראש ביה"ס יוציא מכתב רשום לסטודנט בו מצוינים הקורסים בהם נכשל הסטודנט ועל הפסקת לימודיו לאלתר.
    - ו. ראש ביה"ס יערוך לוועדת סטודנטים עליונה עם סיבות לערעוריו.
    - ז. ועדת סטודנטים עליונה תדון במקרה, תחליט ותעדכן את הסטודנט, ראש ביה"ס, יו"ר ועדת הוראה ומזכירות סטודנטים.
    - ח. החלטת ועדת סטודנטים עליונה הינה סופית ואינה מהווה תקדים למקרים עתידיים.

ב. הפסקת לימודים ביוזמת התלמיד

1. סטודנט המבקש לקחת שנת חופשה מלימודיו בשנים הקליניות חייב לקבל את אישור ראש ביה"ס.
2. האישור יכלול את התנאים להמשך לימודיו שיכללו, בין השאר, הערכה מחדש של המיומנויות בקורסים הקליניים.
3. סטודנט שלא חזר ללימודים לאחר ההפסקה המאושרת, או שהפסיק את לימודיו ללא אישור, יופסקו לימודיו ע"י ביה"ס.

חידוש לימודים

חידוש לימודי רפואת שיניים יעשה לכל המאוחר עד ל-1 בחודש אוגוסט שלפני תחילת שנת הלימודים אליה מעוניין הסטודנט להירשם. סטודנט שלא יגיש בקשה עד למועד זה לא יוכל לחדש את לימודיו באותה שנה. חידוש לימודים כרוך בתשלום לפי תעריף דמי הרישום. סטודנט שהפסיק לימודיו לפני שסיים שנת לימודים שלמה ראשונה/טרימסטר אחד, ועדיין לא ניגש לבחינות מעבר, ומעוניין לחדש לימודיו, ירשם כסטודנט חדש במרכז למרשם ויחולו עליו כל כללי המיון והקבלה המקובלים בעת הירשמו מחדש. סטודנט שהפסיק לימודיו באישור לאחר שסיים שנת לימודים, עמד בהצלחה בבחינות והיה רשאי לעבור לשנה הבאה, יגיש בקשה למזכירות ביה"ס לחידוש לימודים. על הסטודנט המחפש את לימודיו יחולו תקנון ותכנית הלימודים של השנה בה חידש את לימודיו.

אישורי לימודים

המעוניינים באישורים (אישור זכאות לתואר, רשימת ציונים וכו') יגישו בקשה 30 יום לפחות לפני המועד בו הם זקוקים לאישור. לפני מתן האישור ייבדק נושא הסדרת שכר לימוד. האישורים טעונים תשלום.

ועדת תלמידים עליונה

הוועדה תדון בפניות סטודנטים לבקשות חריגות. בסמכות הוועדה לדון גם בכל המקרים של חשש לאי התאמה של סטודנט לשמש כרופא (מסיבות רפואיות שונות כמוגדר בנוהל מצב בריאותם של סטודנטים בידיעון הפקולטה לרפואה תשע"א) ובמקרים של צורך בהפסקת לימודים שלא על רקע הישגי הסטודנט בלימודיו.

פניה לוועדה

הדיון יערך בעקבות פניה בכתב של סטודנט או של ועדת הוראה. פניות וערעורים של סטודנטים ניתן להגיש ליו"ר ועדת תלמידים עליונה בכתב, עם העתק למזכירות הסטודנטים, לא יאוחר משבועיים מיום משלוח ההודעה עליה מבקש הסטודנט לערער. ראש ביה"ס רשאי ליזום דיון במקרים מיוחדים. לכל פניה יצורף גיליון הציונים של הסטודנט, תיקו האישי וחומר רלוונטי לדיון.

דיוני הוועדה

דיוני הוועדה יהיו חסויים. כל פונה יקבל תשובה בכתב בחתימת יו"ר הוועדה. במקרה של פנית סטודנט הקשורה ללימודיו במחלקה מסוימת, תתבקש דעתו של ראש המחלקה לפני קיום הדיון בנושא. לסטודנט יתאפשר להופיע בפני הוועדה לענייני סטודנטים רק במקרים בהם עומדת הוועדה להמליץ על הפסקת לימודיו.

ערעור על החלטות ועדת סטודנטים עליונה

ערעור יידון אך ורק במקרים של סתירה לתקנות האוניברסיטה ו/או ביה"ס לרפואה ו/או ביה"ס לרפואת שיניים. ערעור במקרה כזה יוגש תוך שבועיים מיום קבלת תוצאות הדיון. ערעור יוגש ע"י הסטודנט ו/או ראש המחלקה הנוגע בדבר ו/או ראש ביה"ס ו/או הדקאן ו/או שלטונות האוניברסיטה. לדיון בערעור יוזמן הדקאן או ראש ביה"ס וראש המחלקה הנוגע בדבר. הדיון ייערך תוך שבועיים מהגשתו.

תקנון עבודות גמר לקראת התואר דוקטור לרפואת שיניים (D.M.D)

א. הקדמה

1. עבודת הגמר הנה חלק בלתי נפרד מהלימודים, ולא יוכל סטודנט לקבל אישור על סיום לימודיו אם לא אושרה עבודת הגמר שלו, גם אם עמד בכל יתר הדרישות. בנוסף, השלמת ביצוע עבודת גמר היא תנאי הכרחי לקבלת תואר דוקטור לרפואת שיניים. בעלי תואר M.Sc., Ph.D., M.D או תואר מקביל, זכאים לקבלת פטור מעבודת גמר. הנושא טעון אישור הוועדה לעבודות גמר.
2. היה והסטודנט לא השלים את עבודת הגמר עד תום השנה השישית, משרד הבריאות מעניק רישיון עבודה זמני למשך שנה לצורך השלמת העבודה. לא ינתנו המלצות מטעם ביה"ס לרפואת שיניים להארכת הרישיון הזמני באם לא הוגשה עבודת הגמר לשיפוט. בכל מקרה, בוגר שלא יגיש עבודת גמר עד תום 5 שנים מגמר לימודיו, תחול התיישנות על לימודיו, ויאלץ לעבור מחדש את הבחינות בקורסים הקליניים הבאים: אנדודונטולוגיה, כירורגיה, פריודונטיקה, רפואת שיניים לילדים ושיקום הפה.

ב. כללי

1. מטרה: מטרת העבודה היא להקנות לסטודנט/בוגר ידע בתכנון וביצוע עבודת מחקר מקורית, בקריאה וניתוח תוצאות בספרות וכן רכישת ניסיון בכתובה מדעית וסיכום מחקר רפואי הן בכתובת מסמך מסכם והן הצגתו כפוסטר.
2. **נושאי העבודה:** נושא וביצוע עבודת הגמר יכולים להשתייך לרפואת השיניים או לכל אחד מתחומי הרפואה והמדעים הנלווים. מהות העבודה יכולה להיות:

- א. מחקר קליני
- ב. מחקר בסיסי
- ג. סקר בתחום בריאות הציבור
- ד. סקירת ספרות

תחומים אחרים יבדקו יבחנו ע"י הוועדה לעבודות גמר. מחקרים העוסקים בבני אדם או בבעלי חיים חייבים באישור ועדת אתיקה אוניברסיטאית או ועדת הלסינקי עפ"י כללי האוניברסיטה. ההצעה לעבודת הגמר לא תאושר ללא הצגת אישורים אלה. טיפול באישורים הנ"ל ניתן לברר בטלפון: 03-6408878. מידע נוסף לגבי ועדות אתיקה ניתן לראות באתר שכתובתו: <http://www.tau.ac.il/acad-sec/senatesite> בקטגוריה של ועדת אתיקה אוניברסיטאית. האחריות לטיפול באישורים אלה הינה של המדריך.

3. **המדריך:** כמדריך ראשי אחראי לעבודת גמר יכול לשמש איש סגל בבית הספר לרפואת שיניים/רפואה (או באוניברסיטת תל-אביב) בעל מינוי אקדמי מדרגת מרצה במסלול הרגיל או הקליני ומעלה או איש סגל במינוי המקביל כולל אנשי סגל לשעבר הנמצאים בפנסיה ופעילים עדיין באוניברסיטה או במוסד רפואי המסונף לאוניברסיטת תל אביב. על המדריך האחראי לפקח ולהדריך את הסטודנט בזמן הכנת ההצעה לעבודתו ובזמן ביצוע העבודה וכתובתה. אין הגבלה על המדריך הנוסף. מספר המדריכים לכל עבודה יעמוד על שניים לכל היותר. הוועדה לעבודות גמר תאשר מינוי של יותר משני מדריכים על-פי שיקוליה, בהתאם לנושא ואופי העבודה וזאת רק לאחר הגשת מכתב מטעם המדריכים המסביר את הצורך ביותר משני מדריכים.

4. נוהל הגשת הצעה:

- א. הגשה של הצעות לעבודות גמר תתאפשר משנה ב' ועד סיום סמסטר א' בשנה חמישית. סטודנט שלא יגיש הצעה עד מועד זה, יובא לברור בפני ועדת הוראה, אשר מוסמכת להחליט בעניינו.

ב. סטודנט יגיש למנחים שלו בעבודת הגמר את הטיוטה הראשונה להצעה תוך 3 חודשים מרגע התחייבותו לבצע את המחקר שהוצע לו. אם הסטודנט לא יעמוד במסגרת זמן זאת, לא תהיה למנחים התחייבות כלפי הסטודנט ונושא העבודה יועבר לסטודנט אחר.

ג. **הצעה לעבודת גמר תהיה תקפה שנה מיום אישורה.** בהיעדר התקדמות (סעיף ד') ההצעה תבוטל, המנחים ישוחררו מאחראיות והסטודנט יצטרך להגיש בקשה חדשה. תינתן אפשרות הארכה לחצי שנה נוספת במצבים חריגים (כמו מחלה, לידה) באישור המנחים.

ד. **על הסטודנט להגיש דו"ח התקדמות** לוועדה לעבודות גמר **כל חצי שנה מיום אישור ההצעה.** הדו"ח יהיה בהיקף של פסקה מתומצתת (כ – 100 מילים). על הדו"ח להיות חתום על ידי המנחים. באחראיות מזכירות הסטודנטים לעקוב אחר הגשת הדוחות. חוסר התקדמות **כלשהיא** בתום שנה מאישור ההצעה, יביא לביטול העבודה. ההחלטה הסופית תהיה של המנחים שישקלו את הנסיבות.

ה. ציון עבודת הגמר יהווה 7% מהציון הסופי של לימודי התואר (ז"א שכל שאר הציונים יהיו 93% בשקלול הכללי) - סעיף זה יכנס לתוקף לגבי סטודנטים המתחילים שנה א' בתשע"ט ואילך.

5. נוהל הגשת עבודת ה - DMD

א. הסטודנט יעביר למזכירת הסטודנטים את הטיוטה הסופית של העבודה ופוסטר בגודל A4 לאחר אישור המנחים באמצעות אישור בכתב, הנושא את תאריך ההגשה וחתומים מזכירת הסטודנטים תשלח למנחים טופס ציון עבודת הגמר, עם בקשה להמליץ על סוקרים פוטנציאלים (2-4 סוקרים) שאליהם תשלח העבודה. המנחים יחזירו למזכירת הסטודנטים את טופס הציון חתום כפי שמופיע בדיעוון, תוך אישור להעברת העבודה לסוקרים. ללא קבלת ציון מהמנחים לא תועבר העבודה לסוקרים. ג. מזכירת הסטודנטים תוודא קבלת ציוני הסוקרים בתוך חודש ימים מיום העברת העבודה אליהם.

ד. שמות הסוקרים שלא יעמדו בלוי"ז למרות תזכורת שקיבלו, יועברו ליו"ר ועדת עבודת גמר.

ה. באחריות הסטודנט להגיש למזכירת הסטודנטים את העבודה הגמורה לאחר אישור הסוקרים באופן הבא:

1. עותק כרוך ועותק דיגיטלי. על העותק הכרוך יופיעו חתימות המנחים. באותו מעמד יש להגיש את הפוסטר בגודלו הסופי עפ"י ההנחיות בתקנון וכן אישור על פרסום העבודה במאגרים דיגיטליים מחוץ לספרייה, חתום על ידי הסטודנט וכל המנחים. טופס האישור בנוסח הנדרש בספרייה יצורף לטופסי עבודת גמר המופיעים בדיעוון. הטופס יוגש למזכירות חתום על ידי הסטודנט והמנחים במעמד הגשת עבודת הגמר הסופית במזכירות.

ללא טופס חתום, העבודה תישמר במאגרי המידע לגישה מתוך מחשבי הספרייה בלבד. ה. העותקים המודפסים, יישמרו במזכירות למשך שנה בלבד. הפוסטרים לא יישמרו לאחר הורדתם מלוחות הספר.

ו. על מזכירות הסטודנטים לדווח לסטודנט ולמנחים את הציון הסופי של העבודה.

ז. ראש ביה"ס יאשר כי הסטודנט סיים את עבודת הגמר לאחר חתימת מזכירת הסטודנטים שבדקה את ביצוע כל השלבים הנ"ל. אם הסטודנט עבר/השלים את כל שאר המטלות/קורסים, אזי ראש ביה"ס יאשר את סיום לימודיו.

6. **ציון עבודת הגמר:** הציון שמקבל הסטודנט על עבודת הגמר שביצע מהווה חלק נכבד מהשיקולים שמנחים את שלטונות האוניברסיטה בהחלטה אם לקבלו ללימודים לתארים מתקדמים (דוקטורט במדעי הרפואה למשל). לפי התקנון הנוכחי של המדרשה ללימודי תואר שני ושלישי במדעי הרפואה "רשאי להגיש מועמדותו למסלול רגיל לתואר דוקטור (Ph.D.) מי שהינו בעל תואר מוסמך או תואר ד"ר לרפואה או לרפואת שיניים בציון משוקלל של 80 לפחות בקורסים ובציון 85 לפחות בעבודת הגמר". לציון זה תתכן גם חשיבות בקבלה לתכניות התמחות שונות.

ג. נהלים

1. הצעה לעבודת גמר

1.1 על הסטודנט להתקשר מיוזמתו עם מדריך/ים, לחבר הצעה לעבודת הגמר ולהגיש לאישור הוועדה לעבודות גמר.

ההצעה תכתב בעברית בלבד ובה יצוינו בפרוט:

1. מבוא: הנושא וסקירת הספרות העיונית כולל הסיבות העיקריות לביצוע העבודה וייחודיותה (עד 4 עמודים)

2. מטרת העבודה והשערת המחקר
  3. דרכי ביצוע העבודה כולל שיטות וחומרים
  4. עיבוד סטטיסטי של התוצאות
  5. נספחים לעבודה ואישור ועדות אתיקה או הלסינקי עפ"י הצורך
  6. חלקו המעשי של הסטודנט בביצוע העבודה
  7. רשימת ספרות בנושא, כשהיא מנוסחת לפי הדוגמא וההנחיות בפרק ד' (מבנה עבודת הגמר, סעיף 7). בהצעה יכללו לכל היותר 20 רשומות.
- 1.2 ההצעה תוגש בצורה אלקטרונית. הדף הראשון של ההצעה יהיה במתכונת המוצגת בסוף הפרק ויהיה חתום ע"י הסטודנט והמדריכים ויישא תאריך עדכני. את הדף הראשון, החתום, וכל מסמך נוסף שאיננו קובץ מחשב יש לסרוק ולשמור כקבצים. שם כל אחד מהקבצים יתחיל בשם המגיש/ה ולאחריו שם המסמך. (דוגמא: ישראל ישראלי – הצעה לעבודת גמר). את הקבצים יש לשלוח בדואר אלקטרוני אל **מזכירות הסטודנטים עם העתק ליו"ר הועדה לעבודות גמר**. ההצעה תיכתב בפורמט דפים בגודל A4, עם שוליים של 2.5 ס"מ, גופן בעברית David, ובאנגלית Times New Roman, בגודל 12, ברווח כפול וכל העמודים חוץ מעמוד השער יהיו ממוספרים.
- יש לצרף להצעה המוגשת את פרטי הקשר עם הסטודנט כולל שם, ת.ז. כתובת דוא"ל וטלפון. וכן דוא"ל של המנחים.
- 1.3 ההצעה תוגש לסקירה ולהערכה של חברי הוועדה לעבודות גמר. חברי הוועדה יעירו הערותיהם להצעה ויחליטו אם לקבלה כלשונה, לדחותה, לבקש הבהרות ו/או תיקונים, או להעבירה לחוות דעת של מומחה בנושא. מכתב הוועדה ישלח בצורה אלקטרונית. כל ההבהרות והתיקונים ישלחו ישירות ליו"ר הועדה. ניהול מעקב התיקונים של ההצעה עד אישורה יהיה ישירות מול יו"ר הועדה הועדה תעביר למזכירות הסטודנטים את האישור הסופי להצעה לצורך הפצה לסטודנט, אף הם בדואר אלקטרוני באמצעות "עקוב אחרי שינויים" על מסמך ההצעה. יש לצרף את מכתב הוועדה (סרוק) ומכתב תשובת הסטודנט/ית המבהיר את התיקונים שבוצעו. יש לענות למכתב הועדה תוך 3 שבועות מתאריך המכתב.
- לאחר אישור ההצעה, יש להעביר עותק סופי חתום ע"י הסטודנט/ית והמנחים אל מזכירות הסטודנטים.
- 1.4 סטודנט שנה שישית אשר ההצעה לעבודת גמר לא אושרה, לא יוכל לגשת למבחני רישוי.

2. עבודת הגמר

- 2.1 היקף העבודה הסופית לא יעלה על 40 עמודים מודפסים לא כולל עמודי שער (קדמי בעברית ואחורי באנגלית), תקצירים, רשימת מקורות ונספחים. העבודה תיכתב בפורמט דפים בגודל A4, עם שוליים של 2.5 ס"מ, גופן בעברית David, ובאנגלית Times New Roman, בגודל 12, ברווח כפול וכל העמודים חוץ מעמודי השער יהיו ממוספרים.
- 2.2 הטיוטה האחרונה של עבודת הגמר לפני הדפסתה הסופית והפוסטר (מודפס בפורמט קטן) יבדקו ע"י המדריך/ים תוך פרק זמן שלא יעלה על חודש ימים, מיום שהועברו אליהם ע"י הסטודנט. לאחר עיון וחתימת המדריכים על-גבי העמוד הראשון של העבודה, תועבר הטיוטה הסופית (לא כרוכה) והפוסטר (מודפס בפורמט קטן) למזכירות הסטודנטים לצורך רישום ומעקב. ניתן לשלוח את הטיוטה הסופית והפוסטר גם בדואר אלקטרוני למזכירות הסטודנטים כך שהדף הראשון חתום ע"י המדריכים וסרוק. עם הגשת הטיוטה הסופית למזכירות הסטודנטים, תמנה הוועדה לעבודות גמר ועדת הערכה. ועדת הערכה תמונה רק לאחר קבלת ציון על העבודה מהמדריכים.
- 2.3 ועדת ההערכה תורכב מיו"ר וחבר נוסף. יו"ר הוועדה חייב להיות חבר הסגל האקדמי של אוניברסיטת ת"א והחבר הנוסף יכול להיות בעל מינוי אקדמי במוסד אחר להשכלה גבוהה בארץ. במקרים חריגים תאשר הוועדה, חבר ועדה שאינו בעל מינוי אקדמי, אך בעל ידע וניסיון רב בתחום עבודת המחקר ושפירסם 4 עבודות מחקר לפחות בספרות מקצועית מסוג Peer review.
- 2.4 אם חברי ועדת הערכה ידרשו לקבל טיוטה מודפסת – ידפיס הסטודנט את הטיוטה (הפוסטר בפורמט מוקטן) ויגיש לוועדה, לאחר שביצע רישום לצורך מעקב לוחות זמנים במזכירות הסטודנטים. חברי ועדת ההערכה יעירו את הערותיהם תוך חודש ימים ממועד קבלתה. הסטודנט יתקן את הדרוש תיקון בהתאם להערות ולאחר אישור התיקונים על ידי ועדת ההערכה, ידפיס את העבודה הדפסה סופית ויכרוך אותה וידפיס את הפוסטר בצורתו הסופית (ראה הנחיות בסעיף ה'). **הציון על עבודת הגמר והפוסטר יהיה על**

- ההגשה הראשונה לסוקרים, אך הסוקרים יכולים לבקש תיקונים לפני האישור הסופי של העבודה.**
- 2.5 תלונות לגבי ההתקשרות בין הסטודנט למדריכו, או לוועדת הערכה, במידה ותהיינה, תופנינה ע"י אחד הצדדים לוועדה לעבודות גמר ושם הן תובאנה לדיון.
- 2.6 הציון הסופי של העבודה יקבע ע"י ועדת הקולוקוויום הכוללת את המדריכים והסוקרים. הציונים יועברו ע"י כל אחד מחברי ועדת הקולוקוויום למזכירת הסטודנטים לשקלול ורק אז יימסר הציון הסופי המדויק לסטודנט. משקל ציון ועדת ההערכה יהווה 60% מהציון הסופי כאשר 50% יהווה הציון על העבודה הכתובה ו-10% ציון על הפוסטר ומשקל ציון המדריך/ים 40% מהציון הסופי. אם ייווצר פער של למעלה מ-20% בין ציון ועדת ההערכה לבין ציון המדריך/ים (דבר שייבדק במזכירות הסטודנטים), או אם הסטודנט ירגיש נפגע מהציון הסופי שקיבל, תינתן אפשרות לערער בפני הוועדה לעבודות גמר. הוועדה תדון בבקשת הערער ובמידת הצורך תמנה צוות של 3 סוקרים אנונימיים אשר יתבקשו להעריך את העבודה מחדש. הציון של ועדת הערר, יהווה את הציון הסופי. אם קיבל הסטודנט ציון "עובר" (60) ומעלה על העבודה, יחתמו המדריך/ים על 1 עותק של העבודה.
- 2.7 הגשת אישור ועדת הקולוקוויום כולל ציוני העבודה, בצירוף עותק אחד של העבודה כרוכים וחתימים ע"י המדריכים והפוסטר למזכירות ביה"ס, ובצירוף דיסק הכולל את העבודה ואת הפוסטר, אישור חתום ועדכני של המנחים וטופס הפקדת העבודה בספריה הכולל אישור/סירוב לפרסום העבודה במאגרים אלקטרוניים חיצוניים, תעיד על גמר ביצוע עבודת הגמר. **טופסי הערכה לציונים ניתן למצוא בסוף פרק זה.**
- 2.8 לאחר אישור העבודה, יוצג הפוסטר בפורום גולדשלגר המתקיים מידי שנה בבית הספר לרפואת שיניים או במסדרונות ביה"ס. החלטה בעניין זה תתקבל ע"י הוועדה לעבודות גמר. הפוסטרים אינם נשמרים לאחר תלייתם במסדרונות בית הספר.

ד. מבנה עבודת הגמר:

העבודה תיכתב בשפה העברית. העבודה צריכה להיות מנוסחת בצורה עניינית וברורה, בעברית צחה ובלשון מדעית. במקרים מיוחדים ניתן אישור להגיש עבודת גמר באנגלית. ניתן להדפיס את העבודה על שני צידי הדף.

דף שער: דף השער העברי של העבודה יופיע על כריכת העבודה (ראה דוגמא בסוף הפרק). דף זה יתורגם לאנגלית ויודפס על הכריכה האחורית של העבודה (ראה דוגמא בסוף הפרק).

העבודה תכלול 9 סעיפים:

1. סיכום בעברית (לכל היותר עמוד אחד)
2. תוכן עניינים
3. מבוא - הצגת הבעיה הנחקרת וסקירת הספרות הקיימת, כולל מטרות והשערות העבודה
4. שיטות וחומרים
5. תוצאות
6. דיון ומסקנות
7. רשימת ספרות באנגלית הכוללת לכל היותר 40 רשומות. הרשימה תכלול רק אותם מאמרים שהבוגר/סטודנט קרא והסתמך עליהם המצוטטים בעבודה. מספור רשימת הספרות יהיה עפ"י סדר הופעתם במסמך. רשימת המאמרים תהייה ערוכה לפי: שם המחבר/ים, ראשי תיבות של שם המחבר/ים, שם המאמר, שם כתב העת בקיצור (עפ"י PubMed), השנה, מספר הכרך, העמודים. יש להקפיד על סימני הפיסוק בציטוט בצורה אחידה. יש לציין בהערות שוליים תחתונה את כתב העת שעל פיו תאורגן רשימת הספרות בהצעה/העבודה. ציטוט פרקים מספרים תעשה עפ"י המקובל בספרות המדעית. דוגמא לציטוט מאמר מז'ורנל Dental Materials:
8. נספחים
9. סיכום באנגלית (abstract) (לכל היותר עמוד אחד)

ניתן להוסיף דף תודות בתחילת העבודה.

ה. מבנה הפוסטר

הפוסטר ימסר בו זמנית עם עותק אחד מהעבודה הסופית והמאושרת, את הפוסטר ניתן להכין בעברית או באנגלית. הפוסטר יציג את עיקרי העבודה בצורה מדעית (כולל מבוא קצר, מטרות, שיטות, תוצאות ומסקנות). ניתן להדפיס את הפוסטר כמכלול או לבנותו בצורת קולאז' דפים. גודל הפוסטר יהיה: רוחב 100 ס"מ, גובה 100 ס"מ. בראש הפוסטר יופיע סמל ביה"ס, שם העבודה, שם הסטודנט והמנחים. יש להשתמש בגודל גופן שאינו קטן מ-18 נקודות כך שניתן יהיה לקרוא את הכתוב ממרחק של כמטר אחד. הגופנים אינם חייבים להיות אחידים. ניתן לכלול בפוסטר מלל, איורים, ותמונות. אין צורך לכלול רשימת מקורות.

ו. עבודות מצטיינות

הוועדה לעבודות גמר תדון בסוף כל שנה בעבודות בעלות הציונים הגבוהים ביותר בתחומים השונים ותבחר עבודה ו/או עבודות הראויות להצטיינות.

ז. פרסום העבודה

ניתן לפרסם את העבודה בכתב עת באישור המדריך/ים בלבד. הנתונים המדעיים, זכויות יוצרים ו/או פטנט, העולים מעבודת הגמר - שייכים למדריך/ים ולאוניברסיטת ת"א. לא יעשה הסטודנט שימוש בנתונים ו/או זכויות ללא אישור המדריך/ים ו/או שלטונות האוניברסיטה. כמו"כ, חלה חובה על המדריך לכלול את שם הסטודנט בכל פרסום מדעי אשר חלקו או כולו נסמך על עבודת הסטודנט. בפירסום המדעי יש לכלול את המשפט:

This study was performed as a partial fulfillment towards the degree of Doctor of Dental Medicine Conferred by the Tel Aviv University

ח. סמכויות

הוועדה לעבודות גמר של ביה"ס לרפואת שיניים תדון ותפסוק בכל הבעיות המתעוררות במסגרת ביצוע עבודות הגמר.

ט. סיום עבודת הגמר וקבלת ציון

הם תנאי לקבלת תואר "דוקטור לרפואת שיניים".
לא יקבל בוגר אישור על מילוי חובותיו בלא אישור על סיום עבודת הגמר.

תפוצת עבודת הגמר: ספרית הפקולטה

צורת השער להצעה לעבודת גמר

●●● מיסודה של אחוות אלפה
אומנה הבינלאומית
Founded by Alpha
Omega International
Dental Fraternity

The Maurice and Gabriela
Goldschleger School of
Dental medicine
Sackler Faculty of Medicine
Tel Aviv University

בית הספר לרפואת שיניים
ע"ש מוריס וגבריאלה
גולדשלגר
הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר
אוניברסיטת תל אביב

הצעה לעבודת גמר

נושא עבודת הגמר : בעברית : _____
באנגלית : _____

שם הסטודנט : _____ מסיים בשנת : _____
כתובת קבועה : _____
דואר אלקטרוני : _____
טלפון : _____

שמות המדריכים וחתימתם : _____

דואר אלקטרוני של המדריכים : _____
מקום ביצוע העבודה : (שם המוסד) _____
המחלקה : _____
תאריך : _____

צורת הדף הראשון של עבודת הגמר:

<p>מיסודה של אחוות אלפה אומגה הבינלאומית Founded by Alpha Omega International Dental Fraternity</p>	<p>The Maurice and Gabriela Goldschleger School of Dental medicine Sackler Faculty of Medicine Tel Aviv University</p>	<p>בית הספר לרפואת שיניים ע"ש מוריס וגבריאלה גולדשלגר הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר אוניברסיטת תל אביב</p>	
---	--	---	---

הנושא (בעברית ובאנגלית)

עברית .....
.....
אנגלית .....
.....

עבודת גמר של הבוגר

.....
(השם)

במסגרת ביה"ס לרפואת שיניים ע"ש מוריס וגבריאלה גולדשלגר
כמילוי חלקי של הדרישות לקבלת התואר דוקטור לרפואת שיניים
מטעם אוניברסיטת תל-אביב.

בהדרכתם של:

.....
(שמות המנחים)

..... המחלקה

..... (תאריך)

תל אביב

צורת השער האחורי באנגלית

מיסודה של אחוות אלפה
אומנה הבינלאומית
Founded by Alpha
Omega International
Dental Fraternity

The Maurice and Gabriela
Goldschleger School of
Dental medicine
Sackler Faculty of Medicine
Tel Aviv University

בית הספר לרפואת שיניים
ע"ש מוריס וגבריאלה
גולדשלגר
הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר
אוניברסיטת תל אביב

T I T L E

Submitted by .....

Graduate of The Maurice and Gabriela Goldschleger School of Dental Medicine
As part of the requirements for the title of Doctor of Dental Medicine
Conferred by the Tel Aviv University

Supervised by:

.....
(Names of supervisors and department)

Department _____

Tel Aviv

Date .....

טופס ציון לעבודת גמר – למדריך* ד"ר / פרופ'

שם הסטודנט: _____ תעודת זהות: _____

טופס זה יש להעביר ישירות למזכירות הסטודנטים תוך 30 יום מקבלתו.

אבקשך להעניק לסטודנט ציון סופי על עבודת הגמר. יש להתייחס בשיקול דעת לקריטריונים הבאים:

- אירגון העבודה הכתובה (עפ"י התקנון): העבודה צריכה לכלול דף שער בעברית ודף שער באנגלית הכוללים בין היתר את לוגו ביה"ס, תקצירים בעברית ובאנגלית (מכסימום עמוד אחד), תוכן העניינים. העבודה צריכה להיכתב ברוח כפול, העמודים ממוספרים וניתן להדפיס משני צידי הדף כך שהכתוב והאיורים ברורים. היקף העבודה לא יעלה על 40 עמודים (לא כולל דפי שער, תקצירים, רשימת מקורות ונספחים). הנספחים חייבים לכלול אישורי ועדת אתיקה או ועדת הלסינקי עפ"י הצורך. **משקל חלק זה 20%.**
- רקע לעבודה והצגת הבעיה, בהירות הצגת השיטות, הצגה ברורה של התוצאות, דיון מעמיק בתוצאות, מסקנות. **משקל חלק זה 50%.**
- חלקו המעשי של הסטודנט (עבודה מעבדתית מרובה, יצירתיות בפיתרון הבעיה, יכולות כתיבה עצמאיות וכד') **משקל חלק זה 30%.**

האם לדעתך עבודה זו ראויה להצטיינות? אנה נמק:

המלצות לשמות 4

סוקרים: _____

שם המדריך: _____ חתימה: _____ תאריך: _____

סה"כ ציון סופי של העבודה: _____

* חלקם של המדריכים בציון העבודה הסופית הינו 40% ויחושב ע"י מזכירות הסטודנטים בחלוקה שווה בין הסוקרים.

טופס ציון לעבודת גמר – לסוקר* ד"ר / פרופ' _____

שם הסטודנט: _____ תעודת זהות: _____

טופס זה יש להעביר ישירות למזכירות הסטודנטים תוך 30 יום מקבלתו.

שים לב: את הציון יש לתת על העבודה והפוסטר הכתובים המוגשים כטיוטה. יחד עם זאת, ניתן לבקש תיקונים שיכללו בעבודה המודפסת הסופית הנשארת אף בספריית האוניברסיטה ואף תיקונים לפוסטר.

אבקשך להעניק לסטודנט/ית ציון סופי על **עבודת הגמר**. יש להתייחס בשיקולך לקריטריונים הבאים:

- אירגון העבודה הכתובה (עפ"י התקנון): העבודה צריכה לכלול דף שער בעברית ודף שער באנגלית הכוללים בין היתר את לוגו ביה"ס, תקצירים בעברית ובאנגלית (מכסימום עמוד אחד), תוכן העניינים. העבודה צריכה להיכתב ברווח כפול, העמודים ממוספרים וניתן להדפיס משני צידי הדף כך שהכתוב והאיורים ברורים. היקף העבודה לא יעלה על 40 עמודים (לא כולל דפי שער, תקצירים, רשימת מקורות ונספחים). הנספחים חייבים לכלול אישורי ועדת אתיקה או ועדת הלסינקי עפ"י הצורך. **משקל חלק זה 30%.**
- רקע לעבודה והצגת הבעיה, בהירות הצגת השיטות, הצגה ברורה של התוצאות, דיון מעמיק בתוצאות, מסקנות. **משקל חלק זה 70%.**

אבקשך להעניק לסטודנט/ית ציון סופי על **הפוסטר**. יש להתייחס בשיקולך לקריטריונים הבאים:

- העברת המידע בצורה מתומצתת וברורה המייצגת את העבודה הכתובה, צורתו הכללית של הפוסטר, מידות הפוסטר (100 ס"מ רוחב, 100 ס"מ גובה). הפוסטר יכול להיות מוגש כקולאז' של דפים המוצמדים יחדיו.

האם לדעתך עבודה זו ראויה להצטיינות? אנה נמק:

סה"כ ציון סופי של העבודה: _____

סה"כ ציון סופי של הפוסטר: _____

שם הסוקר: _____ חתימה: _____ תאריך: _____

* חלקם של הסוקרים בציון העבודה הסופית הינו 60% ויחושב ע"י מזכירות הסטודנטים בחלוקה שווה בין הסוקרים.

טופס העלאת עבודות גמר לקראת תואר DMD. למאגר העבודות הדיגיטלי

שם המחבר/ת: _____ מס' זהות: _____

טלפון המחבר/ת: _____ מייל: _____

שם המנחה/ים: _____

שם העבודה: _____

הספרייה ל _____ של אוניברסיטת תל-אביב (להלן: "הספרייה") משמשת כספריית הפקדה (Depository Library) לעבודות הגמר לתואר M.D שנעשו בפקולטה ל _____.

ידוע לנו כי ככלל, עבודות גמר לתואר M.D תועלה למאגר הדיגיטלי מיד עם העברתה לספרייה ותהייה פתוחה לכל משתמשי האינטרנט בארץ ובעולם. חרף האמור לעיל ברצוני להגביל את הגישה ו/או לעכב את העלאת עבודתי למאגר הדיגיטלי, בהתאם למסומן בטבלה:

נא לסמן X במקום המתאים בלבד ולהקיף בעיגול את משך הזמן המבוקש:

הזכאים לעיון	
כל המעוניין בארץ ובעולם לאחר שנה/שנתיים/ שלוש שנים	
כל המעוניין באוניברסיטאות בארץ בלבד באופן מיד/ לאחר שנה/שנתיים/ שלוש שנים	
כל המעוניין באוניברסיטת תל-אביב בלבד באופן מיד/ לאחר שנה/ שנתיים/ שלוש שנים	
עבודת הגמר תישמר בספרייה ותהיה אליה גישה דיגיטלית מתוך בניין הספרייה בלבד	

הערה:

מי שאינו מסמן X במקום המתאים, יחשב כמי שמאשר פרסום מיידי של עבודת הגמר במאגר הדיגיטלי לכל משתמשי האינטרנט.

הנני מפקיד/ה עותק שלם בפורמט דיגיטלי של העבודה בספרייה וכי עותק זה זהה לגירסה המודפסת.

תאריך: _____ שם התלמיד: _____ חתימה: _____

אישור המנחה להפקדת העבודה במאגר הדיגיטלי, בהתאם לבקשת הסטודנט:

תאריך: _____ שם המנחה: _____ חתימה: _____

לוח שנת הלימודים לתלמידי רפואת שיניים תשע"ט 2018-2019

קליניקות קיץ לקראת שנה"ל תשע"ט:

שנה ג העולה ל-ד:

יום ראשון 7.10.18 8:00-13:00 משמרת הרצאה פדו פנטום.
יום שני 8.10.18 13:00-18:00 שיקום
יום שלישי 9.10.18 8:00-13:00 משמרת
יום רביעי 10.10.18 8:00-13:00 הרצאות שיקום ומשמרת
יום חמישי 11.11.18 8:00-13:00 שיקום.

שנה ד שעולה ל-ה :

מבנים 9.8.18 עד 23.8.18 בימי שני וחמישי.
ימי שני 8:30-12:30
ימי חמישי 13:30-17:30 בנוסף סדנת מילואות .

קדם קליניקות 7.10.18 עד 11.10.18 ימי ראשון שני וחמישי.
בימי ראשון –אחה"צ, שני- בוקר וחמישי -כל היום.

ביום ד 10.10.18 – בחינת כניסה לקליניקה

שנה חמישית שעולה לשישית:

קליניקות השלמה 1.7.18 עד 12.7.18 בימי א אחה"צ, שני בוקר, חמישי בוקר. סה"כ 6 קליניקות.

קדם קליניקות ב 7.10.18 עד 11.10.18

שנה ו המסיימת:

קליניקות השלמה 1-12.7.18
תלמידים המסיימים את השנה השישית ולא סיימו את דרישות הקורס יוכלו לעשות זאת אחר 14.10.18 יום ראשון ללימודים.

* בימים בהם מתקיימות בחינות סמסטר, הבחינה תתקיים כרגיל. והקורס/קליניקה תחל לאחר סיום הבחינה.

ה' בחשון	יום א'	14.10.18	היום הראשון ללימודים - סמסטר ראשון (1)
א' בטבת	יום א'	9.12.18	חופשת חנוכה (לסטודנטים)
יא' בשבט	יום ה'	17.1.19	היום האחרון לסמסטר הראשון לרפואת שיניים
14 שבועות			
בחינות סמסטר א : 20.1.19-26.2.19			
כ"ו בשבט	יום ו'	1.2.19	יום פתוח
כ"ב באדר א'	יום ד'	27.2.19	היום הראשון לסמסטר השני
*לשנה ג בלבד: קורסי רפואת שיניים בין התאריכים 10.3.19-31.5.19			
י"ד באדר ב'	יום ה'	21.3.19	פורים (2) (4) חופשת פסח 19.4-26.4.19
כ"ג בניסן	יום א'	28.4.19	היום הראשון ללימודים לאחר חופשת פסח
ג' באייר	יום ד'	8.5.19	יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל (2)(4)
ד' באייר	יום ה'	9.5.19	יום העצמאות (2)
י"ח באייר	יום ה'	23.5.19	יום הסטודנט (6)
ו' בסיון	יום א'	9.6.19	חופשת שבועות (2)
י"א בסיון	יום ו'	21.6.19	היום האחרון לסמסטר השני לרפואת שיניים
(14.5 שבועות)			
בחינות סמסטר ב החל מתאריך 23.6.19			
י' באב	יום א'	11.8.19	צום ט' באב (2)
כ"ד באב	יום א'	מ- 25.8.19	חופשת הקיץ המרוכזת (2)
כ"ט באב	יום ו'	עד- 31.8.19	
טקסי זיכרון – בימים אלה יופסקו הלימודים לשעה אחת בין 12:00 – 13:00			
י"ב בחשון	יום א'	21.10.18	עצרת לזכרו של יצחק רבין
כ"ז בניסן	יום ה'	2.5.19	טקס יום השואה (3)
ב' באייר	יום ג'	7.5.19	טקס יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ופעולות האיבה (4)
ה' בחשון	יום א'	3.11.19	היום הראשון לשנת הלימודים תש"פ

הערות:

1. בפקולטה לרפואה עשוי מועד תחילת הלימודים להיות שונה. בתכניות לתארים מתקדמים בפקולטה לניהול ייתכנו שינויים, יש להתעדכן באתר הפקולטה.
2. בימים אלה לא מתקיימת כל פעילות באוניברסיטה.
3. בערב יום הזיכרון לשואה והגבורה (1.5.19 כ"ו בניסן) יסתיימו הלימודים בשעה 19.00.
4. בתעניית אסתר (י"ג באדר ב' 20.3.19) ובערב יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל (7.5.19 ב' באייר) יסתיימו הלימודים בשעה 18.00.

5. יום לימודים אחרון לפני חופשת הפסח

6. ביום הסטודנט הלימודים מסתיימים בשעה 12.00.

7. לשנה ג בלבד- קורסי רפואת שיניים בין התאריכים 10.3.19-31.5.19

חגים ומועדים של בני הדתות השונות שאינם מופיעים בלוח השנה האקדמי ונחשבים לימי מנוחה:

יוצאי אתיופיה : חג הסיגד כ"ט בחשון 7.11.18

מוסלמים : עיד אל פיטר; עיד אל אדחא (חג הקורבן) – יפורסם

דרוזים : חד אל-אדחא; חג הנביא שועייב - יפורסם

נוצרים : חג המולד : 24-25.12.18; חג הפסחא - יפורסם

**מערכת שעות
לשנים הקליניות**

תשע"ט

מובא בזה לתשומת לב הסטודנטים, כי אפשריים שינויים
בתכנית הלימודים, מערכת השעות ותקנון הלימודים,
כפוף להחלטות ועדת הוראה.

מערכת שנה ג- רפואת שיניים תשע"ט

קורס מערכות בין התאריכים 2.12.18-21.2.19

קורס מערכות א : 2.12.18-3.1.19

בחינה במערכות א : 10.1.19

המשך קורס מערכות ב : 13.1.19-21.2.19

בחינה במערכות ב : 7.3.19

קורסי רפואת שיניים בין התאריכים 10.3.19-31.5.19

קורסי רפואת שיניים : 10.3.19-11.4.19

חופשת פסח : 14.4.19-26.4.19

קורסי רפואת שיניים (המשך) : 28.4.19-30.5.19

קלוקשיפ: 2.6.19-21.6.19

מערכת קורסי רפואת שיניים קורסי רפואת שיניים

בין התאריכים 10.3.19-31.5.19 כיתה 351

ו	ה	ד	ג	ב	א	
	תרגול רדיולוגיה	ביולוגיה אוראלית	רדיולוגיה אוראלית	אימונולוגיה אוראלית	רדיולוגיה אורלית תרגול	08:00-09:00
					אנתרופולוגיה	09:00-10:00
	מבוא למחקר דנטלי			ביולוגיה אוראלית	קריולוגיה	10:00-11:00
						11:00-12:00
		מורפולוגיה דנטלית פנטום				12:00-13:00
	חומרים וטכנולוגיות מבוא	**נא לעקוב אחר התאריכים והשעות בסילבוס	תרגול בקבוצות רדיולוגיה במכון רנטגן		חומרים וטכנולוגיות מבוא	13:00-14:00
	*חינוך רפואי			*חינוך רפואי		14:00-15:00
	תאריכים לפי פירוט			תאריכים לפי פירוט		15:00-16:00
						16:00-17:00
						17:00-18:00

כיתה 451 שנה ד תשע"ט - סמסטר א

א	ב	ג	ד	ה	ו
08:00-09:00	שיקום הפה משחזרת	פתולוגיה אורלית/	שיקום הפה משחזרת	שיקום הפה משקמת	
09:00-10:00	חלק א- פנטום	מתרפא בסיכון א /	חלק א הרצאות 8-10	שיקום הפה	חלק א פנטום
10:00-11:00		אלחוש	שיקום הפה משחזרת	פיזיולוגיה של	
11:00-12:00			חלק א- פנטום	הסגר	
12:00-13:00		אבחנה אורלית **			
13:00-14:00	הפסקת צהרים	הפסקה	הפסקה	פריודונטיה	הפסקה
14:00-15:00	אנטומיה	שיקום הפה משקמת	הרצאה	מתרפא בסיכון א/	
15:00-16:00		חלק א פנטום	תרגול	פתולוגיה אורלית	
16:00-17:00	חינוך רפואי		רדיולוגיה		
17:00-18:00					

באבחנה אורלית 3 מפגשים ביום שישי לפי הסילבוס**

כיתה 451 שנה ד תשע"ט - סמסטר ב

א	ב	ג	ד	ה	ו
08:00-09:00	שיקום הפה משחזרת	אנדודונטולוגיה	שיקום הפה משחזרת	מדעי	שיקום הפה משקמת
09:00-10:00	חלק ב	פנטום	חלק ב הרצאות 8-10	ההתנהגות	חלק ב
10:00-11:00	פנטום		שיקום הפה משחזרת		פנטום
11:00-12:00			חלק ב פנטום	פנטום	
12:00-13:00		אנדודונטולוגיה הרצאה	חצי שעה הפסקה	פריודונטיה	
13:00-14:00	הפסקה	הפסקה	רפואת הפה	פריודונטיה	הפסקה
14:00-15:00	חומרים דנטלים	שיקום הפה משקמת	ילדים	הרצאה	פתולוגיה אורלית
15:00-16:00	רדיולוגיה מעשית	חלק ב פנטום	פנטום	אורתודונטיה	
16:00-17:00	רעמן תרגול רדיולוגיה**			הרצאה	
17:00-18:00					

254 כיתה א שנה ה תשע"ט - סמסטר א

א	ב	ג	ד	ה	ו
08:00-09:00	כיורגיה הרצאה	ילדים מרפאה	שיקום תותבות / נשלפות		
09:00-10:00		8:00-11:00	שיקום הפה	שיקום הפה	
10:00-11:00	אורתו הרצאה		מדיע ההתנהגות	מדיע ההתנהגות	מרפאה משולבת
11:00-12:00					
12:00-13:00	רפואת הפה	חצי שעה הפסקה	חצי שעה הפסקה	פריודונטיה	חצי שעה הפסקה
13:00-14:00	שיקום הפה	אנדודונטולוגיה הרצאה			
14:00-15:00	מרפאה משולבת	ילדים הרצאה			שיקום הפה
15:00-16:00	13:30-18:00	אנדודונטולוגיה	אתיקה	פריודונטיה מרפאה	מרפאה משולבת
16:00-17:00		מרפאה			
17:00-18:00		14:00-18:00			

254 כיתה ב שנה ה תשע"ט - סמסטר ב

א	ב	ג	ד	ה	ו
08:00-09:00	כיורגיה הרצאה	שיקום הפה	ילדים מרפאה	שיקום הפה	שיקום הפה
09:00-10:00		מרפאה משולבת		הרצאה	מרפאה משולבת
10:00-11:00	אורתודונטיה		8-11:00		
11:00-12:00			מדיע ההתנהגות		
12:00-13:00	פרמקולוגיה	חצי שעה הפסקה	חצי שעה הפסקה	פריודונטיה הרצאה	חצי שעה הפסקה
13:00-14:00	שיקום הפה	אנדו סמינר			שיקום הפה
14:00-15:00	מרפאה משולבת	אנדודונטולוגיה	ילדים הרצאה	פריודונטיה סמינר	מרפאה משולבת
15:00-16:00	13:00-18:00	סמינר + מרפאה	רפואת הפה (דיולוגיה)	פריודונטיה מרפאה	
16:00-17:00		14:00-18:00			
17:00-18:00					

כיתה 453						
שנה ו תשע"ט - סמסטר א						
ו	ה	ד	ג	ב	א	
		שיקום הפה	כירורגיה הרצאה	מרפאה משולבת	אורתודונטיה	08:00-09:00
	שיקום הפה	סדנאות/הרצאות			מעבדה 175	09:00-10:00
	ואנדודונטולוגיה					10:00-11:00
	מרפאה		ילדים מרפאה			11:00-12:00
	חצי שעה הפסקה	חצי שעה הפסקה		חצי שעה הפסקה	סמינר ביולוגיה אורלית	12:00-13:00
	שיקום הפה	פורום		אנדודונטולוגיה סמינר	חצי שעה הפסקה	13:00-14:00
	ואנדודונטולוגיה	תכניות טיפול	ילדים הרצאה	אנדודונטולוגיה	מרפאה משולבת	14:00-15:00
	מרפאה	פריודונטיה		מרפאה 14:00-18:00	18:00- 13:30	15:00-16:00
		מרפאה	פריודונטיה			16:00-17:00
			הרצאה			17:00-18:00

כיתה 453						
שנה ו תשע"ט - סמסטר ב						
ו	ה	ד	ג	ב	א	
		שיקום הפה	רפואת שיניים	מרפאה משולבת	רפואת הפה	08:00-09:00
	שיקום הפה	סדנאות/הרצאות	ציבורית/חוק ומשפט		(מתרפא בסיכון)	09:00-10:00
	ואנדודונטולוגיה				אורתודונטיה	10:00-11:00
	מרפאה		ילדים מרפאה			11:00-12:00
	חצי שעה הפסקה			חצי שעה הפסקה		12:00-13:00
		פורום		אנדודונטיה סמינר	מרפאה משולבת	13:00-14:00
	שיקום הפה	תכנית טיפול	ילדים הרצאה	אנדודונטולוגיה	18:00- 13:30	14:00-15:00
	ואנדודונטולוגיה	פריודונטיה		מרפאה		15:00-16:00
	מרפאה	מרפאה	רדיולוגיה אורלית			16:00-17:00
						17:00-18:00

תורנויות במסגרת מרפאות הוראה ויעוץ

שנה ה-החטיבה הצעירה

כירורגיה

2 שבועות (ימים א'-ה', בין השעות 08:00-17:00). בבית חולים ומרפאה.

עזרה ראשונה

1 שבוע (ימים א'-ה', בין השעות 08:00-13:00).

רפואת הפה

1 שבוע (ימים א'-ה', בין השעות 08:00-13:00).

מדעי ההתנהגות

2 פגישות של 5 שעות כל אחת (2 ימי ב' בין השעות 13:00-18:00).

רפואת שיניים לילדים

תורנות של יום אחד (יום ה', בין השעות 08:00-13:00).

שנה ו-החטיבה הוותיקה

כירורגיה

2 שבועות (ימים א'-ה', בין השעות 08:00-17:00). בבית חולים ומרפאה.

עזרה ראשונה

1 שבוע (ימים א'-ה', בין השעות 08:00-13:00).

רפואת הפה

1 שבוע (ימים א'-ה', בין השעות 08:00-13:00).

רפואת שיניים לילדים

תורנות של יום אחד (יום ג', בין השעות 08:00-13:00).

לוח קורסים שלב קליני -שנה ד

<u>שנה</u>	<u>מס הקורס</u>	<u>מקצוע</u>	<u>ש"ס*</u>	<u>משקל</u>	<u>סמסטר</u>
ד'	1914133	שיקום הפה -משמרת חלק א	9	9	א
	1914113	שיקום הפה -משמרת חלק ב	9	9	ב
	1914186	חומרים וטכנולוגיות דנטאליות	2	2	ב
	1914187	פתולוגיה אורלית	6	6	שנתי
	1914195	רפואת הפה	1	1	ב
	1914188	אנדודונטיה ד'	5	5	ב
	1914141	שיקום הפה -משקמת חלק א	9	9	א
	1914155	שיקום הפה -משקמת חלק ב	9	9	ב
	1914189	מתרפא בסיכון רפואי גבוה	2	2	א
	1914190	אבחנה אורלית ד'	2	2	א
	1914191	אלחוש מקומי	1.5	1.5	א
	1914160	פיזיולוגיה של הסגר	4	4	א
	1914192	רפואת שיניים לילדים	3	3	ב
	1914193	אורתודונטיה	2	2	ב
	1914167	מדעי ההתנהגות/חינוך רפואי	2	2	שנתי
	1914194	אנטומיה	2	2	א
	1914151	פריודונטיה	3	5	שנתי
	1914185	רדיולוגיה מעשית	1	1	ב

לוח קורסים שלב קליני -שנה ה

<u>שנה</u>	<u>מס הקורס</u>	<u>מקצוע</u>	<u>ש"ס*</u>	<u>משקל</u>	<u>סמסטר</u>
ה'	1915187	אנדודונטיה ה'-עיוני	2	5	שנתי
	1915188	אנדודונטיה ה'- מעשי	8	5	שנתי
	1915171	שיקום הפה ה'- עיוני	4	18	שנתי
	1915181	שיקום הפה ה'- מעשי	32	18	שנתי
	1915180	תותבות נשלפות	4	4	א
	1915183	פריודונטיה ה'- עיוני	4	6	שנתי
	1915182	פריודונטיה ה'-מעשי	8	6	שנתי
	1915158	כירורגיה אורלית	4	4	שנתי
	1915159	רפואת הפה ה'	2	2	שנתי
	1915185	רפואת שיניים לילדים- עיוני	4	5	שנתי
	1915184	רפואת שיניים לילדים- מעשי	6	5	שנתי
	1915186	אורתודונטיה	4	4	שנתי
	1915190	פרמקולוגיה דנטלית	1	1	ב
	1915191	מדעי ההתנהגות	4	4	שנתי
	1915189	אתיקה	1	1	א

לוח קורסים שלב קליני - שנה ו

מס הקורס	מקצוע	ש"ס*	משקל	סמסטר
1916111	סמינר ביולוגיה אוראלית	2	2	א
1916193	אנדודונטיה-עיוני	2	5	שנתי
1916191	אנדודונטיה-מעשי	8	5	שנתי
1916194	שיקום הפה ו'- עיוני	8	20	שנתי
1916165	אורתודונטיה ו	2.5	2.5	שנתי
1916190	שיקום הפה ו'-מעשי	32	20	שנתי
1916195	פריודונטיה ו'-עיוני	4	5	שנתי
1916192	פריודונטיה ו'-מעשי	6	5	שנתי
1916158	כירורגיה אורלית	3	3	א
1916112	רפואה אורלית (רפואת הפה ו)	2	2	ב
1916113	רפואת שיניים ציבורית וקהילתית	2	2	ב
1916177	רפואת שיניים לילדים-עיוני	4	5	שנתי
1916184	רפואת שיניים לילדים-מעשי	6	5	שנתי
1916114	רפואת שיניים ומשפט	1	1	ב
1916178	שיטות דימות דיגיטליות ולמידה חישובית	2	2	ב
1916115	פורום תכנית טיפול	2	2	שנתי
1919999	עבודת גמר			

**שנה
ו'**

לימודי המחלקה לאורתודונטיה

קורס הלימוד:
אורתודונטיה

ראש המחלקה:
ד"ר ניר שפק

מרכז המחלקה:
ד"ר סילביה גרון

אחראי התמחות:
ד"ר עופר סרנה

מורי המחלקה:

ד"ר זאב אברהם, ד"ר אייל אורן, ד"ר מיכאל בלום, ד"ר יואל בלושטין, ד"ר נעמי בכור, פרופ' תמר ברוש, ד"ר ורד ברזילי, ד"ר ערן גלייכר, ד"ר רות גלייס, ד"ר סילביה גרון, ד"ר צחי גרון, ד"ר משה דוידוביץ, ד"ר טליה דיין, ד"ר סוטיטה דיסטהפורן, ד"ר עתליה וסרשטיין, פרופ' אלכסנדר ורדימון, ד"ר סנדרה טרבס, פרופ' מירון ליברמן, ד"ר תמר פינקלשטיין, ד"ר נועה סדן, ד"ר שלמה קובו, ד"ר ענבר קגן-פרל, ד"ר רנא קדרי, ד"ר שירלי שונברגר, ד"ר מוריס שטראוס, ד"ר יואב שפינקו, פרופ' יהושע שפירא, ד"ר רחל שריג.

כתבי עת מומלצים:

American Journal of Orthodontics and Dentofacial Orthopedics
Angle Orthodontics
Journal of Clinical Orthodontics
European Journal of Orthodontics

שנה ד'

מטרות הקורס:

- א. להבין את התהליכים האמבריוולוגיים של הלסתות.
- ב. לדעת להעריך גדילה.
- ג. להכיר את תיאוריות הגדילה.
- ד. להבין את תהליכי הגדילה וההתפתחות של הלסתות.
- ה. הכרת הקלסיפיקציות לליקויי סגר.
- ו. לדעת את עקרונות בדיקת המתרפא האורתודונטי
- ז. לדעת להשתמש באמצעי עזר (תבניות לימוד, רנטגן, צפלומטריה)
- ח. ללמוד כיצד לבצע אבחנות אורתודונטיות.

פירוט נושאי הלימוד:

סמסטר ב'

מספר

פגישה

נושא ההרצאה

1. מבוא לאורתודונטיה
2. אמבריוולוגיה של לסתות גדילה והתפתחות
3. גדילה והתפתחות – בסיס הגולגולת וקרניים
4. גדילה והתפתחות - מקסילה
5. גדילה והתפתחות - מנדיבולה
6. גדילה והתפתחות – תאוריות בקרה על הגדילה
7. קלסיפיקציות לליקויי סגר
8. אתיולוגיה לליקויי סגר

9.	התפתחות הסגר – הרגלים והשפעה על הסגר
10.	בדיקה אורתודונטית קלינית
11.	אמצעי עזר לאבחנה אורתודונטית – מודלים, אנליזת בולטון
12.	אמצעי עזר לאבחנה אורתודונטית – צילומים
13.	צפלומטריה
14.	צפלומטריה

נוכחות בהרצאות : 80% חובת נוכחות.

בסיום הקורס ייערך בוחן בנושא גדילה והתפתחות. ציון עובר בקורס 60. סטודנט שלא יקבל ציון עובר ייחשב כנכשל בקורס ויידרש לחזור על המבחן במועד ב' כישלון במבחן במועד ב' הינו כישלון בקורס והסטודנט יעבור את הקורס ואת המבחן בקורס בשנה שלאחר מכן.

שנה ה'

הקורס באורתודונטיה שנה ה' מתנהל בשני מישורים:

1. הרצאות
2. קליניקה אינטגרטיבית

מטרות הקורס :

- א. להבין את שלבי התפתחות המשן הנשיר, המעורב והקבוע.
- ב. להכיר את המשן הנורמלי.
- ג. להבין את עקרונות המיון של ליקויי הסגר.
- ד. להכיר את האתיוולוגיה לליקויי הסגר.
- ה. להכיר את המאפיינים של ליקויי סגר סקלטליים, שסעים ומלפורמציות קרניופציאליות.
- ו. להכיר את השינויים ההיסטולוגיים החלים בזמן תנועה אורתודונטית.
- ז. להבין את העקרונות הביומכניים השונים ושימושם בטכניקות האורתודונטיות השונות.
- ח. להבין את עקרונות העגון באורתודונטיה והשימוש השונה בעגון.
- ט. להבין את עקרונות הטיפול האורתודונטי בליקויי הסגר השונים.
- י. להכיר את השימוש בכירורגיה אורתוגנטית לתיקון בעיות סקלטליות.
- יא. להכיר את השילוב בין אורתודונטיה לבין תחומים נוספים ברפואת שיניים (פריודונטיה, פרוטטיקה, שתלים)

הערכת הסטודנט

בסוף שנה ה' תתקיים בחינה הכוללת גם את החומר של שנה ד'. הנוכחות בקורס חובה.

פירוט נושאי הלימוד :

<u>סמסטר א'</u>	
מספר	פגישה
נושא ההרצאה	
1.	התפתחות משן נשיר.
2.	התפתחות משן מעורב.
3.	התפתחות משן קבוע.
4.	משן נורמלי.
5.	תזמון הטיפול האורתודונטי

אינדיקציות לטיפול מוקדם	.6
עקירות סידוריות	.7
ביומכניקה	.8
ביומכניקה	.9
סמכים ננעלים	.10
ביולוגיה והיסטולוגיה של תזוזת שיניים	.11
טיפול במקרי Class I	.12
טיפול במקרי Class I עם עקירות	.13
טיפול במשן מרווח	.14

סמסטר ב'

מספר

פגישה

נושא ההרצאה

טיפול במימד הטרנסברסלי	.1
טיפול ב Class II division 1 ללא עקירות	.2
טיפול ב Class II division 1 עם עקירות	.3
מכשור פונקציונלי	.4
טיפול ב Class II division 2	.5
שיניים כלואות	.6
שיניים חסרות ושיניים עודפות	.7
Class III	.8
מימד ורטיקלי	.9
אורתוכירורגיה Class III	.10
אורתוכירורגיה Class II	.11
טיפול אורתודונטי לקראת שיקום – הבקעה מאולצת, Uprighting	.12
טיפול אורתודונטי במטופלים פריודונטליים	.13
עיגון סקלטלי – שתלים אורתודונטיים	.14

קליניקה אינטגרטיבית:

מטרת הקליניקה:

מתן יעוץ וקביעת תכניות טיפול אורתודונטיות.

לאפשר לסטודנט ללוות את תהליך האבחנה והטיפול האורתודונטי במתראים פרוטטיים ופריודונטליים.

נוכחות בהרצאות - הסטודנט חייב להיות נוכח לפחות ב- 80% מן ההרצאות.

הקליניקה האינטגרטיבית - הסטודנטים יבצעו בדיקה אורתודונטית ב-10 מטופלים במשך השנתיים- שנים ה' ו-ו', המדריכים מהמחלקה לאורתודונטיה יבדקו את הסטודנטים וינתן ציון בפנקס ההישגים על ביצוע הבדיקה. הציון ישוקלל בציון הסופי של שנה שישית. משקל ציון הקליניקה הינו 25% מהציון הכולל בשנה ו'.

הצגת המאמר בסמינר - יינתן ציון אשר ישוקלל בציון הסופי של הקורס בשנה זו. משקל ציון הצגת המאמר הינו 10% מהציון הכולל בשנה ה'.

בסיום קורס שנה ה' ייערך מבחן: ציון עובר במבחן- 60. סטודנט שלא יקבל ציון עובר יחשב כנכשל בקורס ויידרש לחזור על המבחן במועד ב'. הנושאים למבחן כוללים גם את החומר שנלמד בשנה ד'. כישלון במבחן במועד ב' הינו כישלון בקורס. משקל ציון המבחן בשנה ה' הינו 90%.

שנה ו'

הקורס באורתודונטיה בשנה ו' מתנהל בארבעה מישורים:

1. הרצאות
2. מעבדה
3. סמינרים
4. מרפאה
5. קליניקה אינטגרטיבית

מטרות הקורס:

- א. להכיר את סוגי המכשיר האורתודונטי ואת ההתוויות לשימוש במכשירים השונים.
  - ב. להכיר את העקרונות לקביעת מועד מתאים לטיפול אורתודונטי.
  - ג. להבין את מקום הטיפול האורתודונטי אצל מבוגרים.
  - ד. להכיר את תופעות הלוואי של הטיפול האורתודונטי.
  - ה. לאפשר לסטודנטים לעשות אינטגרציה של הידע הבסיסי שנרכש בשנים הקודמות באורתודונטיה ובמקצועות אחרים.
- ו. על הסטודנט לדעת לקבוע בכל מקרה:
1. האם הבעיה תשתפר מאליה או שיש צורך בטיפול.
  2. באיזה גיל יש צורך להתחיל בטיפול (במידה וקיים הצורך בטיפול).
  3. איזה סוג של טיפול יש לתת.

פירוט נושאי הלימוד:

הערכת הסטודנט

בסוף השנה יערך מבחן גמר על כל החומר שנלמד באורתודונטיה במשך 3 השנים.

מעבדה:

מטרת המעבדה:

להקנות לסטודנטים ידע בסיסי בסוגי מכשירים ניידים אורתודונטיים.

תכנית המעבדה:

סמסטר א'

1. הרצאת מבוא - מכשירים ניידים
2. כיפוף חוטים
3. ווי אדמס
4. כיפוף קשת לביאלית
5. כיפוף פיקצים
6. הכנת בסיסי אקריל
7. ליטוש המכשיר
8. הכנת קיבועים
9. הכנת סד אומניבק
10. הבקעה מאולצת
11. Uprighting
12. גומיות ספרציה

13. גומיות ספרציה

14. גומיות ספרציה

הערכת הסטודנט:

הערכת הסטודנטים תינתן על סמך דף הצורות והפלטות.
הנוכחות במעבדה חובה.

סמסטר ב

1. אינביזליין
2. טיפול לינגואלי
3. טיפול לינגואלי
4. שיטות הדמייה
5. שסעים
6. סינדרומים
7. חבלות
8. אנומליות
9. רטנציה ורילפס
10. נזקים
11. שיטות חדשות לתזוזה מהירה
12. שימוש בלייזרים באורתודונטיה לרקמה רכה
13. הצגות מקרה
14. שיעור מסכם

סמינרים:

הסמינרים יתקיימו במהלך כל השנה.

מטרת הסמינרים:

מטרת הסמינרים לתרגל אבחון וקבלת החלטות לגבי נחיצות ועיתוי הטיפול האורתודונטי.

נושאי הסמינרים:

1. Class I crowding
2. Open bite
3. Class II division 1
4. Class II division 2
5. סגר צלבי
6. הרגלים
7. Class III
8. טיפול מוקדם
9. חסר שיניים
10. עודף שיניים
11. טרנספוזיציה
12. שיניים כלואות
13. הערכת מקום
14. טיפול במבוגרים
15. שילוב בין אורתודונטיה לפריודונטיה, שתלים ופרותטיקה.
16. תוכניות טיפול

הערכת הסטודנט:

הערכת הסטודנט תינתן במהלך הסמינרים ועל סמך בחינה סופית.

מרפאה:

הפעילות במרפאה תתקיים במהלך כל השנה.

מטרת המרפאה:

לאפשר לסטודנט ללוות את תהליך האבחנה והטיפול במתראפאים אורתודונטיים. כל סטודנט יעקוב אחרי 3 מקרים תוך כדי טיפול ויגיש דו"ח בסיום פעילות המרפאה.

הערכת הסטודנט:

הערכת הסטודנט תעשה על סמך נוכחות והערכת דוחות.

קליניקה אינטגרטיבית בשנה ה' ובשנה ו':

מטרת הקליניקה:

מתן יעוץ וקביעת תכניות טיפול אורתודונטיות.

לאפשר לסטודנט ללוות את תהליך האבחנה והטיפול האורתודונטי במתראפאים פרוטטיים ופריודונטיים.

במסגרת הקליניקה האינטגרטיבית הסטודנטים יבצעו בדיקה אורתודונטית ב-10 מטופלים במשך השנתיים המדריכים מהמחלקה לאורתודונטיה יבדקו את הסטודנטים וינתן ציון בפנקס ההישגים על ביצוע הבדיקה. הציון ישוכלל בציון הסופי של שנה שישית.

הרצאות – הסטודנט חייב להיות נוכח לפחות 80% מן ההרצאות.

הקליניקה האינטגרטיבית - הסטודנטים יבצעו בדיקה אורתודונטית ב-10 מטופלים במשך השנתיים- שנים ה' וו', המדריכים מהמחלקה לאורתודונטיה יבדקו את הסטודנטים וינתן ציון בפנקס ההישגים על ביצוע הבדיקה. הציון ישוכלל בציון הסופי של שנה שישית. משקל ציון הקליניקה הינו 25% מציון הקורס בשנה ו'.

סמינרים - הערכת הסטודנט תינתן במהלך הסמינרים ועל סמך בחינה סופית. משקל ציון הסמינרים הינו 10% מהציון הכולל.

מעבדה הנוכחות במעבדה הינה חובה. הערכת הסטודנטים תינתן על סמך דף הצורות והפלטות. משקל ציון המעבדה הינו 25% מהציון הכולל.

בסיום קורס שנה ו' ייערך מבחן: ציון עובר במבחן- 60. סטודנט שלא יקבל ציון עובר יחשב כנכשל בקורס ויידרש לחזור על המבחן במועד ב'. כישלון במבחן במועד ב' מהווה כישלון בקורס.

לימודי המחלקה לאנדודונטולוגיה

קורס הלימוד:
אנדודונטיה

ראש המחלקה:
ד"ר אנדה כפיר

מרכז המחלקה:
ד"ר עמיר ויסמן

מורי המחלקה והמתנדבים:

ד"ר דניאל אלקס, ד"ר נופר בלאו – ונציה, ד"ר טל בקר, ד"ר תומר גולדברג, ד"ר רונן דביר, ד"ר מורן הרציאנו, ד"ר רוני ויגלר, ד"ר עמיר ויסמן, ד"ר מאיר זיסו, ד"ר יואל טלישבסקי, ד"ר אנדה כפיר, פרופ' צבי מצגר, ד"ר דנה פריד, פרופ' אריה קאופמן, ד"ר קלרה פרידלנדר, פרופ' איגור צסיס, ד"ר ראס פול, ד"ר אסתר רוזנברג, ד"ר אייל רוזן.

המחלקה לאנדודונטולוגיה ממונה על הוראת האנדודונטולוגיה בביה"ס. הענף עוסק בבעיות הקשורות בהיסטולוגיה, פיסיולוגיה, מיקרוביולוגיה, פתולוגיה ואטיולוגיה של נגעי מוך השן וסב-החוד, באבחונם ובטיפולם. מטרת הטיפול האנדודונטי היא לאפשר לשמור בקשת השיניים שן שנפגעה, באופן שתתפקד באורח תקין ובלי לסכן את בריאותו של המתרפא.

ביבליוגרפיה ספרות חובה

.1

Walton R. and Torabinejad M.: Principles and Practice of Endodontics, Last Ed.
.W.B. Saunders co

.2. חוברת עזר למעבדה לשנה ד' (המהדורה המעודכנת).

ספרות מומלצת

1. Ingle J.I. and Beveridge E.E.: Endodontics, Last Ed. Lea and Febiger.
2. Hargreaves K: Cohen's Pathways of the pulp, Last Ed. C.V. Mosby.
3. Bergenholtz G, Horsted – Bindler P, Reit C: Textbook of Endodontology.
4. Seltzer S.: Endodontology, Last Ed. Lea and Febiger.
5. Weine F.S.: Endodontics therapy, Last Ed., C.V. Mosby.

כתבי עת מומלצים

1. Journal of Endodontics
2. International Endodontic Journal
3. Endodontic topics

הערכת הסטודנט

הערכת התלמיד נעשית באופן שוטף ומצטבר, הן לגבי ידיעותיו והבנתו, והן לגבי מיומנותו בעבודה מעשית. מבחני המעבר בסוף שנה ד' ובשנה ה' קובעים את עלייתו לשנה הגבוהה יותר, אך הציון השנתי נקבע גם ע"י תוצאות הבחנים, במידה ויהיו כאלה והעבודה המעשית במשך השנה.

הציון הסופי באנדודונטולוגיה נקבע בחלקו על ידי התוצאות של מבחן הגמר בשנה השישית ובחלקו על ידי הישגיו של הסטודנט בעבודה המעשית במרפאה. הקריטריונים להערכת העבודה המעשית ואופן בדיקתם מתפרסמים בנספח נפרד.

שנה ד'

מטרות הקורס:

מטרות ההוראה בסמסטר השני: להקנות ולרענן לסטודנט ידיעות והבנה בפיסיולוגיה ובפתולוגיה של הקומפלקס מוך-שינן ושל אזור סב-החוד ולהכינו לקראת קורס הפנטום בטיפול שורש ע"י לימוד העקרונות של טיפול השורש וסתימת השורש.

קורס הפנטום בסמסטר השני נועד להקנות לתלמיד מושגי יסוד ומיומנות באנדודונטיה מעשית (בתחום טיפול שורש). החלק העיוני בטרמיסטר זה מהווה גשר בין החלק המכאני של הקורס במעבדת דמי לבין המרפאה: בדיקת המתרפא והאבחנה הקלינית, השימוש ברנטגן, שלבי הטיפול הקליני וכו'.

תיאור הקורס:

הקורס ניתן בסמסטר ב'. נערכות בו הרצאות שבועיות עיוניות משולבות בעבודה במעבדה. העבודה בקורס הפנטום נעשית בשיניים עקורות ובדגמים מפלסטיק. על הסטודנט לאסוף שיניים עם כותרת שלמה ככל האפשר, כדי שאפשר יהיה להפיק את מרב התועלת מהקורס. הדרישות המעשיות לקורס משתנות מעת לעת.

הערכת הסטודנט:

א. ציון מעשי: נקבע לפי תוצאות המבחן המעשי והערכה שוטפת של הישגיו של הסטודנט במעבדה.
ב. ציון עיוני: נקבע לפי תוצאות המבחן בכתב בסוף השנה.

הציון הסופי יורכב מציון הבחינה בכתב (50%) ומציון העבודה המעשית (50%).

היה והסטודנט לא עמד בכל המטלות הנדרשות מבחינה מספרית אך לפי דעת מדריכיו הקליניים ואחראי הקורס איכות עבודתו עונה על הנדרש, רשאי ראש המחלקה לאשר לתת ציון "עובר" בחלק הקליני של הקורס.

פרוט נושאי הלימוד בסמסטר ב'

נושאי ההרצאה

1. מבוא לאנדודונטיה ואנטומיה שימושית.
2. מבנה המוך ותפקידיו
3. היסטופתולוגיה של המוך.
4. אטיולוגיה של מחלות המוך.
5. סוגי המכשירים האנדודונטיים
6. עקרונות הכנת החלל האנדודונטי בשליש הכותרתי
7. עקרונות קביעת אורך עבודה
8. עקרונות הכנת החלל האנדודונטי בשליש החודי
9. עקרונות השימוש בחומרי עבודה ושטיפה בתוך התעלה.
10. סתימת שורש

מעבדות

מעבדת הפנטום - סמסטר ב'

מטרות

1. להכשיר את הסטודנט לקראת עבודתו עם מתרפאים ע"י הכרת טיפול השורש על כל שלביו, החל מחלל הגישה ועד סתימת השורש.

2. הכרת כל המכשור הידני והממונע בה יבצע את טיפול השורש וכן כל אמצעי העזר בטיפול כגון צילומי רנטגן. ממקם חוד אלקטרוני, סכר גומי למטרות אנדודונטיות.
  3. הכרת טופס הבדיקה והטיפול האנדודונטי.
- המעבדה תורכב מ- 12-14 פעמים (משתנה לפי מספר השבועות בסמסטר ב').
 העבודה תתבצע בעזרת חוברת המעבדה.
 לקראת המעבדה החדשה, על כל סטודנט להביא את הפריטים הבאים:
1. חוברת המעבדה באנדודונטיה.
  2. מגש לטיפול שורש על כל חלקיו, מסודר בהתאם להוראות בחוברת.
  3. שיניים טבעיות עקורות.
- להלן פירוט מעבדת הפנטום:

מעבדה 8:45 - 11:45	הכנה למעבדה 8:15 - 8:45	
<ul style="list-style-type: none"> - הכרת הציוד וסדור מגש אנדודונטי - הכנת חלל גישה בשן קדמית מפלסטיק 	<ul style="list-style-type: none"> כללי העבודה במעבדה סידור מגש אנדודונטי הדגמת חלל גישה בשן קדמית 	א
<ul style="list-style-type: none"> הכנת חלל גישה בשיני פלסטיק" - מלתעה - טוחנת מקסילרית - טוחנת מנדיבולרית 	הדגמת חלל גישה במלתעה וטוחנת	
<ul style="list-style-type: none"> הכנת חלל גישה בשיניים טבעיות: - שן קדמית - מלתעה - טוחנה 	הכנת שליש כותרתי וקביעת אורך עבודה	
<ul style="list-style-type: none"> הכנת חלל אנדודונטי בשן קדמית: - שן פלסטיק - שן טבעית 	הכנה שליש חודי ושליש אמצעי	
<ul style="list-style-type: none"> הכנת חלל אנדודונטי במלתעה: - שן פלסטיק - שן טבעית 	הכנת שליש חודי ושליש אמצעי- המשך	
<ul style="list-style-type: none"> הכנת חלל אנדודונטי בטוחנת: - שן פלסטיק - שן טבעית 	הכנת שליש חודי ושליש אמצעי- המשך	
<ul style="list-style-type: none"> סתימת שורש בשיני פלסטיק: - שן קדמית - מלתעה - טוחנת 	סתימת שורש בשיטת הדחיסה הלטראלית - המשך	
<ul style="list-style-type: none"> סתימת שורש בשיניים טבעיות: - שן קדמית - מלתעה - טוחנת 		ח
	מעבדה סיכום:	
	- טיפול שורש וסתימת שורש בשן חד- שורשית טבעית	
	מבחן מעשי:	
	- הכנת חלל גישה בטוחנת מפלסטיק- השן מורכבת על ראש פנטום	
	- הכנת חלל גישה בטוחנת טבעית	
	- טיפול שורש וסתימת שורש בשן חד- שורשית טבעית	

הערות:

1. לבית הספר אין מלאי שיניים לצורך חלוקתן לתלמידים. לכן, לביצוע העבודה המעשית, על התלמידים להצטייד מראש בשיניים עקורות משומרות בנוזל חיטוי, שצורתן האנטומית שלמה ככל האפשר, זאת בנוסף לדגמי הפלסטיק שיסופקו ע"י בית הספר.
2. מספר המעבדות וסדר העבודה משתנים בהתאם למספר השבועות בסמסטר.
3. עבודה בשיניים נוספות חשובה מאוד לשיפור המיומנות וההצלחה בקורס.

החטיבה הצעירה

מטרות הקורס

מטרת ההוראה בשנה זו להעמיק את הידע וההבנה של הסטודנט בתחום האנדודונטולוגיה ולהקנות לו ניסיון קליני בסיסי בטיפול שורש.

תיאור הקורס

הרצאה - שעה בשבוע

מרפאה - 4 שעות בשבוע (2 סמסטרים)

במידת הצורך יינתנו במרפאה הדגמות על דגמים ועל שיטות מתקדמות בהכנת וסתים ותעלות השורש.

הערכת הסטודנט

- א. הציון העיוני: בסוף סמסטר ב' יערך מבחן בכתב על החומר שנלמד עד לאותה בחינה. כלומר, החלק העיוני והידע התיאורטי מתחילת הקורס בשנה ד'.
- ב. הציון המעשי ניתן לפי הדרישות הקליניות בעבודה המעשית במשך כל השנה ומושפע מטיב העבודה וכמותה (כפי שמפורט בהמשך).
- ג. הציון הסופי נקבע ע"י שקלול הציון העיוני והמעשי.

היה והסטודנט לא עמד בכל המטלות הנדרשות מבחינה מספרית אך לפי דעת מדריכיו הקליניים ואחראי הקורס איכות עבודתו עונה על הנדרש, רשאי ראש המחלקה לאשר לתת ציון "עובר" בחלק הקליני של הקורס.

פרוט נושאי הלימוד:

1. בדיקת המתרפא ובדיקות העזר
2. הבדיקה הרנטגנית של המתרפא
3. האבחנות הקליניות במוך השן
4. האבחנות הקליניות של רקמת סב השורש
5. הכנת תעלת השורש (הרחבה)
6. קביעת אורך עבודה (ממקם חוד אלקטרוני)
7. חומרי עבודה ושטיפה
8. חומרי חבישה
9. השפעת טיפול השורש על הרקמות התומכות - היבטים ביולוגיים היסטולוגיים
10. וריאציות במורפולוגיה של שורשים I
11. וריאציות במורפולוגיה של שורשים II
12. השימוש במימת הסידן
13. חבלות במשנן הקבוע והנשיר
14. ניקובים בשורשים
15. מניעה וטיפול במקרי התלקחות
16. תקלות / סיבוכים שלא ברמת השן
17. השימוש במכשירים ממונעים
18. טכניקות ומכשור לפנוי חומרים מתעלת השורש
19. היבטים אנדודונטיים להכנת תעלה ליתד
20. טיפול שורש בשן קבועה צעירה
21. הצלחה וכשלון בטיפול שורש
22. הלבנת שיניים לאחר טיפול שורש
23. שברים ורטיקליים
24. שיטת הצילום הדיגיטלי (הבט אנדודונטי)

הדרישות הקליניות ושיטת ההערכה הקלינית בשנה ה'ו':
במטופלים - מינימום 6 תעלות מתוכן מינימום תעלה אחת בשנה ה'.

בשיניים עקורות - מינימום 30 תעלות (מינימום 2 טוחנות עליונות ושתי טוחנות תחתונות) מתוכן מינימום 10 תעלות בשנה ה'.

חובה להגיש את כל המקרים מיד עם סיומם כולל המקרים בהם לא הסתיים הטיפול ולציין את סיבת הפסקת הטיפול.

החטיבה הוותיקה

מטרות הקורס

מטרת ההוראה לאפשר לתלמיד לקבל מושג ברור על סוגי טיפולים אנדודונטיים מתקדמים ועל מקומה של האנדודונטיה במסגרת הטיפולים הדנטאליים השונים. להכיר את יחסי הגומלין בין ענף זה לבין יתר ענפי המקצוע בתכנון טיפול כולל במתפא ובביצועו. גישה זו תתבטא בעבודה מעשית על ידי ביצוע טיפולים אנדודונטיים כנדרש במסגרת תוכנית הטיפול הכוללני, תוך שימת דגש על מגוון המקרים ככל האפשר.

סמינר הצגות המקרים בסמסטר ב' נועד לאפשר לתלמידים לראות תוצאות ארוכות-טווח של עבודתם הקלינית, ללמוד את משמעות מושגי ההצלחה והכישלון בטיפול השורש ואת היקף התרומה של טיפול שורש בשיקום המשני.

תיאור הקורס

1. סמסטר א' - הרצאות על נושאים אנדודונטיים כלליים להשלמת הידע והרחבתו ולשיפור ההבנה של תהליכים אנדודונטיים.
2. סמסטר ב' - הסטודנטים יציגו מקרים של טיפולים אנדודונטיים שביצעו בעצמם, עם מעקב כנדרש (ראה נספח).
3. מרפאה - במשך 2 סמסטרים

הערכת הסטודנט

בסוף סמסטר א' ייערך מבחן גמר בכתב באנדודונטיה על החומר שנלמד במשך שלוש השנים. הציון הסופי יורכב מציון הבחינה בכתב (40%) ומציון העבודה המעשית (כולל הצגת המקרים, 60%).

היה והסטודנט לא עמד בכל המטלות הנדרשות מבחינה מספרית אך לפי דעת מדריכיו הקליניים ואחראי הקורס איכות עבודתו עונה על הנדרש, רשאי ראש המחלקה לאשר לתת ציון "עובר" בחלק הקליני של הקורס.

פרוט נושאי הלימוד בסמסטר א'

1. הצגת מקרה באנדודונטיה
2. קביעת קוטר תעלת השורש
3. אבחנה מבדלת של כאב
4. הצלחה וכישלון בטיפול שורש I
5. הצלחה וכישלון בטיפולי שורש II
6. ספיגת שורשים
7. שיטות שונות לסתימת שורש
8. טיפול שורש בעזרת מיקרוסקופ טיפולי
9. כירורגיה אנדודונטית
10. הדרישות הקליניות ושיטת ההערכה הקלינית בשנה ה'ו':
במטופלים - מינימום 6 תעלות מתוכן מינימום תעלה אחת בשנה ה'.
בשיניים עקורות - מינימום 30 תעלות (מינימום 2 טוחנות עליונות ושתי טוחנות תחתונות) מתוכן מינימום 10 תעלות בשנה ה'.

חובה להגיש את כל המקרים מיד עם סיומם כולל המקרים בהם לא הסתיים

הטיפול ולציין את סיבת הפסקת הטיפול.

בסמסטר ב' יתקיים סמינר הצגות מקרה. על כל סטודנט חלה החובה להציג מקרה אחד שבוצע על ידו עם מעקב של לפחות 6 חודשים.

קריטריונים להערכת העבודה המעשית בזמן טיפול שורש

1. בדיקה, אבחנה ותוכנית טיפול:
  - א. מילוי כל הפרטים (אין להשאיר מקום ללא סימון)
  - ב. תשאול המתרפא ופרוש נכון של דבריו
  - ג. תיאור כל הממצאים שבתצלום האבחנתי
  - ד. אבחנה קלינית (ביצועית) נכונה
  - ה. אבחנה מבדלת סבירה
  - ו. החלטת טיפול נבונה
2. הכנת חלל גישה והרכבת סכר גומי:
  - א. חלל גישה: (1) מקום החדירה
  - (2) היקף חיצוני
  - (3) גודל החלל
  - (4) רצפה
  - (5) קירות חלקים (קרני מוך, עששת וסתימות דולפות)
  - (6) זיהוי התעלות במחדר
  - ב. סכר גומי: (הרכבת סגר גומי חובה לפני הכנסתם של פוצרים לשן)
    - (1) היגינה ואבנית
    - (2) בחירת מהדק מתאים
    - (3) אי דליפת רוק
    - (4) מקום המסגרת
3. קביעת אורך העבודה:
  - א. תצלום בעל ערך אבחנתי
  - ב. זיהוי קצה השורשים
  - ג. נקודת ציון
  - ד. חישוב
4. הכנת חלל אנדודונטי:
  - א. עבודה בשדה רטוב
  - ב. שמירה על אורך העבודה (שימוש במעצורים)
  - ג. שיפוע כללי של החלל - הרחבה בלתי מספקת או מוגזמת
  - ד. נקודת סיום מורגשת לפי אורך העבודה ופתח חודי נשמר (בדיקה בפוצר דק)
  - ה. סילוק כל השיירים ושטיפות
5. התאמת חוד ראשי:
  - א. אורך מתאים לאורך העבודה (הכנה)
  - ב. התאמת החוד לתעלה, במקרה של חלל תיקני גם TUG BACK.
6. סתימת שורש:
  - א. בדיקת השן לפני הסתימה (מישוש, ניקוש, תשאול המתרפא)
  - ב. בדיקת תוכן התעלה
  - ג. בדיקת הדחיסה
7. הערכת הטיפול.

הערות:

1. לבית הספר אין אפשרות לספק מטופלים לעבודה בקליניקה. לכן, לביצוע העבודה המעשית, על התלמידים לדאוג למתרפאים מתאימים.

8. מעקב:

המעקב מהווה חלק בלתי נפרד מהטיפול האנדודונטי ויש לדאוג לבדיקה וצילום מעקב, לפחות מחצית השנה אחר גמר הטיפול. הממצאים יירשמו בסעיף המתאים בטופס הטיפול. חתימת מדריך של המחלקה לאנדודונטיה בלבד מאשרת ביצוע המעקב. תצלום מעקב שני קביל גם אם נעשה פחות משנתיים מאז גמר הטיפול, אך נעשה לפחות 6 חודשים לאחר תצלום המעקב הראשון.

כל סטודנט נדרש לבצע בדיקה וצילום מעקב על 2 שיניים לפחות, וכן להציג מקרה במסגרת הסמינר בסמסטר ב'.

תודתנו נתונה לסגל ההוראה המתנדב: פרופ' צבי מצגר, פרופ' אריה קאופמן, ד"ר מאיר זיסו, ד"ר ראס פול, ד"ר קלרה פרידלנדר, ד"ר יואל טלישבסקי, ד"ר דנה פריד, ד"ר דניאל אלקס, ד"ר טל בקר, ד"ר טל קורן

לימודי המחלקה לביולוגיה אורלית

קורסי הלימוד:

- א. היסטולוגיה אורלית: שנה ב'
- ב. מיקרוביולוגיה אורלית: שנה ב'
- ג. ביומכניקה דנטלית: שנה ב'
- ד. ביולוגיה אורלית: שנה ג'
- ה. אימונוולוגיה אורלית: שנה ג'
- ו. מבוא למחקר דנטלי: שנה ג'
- ז. סמינר ביולוגיה אורלית: שנה ו'

ראש המחלקה:
פרופ' תמר ברוש

מורי המחלקה והמתנדבים:

פרופ' יצחק בינדרמן, ד"ר רונית בר-נס גרינשטיין, פרופ' מירון וינרב, ד"ר סנדרה טרבס-מנוסביץ, פרופ' צבי מצגר, פרופ' סנדו פיטרו, ד"ר ליהי אדלר-אברמוביץ, ד"ר רחלי שריג, ד"ר יבגני וינברג

היסטולוגיה אורלית

שנה ב'

מרכז הקורס: ד"ר יבגני וינברג

מטרות הקורס

להעניק את הידע הבסיסי במבנה ותפקוד רקמות השן, רקמות התמיכה של השן והרקמות הרכות והקשות של חלל הפה.

מבנה הקורס

הרצאות - 20-24 שעות
מעבדה - 12 שעות

נושאי הלימוד

מבנה והתפתחות שיניים, מבנה ותפקוד: האמייל, הדנטין, מוך השן, הצמנטום, הליגמנט הפריודונטלי, העצם האלבאולרית, רירית הפה, והפרק הטמפורומנדיבולרי.

מטרות המעבדה המיקרוסקופית

הסטודנט יזהה במיקרוסקופ שלבים שונים בהתפתחות השיניים, ואת החלקים השונים של מערכת השיניים ומנגנון התמיכה ויתאר בעזרת ציור את פרטי השן ומרכיבים חשובים בסביבתה, תוך הקפדה על מקום יחוס נכון של האנטומיה.

הנוכחות

חובה בלפחות 80% מההרצאות ובלפחות 80% מהמעבדות כתנאי לגשת לבחינה.

הערכת הסטודנט

בחינה בע"פ שכוללת חלק עיוני (75%) וחלק מעבדתי (25%). כשולן באחד מהחלקים משמעותו כשולן בבחינה כולה.

יש לסיים את חובות הקורס בשנת הלימודים הנוכחית. יש להבחן במועד א או מועד ב' בשנת הלימודים הנוכחית. ומועד מיוחד במידת הצורך יתקיים לכל המאוחר עד תחילת שנת הלימודים הבאה. כשולן בשני המועדים יחייב חזרה על הקורס בהתאם לנהלים.

ביבליוגרפיה

1. A.R.Ten Cate, Oral Histology - Development, Structure and Function. Mosby. 5rd or 6th edition.

מיקרוביולוגיה אורלית

שנה ב'

מרכזת הקורס: ד"ר רונית בר-נס גרינשטיין

מורי הקורס: ד"ר רונית בר-נס גרינשטיין, פרופ' ניר אושרוב. הרצאות השלמה בקטריוולוגיה: ד"ר אודי קימרון, ד"ר גילי רגב-יוחאי, ד"ר אריאלה מתתיהו.

הכנה והדרכה במעבדה: ומדריכים – דוקטורנטים מהפקולטה לרפואה מיקרוביולוגים בעלי תואר שלישי ובוגרי בי"ס לרפואת שיניים.

מטרות הקורס

הקניית ידע כללי במיקרוביולוגיה, עם דגש בנושאים הקשורים לחיידקים גורמי המחלות האורליות העיקריות: עששת ומחלות חניכיים, ולגורמי מחלות נוספות הרלוונטיות לרפואת שיניים – כמו Candida. הקניית טכניקות בסיסיות לעבודה במעבדה מיקרוביולוגית. לימוד שיטות לתכנון ניסויים פשוטים.

מבנה הקורס

הרצאות – 32 שעות (נוכחות חובה)
מעבדות – 18 שעות לכל קבוצה (נוכחות חובה)

נושאי הלימוד

1. מבוא כללי: מבנה ומורפולוגיה של חיידקים
2. מעבדה: הכרת חיידקים בגוף ובסביבה, צביעות גרם
3. סוגי מפגש עם פתוגנים, כניסתם לגוף התרבותם והתפשטותם לרקמה
4. פלורה טבעית וזיהומים אופורטוניסטים, זיהומים סימפטומטיים ואסימפטומטיים
5. היצמדות חיידקים וגורמי אלימות, מנגנוני התחמקות ממע' החיסון
6. זיהומים חיידקיים במע' הנשימה – דוגמאות לפתוגנים, איבחון וטיפול
7. האקולוגיה של הפה: סביבות המחיה של חיידקים אורליים
8. שיטות מחקר בחיידקי פה
9. הרובד הדנטלי: איניציאציה ומטורציה, מאפיינים
- מעבדה: הסתכלות ברובד הדנטלי, יצירת רובד *in vitro*, דיאגנוסטיקה מיקרוביולוגית של עששת, בדיקת רגישות לאנטיביוטיקה
10. המיקרוביולוגיה של עששת
11. מעבדה: ריח פה, השפעת מי פה על ספירת החיידקים
12. הרוק והנוזל הקרוויקולרי
13. Candida - מאפיינים ואינפקציות אורליות
14. המיקרוביולוגיה של מחלות חניכיים
15. המיקרוביולוגיה של ריח פה
16. מעבדה: סיכום תוצאות.

ציון הקורס

עפ"י מבחן בכתב על נושאי הקורס והמעבדות, נוכחות חובה בהרצאות ובמעבדות. דוחות מכינים למעבדה. היעדרות ממעבדות תחייב בוחן על המעבדה החסרה. לגבי מועד ב': אם מס' הניגשים למועד ב' יהיה קטן המבחן ייערך בע"פ.

ביבליוגרפיה:

Oral microbiology and immunology. 2/e by Richard J. Lamont, George N. Hajishengallis, Howard F. Jenkinson. **Publisher:** ASM Press Washington DC (2014). P. 229. ISBN978-1-55581-673-5

Essential Microbiology for Dentistry, Edited by Lakshman Samaranayake **Publisher:** Churchill Livingstone Elsevier (2012)

Oral Microbiology at a Glance. by Richard J. Lamont, Howard F. Jenkinson. **Publisher:** Wiley-Blackwell (2010).

Oral Microbiology. 5/e by Philip D. Marsh, Michael V. Martin, Michael A. O. Lewis, David W. Williams. **Publisher:** Churchill Livingstone (2009).

Oral microbiology and immunology. edited by Richard J. Lamont [and others] Washington, D.C. **Publisher:** ASM Press, (2006).

Etiology and Pathogenesis of Periodontal Disease By Alexandrina L. Dumitrescu, Makoto Kawamura **Publisher:** Springer Berlin Heidelberg (2010).

Clinical periodontology and implant dentistry / edited by Jan Lindhe, Niklaus P. Lang, Thorkild Karring. 5 th ed, Oxford ; **Publisher:** Blackwell Munksgaard, (2008).

ביומכניקה דנטלית

שנה ב'

מרצה ומרכזת: פרופ' תמר ברוש
מורי הקורס: ד"ר ליהי אדלר-אברמוביץ
מתרגלת: מעיין לוסטיג

מטרות הקורס

להקנות לסטודנט ידע ושפה בסיסיים בעקרונות המכניקה ותורת החומרים כאשר בחלקו השני מיושמים כלים אלה להבנת השפעת המשתנים השונים במערכות הביומכניות הפועלות במערכת הלעיסה, במערכות שיקום דנטלי וטיפולים אורתודונטיים. מטרה נוספת היא לחשוף את הסטודנט לכלי המדידה והאנליזה המקובלים בתחום הביומכניקה הדנטלית.

היקף הקורס

40 שעות הוראה

מבנה הקורס

הרצאות ותרגולים

פרוט נושאי הלימוד

- חזרה על חוקים פיסיקליים בסיסיים – חוקי ניוטון, הגדרת משתנים מכניים. תזוזות גוף קשיח, שיווי משקל של גופים קשיחים, סטטיקה: מקבילית הכוחות, הגדרת מומנט, מהלך כוחות ומומנטים בגוף מועמס.
- מכניקת הלעיסה. העמסת שן בודדת, גשרים דנטליים, מבנה זיז (קנטיליבר), לסת תחתונה כמבנה מכני. הבדלים בין שן לשתל, מבוא לביומכניקה אורתודונטית.
- מבוא לתורת החומרים: עקומות כוח-תזוזה ועקומות מאמץ-עיבור, הגדרת תכונות בסיסיות של חומר: מודול אלסטיות, מאמץ נזילה, חוזק, יחס פואסון, השפעת טמפרטורה על חומרים – מקדם התפשטות טרמית, בדיקות מכניות

- מקובלות לחומרים דנטליים (קושי, DTS), תכונות ויסקואלסטיות, אנרגיית פני שטח והרטבה
- המאמצים המתפתחים במבנים דנטליים (מאמצי כפיפה). השפעת החתך על המאמצים (מומנט אינרציה). ריכוז מאמצים.
  - העמסה מחזורית והתעייפות החומר – מבוא למכניקת השבר
  - שיטות מעבדתיות ותאורטיות לאנליזה ביומכנית: מכונת העמסה, מדי עיבור, פרופילומטר, SEM, אלמנטים סופיים.
  - תכונות מכניות של רקמות ביולוגיות – דנטליות PDL, עצם, אמיל, דנטין

הערכת הסטודנט

20% תרגילים (חובת הגשה)

80% בחינה – חייבים לעבור את הבחינה כדי לקבל ציון עובר בקורס

ביבליוגרפיה

1. Biomechanics in Clinical Dentistry, AA Caputo, JP Standlee, Quintessence, 1987.
2. Phillips' Science of Dental Materilas, Kenneth J. Snnusavice, Elsevier, 2003.
3. Vector Mechanics for Engineers (Static's). FP Beer, ER Johnston, McGraw-Hill Book Company 1985
4. Mechanics of Materials FP Beer, ER Johnston, McGraw-Hill Book Company 1988.
5. Biomechanics in Orthodontics, MR Marcotte, BC Decker, 1990.
6. מאמרים נבחרים
7. אתרי אינטרנט רלוונטים לחומר הנלמד

ביולוגיה אורלית

שנה ג'

מרכז הקורס : ד"ר יבגני וינברג

מווי הקורס : פרופ' יצחק בינדרמן, פרופ' מירון וינבר, ד"ר סנדרה טרבס-מנוסביץ, פרופ' מירון וינבר, פרופ' סנדו פיטרו.

מטרות הקורס

להעניק לסטודנט ידע בביוכימיה ובביולוגיה התאית של רקמות חלל הפה בעת התפתחות, הומיאוסטזיס וריפוי.

מבנה הקורס

הרצאות - 64 שעות
מעבדה - 10-8 שעות

נושאי ההוראה

1. מבנה והרכב המרקם החוץ תאי - קולגנים, נקטינים, פרוטאוגליקנים
2. המרכיב התאי והחוץ תאי ברקמות והיחסים ביניהם
3. Matrix Proteinases
4. אינטגרונים
5. גורמי צמיחה ו- Signal Transduction
6. Modelling ו- Remodelling ברקמת החיבור
7. התפתחות היחידה הדנטאלית - התפתחות הכותרת

8. התפתחות היחידה הדנטאלית - התפתחות הפריודונטיום
9. מבנה ופיזיולוגיה של הצמנטום והליגמנט הפריודונטלי
10. התפתחות ומבנה ה-Dento-Gingival Junction
11. מבנה ופיזיולוגיה של רקמת עצם
12. ביומינרליזציה
13. התפתחות המנדיבולה והמקסילה, מבנה העצם האלבאולרית
14. אפיתל ורקמת חיבור ברירת הפה
15. קומפלקס מוך דנטין
16. אמייל
17. בקיעת שיניים
18. בקרה סיסטמית ומקומית של שחלוף עצם
19. תאי גזע והנדסת רקמות

הנוכחות חובה בלפחות 80% מההרצאות כתנאי לגשת לבחינה בסוף הקורס

הערכת הסטודנט

בוחר במשך הקורס ומבחן בכתב בסוף הקורס. ציון "עובר" בבוחן מהווה תנאי לגשת לבחינה הסופית.

ביבליוגרפיה

ספרות חובה

1. Orban's: Oral Histology and Embryology, 10th Or 11th Edition, Edited by S.N. Bhaskar
2. Oral Histology - Development, Structure and Function, 5th or 6th edition, A.R. Ten Cate.
פרקים מתאימים לפי נושאי ההרצאות.

אימונולוגיה אורלית

שנה ג'

מרכז הקורס : פרופ' צבי מצגר

מטרות הקורס

הקניית ידע עדכני באימונולוגיה אורלית, תוך הכרת תפקידה בשמירת ההומיאוסטזיס בחלל הפה וביטויה במחלות הפריודונטליות, מחלות מוך השן וסב החוד.

היקף הקורס

20 שעות הרצאה

נושאי ההוראה

1. האימונולוגיה האורלית וההומיאוסטזיס בחלל הפה
2. המערכת האימונו-סקרטורית וביטויה בחלל הפה
3. הנוגדנים ברוק ויישומם במחקרים על מניעת עששת
4. אימונו-ביולוגיה של מוך השן
5. אימונו-ביולוגיה של התהליך הסב-חודי
6. אימונו-ביולוגיה של הפריודונטיום
7. אימונו-ביולוגיה של מחלות החניכיים

הערכת הסטודנט
בחינה בכתב בסיום הקורס.

ביבליוגרפיה

1. Contemporary Oral Microbiology and Immunology, J. Slots, M.A.Taubman, eds., Mosby, St. Louis, 1992.
2. Periapical Inflammatory Responses and Their Modulation. P. Stashenko, R. Teles, R. D'Souza, Critical Reviews in Oral Biology, 9: 498-521, 1998.
3. Macrophages in Periapical Lesions. Z. Metzger, Endodontics and Dental Traumatology, 16: 1-8, 2000.
4. Periapical lesions of endodontic origin Z. Metzger I. Abramovitz. Chapter 13, pp. 494-519 in: Ingle's Endodontics. J.I. Ingle, L.K. Bakland, J.C. Baumgarten, eds. BC, Decker, Hamilton, 2008.
5. Z. Metzger, A. Kfir. Healing of Periapical Lesions. How do they heal, why does the healing take so long and why do some lesions fail to heal ?Chapter 15 In: Disinfection of Root Canal Systems: The Treatment of Periradicular Periodontitis. N. Cohenca ed pp: 299-317, Wiley Blackwell, 2014.
6. Metzger Z, Kfir A, Abramovich I. Apical periodontitis. Chapter 7 in:Textbook of Endodontology, J. Whitworth, L-L. Kirkevang & L. Bjørnnda, Eds, pp. 103-122, Wiley 2018.

מבוא למחקר דנטלי

שנה ג'

מרצה ומרכזת: פרופ' תמר ברוש
מורי הקורס: ד"ר ליהי אדלר-אברמוביץ

מטרות הקורס

להקנות לסטודנט ידע בסיסי בתכנון, קריאה וכתובת מחקר מדעי והצגתו כחלק מהכשרת הסטודנט בלימודיו האקדמיים לקראת ביצוע עבודת הגמר ולקראת עבודתו המקצועית. מטרה משנית היא להציג בפני הסטודנטים את המחלקות השונות בביה"ס לרפואת שיניים והמחקר המתקיים בהן כהכנה לעבודת הגמר אותה חייב לבצע כתנאי לסיום לימודיו.

מבנה הקורס

20 שעות הרצאה

נושאי הלימוד

הצגת מבנה של מאמר ומבוא לתכנון מחקר (כולל שימת דגש על הבדלים בין מחקר מקורי, דו"ח קליני, סקירה ספרותית). שאלת המחקר, היפותזה. איסוף מידע, חשיבות כתב העת, איכות המחקר המפורסם, קריאה ביקורתית, תיעוד ביבליוגרפי. כותרת המחקר. תקציר. תכנון המחקר (מחקר מעבדתי, מחקר קליני, מחקר רטרוספקטיבי, מחקר פרוספקטיבי וכד'). הצגת תוצאות. דיון ומסקנות. הצגת מחקר בכנס מדעי. עריכת פוסטר. הצגת פעילות מחקרית במחלקות ביה"ס.

נוכחות

נוכחות חובה בכל ההרצאות. היעדרות שלא ברשות יותר מהרצאה אחת דינה ככישלון במועד א'.

הערכת הסטודנט
בחינה בכתב בסיום הקורס

ביבליוגרפיה

1. Successful scientific writing a step-by-step guide for the biological and medical sciences. Janice R. Mathews and Robert W. Matthews. Cambridge University Press, c2008
2. How to write and publish a scientific paper. 6th Edition. Robert A. Day and Barbara Gastel. Greenwood Press. 2006.
3. Guidebook to Better Medical Writing. Robert L. Iles. Island Press, 2003

סמינר ביולוגיה אורלית

החטיבה הוותיקה

מרכזת הקורס: ד"ר ליהי אדלר אברמוביץ

הסמינר בביולוגיה אורלית לשנה ו' נועד להציג לסטודנטים בשנת לימודיהם האחרונה את החשיבות של השילוב וההשפעה ההדדית בין מדעי היסוד לבין המדעים הקליניים ברפואת שיניים בקביעת דרכי הטיפול בקיימים והעתידיים. בסמינרים משולבים מורים ממחלקות קליניות אשר יחד עם מורי המחלקה לביולוגיה אורלית מציגים את האספקטים הבסיסיים והקליניים של הנושא הנידון. הסטודנטים יחולקו בתחילת הסמסטר לקבוצות או בודדים והם יופנו להנחיה נוספת למורים האחראים לנושא הסמינר. בכל סמינר, על הסטודנטים להציג את האספקטים הקליניים והבסיסיים של הנושא הנבחר באמצעות מצגת. בתום הצגת הנושאים מתקיים דיון בו משתתפים הסטודנטים והמורים כאחד.

הקריטריונים להערכת הסטודנטים הם:

- הבנת הנושא
- דרך הצגת הנושא

לימודי המחלקה לכירורגיה של הפה והלסתות

קורסי הלימוד:

- א. שליטה על כאב ואלחוש מקומי
- ב. כירורגיה של הפה והלסתות
- ג. אנטומיה יישומית ראש צוואר

ראש המחלקה:

פרופ' גבריאל צ'אושו

מרכזת המחלקה:

ד"ר יפעת מנור

מורי המחלקה:

פרופ' גבריאל צ'אושו, ד"ר יפעת מנור, ד"ר אדריאן קהן, ד"ר גבריאל גל, ד"ר גל אבישי, ד"ר לאון גילמן, ד"ר דרור אלון, ד"ר טל יופה, ד"ר שושני יצחק, ד"ר דניאלה בלינדר, ד"ר רן יהלום.

שנה ד'

אנטומיה יישומית ראש צוואר

אחראי לקורס:

השתתפות בכל השיעורים והמעבדות חובה.

מטרות הקורס:

1. רענון הידע באנטומיה של הפה, הלסתות וראש צוואר
2. הכרת האנטומיה היישומית של האברים השונים באזור ראש צוואר
3. הבנת התפקוד של מערכת הלעיסה
4. הבנת האנטומיה החיה של הפנים וחלל הפה
5. הבנת האנטומיה הרנטגנית

הערכת הסטודנט

בסוף הקורס תתקיים בחינה בכתב על כל החומר הנלמד בקורס. הקורס באנטומיה יישומית כולל 27 שעות המחולק 9 פגישות אשר תכלולנה הרצאה ולימוד עצמאי של הסטודנט.

נושאי הלימוד

1. צואר ואזור תת-לסת
1	אנטומיה כללית
2	כלי דם
3	עצבים
4	דרכי נשימה (טרכאוסטומי)
5	דרכי עיכול
6	בלוטת - רוק תת לסתית
7	שרירים
2. שרירי הבעה ופרוטסיס
1	אנטומיה חיה : צפלומטריה ברקמות רכות
2	שרירי הבעה
2.1	עצבוב
2.2	כלי דם
2.3	תנועות
3. שרירי לעיסה ו- TMJ
1	אנטומיה
2	עצבוב
3	כלי דם
4	תיפקוד
5	פרק הלסת
4. חלל הפה
1	אנטומיה חיה
2	לשון - שרירים עצבוב סנסורי מוטורי כלי דם
3	תפקוד
5. המשך האנטומיה החיה בחלל הפה
1	ריריות
2	לחיים
3	מבנה החיך
4	מבנה הרכסים האלואולרים
5	רצפת הפה
6. חלל האף ומערות האף
1	מבנה אנטומי
2	תיפקוד
3	היחסים בין חלל האף מערות האגף וחלל הפה

7. ארובת העין

- 1 מבנה אנטומי
- 2 עצבוב
- 3 כלי דם

8. עצמות הפנים

- 1 התפתחות
- 2 פרק הלסת
- 3 פתחי הגולגולת
- 4 עצבים קרניאלים וכלי הדם

9. בוהן מסכם

* ביבליוגרפיה, ספרות חובה K.L Moore, A.F. Dally Fifth Clinical oriented Anatomy ed 2006

א. השליטה על כאב ואלחוש מקומי

אחראי הקורס : ד"ר עדי קהן
ההשתתפות בכל השעורים היא חובה.

מטרות הקורס

- 1. הקניית הידע המעודכן בפיזיולוגיה ובפתולוגיה של הכאב, עם הדגשה על ההשלכות ברפואת שיניים.
- 2. הקניית דרכי הטיפול השונים בכאב.
- 3. הקניית הידע התיאורטי והמעשי בכל שיטות האלחוש המקומי ברפואת שיניים.
- 4. הקניית הידע התיאורטי והמעשי על מקור הסיבוכים והכישלונות באלחוש מקומי, דרכי מניעתם והטיפול בהם.
- 5. מצבי הדחק העלולים להופיע במרפאת שיניים. הקניית הידע באבחנתם והכשרת הסטודנטים בטיפולי החייאה בסיסיים.
- 6. הכרת הפרמקולוגיה הקלינית של תרופות משכחות כאב והשימוש הקליני בהם.

הערכת הסטודנט

- 1. בסוף הקורס יתקיים מבחן בכתב.
- 2. לפני הכניסה למרפאות יתקיים תרגיל מעשי באלחוש מקומי, כל תלמיד יזריק לרעהו באחת השיטות המקובלות. התרגיל יחשב כמבחן מעשי.
- ההשתתפות חובה ובלעדיה לא ניתן להתחיל לטפל במתרפאים.

* על הסטודנט להצטייד במזרק מסוטרל בכל תרגולי האלחוש.

פרוט נושאי הלימוד - טרימסטר א'

מספר

הפגישה נושאי ההרצאה

- 1. מבוא + נאורופיזיולוגיה
- 2+3. פרמקולוגיה:
תמיסות אלחוש, מכווצי כלי דם ואלחוש טופיקלי.
- 4. הערכת המתרפא - הקשר בין בריאות וחומרי אלחוש ומכווצי כלי דם התוויות בעד ונגד השימוש בחומרי אלחוש ומכווצי כלי דם
- 5. מכשור + חיטוי ועיקור
- 6. הרדמה כללית וסדציה במרפאת שיניים

7. טכניקות לאלחוש לסת עליונה ותחתונה
Intra-bony, PDL, טכניקות אלחוש מיוחדות
8. סיבוכים מקומיים וסיסטמיים
9. חזרות והשלמות
10. תרגיל ומבחן מעשי באלחוש מקומי

ביבליוגרפיה

ספרות חובה

1. Malamed, Stanley F.: Handbook of Local Anesthesia, Mosby 2004.

ספרות מומלצת

1. Howe, G.L.: Local Anesthesia in Dentistry, Bristol. John Wright and sons Lim., 1990.
2. Orofacial Pain 1996, J.P. Okeson.
3. J.W. Little, Dental Management of the medically compromised patient, seventh ed.

החטיבה הקלינית

שנים ה'-ו'

כירורגיה של הפה והלסתות

אחראי הקורס: ד"ר יפעת מנור

ההשתתפות בכל ההרצאות - חובה.

השתתפות ב 80% מההרצאות הינה תנאי לגשת למבחן בסוף השנה. מי שלא נכח בלפחות 80% מההרצאות יקבל ציון נכשל בקורס.

כירורגיה של הפה והלסתות היא ענף ברפואת שיניים ובכירורגיה של ראש-צוואר העוסק בטיפול הכירורגי של מחלות, נגעים ועיוותים ברקמות הפה, הלסתות וברקמות ואיברים סמוכים. הקורס מבוסס על חומר שנלמד במדעי היסוד הפרה-קליניים והקליניים. הקורס יאפשר לסטודנט להכיר את מקומה של הכירורגיה בדרכי הטיפול של מחלות, עיוותים ונגעים באזור זה, תוך התייחסות למצבו הכללי של המתרפא. וכן יאפשר לסטודנט להכיר את יחסי הגומלין בין הטיפולים הכירורגיים ושאר הטיפולים.

מטרות הקורס

1. התלמיד ידע את האנטומיה של אזור הפה, הלסתות וראש-צוואר ויוכשר ליישם ידע זה באבחנה ובטיפולים הכירורגיים.
2. התלמיד יוכשר לסווג את המתרפאים לדרגות סיכון שונות ולתכנן את הטיפול בהתאם.
3. התלמיד ידע את המחלות המערכתיות השכיחות והשפעתן על דרכי הטיפול הכירורגיים.
4. התלמיד יוכשר לבצע בדיקה פיזיקאלית של אזור ראש-צוואר.
5. התלמיד יוכשר לאבחן מצבים פתולוגיים בחלל הפה, בלסתות ובראש-צוואר המחייבים התערבות כירורגית.
6. התלמיד ידע את תהליכי הריפוי של פצעים ברקמות הרכות והקשות.
7. התלמיד יוכשר להשתמש במכשור כירורגי ולבצע הטיפולים הבאים: עקירות שיניים רגילות ועקירות שיניים כירורגיות. טיפול כירורגי במורסות וזיהומים ברקמות הפה והלסתות. ביופסיה של נגעים בפה.
8. התלמיד ילמד את התרופות השכיחות והשימושיות בכירורגיה, ילמד את השפעתם וידע ליישם ידע זה בפועל.
9. התלמיד ידע לאבחן ולטפל בסיבוכים הקשורים בהתערבויות כירורגיות.
10. התלמיד ילמד את השינויים במבנה הלסתות והפה אצל חולים חסרי שיניים, וילמד את העקרונות ושיטות הטיפול השונות בכירורגיה טרום-פרותטית.

11. התלמיד יכיר את הנגעים החבלתיים של הרקמות הרכות והקשות באזור הפנים והלסתות, וילמד את עקרונות הטיפול במצבים אלה.
12. התלמיד ילמד את עקרונות הטיפול הכירורגי בשאתות שפירות וממאירות בחלל הפה והלסתות.
13. התלמיד ילמד לאבחן מחלות של מערות האף הקשורות למחלות שיניים וילמד את דרכי הטיפול בהן.
14. התלמיד ילמד את עקרונות הכירורגיה הפלסטית באזור הפנים, הפה והלסתות.
15. התלמיד ילמד את העקרונות הכירורגיים ובחירת המתרפאים בהשתלות דנטאליות.

הערכת הסטודנט

א. נדרשת נוכחות מלאה בהרצאות. סטודנט שלא יהיה נוכח בלפחות 80% מההרצאות לא יורשה לתאם תור לטיפולים במטופליו במחלקה הכירורגית ולא יורשה לגשת למבחן בסוף שנת הלימודים

ב. בכל שנת לימודים סטודנטים צריכים להשיג לפחות 200 נקודות בפנקס הדרישות. באחריות הסטודנטים להחתיים את הרופא האחראי בבית החולים ואת מנהל המחלקה בתום שבוע של תורנות.

ג. בסוף הקורס תתקיים בחינה מסכמת. ציון המעבר הינו 60.

ד. הציון הסופי בקורס ייקבע ע"ס שקלול ההישגים, נוכחות בהרצאות וציון המבחן המסכם.

1. בסוף שנה ה' תתקיים בחינה בכתב ו/או בעל פה על כל החומר הנלמד בשנה זו. במהלך טרימסטר I בחינה על זיהוי מכשירים כירורגיים בתחילת טרימסטר II מבחן מעשי בעקירות ותפירה. בנוסף תינתן הערכה על הפעילות בה השתתף הסטודנט בתורנויות.
2. בסוף שנה ו' תתקיים בחינה בכתב או בעל פה ו/או קלינית על כל החומר שנלמד בשנים ד', ה' ו-ו', החומר במדעי היסוד, שיש לו השלכה ישומית בכירורגיה.
3. כל תלמיד חייב להשיג 300 נקודות עד לסיום הלימודים, במסגרת התורנויות בכירורגיה. הערכת העבודה המעשית תתבצע על ידי המורים בהתאם לקריטריונים הבאים:
גישה למתופא, כושר אבחנה, תכנית טיפול, ביצוע מעשי, טיפול פוסטאופרטיבי. מידת הסיוע והתרומה לטיפול שניתן למטופל במידה וסייע לחבר או לרופא לבצע פעולה כירורגית. טיפול כירורגי לקוי לא יקנה נקודות.
4. הערכה הסופית בשנה ו' תכלול ציון קליני המתבסס על הניקוד שהושג בתורנויות בכירורגיה, על הערכות שניתנו לסטודנט במסגרת ההרצאות והקליניקות ועל סמך הבחינה העיונית שתתקיים בסוף השנה!

היה והסטודנט לא עמד בכל המטלות הנדרשות מבחינה מספרית אך לפי דעת מדריכיו הקליניים ואחראי הקורס איכות עבודתו עונה על הנדרש, רשאי ראש המחלקה לאשר לתת ציון "עובר" בחלק הקליני של הקורס.

תורנות עבודה המעשית

על כל סטודנט להשתתף בתורנות בעבודה מעשית במרפאה כירורגית במחלקה לכירורגיה בבית הספר, במחלקות ובמרפאות לכירורגיה במרכז הרפואי ע"ש שיבא בתל השומר, והמרכז הרפואי ע"ש רבין, במשך שבועיים בשנה ה' ושבועיים בשנה ו'.

התורנות מתקיימת בכל ימות השבוע ומתחילה בכל אחד מהמוסדות ע"פ תכנית העבודה באותו מוסד ומסתיימת כפי שנהוג במוסד בו מתקיימת התורנות. על הסטודנט ליצור קשר עם מנהל המחלקה לפני תחילת התורנות.

על הסטודנט לבצע את הפעולות הבאות :

- א. בדיקת מתרפאים וחולים.
  - ב. ביצוע אבחנה מبدלת של תהליכים פתולוגיים.
  - ג. עקירות מורכבות.
  - ד. עקירות כירורגיות של שאריות שורשים, על פי רמתו המקצועית של הסטודנט.
- על התלמיד להקפיד למלא את דפי העבודה בהם יירשמו פרטי המטופלים והפעולה שבוצעה ולדאוג לחתימת המדריך.

קיימת גם אפשרות ביצוע טיפולים כירורגים לא בזמן התורנות, בתאום מראש עם מנהלי המחלקות השונות.

לקראת התורנות על הסטודנטים להתכונן בנושאים הבאים :

1. אנטומיה יישומית כירורגית (רקמות קשות, רקמות רכות, כלי דם, עצבים וכו').
2. אלחוש מקומי ואזורי (אנטומיה, פרמקולוגיה, מכשור וטכניקה).
3. כל הנושאים הקשורים לעקירות רגילות, מורכבות, כירורגיות וניתוחים קטנים (אבחנה, תכניות טיפול, מכשור, טכניקה וכו').
4. מחלות כלליות, שיש להן השלכה על תכנית טיפול כירורגית.
5. התרופות השימושיות במרפאה כירורגית.
6. קריאה ופענוח צילומי רנטגן השכיחים במרפאה כירורגית.

על כל הנושאים הנ"ל ישאלו התלמידים בתקופת התורנות.

פרוט נושאי הלימוד

1. פתיחת הקורס - הקדמה
2. בדיקת החולה לקראת טיפול כירורגי
3. החולה הסיסטמי והטיפול הכירורגי
4. אנטומיה יישומית
5. עקירות - מכשור וטכניקה
6. עקירות - תרגול פנטום
7. עקרונות מתלה
8. עקירות כירורגיות - התוויות וטכניקות
9. שיניים כלואות ונעצרות והטיפול הכירורגי-אורתודונטי המשולב בשיניים כלואות
10. סיבוכים בזמן ולאחר התערבות כירורגית
11. תפירה, מכשור, חומרים
12. תרגול תפירה
13. זיהומים ודרכי התפשטותם
14. טיפול כירורגי ותרופתי בזיהומים
15. תהליכים סב-חודיים אבחנה וטיפול
16. גורמי דימום בחלל הפה
17. גידולים אודונטוגנים - אבחנה וטיפול
18. טרמוכירורגיה, לייזר ואלקטרוכירורגיה
19. תהליכים ציסטיים בחלל הפה - אבחנה וטיפול
20. חבלה בפנים - אבחנה וטיפול
21. שברים דנטו-אלבולרים, אבחנה וטיפול
22. כירורגיה של עיוותי הלסתות
23. כירורגיה של עיוותי הלסתות - המשך

24. טיפול כירורגי במחלות הפרק
25. מערות האף - הקשר לכירורגיית פה ולסתות
26. הטיפול הכירורגי בשאתות שפירות בחלל הפה
27. הטיפול הכירורגי בשאתות ממאירות בחלל הפה
28. א. אונקולוגיה - כמוטרפיה
- ב. כירורגיה פלאסטית ושחזוריים של פגמים נרכשים באזור ראש צוואר
29. כירורגיה טרום פרותטית + הארכת כותרת
30. אנטומיה יישומית ופיזיולוגיה של עצם למטרת השתלות
31. קלסיפיקציה של רכס מחוסר שיניים לקראת השתלות
32. בחירת המתרפאים להשתלות + סוגי שתלים + רנטגן
33. אוסאואינטגרציה - עקרונות כירורגיים בהשתלות
34. השתלות עצם למטרת השתלה דנטאלית
35. סיבוכים בהשתלות דנטאליות
36. זיהומים - והטיפול בהם - הצגת מקרים
37. אנטיביוטיקה כטיפול משלים א. פרופילקטי
- ב. תרפויטי
39. גידולי ראש צוואר - אבחנה וטיפול
40. גידולים שפירים אגרסיביים בחלל הפה
- אבחנה וטיפול
41. חבלות בפנים ובלסתות - הצגת מקרים מחדר מיון
42. כירורגיה של עיוותי הפנים: מהלך, אבחנה וטיפול
43. הטיפול בשיניים כלואות - אבחנה וטיפול
44. השתלות דנטאליות - הצגת מקרים
45. השתלות דנטאליות - הצגת מקרים
46. שסעים בחיך ובשפה
47. טיפול כירורגי באינטרנל - דרינגימנט של המפרק הטמפורומנדובולרי
48. שימוש בשתלים עצם ממקורות אקסטרה אורליים לכירורגיית פה ולסתות
49. שתלים לעיגון אורתודונטי

ביבליוגרפיה

ספרות חובה

1. Contemporary Oral and Maxillofacial Surgery ,Hupp, Ellis, Tucker (Peterson) 5th 6th Ed. 2008, 2014
2. Fonseca, Raymond J., DMD Oral and MMaxillofacial Surgery Copyright © 2018 by Elsevier, Inc. All rights reserved.
3. Harry Sicher: Oral Anatomy, chapters 10, 11, 14
4. Dental Management of the medically compromised patient James W Little, 7th Ed.

ספרות מומלצת

1. Killey, Seward and Kay: An Outline of Oral Surgery, part 1 and 2
2. Archer - Oral Surgery
3. Kruger OG Textbook of Oral and Maxillofacial \Surgery 6th ed
4. Kademani, Deepak, DMD, MD, FACS; Tiwana, Paul S., DDS, MD, MS, FACS Atlas of Oral & Maxillofacial Surgery Copyright © 2016 by Saunders, an imprint of Elsevier, Inc.

מרכז רפואי רבין

תוכנית לימודים לסטודנטים החטיבה הקלינית

תורנות כירורגיה פה ולסתות

סמינר שתלים	07: 30-08: 30	יום ראשון
השתתפות במרפאה בצמוד לרופא בכיר וקבלת הסבר בנוגע לבדיקת חולים, קביעת אבחנה ותוכנית טיפול.	09: 00-15: 30	
ביקור בוקר ובהמשך היום, השתתפות במרפאה ובביצוע ניתוחים אמבולטוריים.	07: 30-15: 30	יום שני
סמינר אורתו-כירורגי, הסטודנט ישתתף ויקבל הסבר לגבי מקרים שבהכנה אורתודונטית לקראת ניתוח. בהמשך ישתתף בביקור במחלקה ובפעילויות כירורגיות אמבולטוריות במרפאה.	07: 30-15: 30	יום שלישי
טרומ ניתוח - אנמנזה ובדיקה פיזיקאלית של מועמדים לאשפוז לצורך ניתוחים אלקטיביים בהרדמה כללית. במקביל ישתתף בפעילות במרפאה וביצוע פעילות כירורגיות אמבולטוריות.	07: 30-10: 00 10: 00-15: 30	יום רביעי
יום זה הוא יום ניתוחים אלקטיבי בהרדמה כללית. הסטודנט ילמד את פעילות רחצת הידיים והלבשה באופן סטרילי, ישתתף כעוזר בניתוחים ויקבל הסבר במהלכם.	07: 30-15: 30	יום חמישי
הסטודנט ישהה יום אחד בהתאם לבחירתו עם תורן מיון עד השעה 20: 00.		

מרכז רפואי שיבא

תוכנית לימודים לסטודנטים החטיבה הקלינית

תורנות כירורגיה פה ולסתות

יום ראשון	08:00-10:00 10:00	ביקור בוקר + ישיבת מחלקה ישתתף הסטודנט יחד עם תורן המחלקה בקבלת חולים לאשפוז, הכנת חולים לניתוחים בהרדמה כללית, בדיקת תשובות מעבדה, המטולוגיה, כימיה, צילומי רנטגן וכו'. במידה והזמן יאפשר על הסטודנט לקרוא ולהתכונן לקראת הניתוחים ליום ב'.
יום שני	08:00-עד סוף הפעילות	הסטודנט ישתתף באופן פעיל בניתוח, ילמד להתרחץ ולהתלבש באופן סטרילי ובמידת האפשר יהיה קרוב לשדה הניתוח. במידה ולא מתקיימת פעילות בחדר ניתוח יוכל להשתתף במרפאת שתלים.
יום שלישי	08:00-עד סוף הפעילות	הסטודנט ישתתף בישיבה האורתו - כירורגית או הישיבה הקלינית פתולוגית בהתאם לשבוע התורנות. ישתתף במרפאת החוץ ויבצע פעולות כירורגיות בהתאם.
יום רביעי	08:00-עד סוף הפעילות	ישתתף בביקור בוקר לאחריו ישתתף בסמינריון המחלקה 08:15-09:00 או בישיבה האונקולוגית בין השעות 13:00-14:00 בהתאם לפעילות הקיימת. ישתתף בפעילות המרפאה וביצע פעולות כירורגיות בהתאם.
יום חמישי	08:00-עד סוף הפעילות	ישתתף בפעילות המרפאה ויבצע פעולות כירורגיות בהתאם. בסיום המרפאה תתקיים שיחת סיכום עם אחד הרופאים הבכירים (ד"ר רחימא).

הנחיות כלליות :

- א. הסטודנט יגיע לתורנות ביום א' בבוקר בשעה 08:00.
- ב. הסטודנט ישתתף בכל יום בבוקר בביקור מחלקתי.
- ג. הסטודנט ישהה יום אחד בהתאם לבחירתו עם תורן מיון עד השעה 20:00.
- ד. הסטודנט יסכם את השבוע עם אחד הרופאים הבכירים ביום חמישי.

לימודי המחלקה לפריודונטיה והשתלות דנטליות

קורס הלימוד:

פריודונטיה והשתלות דנטליות

מ"מ ראש המחלקה:

ד"ר אילן ביתלתום

מרכז המחלקה

פרופ' קרלוס נמקובסקי

מנהל ההתמחות

פרופ' צבי ארצי

מורי המחלקה:

פרופ' קרלוס נמקובסקי, פרופ' צבי ארצי, פרופ' עופר מוזס,
ד"ר אילן ביתלתום, ד"ר רוני קולרמן,
ד"ר עומר כהן, ד"ר אלון סבאון, ד"ר גיל סלוצקי, ד"ר יבגני וינברג,
ד"ר עדי איינהורן, ד"ר פרי רז, ד"ר חיה מאיר,
ד"ר נירית תגיר – גרין, ד"ר מיכאל סמינסקי.

מטרות כלליות

- א. להקנות לבוגר הקורס ידע עיוני ומעשי בנושאי הפריודונטיום הבריא והחולה ברמה אנטומית, הסטולוגית, פיזיולוגית, ביוכימית, וקלינית.
- ב. בוגר הקורס יכיר את גורמי המחלות הפריודונטליות אבחון, הדרכים למניעתן והטיפול בהן.
- ג. בוגר הקורס יכיר את יחסי הגומלין בין המחלות הפריודונטליות ומצבים סיסטמיים שונים ויחסי הגומלין בין הפריודונטיה וענפי רפואת השיניים האחרים.
- ד. בוגר הקורס ירכוש מיומנות מעשית במניעת מחלות פריודונטליות, טיפול ראשוני פריודונטלי. ידע להעריך את תוצאות הטיפול ולקבוע טיפול המשכי ותחזוקתי.
- ה. להקנות לבוגר ידע עיוני בנושא השתלות דנטליות

שנה ד'

מטרות הקורס

כללי:

הקניית קונספטים בסיסיים בהבנת הפריודונטיום הבריא והחולה, אבחנה וטיפול.

לימוד מעשי של היבטים קליניים ורכישת יסודות במכשור וטיפול פריודונטלי.

- א. לדעת להכיר, לבדוק, לאבחן ולמיין את המחלות הפריודונטליות.
- ב. לדעת לבדוק ולהכיר את סביבת השתל הדנטלי ומחלות סביב השתל הדנטלי
- ג. לדעת לבדוק ולזהות את הגורמים המקומיים למחלה פריודונטלית.
- ד. ללמד את המכשור הפריודונטלי.
- ה. ללמד את עקרונות הטיפול הראשוני בחולה הפריודונטלי - טיפול בגורמים מקומיים, סיסטמים ומניעת מחלות פריודונטליות.

המטרות בעבודה הקלינית

- א. לדעת לאבחן ולתעד סימנים של פריודונטיום בריא וחולה ואת סביבת השתל הדנטלי.
- ב. ללמוד להכיר ולזהות גורמים אתיולוגיים, מקומיים, ראשוניים ומסייעים.
- ג. ללמוד לקבוע שלבים של טיפול ראשוני במחלה פריודונטלית.
- ד. ללמוד להדריך מתרפא לבצוע היגינה אורלית תקינה.
- ה. ללמוד להסיר אבן שן בפריודונטיום בריא וחולה, לאחר תרגול מתאים בלסת פנטום וסטודנט על עמיתו.

הערכת הסטודנט

הערכת הסטודנט תיעשה במישור העיוני ובמישור הקליני:

במישור העיוני:

בסיום שנת הלימודים ייערך מבחן בכתב על כל חומר הלימודים העיוני שנלמד במשך השנה.

במישור הקליני:

הציון הקליני יקבע על פי תוצאות בחינה מעשית ועל פי הערכת הסטודנט לאורך הקורס המעשי. פרטים על נוהלי הבחינה המעשית יפורסמו בנפרד.

הרכב הציון הסופי:

70% - ציון עיוני ו- 30% - ציון קליני. על הסטודנט לעבור בהצלחה כל חלק בנפרד.

ביבליוגרפיה

ספרות חובה

1. Clinical Periodontology and Implant Dentistry-Lindhe 6th Edition

פרוט נושאי הלימוד

הרצאות בפריודונטיה שנה ד'

מספר

פגישה נושאי הרצאה

1. האנטומיה של מערכת התאחיזה הפריודונטלית והשתל הבריא.
2. מיקרוביולוגיה של מחלת חניכיים: הרובד המיקרוביאלי
3. אבנית דנטלית-גורם מסייע למחלת חניכיים, הרכב כימי, מינרלי, היווצרות.
4. פתולוגיה ופתוגנזה של מחלת חניכיים: היסטופתולוגיה, אימונולוגיה וגנטיקה.
5. פתולוגיה סביב שתלים דנטליים והטיפול.
6. פיענוח רדיוגרפי של פתולוגיה פריודונטאלית ופתולוגיה בסביבת השתל הדנטלי
7. אבחנה וקלסיפיקציה של מחלה פריודונטלית
8. המתרפא הפריודונטלי: אנמנזה, בדיקה קלינית ורישום
9. שלבי הטיפול וסדר פעולות במתרפא פריודונטלי: הצגת מקרה.
10. הכנה ראשונית פריודונטאלית: המכשור הפריודונטלי, בקרת פלאק מכנית.
11. הכנה ראשונית פריודונטאלית: עקרונות בהסרת אבנית, הקצעת שורשים.
12. תוצאות הטיפול הפריודונטאלי הראשוני: ריפוי היסטולוגי וממצאים קליניים
13. בקרת רובד: הדרכה בהיגינה אוראלית והיבטים ביולוגיים ומשחות שיניים.
14. בקרת רובד כימית שטיפות וחומרים אנטיספטיים.

15. אפידמיולוגיה של מחלה פריודונטלית וסביב שתלים
16. גורמים משניים בהתפתחות מחלה פריודונטלית והשפעת טראומה אוקלוזלית.
17. פרוגנוזה פריודונטאלית
18. מחלה פריודונטלית בילדים
19. הקשר הדו צדדי בין מחלה פרו ו מצבים סיסטמים
20. מצבים אקוטיים בטיפול הפריודנטלי.
21. תחזוקה פריודונטלית ותחזוקת שתלים
22. אנטיביוטיקה סיסטמית בטיפול פריודונטלי
23. טיפול אנטיבקטריאלי מקומי בשחרור מושהה

קורס מעשי בפריודונטיה שנה ד'

סימסטר ב'

העבודה תעשה במעבדת הפנטום ובקליניקה, כאשר בקליניקה הסטודנט ישמש כמתרפא. הסטודנט ימלא במלואו את טופס הבדיקה הפריודונטאלית של הסטודנט המשמש כמתרפא, על כל הסעיפים של אנמנזה, מיפוי פה פריודונטלי (צ'ארט מלא), מטבעי לימוד ואנליזת סגר, אנליזה של צילומי רנטגן והשוואתם לממצאים הקליניים, אבחנה, קביעת תוכנית טיפול. הסבר על הערכה מחדש פריודונטלית וטיפול פריודונטלי תחזוקתי.

פגישה נושאי המפגש

1. קליניקה: אנמנזה, בדיקה פריודונטלית, רישום Chart.
2. קליניקה: אנמנזה, בדיקה פריודונטלית, רישום Chart.
3. קליניקה: אנמנזה, בדיקה פריודונטלית, רישום Chart.
4. קליניקה: רישום הרובד הדנטאלי, הדרכה להיגינה אורלית.
5. פנטום: הכרת המכשירים: תכונות, אחיזה נכונה ועקרונות עבודה,
6. פנטום: הסרת "אבנית" בשיניים חותכות תחתונות ועליונות.
7. פנטום: הסרת "אבנית" בשיניים חותכות תחתונות ועליונות.
8. פנטום: עקרונות השחזת מכשירים ותרגול הסרת אבנית
9. פנטום: הסרת "אבנית" בשיניים מלתעות וטוחנות.
10. פנטום: הסרת אבנית בשיניים מלתעות וטוחנות
11. קליניקה: רישום chart, היגינה אורלית, הסרת אבנית.
12. קליניקה: רישום chart, היגינה אורלית, הסרת אבנית.
13. קליניקה: רישום chart, היגינה אורלית, הסרת אבנית.
14. קליניקה: סיום איסוף נתונים, אבחנה פריודונטאלית.

תוכנית הקליניקות נתונה למעט שינויים בהתאם להתקדמות הכיתה. בתחילת כל קליניקה/מעבדה יערך מפגש הסבר והדגמה קבוצתית- הסטודנט נדרש להפגין בקיאות בחומר ובנושא הקליניקה ועל זאת, גם כן, יקבל הערכה. בסיום הקורס יושלמו הדרישות ויוגש דף הדרישות של קורס המעשי חתום למרכזת הקורס ויהווה תנאי לגשת לבחינה המעשית. ציון עובר בקורס מעשי בפריודונטיה הינו תנאי הכרחי למעבר לעבודה עם מתרפאים.

שנה ה'

- מטרות הקורס

- א. הרחבת הידע העיוני במחלות הפריודונטליות השונות.
- ב. הכרת מצבים פתולוגיים סביב השתל הדנטלי

- ג. הכרת עקרונות הכירורגיה הפריודונטלית.
- ד. הכרת מנגנוני הריפוי והרגנרציה של הפריודונטיס.
- ה. הבנת יחסי הגומלין בין מצבים סיסטמיים לבין מחלה פריודונטלית.
- ו. הבנת יחסי הגומלין בין מצבים פריודונטליים שונים לבין ענפי רפואת השיניים האחרים.
- ז. לאבחן ולטפל במחלות פריודונטליות חריפות.
- ח. לדעת ליישם שיטות בקרה ושמירה על הבריאות הפריודונטלית במתרחאים לאחר טיפול.

מטרות העבודה הקלינית

- א. לדעת להשתמש נכונה במכשור הפריודונטלי לטיפול ראשוני ולטיפול כירורגי.
- ב. לדעת לבצע טיפול פריודונטלי ראשוני - הסרת אבנית, הקצעת שורשים וסילוק גורמים מסייעים.
- ג. לדעת להעריך את תוצאות הטיפול הראשוני תוך התוויית תכנית טיפול משלימה.
- ד. לצפות בביצוע טיפולים כירורגיים ולהבין את המטרה, הטכניקה ותוצאות של הטיפול.
- ה. ללמוד להסביר למתרחא את מהות המחלה ואת השלבים השונים של הטיפול תוך יצירת שיתוף פעולה מרבי.
- ו. ללמוד לשלב את תכנית הטיפול הפריודונטלית בענפי רפואת השיניים האחרים.

הערכת הסטודנט

הערכת הסטודנט תיעשה במישור העיוני ובמישור הקליני:

במישור העיוני:

בסיום שנת הלימודים יערך מבחן על כל חומר הלימודים העיוני, הנלמד במשך השנה. המבחן יהיה בכתב.

במישור הקליני:

הציון הקליני יקבע על פי הערכות המורים הקליניים את רמת העבודה הקלינית של הסטודנט ומספר שעות העבודה בקליניקה. פרטים לגבי הדרישות המינימום ימסרו בתחילת שנת הלימודים. שקלול הציון יעשה בהתאם למפורט בסעיף דרישות קליניות בפריודונטיה (עמוד 98).

הרכב הציון השנתי:

50% - ציון עיוני ו- 50% - ציון קליני.
על הסטודנט לעבור בהצלחה כל חלק בנפרד.

ביבליוגרפיה

ספרות מומלצת

ספרות חובה

1. Lindhe; Textbook of Clinical Periodontology and Implant Dentistry. 6th Edition

פרוט נושאי הלימוד

מספר

פגישה נושאי ההרצאה

1. כירורגיה פריודונטלית למטרות גישה/רסקטיבית
2. הארכת כותרת: אינדיקציות, עיתוי, טכניקות וחלופות
3. תהליך ריפוי פצע ותגובת ריפוי של הפריודונטיום לאחר כירורגיה פריודונטלית
4. תפרים שכיחים בכירורגיה פריודונטית מכשור, סוגי תפרים וטכניקות

5. סוגי חוצצים בטיפול גרמי רגנרטיבי
6. הטיפול בשיניים עם מעורבות מסעף
7. יחסי גומלין פריודונטיה ואנדודונטיה
8. פריודונטיה-אורטודונטיה
9. כירורגיה פריודונטלית רגנרטיבית
10. שימוש ב- Emdogain בטיפול פריודונטלי
11. חומר מילוי ותחליפי עצם בכירורגיה פריודונטלית
12. סדנא המגש הכירורגי, תרגול תפרים שכיחים בפריודונטיה
13. הצגת מקרה: טיפול שמרני במטופל פריודונטלי עם מחלה כרונית
14. תחזוקה של המטופל הפריודונטאלי
15. כירורגיה מוקוגיינגיבלית
16. חשיבות הרקמה הרכה סביב כתרים- אבחנה, אינדיקציות וטיפול
17. הצגת מקרה טיפול במטופל פריודונטאלי עם מרכיב שיקומי
18. יחסי גומלין שיקום – פריו
19. רגנרציה פריודונטלית – בסיס ביולוגי
20. גישות טיפוליות חדשניות בטיפול כירורגי פריודונטאלי
21. אנטיביוטיקה סיסטמית בטיפול פריודונטלי
22. אנטיביוטיקה מקומית ותכשירים בשחרור מושהה בטיפול פריודונטלי
23. הצגת מקרה – טיפול פריודונטלי במתופא עם מחלה אגרסיבית
23. מבוא השתל הדנטאלי
24. הטיפול במחלות סב שתליות – לא כירורגי וכירורגי

הערות:

- בתחילת שנת לימודים ולצורך השתתפות בסדנת כירורגיה ותפירה, הסטודנטים יידרשו לקנות מודל של לסת לתרגול פרוצדורות כירורגיות ותפירה עפ"י מפרט שיינתן להם בתחילת השנה ע"י מרכז השנה.
- **ההשתתפות במרפאות ובהרצאות הינה חובה. יעשה רישום נוכחות**

שנה ו'

ההוראה העיונית מתקיימת במסגרת של הרצאות ודיונים במהלך הטרימסטר הראשון ללימודים. ההוראה תתבסס על חומר קריאה שיחולק לקראת כל מפגש. ההשתתפות - חובה. ההוראה העיונית מתקיימת גם במהלך העבודה הקלינית וליד ובנוכחות המתופא.

מטרות הקורס

- א. לאפשר לסטודנט לשלב ידע ספרותי-מחקרי בנושאי הפריודונטיה וענפי רפואת השיניים האחרים עם דגש בנושא שתלים דנטלים.
- ב. להכיר את עקרונות האימפלנטולוגיה בכלל, ההתוויות, היישום ותחזוקת שתלים בפרט.
- ג. הכרת הפתוגנזה של פריאימפלנטיטיס ופרימוקוסיטיס, מניעה וטיפול.
- ד. הרחבת המידע הקשור בשילוב הטיפול באמצאות שתלים כחלק מתוכנית טיפול פריודונטלית ושיקומית.
- ה. לבסס את שלבי הטיפול השמרני והכירורגי על פי המחקרים והידע שנרכש)
- ו. (Evidence based medicine).
- ז. לעורר מוטיבציה לחקר, לשאול ולהציג שאלות ופתרונות.

מטרות העבודה הקלינית

- א. לשפר את רמת המיומנות בטיפול פריודונטלי ראשוני.
- ב. לבסס את הידע בנושא הערכה פריודונטלית – איסוף נתונים ועיבודם למסקנות והחלטות טיפוליות.
- ג. לשלב טיפול פריודונטלי בתוך תכנית טיפול דנטאלית כללית.

- ד. להכיר את עקרונות הכירורגיה הפריודינטלית תוך עבודה עם מטופל אשר עובר טיפול כירורגי.
ה. לתכנן טיפול באמצעות שתל דנטלי ולעקוב אחרי ביצועו ושיקומו.

הערכת הסטודנט

בתום הקורס ייערך מבחן גמר על כל החומר הנלמד במהלך שנה השישית. הודעה על מתכונת הבחינה תימסר בתחילת שנת הלימודים.

הציון הקליני ייקבע על סמך הערכות המורים הקליניים, מידת ההספק של הסטודנט ועל פי נוסחה הרשומה להלן "בפרק דרישות קלינית".

הרכב הציון הסופי: 50% - ציון קליני ו- 50% - ציון עיוני.

על הסטודנט לעבור בהצלחה כל חלק בנפרד.

הערה:

1. ההשתתפות במרפאות ובהרצאות הינה חובה. יעשה רישום נוכחות

ספרות חובה

1. Lindhe; Textbook of Clinical Periodontology and Implant Dentistry 6th Edition.
2. מאמרים מובחרים לפי בחירת המרצים

פרוט נושאי הלימוד

חלק מהנושאים הרשומים מטה יוצגו ע"י הסטודנטים, בהסתמך על חומר קריאה שינתן ע"י מרצה מנחה.

מספר

פגישה נושאי ההרצאה

1. הערכת סיכונים ברמת המטופל לקראת ביצוע שתלים דנטאליים
2. התפתחות האוסאואינטגרציה, סוגי שתלים סוגי מחברים ופני השתל
3. הכנת אתר ההשתלה לאחר העקירה בדגש על GBR, בלוקים וטכניקות חלופיות.
4. פרוצדורות כירורגיות במהלך העקירה כהכנה לשתל עתידי.
5. המקסילה אחורית: אוגמנטציה של הסינוס המקסילרי בגישה לטראלית וקרטאלית שתלים קצרים, ושתלים בהטייה.
6. תיזמון מועד ההשתלה.
7. השתלה non submerged/ submerged: חשיבות הרקמה הרכה סביב השתל, טכניקות חשיפה.
8. פיענוח סיטי לקראת השתל
9. גישות טיפוליות לשחזור חסר טוחנת בודדת: שתל 2/ שתלים /תח"ק. אינדקציות, יתרונות וחסרונות.
10. השפעת גורמים סיסטמיים על פרוגנוזה של שתלים modifying factors.
11. תחזוקת שתלים וטיפול בפתולוגיות סביב השתל.
12. תחליפי עצם בשימוש ברגנרציה סביב שתלים.
13. טיפול במחלה פריודונטאלית סביב שתלים

דרישות קליניות בפריודונטיה

המתרפאים המטופלים במסגרת החטיבה הקלינית יסווגו לקבוצות הבאות:

- א. סוג I (בד"כ גינגיביטיס)
- ב. סוג II. (בד"כ פריודונטיטיס)
- ג. מתרפאים הזקוקים לכירורגיה טרום-שיקומית.
- ד. מתרפאים שהטיפול בהם מתחיל משלב של Reevaluation. (שנה ו' בלבד)
- ה. יעוץ או טיפול מונע בלבד

הסיווג יעשה על פי הנתונים הבאים:

- א. כמות אבן השן העל חניכית.
- ב. כמות אבן השן התת חניכית.
- ג. עומק הכיסים הפריודונטלים וסווגם.
- ד. המספר הכללי של השיניים בפה.
- ה. צילומי רנטגן.
- ו. מספר השיניים הנגועות במחלה פריודונטלית.
- ז. האבחנה הפריודונטלית.
- ח. מידת הצורך בכירורגיה פריודונטלית או טרום שיקומית.
- ט. טיפול פריודונטלי קודם.

הסיווג יקבע ע"י המדריך שבדק את המטופל לפני תחילת הטיפול (יש להחתיים את המדריך ליד ציון הסווג). ניתן לשינוי בתחילת הטיפול בלבד וזאת על מנת למנוע שיבושים בתוכניות העבודה של הסטודנט.

על הסטודנט להחתיים את המדריך על כל שלב משלבי הטיפול. על הסטודנט ובאחריותו, לקבל ציון על סיום השלבים הבאים:

- א. רישום פריודונטלי (Periodontal chart).
- ב. אבחנה ותוכנית טיפול פריודונטלית.
- ג. הדרכה להיגינה אורלית
- ד. הסרת אבנית באזורים השונים של הפה (לפי קוודרנט, סקסטנט או לסת שלמה).
- ה. כירורגיה פריודונטלית (על פי הידע שגילה הסטודנט לקראת הניתוח ובמהלכו והדו"ח הכירורגי שהוגש).
- ו. הערכה מחדש (Reevaluation) פריודונטלית טיפולים לא חתומים ו/או ללא ציון לא יכללו בהישגים.

דרישות קליניות בפריודונטיה - שנה ה' ושנה ו'

הדרישות הקליניות הבסיסיות בחטיבה הקלינית :

- 4 מתרפאים המסווגים כסוג I. (טיפול מלא כולל re-evaluation)
- 3 מתרפאים המסווגים כסוג II. (טיפול מלא כולל re-evaluation)
- 2 מתרפאים (שטופלו בעבר על ידי הסטודנט) לתחזוקה פריודונטלית
- 1 כירורגיה פריודונטלית (במסגרת טיפול פריודונטלי כרורגי משלים או קדם שיקומי)

על מנת לזכות בציון מעבר, על הסטודנט לשמש באופן מלא, ללא היעדרויות לא מוצדקות (אישור רפואי, תורנות), כסטודנט עוזר במסגרת ה"קיפול".
הדרישות הנ"ל הינן דרישות מינימום ואי עמידה בהן עלולה למנוע מהסטודנט את סיום לימודיו.

דרישות קליניות שנה ה'

הדרישות הקליניות הבסיסיות בשנה ה'

א. 2 מתרפאים המסווגים כסוג I (כולל re-evaluation)

ב. 2 מתרפאים המסווגים כסוג II (כולל re-evaluation וכולל תיעוד פוטוגרפי)

מתרפא סוג II שהושלם במלואו כולל הערכה מחדש ותיעוד יעניק 30 נקודות
מתרפא סוג I שהושלם במלואו כולל הערכה מחדש יעניק 15 נקודות

סה"כ ניתן לצבור באופן זה 90 נקודות. בנוסף יינתנו נקודות בונוס עבור השתתפות פעילה בסמינר בפריודונטיה והשלמת דרישות מעבר לדרישות הקליניות של שנה ה'.

בכל מקרה ביצועי הסטודנט בשלבים השונים יזורגו ע"י המדריכים בציון C/B/A

ציון A הוא הציון הגבוה וציון C הציון הנמוך.

הציון המעשי במקצוע מורכב מ 3 מרכיבים:

1. הספק
2. הערכת המדריכים
3. איכות העבודה בציון C/B/A ($100=A$ $80=B$ $60=C$)

הספק: השלמת מלוא הדרישות תעניק ציון 90

הערכת המדריכים של הסטודנט תהווה 20% מהציון המעשי בסיום השנה.

איכות: הערכת איכות העבודה תקבע ע"י שילוב של הציון הממוצע שניתן ע"י המדריך על השלבים השונים של הטיפול במקרה (C-A) והערכת המדריכים.

דרישות המינימום למעבר משנה ה' לשנה ו' במסגרת החטיבה הקלינית נקבעו ל:

2 מתרפאים המסווגים כסוג I (כולל re-evaluation)

1 מתרפא המסווג כסוג II (כולל re-evaluation ותיעוד פוטוגרפי)

השלמה של דרישות המעבר **בלבד** תעניק ציון הספק מינימלי - 60.

מהנ"ל עולה שתנאי למעבר משנה ה' לשנה ו' הוא השלמת החלק הקליני בציון סופי 60 המחייב מעבר בציון 60 לפחות גם ככול הפרמטרים שנקבעו להערכה כלומר 60 בהספק, בציון המקרה ובהערכת המדריכים.

דוגמא: סטודנט שהשלים את ההספק המינימלי אך נכשל בהערכת המדריכים או קיבל ציון C לא יוכל לעבור לשנה שישית.

דרישות קליניות לשנה ו'

מינימום הדרישות לשנים ה-1 בסוף השנה השישית הינו:

- א. 4 מתרפאים המסווגים כסוג I. (טיפול מלא כולל re-evaluation)
ב. 3 מתרפאים המסווגים כסוג II. (טיפול מלא כולל re-evaluation)
ג. 2 מתרפאים (שטופלו בעבר על ידי הסטודנט) לתחזוקה פריודונטאלית
ד. 1 כירורגיה פריודונטאלית (במסגרת טיפול פריודונטאלי או פרה-פרוטטי)

הציון הקליני השנתי יקבע:

א. הסטודנט יצבור נקודות (A) לפי מפתח הבא:

Class II - מקסימום נקודות לכל מקרה גמור (כולל הערכה מחדש **שבוצעה לפחות חודש** מסיום ההכנה הראשונית) – 30

Class I - מקסימום נקודות לכל מקרה גמור (כולל הערכה מחדש **שבוצעה לפחות חודש** מסיום ההכנה הראשונית) – 15

הערכה מחדש וטיפול משלים בעקבות הממצאים, של מתרפא משנה קודמת –
עבור כל מקרה מקסימום 10 נקודות.

כירורגיה פריודונטלית – 10 נקודות (ללא דו"ח כירורגי – 0 נקודות).

ניקוד בונוס יינתן עבור עבודה מעבר לדרישות המינימום - מקסימום 20 נקודות.

ב.

הערה:

- ההשתתפות במרפאות ובהרצאות הינה חובה. יעשה רישום נוכחות
- סטודנט או סטודנטית שלא ישלימו את הטיפול של 4 מטופלים CI I ו-3 מטופלים CI II, כולל הערכה מחדש (סך כל המטופלים לשנים ה+1) שתבצע לפחות חודש מתום השלמת הטיפול הראשוני, ייחשב כנכשל בקורס והמשמעות היא כי הוא או היא לא יוגשו לבחינת הרישוי בסוף השנה.
- הערכה מחדש תבצע לפחות חודש מתום ההכנה הראשונית. במידה וחלף זמן קצר מכך, ייחשב הטיפול ככזה שלא הושלם.
- טיפולים לא חתומים ו/או ללא ציון לא יכללו בהישגים.

לימודי המחלקה לפתולוגיה אורלית ולרפואת הפה
כולל אבחנה אורלית, מתרפא בסיכון רפואי
ורדיולוגיה אורלית

נושאי הלימוד:

1. פתולוגיה אורלית: קורלציה קלינית-פתולוגית
2. רפואת הפה
3. רדיולוגיה אורלית
4. אבחנה אורלית
5. עזרה ראשונה ומרפאות רפואת הפה
6. מתרפא בסיכון רפואי
7. פרמקולוגיה לרופאי שיניים

ראש המחלקה:

פרופ' מרילנה ורד

מורי המחלקה:

ד"ר ג'רמי אדל

ד"ר אורית אריאס-וינוקור

פרופ' אברהם הירשברג

פרופ' מרילנה ורד

ד"ר איילת זלוטוגורסקי-הורביץ

ד"ר לזר כץ

ד"ר אסנת קורן

פרופ' אילנה קפלן

ד"ר שושנה רייטר

ד"ר טלי שני

1. פתולוגיה אוראלית: קורלציה קלינית-פתולוגית שנה ד'

אחראי הקורס: פרופ' מרילנה רוד .

פתולוגיה אורלית היא ענף מדעי קליני ברפואת שיניים, העוסק באבחון ובטבען של מחלות שפוגעות בחלל הפה ובאזור המקסילופציאלי על ידי לימוד הסיבות שלהן, התפתחותן והשפעותיהן. נושא הפתולוגיה האוראלית מבוסס על לימוד והבנה של מנגנון המחלה, גורמיה, התפתחותה, השפעות הגומלין שלה עם רקמות ואיברים אחרים בגוף, הפרעה בתפקוד ותחזית של המחלה. פתולוגיה אורלית כוללת את יישום הידע הזה על ידי שימוש וקורלציה בין בדיקות קליניות, מיקרוסקופיות, רדיוגרפיות, ביוכימיות ואחרות הנדרשות על מנת לקבוע אבחנה וטיפול לצורך שמירת בריאותו של המתרפא.

מטרות הקורס

1. הסטודנט יכיר את הביטויים הקליניים והרדיולוגיים של הנגעים הפוגעים ברקמות הפה, בלסתות ובבלוטות הרוק ויהיה מסוגל לבצע אבחנה מבדלת ביניהם.
2. הסטודנט יבין את האטיולוגיה והפתוגנזה של מחלות חלל הפה, הלסתות ובלוטות הרוק.
3. הסטודנט יתמצא בהיסטופתולוגיה של המצבים הפתולוגיים, על מנת שיכיר את השפעת המחלות על הרקמות.
4. הסטודנט יכיר את עקרונות הטיפול והפרוגנוזה של מחלות הפה, הלסתות ובלוטות הרוק.

תיאור הקורס

הקורס ב"פתולוגיה אורלית: קורלציה קלינית-פתולוגית" יכלול לימודים עיוניים בצורת הרצאות וסמינרים בהם יידונו מחלות ונגעים בחלל הפה, הלסתות ובלוטות הרוק מבחינת אטיולוגיה ופתוגנזה, תמונה קלינית ו/או רנטגנית, תמונה היסטופתולוגית, אבחנה מבדלת, טיפול ופרוגנוזה. רשימת המחלות והנגעים עליהם מחויבים התלמידים מצויה בחוברת מיוחדת הקרויה "Outline for the course in clinical oral pathology".

במעבדות הקליניות שיתבצעו באמצעות שקופיות קליניות וסילבוס שמצורף אליהן, יודגמו הואריאציות הרבות של מחלות הפה והלסתות.

המעבדות ההיסטופתולוגיות תהיינה וירטואליות ותועברנה בצורה של מצגות ppt. המצגות תכלולנה פרפרטים מיקרוסקופיים של מצבים שכיחים או מיוחדים.

תרגול של סמינר באבחנה מבדלת לרוב הנושאים שיועברו בהרצאות הפרונטליות יבוצע בצורת problem based learning (PBL). מקרים לתרגול אבחנה מבדלת יועלו למודל על ידי המרצה האחראי לפחות שבוע לפני מועד ההגשה. בתחילת השנה יחולקו ה-PBLs לפי סדר הא"ב ברשימה השמית של הסטודנטים. יבוצע PBL להדגמה. כל סטודנט יצטרך להציג בפני חבריו והמרצה מקרה אחד במהלך הקורס בצורת מצגת ppt של כ-10-12 שקופיות אשר תכלול הצגת המקרה, תיאור מפורט של הנגע/ממצא, רשימה של 3-4 אבחנות מבדלות רלוונטיות עם נימוקים של בעד ונגד. על הסטודנט להיות מוכן עם ידע מתאים להשיב על שאלות. לרשות הסטודנט כ-15 דקות לכל היותר (מצגת + שאלות).

במהלך הקורס יערכו 4 חידונים על קבוצות של נושאים על מנת לחזור על החומר, לתרגל את סגנון השאלות במבחן המסכם ובכך להקל על הלימוד לקראת המבחן המסכם.

הקורס יינתן לאורך כל שנת הלימודים: בשבעת השבועות הראשונים של סמסטר א' יינתנו הרצאות בימי שני וחמישי ובשבעת השבועות האחרונים של הסמסטר רק בימי חמישי. ההרצאות בימי חמישי ינתנו כחטיבה אחת של 90 דקות רצופות. בסמסטר ב' יועבר הקורס בימי חמישי אחה"צ וחלק בימי שישי בבוקר בהתאם לאילוצים התלויים בקורסים אחרים בשנה ד' – הלוח המפורט יפורסם בתחילת שנת הלימודים. בדומה לסמסטר א', ההרצאות בימי חמישי/שישי ינתנו כחטיבה אחת של 90 דקות רצופות.

הנוכחות חובה. מותר להעדר משלוש הרצאות בלבד. היעדרות שלא ברשות וללא סיבה מספקת מיותר מאשר שלוש הרצאות דינה ככישלון בקורס כולו.

הערכת הסטודנט

בסיום השנה יערך מבחן על כל החומר שילמד. המבחן יורכב מ – 3 חלקים : א. שאלות רב-ברירה ; ב. אבחנות מבדלות של מקרים קליניים/רנטגניים בסגנון של PBL ; ג. זיהוי סליידיים מיקרוסקופיים, והציון הסופי יהיה מורכב מהמבחן (90%) וה - PBL וציוני החידונים (10%). ציון מעבר 60.

**ביבליוגרפיה
ספרות חובה**

Regezi J.A., Sciubba J., Jordan RCK.: Oral Pathology, Clinical - Pathological Correlations, Philadelphia, W.B. Saunders Co, Last edition.

ספרות מומלצת

1. Wood N.K. and Goaz P.W.: Differential Diagnosis of Oral and Maxillofacial lesions, Saint Louis, C.V. Mosby Co, Last edition.

**פרוט נושאי הלימוד
מסטר א'**

שבוע 14	שבוע 13	שבוע 12	שבוע 11	שבוע 10	שבוע 9	שבוע 8	שבוע 7	שבוע 6	שבוע 5	שבוע 4	שבוע 3	שבוע 2	שבוע 1	יום ב-8:15-9:00
							גידולים שפירים ודמויי גידול ברריות	חידון מס' 1 (נגעים לבנים, אדומים, פיגמנטוזיים)	מעבדה שלפוחיות וכיבים	שלפוחיות וכיבים ברריות הפה	עקרות אבחה - מבלות - PBL	נגעים לבנים ואדומים ברריות הפה	הליסיפיקציה של מחלות הפה	
							גידולים שפירים ודמויי גידול ברריות	PBL שלפוחיות וכיבים 7-9	מעבדה שלפוחיות וכיבים	שלפוחיות וכיבים ברריות הפה	PBL	נגעים פיגמנטוזיים ברריות הפה	ביופסיה ושיטות מורפולוגיות	יום ב-9:15-10:00
							גידולים שפירים ודמויי גידול ברריות	PBL שלפוחיות וכיבים 10-12	מעבדה שלפוחיות וכיבים	שלפוחיות וכיבים ברריות הפה	מעבדה נגעים פיגמנטוזיים	מעבדה נגעים לבנים	נגעים לבנים ואדומים ברריות	יום ה-16:00-17:30
							גידולים שפירים ודמויי גידול ברריות	PBL כללי על כל החומר שנלמד 13-15	PBL נגעים פיגמנטוזיים 4-6	PBL נגעים לבנים ואדומים 1-3	שלפוחיות וכיבים ברריות הפה	מעבדה נגעים לבנים	נגעים לבנים ואדומים ברריות	

*ההרצאות יינתנו ברצף של 90 דקות, החלפת נושא/מרחים תתבצע ללא הפסקה

מסטר ב' - כל ההרצאות יתקיימו בימי חמישי. ביום חמישי ה - 19.4.18, חל יום העצמאות.

יום ה	שבוע 1	שבוע 2	שבוע 3	שבוע 4	שבוע 5	שבוע 6	שבוע 7	שבוע 8	שבוע 9	שבוע 10	שבוע 11	שבוע 12	שבוע 13
14:15-15:45**	מעבדה בלוטות רוק	ציסטות בלוטות וברקמות רכות	ציסטות בלוטות וברקמות רכות	מעבדה ציסטות	גידולים אודונטוגניים	מעבדה אודונטוגניים	גידולים לא-אודונטוגניים ומחלות עצם	מעבדה גידולים לא-אודונטוגניים ומחלות עצם	PBL גידולים לא-אודונטוגניים ומחלות עצם 30-35	זיהומים בקטריאליים ופטרייתים	הפרעות בהתפתחות הלסתות והרקמות הרכות של חלל הפה	חידון מס' 4 (גידולים אודונטוגניים לא-אודונטוגניים ומחלות עצם) (45 דקות)	מחלות מטבוליות עם ביטוח בחלל הפה
16:00 - 17:30**	מעבדה בלוטות רוק	ציסטות בלוטות וברקמות רכות	PBL בלוטות רוק 21-23	PBL גידולים אודונטוגניים	PBL ציסטות 24-26	PBL גידולים אודונטוגניים 27-29	גידולים לא-אודונטוגניים ומחלות עצם	מעבדה גידולים לא-אודונטוגניים ומחלות עצם	PBL גידולים לא-אודונטוגניים ומחלות עצם 30-35 (המשך)	זיהומים גרמלומטוזיים	הפרעות בהתפתחות הלסתות והרקמות הרכות של חלל הפה	PBL כללי רנטגני 36-40	סמינר מסכם

*ההרצאות יינתנו ברצף של 90 דקות, החלפת נושא/מרחים תתבצע ללא הפסקה

**חלק מההרצאות יועברו ימי שישי בוקר, בתאום מראש עם ועד הכיתה

2. רפואת הפה

שנים ד' - ו'

אחראית הקורס: ד"ר איילת זלוטוגורסקי

אחראי קורס רנטגן (מחצית שניה של הקורס בחטיבה הצעירה) – ד"ר לזר כץ

ענף רפואת הפה עוסק באבחון הקליני, הרנטגני והמעבדתי של מחלות בריריות חלל הפה, בשיניים, בחניכיים, בעצמות הלסת ובבלוטות הרוק, וכן בטיפול בכל אותן המחלות, אשר אינן דורשות טיפול כירורגי.

מטרות הקורס

- להרחיב את הידע ולאפשר התנסות קלינית בגישה למחלות חלל הפה.
1. הסטודנט יבצע אבחנה מבדלת של מצבים בלתי תקינים, שהינם בעלי תמונה קלינית דומה, אך קשורים בגורמים אטיולוגיים שונים ובמהלך קליני שונה.
  2. הסטודנט יבין את יחסי הגומלין בין מחלות הפה ומחלות סיסטמיות.
  3. הסטודנט ילמד את עקרונות ודרכי הטיפול במחלות שכיחות של חלל הפה.
  4. הסטודנט ילמד להתייחס לרוק כאמצעי דיאגנוסטי ופרוגנוסטי במחלות חלל הפה.

תיאור הקורס

הקורס יועבר בצורת הרצאות בשנים ד' (סמסטר ב) ובחטיבה הצעירה (סמסטר א) ובהשתתפות במרפאה לרפואת הפה (ימים א' ו-ג', 08:30-13:00), במסגרת התורנות במרפאות רפואת הפה, בחטיבה הקלינית. במסגרת ההשתתפות במרפאה, הסטודנט ייקח חלק בביצוע כל שלבי הבדיקה (אנמנזה, בדיקות קליניות ובדיקות עזר), כולל הצגת אבחנה מבדלת, וכן ישתתף בשיקולים לבחירת הטפול המומלץ.

נוכחות

הנוכחות חובה. מותר להעדר משלוש הרצאות בלבד. היעדרות שלא ברשות וללא סיבה מספקת מיותר מאשר שלוש הרצאות דינה ככישלון בקורס כולו.

הערכת הסטודנט

בסוף החטיבה הצעירה יתקיים מבחן על כל החומר (שנה ד' וחטיבה צעירה) ולפיו תקבע הערכת הסטודנט בקורס לרפואת הפה. המבחן יהיה בנוי משני חלקים. חלק א' יכלול 50 שאלות רב ברירה המבוססות על ההרצאות בקורס ועל ספרות החובה (מצ"ב). חלק ב' של המבחן יכלול תצלומי רנטגן ושאלות בנושא אבחנה מבדלת ברדיולוגיה אורלית (הקורס יינתן בחטיבה הצעירה, סמסטר ב' - מרכז הקורס- ד"ר כץ).

הציון הסופי יהיה שקלול של הציונים בשני חלקי המבחן (חלק א'-67%, חלק ב'-33%). כישלון באחד מחלקי המבחן יהווה כישלון במבחן כולו.

הציון במבחן זה יהווה 80% מהציון הכללי של קורס רפואת הפה בחטיבה הצעירה. דו"ח מתרפאה בסיכון יהווה 10% נוספים, נוכחות בתורנות עזרה ראשונה יהווה 5% ונוכחות בתורנות רפואת הפה יהווה 5%.

ביבליוגרפיה

ספרות חובה

1. Wood N.K. and Goaz P.W.: Differential Diagnosis of Oral and Maxillofacial lesions, Saint Louis, Mosby Co, Last edition.
2. Regezi J.A. and Sciubba J.J.: Oral Pathology, Philadelphia, Saunders Co, Last edition.
3. Edgar W.M and O'Mullane D.M: Saliva and Oral Health, London, British Dental Association, Last edition.

פרוט נושאי הלימוד

רפואת הפה שנה ד'

נושאי ההרצאות

Oral Lichen Planus

Oral Lichenoid lesions

מחלות וסיקולו-אולסרטיביות

- זיהומים נגיפיים בחלל הפה – חלק 1
- זיהומים נגיפיים בחלל הפה – חלק 2
- זיהומים נגיפיים בחלל הפה – חלק 3
- זיהומים פטרייתיים בחלל הפה (שעתיים)
- אפטות חוזרות
- אריתמה מולטיפורמה
- מבוא לבלוטות רוק (3 שעות)
- הפרעות בהפרשת הרוק – חלק 1
- הפרעות בהפרשת הרוק – חלק 2

רפואת הפה שנה ה'
נושאי ההרצאות רפואת הפה:

- זיהומים פטרייתיים בחלל הפה
- הפרעות בהפרשת הרוק – חלק 1
- הפרעות בהפרשת הרוק – חלק 2
- אריתמה מולטיפורמה
- אפטות חוזרות
- נגעים טרום ממאירים
- סרטן חלל הפה
- חופשת חנוכה
- הלשון במצבי בריאות וחולי
- מחלת הכשל החיסוני הנרכש (AIDS) והביטוי בחלל הפה
- הליטוזיס
- נגעים הקשורים בתותבות לקויות
- סינדרום הפה הכואב והשורף
- סיכום הקורס

נושאי ההרצאות רדיולוגיה אורלית:

1. אבחנה מובדלת של זיהומים ודלקות של הלסתות ועצמות הפנים
2. אבחנה מובדלת של מחלות סיסטמיות הפוגעות בלסתות ובעצמות הפנים
3. אבחנה מובדלת של אזורים רדיולוצנטים בלסתות ובעצמות הפנים
4. אבחנה מובדלת של אזורים רדיואופקים בלסתות ובעצמות הפנים
5. אבחנה מובדלת של אזורים רדיולוצנטים ורדיואופקים מעורבים בלסתות ובעצמות הפנים
6. תרגול באבחנה מובדלת של נגעים בלסתות
7. תרגול באבחנה מובדלת של נגעים בלסתות
8. הצגת מקרים קליניים והערכת הגישות הטיפוליות האפשריות
9. הצגת מקרים קליניים והערכת הגישות הטיפוליות האפשריות
10. הצגת מקרים קליניים והערכת הגישות הטיפוליות האפשריות

בחטיבה הקלינית כולה ישתתפו הסטודנטים בתורנות במרפאות לרפואת הפה ויחשפו בין השאר, לחולים עם מחלות בריריות הפה ובלוטות הרוק (ראה הנחיות לתורנויות בסוף הפרק בנושא עזרה ראשונה).

תורנות רפואת הפה כוללת את כל סוגי המרפאות של המחלקה (ריריות, פה יבש, כאב וטיפול בחולים בסיכון רפואי).
הציון בתורנות רפואת הפה יהווה מרכיב בציון הקורס רפואת הפה בחטיבה הצעירה וקורס מתרפא בסיכון רפואי, בחטיבה וותיקה.
חלה חובה להגיש את דפי הנוכחות החתומים של ימי התורנות בסוף השבוע שבו בוצעה התורנות. היה והדבר לא יבוצע, יחשב הדבר כציון 0.
היעדרות מתורנות תאושר רק על סמך אישור רשמי (רפואי או אחר) והשלמת ימי התורנות החסרים יקבעו בתאום עם אחראי רפואת הפה, לפי היום שהוחסר.

תורנות רפואת הפה (נוכחות) – תהווה 5 נקודות מקורס רפואת הפה בחטיבה הצעירה ו - 10 נקודות מקורס מתרפא בסיכון רפואי בחטיבה הוותיקה.

3. רדיולוגיה אורלית

הרדיולוגיה האורלית הינה שטח מדעי המשתלב בכל ענפי רפואת השיניים. השימוש ברדיולוגיה הכרחי לצורך אבחנה, קביעת פרוגנוזה, עריכת תכנית טפול אישית למתרפא, בקורת, מעקב וביצוע טיפולים דנטליים שונים כגון: טיפולי שורש, עקירות, טיפולים אורתודונטיים וכד'. כמו כן משמשת הרדיולוגיה האורלית כאמצעי עזר לפתולוג ולחוקרים בשטחים שונים ברפואת השיניים. ההוראה בקורס לרדיולוגיה אורלית תעסוק בידע התיאורטי והטכני של ביצוע צילומי נטגן אוראליים ובאינטרפרטציה שלהם.

שנים ג' - ד' (רדיולוגיה אורלית)

אחראי הקורס: ד"ר לזר כץ.

מטרות הקורס:

1. הסטודנט יבין את תכונות קרני הרנטגן, ילמד את דרך היווצרות קרני הרנטגן, יכיר את מכשירי הרנטגן הדנטאליים על מרכיביהם השונים ודרך הפעלתם.
2. הסטודנט יבין את הסכנות הכרוכות בקרינה מייננת, את חלקה של הרדיולוגיה האורלית בסכנות אלה לפרט ולציבור, ילמד את דרכי ההגנה ואמצעי הזהירות העדכניים לצורך הגנת המתרפא, הרופא וצוותו בפני קרינה.
3. הסטודנט ילמד את שיטות הצילום וההכוונה השונות וירכוש מיומנות בביצוע צילומים אינטרה-אוראליים שונים. (במסגרת ההוראה יבצע הסטודנט צילומים אינטרה-אוראליים בפנטום ובאדם מבוגר).
4. הסטודנט ילמד את שיטות הפיתוח של תצלומי הרנטגן אנלוגיים ודיגיטליים.
5. הסטודנט ילמד את הטעויות השכיחות בצילום ובפיתוח.
6. הסטודנט ילמד להכיר את המבנים האנטומיים השונים במופיעים בתצלום הרנטגן ואת הוריאציות בהופעתם. כמו כן ילמד הסטודנט את הביטוי הרנטגני של מצבים פתולוגיים שונים בשיניים ובלסתות.
7. הסטודנט ילמד תיאורטית אפשרויות יישום שונות של הרדיולוגיה בשטחים השונים של רפואת השיניים.

תיאור הקורס:

הנוכחות חובה. מותר להעדר משלוש הרצאות בלבד. היעדרות שלא ברשות וללא סיבה מספקת מיותר מאשר שלוש הרצאות דינה ככישלון בקורס כולו.

הקורס יורכב מהרצאות עיוניות (30 שעות) ותרגול מעשי (12 שעות לכל סטודנט). הקורס העיוני יינתן בסמסטר השני של שנה ג'. התרגול המעשי יינתן בסמסטר השני של שנה ג' ויימשך בסמסטר הראשון של שנה ד'. כמו כן יבוצע פענוח תצלומי רנטגן לצורך הכנה וביצוע תוכניות טיפול בסמסטר שני של שנה ד', במסגרת המרפאה לאבחנה אורלית ותוכניות טיפול.

הערכת הסטודנט:

- א. הסטודנט יידרש להגיש 2 תצלומי סטטוס מלאים העומדים בדרישות (אחד שבוצע "בראש פנטום" ואחד שבוצע באדם מבוגר).
- ב. תיערך בחינה בכתב, בסוף שנה ג' ובגמר הקורס לאבחנה אורלית בשנה ד'.

פרוט נושאי הלימוד
שנה ג' - רדיולוגיה אורלית:

מספר	נושאי ההרצאה	פגישה
1.	הקדמה - תפקידי הדימות ברפואת שיניים, היסטוריה של קרני ה-X ותכונות קרני הרנטגן (1 שעות).	
2.	יסודות הפיסיקה של הקרינה - יצירת קרני הרנטגן ומבנה שפופרת הרנטגן (2 שעות).	
3.	גורמי החשיפה השונים, ספיגת קרני הרנטגן והשפעתם על יצירת התמונה הרנטגנית (2 שעות).	
4.	עקרונות ההכוונה ותפקידי הצילומים האינטרה-אורליים - צילומים פריאפיקליים (2 שעות).	
5.	עקרונות ההכוונה ותפקידי הצילומים האינטרה-אורליים - צילומי נשך וצילומים אוקלוזליים (2 שעות).	
6.	עקרונות הפיתוח. טעויות ותיקון (1 שעות).	
7.	התוויות לביצוע ועקרונות ההכוונה בצילומים אקסטר-אורליים (צילומי גולגולת, סינוסים, מפרק הלסתות, MRI, CBCT, CT) (3 שעות).	
8.	התוויות לביצוע ועקרונות בצילומים אקסטר-אורליים (צילומים פנורמיים) (2 שעות).	
9.	סכנות הקרינה והגנה בפני קרינה (3 שעות).	
10.	עקרונות האינטרפרטציה של צילומי הרנטגן - אנטומיה (2 שעות).	
11.	אנטומיה רנטגנית בצילומי אזור הלסתות והפנים (2 שעות).	
12.	עקרונות האינטרפרטציה של צילומי רנטגן - פתולוגיה (2 שעות).	
13.	אינטרפרטציה של עששת (2 שעות).	
14.	אינטרפרטציה של פתולוגיות דנטאליות ופריודונטליות - פתולוגיה ממקור פריודונטלי ואנדודונטלי, זיהומים ודלקת בעצמות הלסתות (2 שעות).	
15.	אנומליות, שינויים גרסיביים ושינויים מורפולוגיים בשיניים (2 שעות).	

בנוסף לחלק העיוני יינתן קורס מעשי בתרגול ביצוע צילומי רנטגן אינטרה-אורליים על פנטום ועל מתרפא חי בתורנות בת 12 שעות לכל סטודנט. במסגרת התורנות יבוצע בחצי היום הראשון (4 שעות) צילום סטאטוס על פנטום, כולל פיתוח וסידור הצילומים. בשמונה השעות הנוספות - שני חצאי ימים - הסטודנט שרכש מיומנות בביצוע הצילומים בפנטום יבצע, יפתח ויסדר (בהשגחת מדריך מהמחלקה) לפחות צילום סטאטוס מלא אחד וצילומי נשך לבן/בת זוג מהכיתה (במסגרת הבדיקות הדנטאליות הנדרשות לצורך השלמת תיק המתרפא בקורס לאבחנה ותכנית טיפול). כמו כן יוכל לבצע צילומים נוספים למתרפאים הזקוקים לצילומים אינטרה-אורליים. על הסטודנט להיות גם נוכח בביצוע צילום פנוראמי אחד עם הטכנאים.

ביבליוגרפיה:

ספרות חובה:

White S.C. and Pharoah C.J.: Oral Radiology - Principles and Interpretation, Mosby - Year Book Inc., last edition

החטיבה הקלינית (רדיולוגיה אורלית)

אחראי הקורס: ד"ר לזר כץ.

מטרות הקורס:

השלמת הידע התיאורטי של הסטודנטים בשיטות צילום שונות כגון: צילומים אקסטרה-אוראליים, אינטרה-אוראליים, תצלום פנוראמי וכד'. העמקת הידע של הסטודנטים באינטרפרטציה של תצלומי הרנטגן השונים תוך שימת דגש על אבחנה מבדלת של נגעים שונים המתבטאים בתצלום הרנטגן. הידע הנרכש ייושם באופן מעשי בהכנת תכנית טיפול אישית למתרפאים.

תיאור הקורס:

הקורס יינתן בסמסטר השני של החטיבה הצעירה (שנה ה) בצורת הרצאות ברדיולוגיה אבחנתית. מועדי ההרצאות ופרוט נושאי ההרצאות רשומים במסגרת רשימת ההרצאות בקורס רפואת הפה.

בחטיבה הקלינית (הצעירה והוותיקה) יידרש הסטודנט לבצע צילומי רנטגן לכל מתרפא הנמצא בטיפול. תעשה הערכה על תצלומי הרנטגן לגבי איכותם בהתאם לשיטות הצילום השונות ולדרישות המחלקה. הסטודנט יעשה אינטרפרטציה של תצלומי הרנטגן של מתרפאיו, הן לגבי האנטומיה הרנטגנית הנורמאלית והן לגבי ממצאים פתולוגיים, יקבע אבחנה מבדלת, יחליט על איכות הצילומים ואפשרות תיקונם (במידת הצורך) ויציע תכנית טיפול מתאימה בהתאם לממצאים.

הערכת הסטודנט:

תיערך בחינה בכתב, בסוף שנת הלימודים של החטיבה הצעירה (שנה ה) בגמר הקורס לרפואת הפה. בנוסף לכך, ההערכה תעשה במסגרת הערכת הידע של הסטודנט באבחנה, תכניות טיפול ורפואת הפה.

ביבליוגרפיה:

ספרות חובה:

White S.C. and Pharoah C.J.: Oral Radiology - Principles and Interpretation, Mosby -Year Book Inc., last edition

החטיבה הוותיקה (רדיולוגיה אורלית)

שיטות דימות דיגיטאלי ברפואת שיניים

אחראי הקורס: ד"ר לזר כץ.

מטרות הקורס:

השלמת הידע התיאורטי של הסטודנטים בשיטות צילום דיגיטאליות שונות כגון: צילומים דיגיטאליים אינטרה-אוראליים ואקסטרה-אוראליים, MRI, CT, CBCT. העמקת הידע של הסטודנטים בפענוח של תצלומים דיגיטאליים תוך שימת דגש על השינויים הנובעים מ"המאפיינים הדיגיטאליים", אנטומיה רנטגנית וביטוי של מצבים פתולוגיים שונים. הידע הנרכש ייושם בסמינרים המיועדים לפענוח ואבחנה מבדלת של נגעים בעצמות הפנים ולסתות בתצלומים דיגיטאליים.

תיאור הקורס:

הקורס יורכב מהרצאות עיוניות וסמינרים בפענוח ואבחנה מבדלת של נגעים בעצמות הפנים ולסתות בסוגים שונים של תצלומים דיגיטאליים אינטרא-אורליים ואקסטרא-אורליים (כולל CBCT, CT), שיינתנו בסמסטר השני של שנה ו', בימי שלישי. הנוכחות חובה. מותר להעדר משלוש הרצאות בלבד. היעדרות שלא ברשות וללא סיבה מספקת מיותר מאשר שלוש הרצאות דינה ככישלון בקורס כולו.

פרוט נושאי הלימוד:

1. מבוא לדימות הדיגיטאלי ופיזיקה של הקרינה
  2. עקרונות הפענוח של התמונה הרנטגנית בצילומים דיגיטאליים אינטרה-אוראליים
  3. עקרונות הפענוח של התמונה הרנטגנית בצילומים דיגיטאליים אקסטרה-אוראליים
  4. תרגול בפענוח תצלומים דיגיטאליים
  5. MRI ו-CT: שימוש ברפואת שיניים ועקרונות הפענוח
  6. CBCT: תכנון ואינדיקציות
  7. CBCT: אנטומיה רנטגנית
  8. עקרונות הפענוח של התמונה הרנטגנית ב-CBCT
  9. אבחנה מבדלת של נגעים בלסתות ובעצמות הפנים ב-CBCT
  10. תרגול באבחנה מבדלת של נגעים בלסתות ובעצמות הפנים ב-CBCT: חלק א'
  11. תרגול באבחנה מבדלת של נגעים בלסתות ובעצמות הפנים ב-CBCT: חלק ב'
- הערכת הסטודנט:**

תיערך בחינה בכתב שתיהיה בנויה משאלות רב ברירה ותצלומי רנטגן.

ביבליוגרפיה:

ספרות חובה:

White S.C. and Pharoah C.J.: Oral Radiology - Principles and Interpretation, Mosby -Year Book Inc., last edition

4. אבחנה אורלית

שנים ד'-ו'

נושא האבחנה האוראלית עוסק בכל השלבים של בדיקת המתרפא קביעת האבחנה והצגת תכנית הטיפול האינדיבידואלית. בתכנית הטיפול ישולבו כל ענפי רפואת השיניים, תוך שימת דגש על מצב הבריאות הכללי של המתרפא ועל אישיותו. בשנים ה- ו' ייושם הידע מהקורס הבסיסי בשנה ד' ויבוא לידי ביטוי במילוי המשימה של "אישור תחילת עבודה" עבור מתרפאים בסיכון רפואי – ראה/י בהמשך ערך מתאים בנושא "המתרפא בסיכון רפואי".

אבחנה אוראלית, שנה ד'

אחראית ההוראה: ד"ר שושנה רייטר

אחראי מעבדת פנטום: מר אבי מאירוביץ

מטרות הקורס:

1. הסטודנט יהיה מסוגל לזהות את המבנים האנטומיים התקינים של חלל הפה, הפנים והצוואר (כולל וריאציות של המצבים הנורמאליים)
2. הסטודנט יהיה מסוגל לערוך "אנמנזה של מתרפא" על כל שלביה.

3. הסטודנט יהיה מסוגל לבצע בדיקה קלינית של אזור ראש צוואר וחלל הפה, תוך שימוש בבדיקות ו/או אמצעי עזר.
4. הסטודנט יבצע רישום הממצאים התקינים והפתולוגיים ברקמות הרכות והקשות שבחלל הפה.
5. על סמך תוצאות האנמנזה, הבדיקות הקליניות והאבחנה, הסטודנט יהיה מסוגל להכין תכנית טיפול כוללת.
6. הסטודנט יבין את ההשלכות של המחלות הסיסטמיות ואישיותו של המתרפא על קביעת תכנית הטיפול הדנטאלית ועל ביצוע הטיפולים.
7. הסטודנט יבצע אבחנה מבדלת של כאבים באזור הפה והפנים, הן ממקור דנטאלי והן ממקור לא דנטאלי, ייתן עזרה ראשונה לשיכוך כאבים.
8. הסטודנט יאבחן מצבים חריפים ברפואת שיניים ויהיה מסוגל לבחור ולבצע את טיפולי העזרה הראשונה המתאימים.

תיאור הקורס

לקורס באבחנה אוראלית שני חלקים: עיוני ומעשי.

במסגרת נושאי האבחנה, הסטודנט ילמד לערוך אנמנזה, לבדוק את המתרפא ולאבחן את המצבים הפתולוגיים הדורשים טיפול. הנושא יילמד במסגרת הרצאות פרונטליות בטרימסטר הראשון, ימי ב' 12:00-13:00 ותרגול קליני באבחנה איש על רעהו בטרימסטר השני, ימי ו', 12:00-8:00. התרגול יכלול אנמנזה, בדיקה קלינית, בדיקה רנטגנית, לקיחת מטבעי לימוד וביצוע תכניות טיפול.

פירוט נושאי הלימוד:

מרכזת הקורס: ד"ר שושנה רייטר

הדרכה ליציקת מטבעי לימוד: מר אבי מאירוביץ

סמסטר א': ימי ב' בין השעות 12:00-13:00, חדר 451

23.10.17	מבוא לאבחנה אורלית (ד"ר שושנה רייטר)
30.10.17	הראיון עם המתרפא (ד"ר שושנה רייטר)
6.11.17	הסטוריה רפואית (ד"ר שושנה רייטר)
13.11.17	שיטות בדיקה (ד"ר שושנה רייטר)
20.11.17	נגעים עוריים ומוקוזליים: מאפיינים ועקרונות תיאור (ד"ר שושנה רייטר)
27.11.17	ראש, פנים וצוואר (ד"ר שושנה רייטר)
4.12.17	מערכת העצבים הקרניאליים (ד"ר שושנה רייטר)
11.12.17	שרירי הלעיסה והמפרק הטמפורומנדיבולרי (ד"ר שושנה רייטר)
18.12.17	אנמנזה: לקיחה ורישום ומילוי הטופס, המרשם הרפואי (ד"ר שושנה רייטר)
25.12.17	חלל הפה (ד"ר שושנה רייטר)
1.1.18	חלל הפה (ד"ר שושנה רייטר)
5.1.18	קליניקה, יום ו' 9:00-12:00: לקיחת אנמנזה רפואית, מילוי הטופס ומטבעי לימוד הדרכה ליציקת מטבעי לימוד (מר אבי מאירוביץ, ד"ר שושנה רייטר)
8.1.18	כאב ממקור אודונטוגני, - אבחנה וטיפול (ד"ר שושנה רייטר)
12.1.18	קליניקה, יום ו' 9:00-12:00: לקיחת אנמנזה רפואית, מילוי הטופס ומטבעי לימוד הדרכה ליציקת מטבעי לימוד (מר אבי מאירוביץ, ד"ר שושנה רייטר)
15.1.18	כאב ממקור אודונטוגני, - אבחנה וטיפול (ד"ר שושנה רייטר)
19.1.18	קליניקה, יום ו' 9:00-12:00: לקיחת אנמנזה רפואית, מילוי הטופס ומטבעי לימוד הדרכה ליציקת מטבעי לימוד (מר אבי מאירוביץ, ד"ר שושנה רייטר)
22.1.18	כאב ממקור אודונטוגני - אבחנה וטיפול (ד"ר שושנה רייטר)

הערכת הסטודנט:

1. הנוכחות חובה. מותר להעדר משלוש הרצאות בלבד. היעדרות שלא ברשות וללא סיבה מספקת מיותר מאשר שלוש הרצאות דינה ככישלון בקורס כולו.

2. קיימת חובת נוכחות של 100% לקליניקות. סטודנט אשר לא יעמוד בדרישות אלה, ייכשל בקורס.
3. 70% מהציון הסופי יקבע על פי מבחן עיוני אשר יערך בסוף הטרימסטר השני. הודעה על תאריך הבחינה תמסר בהמשך.
4. 30% מהציון הסופי יקבע על פי המבחן המעשי אשר יערך בסוף הטרימסטר השני בצמידות למבחן העיוני, הודעה על התאריך תינתן בהמשך.
5. 10 נקודות בונוס ינתנו לסטודנט אשר יגיש מטבעי לימוד מושלמים. (פירוט הדרישות למטבעים מושלמים ינתן בהמשך)

ביבליוגרפיה :

1. Bates' guide to physical examination and history taking. Seventh edition, chapter 1: interviewing and the health history
2. Little JW et al. Dental management of the medically compromised patient. 8th edition, chapter 1: Evaluation and risk assessment
3. White & pharaoh: Oral radiology: principles and interpretation, fifth edition, chapters 8, 9, and 14
4. Halstead et al. physical evaluation of the dental patient. Chapters 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 17
5. Sharav & Benoliel. Orofacial Pain & headache. Chapters 5, 15
6. Bricker et al. Oral diagnosis oral medicine and treatment planning. Second edition
7. Moore et al. Clinically oriented anatomy, sixth edition.

5. עזרה ראשונה

אחראי ההוראה: ד"ר טלי שני

במסגרת נושא העזרה הראשונה, יאבחן הסטודנט ויטפל במצבים חריפים ברפואת שיניים, כאשר הדגש הוא על פתרון מיידי של הבעיה החריפה.

מטרות ההוראה

1. הסטודנט יכיר את ההבדלים בין בדיקה כוללנית של המתרפא לבין בדיקה לצורך עזרה ראשונה.
2. הסטודנט ידע לאבחן מצבים חריפים ברפואת שיניים, ויהיה מסוגל לבחור ולבצע את הטיפולים המתאימים.
3. הסטודנט ידע לבחור ולרשום למתרפא טיפול תרופתי מתאים למקרים חריפים של כאב ו/או זיהומים.
4. הסטודנט יפנה את המתרפא להמשך הטיפול, תוך הפניית תשומת לבו לכך, שהטיפול שקיבל במסגרת העזרה הראשונה הינו זמני ו/או התחלתי.
5. הסטודנט יפנה את תשומת לבו של המתרפא לתופעות פתולוגיות אחרות בחלל הפה, הדורשות טיפול, ושנתגלו תוך כדי הבדיקה והטיפול במצב החריף.
6. חינוך הסטודנט לעבודה עצמאית ולקבלת החלטות.

אופן ההוראה

הנושא יינתן בצורה של הרצאות במסגרת הקורס לאבחנה (בשנה רביעית) ותורנות שבועית במרפאה לעזרה ראשונה (בחטיבה הקלינית הצעירה והוותיקה) בשעות 00:13-15:08. רשימת ההרצאות מוצגת ברשימת נושאי הקורס באבחנה לשנה ד'. עם סיום שבוע התורנות בעזרה ראשונה (בחטיבה הוותיקה) תיערך שיחת סיכום בין האחראי על הוראת הקורס בעזרה ראשונה לבין הסטודנט.

הערכת הסטודנט

הערכת הסטודנט תעשה על סמך תורנות העזרה הראשונה. הערכת הסטודנט בתורנות זו תיערך על סמך:

- א. דיוק באבחנה ובאבחנה מبدלת.
- ב. ביצוע הטיפול בצורה נכונה ובזמן עבודה סביר.
- ג. הבנת התהליכים הביולוגיים שברקע המצבים הקליניים.
- ד. יחס למתראפא והתנהגות במרפאה
- ה. הגעה בזמן לתורנות מדי בוקר

הציון בעזרה ראשונה יהווה מרכיב בציון הקורס רפואת הפה בחטיבה הצעירה וקורס מתראפא בסיכון רפואי, בחטיבה וותיקה.

חלה חובה להגיש את דפי הנוכחות/הציונים החתומים של ימי התורנות עד סוף הסמסטר שבו בוצעה

התורנות. היה והדבר לא יבוצע, יחשב הדבר כציון 0.

היעדרות מתורנות תאושר רק על סמך אישור רשמי (רפואי או אחר) והשלמת ימי התורנות החסרים יקבעו בתאום עם אחראי עזרה ראשונה.

תורנות עזרה ראשונה (נוכחות) – תהווה 5 נקודות מקורס רפואת הפה בחטיבה הצעירה

תורנות עזרה ראשונה (נוכחות + ציונים על בצוע העזרה הראשונה) – תהווה 20 נקודות מקורס מתראפא בסיכון רפואי בחטיבה הוותיקה.

הנחיות בנושא תורנויות במרפאה לעזרה-ראשונה ובמרפאה לרפואת הפה

החטיבה הקלינית הצעירה והוותיקה

התורנויות במרפאה לרפואת הפה ובמרפאה לעזרה ראשונה מתקיימות 5 ימים בשבוע בהתאם לרשימה המפורסמת ע"י מזכירות הסטודנטים.

על התורנים להופיע למרפאות לא יאוחר מהשעה 8:15 לבושים בצורה הולמת למקצוע רפואי.

מרפאות רפואת הפה

מתראפאים מתקבלים למרפאות רפואת הפה בימים א'-ה' בין השעות 00:13-15:08. במרפאה משתתף סטודנט תורן מהחטיבה הצעירה ומהחטיבה הוותיקה. במסגרת העבודה במרפאה יבצע הסטודנט את כל שלבי הבדיקה, יציג אבחנה מبدלת וישתתף בשיקולים לבחירת הטיפול המומלץ במתראפאים.

במסגרת התורנות במרפאות לרפואת הפה ייחשף הסטודנט למגוון חולים שסובלים ממחלות בריריות הפה, נגעים טרום ממאירים וממאירים, "פה יבש", "פה שורף", הליטוזיס, כאבים באזור הפנים והלסתות, TMD, נגעים בעצמות הלסתות וביטויים באמצעי דימות שונים (אנלוגיים ודיגיטליים), בעיות דנטאליות במתראפאים קשישים, טיפול במתראפאים בסיכון רפואי גבוה, טיפולי שיניים בחולי סרטן שמקבלים טיפול כימי וקרינתי. כמו כן, יוכל הסטודנט לראות במעבדה לפתולוגיה אורלית את הפרפרטים המיקרוסקופיים של הביופסיות שנלקחו במרפאה. המרפאות בנושא כאב באזור הפנים והלסתות ו-TMD הינן באחריות ד"ר אפרים וינוקור.

קיימת חובת נוכחות בתורנות וקיימת חובת הגעה בזמן לתורנות מדי בוקר. הסטודנט ימלא בכל אחד מימי התורנות את פרטי המטופלים שראה בטופס מיוחד (הנמצא בתחנת הסייעות של המרפאה לרפואת הפה) ויחתים את הרופא האחראי על המרפאה באותו יום.

הציון בתורנות רפואת הפה יהווה מרכיב בציון הקורס רפואת הפה בחטיבה הצעירה וקורס מתרפא בסיכון רפואי, בחטיבה וותיקה.
חלה חובה להגיש את דפי הנוכחות החתומים של ימי התורנות בסוף השבוע שבו בוצעה התורנות. היה והדבר לא יבוצע, יחשב הדבר כציון 0.
היעדרות מתורנות תאושר רק על סמך אישור רשמי (רפואי או אחר) והשלמת ימי התורנות החסרים יקבעו בתאום עם אחראי רפואת הפה, לפי היום שהוחסר.
תורנות רפואת הפה (נוכחות) – תהווה 5 נקודות מקורס רפואת הפה בחטיבה הצעירה ו - 10 נקודות מקורס מתרפא בסיכון רפואי בחטיבה הוותיקה.

מרפאת עזרה ראשונה

מתרפאים מתקבלים למרפאת עזרה ראשונה בימים א'-ה' בין השעות 10:30-8:00. התורנות תתבצע על ידי תורן משנה ה' ומשנה ו' ותמשך עד גמר הטיפול בכל המתרפאים שהופיעו בשעות הקבלה. עם קבלת מתרפא לעזרה ראשונה, ימלא הסטודנט "טופס עזרה ראשונה", בצורה עצמאית עד השלב של הצעת הטיפול. אם יש צורך בצילום רנטגן יתייעץ על כך עם המדריך ולא יצלם ללא אישור. לאחר שהגיע בעצמו להצעת תכנית טיפול כתובה, יתייעץ עם המדריך על האבחנה, האבחנה המבדלת, והצעת הטפול. רק לאחר אישור המדריך יתחיל הסטודנט במתן העזרה הראשונה. עם גמר הטיפול יאשר המדריך את ביצועו בחתימת שמו על גבי "טופס עזרה ראשונה".
הסטודנט אחראי לטיפול נאות בתצלומי הרנטגן שנעשו (שטיפה וייבוש) ולתיוקם. עם גמר הטיפול בכל המתרפאים שהופיעו לקבלת עזרה ראשונה, ידון הסטודנט עם המדריך על המקרים אותם ראה באותו היום.
במידה ויופיעו פחות מחמישה מתרפאים, ימלא הסטודנט "טופס עזרה ראשונה" עבור מקרי "דמי" הנמצאים בכרטסת המרפאה. על כל מתרפא חסר, יבצע הסטודנט 2 מקרי "דמי".
על הסטודנטים הנמצאים בתורנות במרפאה לעזרה ראשונה ובמרפאה לרפואת הפה להחתים את המדריכים האחראים על המרפאות בכל יום של התורנות ולקבל הערכה בתיק האישי של הסטודנט המנוהל במחלקה לפתולוגיה אורלית ולרפואת הפה (מצוי במרפאה לרפואת הפה) ובמחברת ההישגים שבידי הסטודנט. העדר חתימת מדריך והערכה תחשב כאי מילוי התחייבויות הסטודנט בביצוע התורנויות והוא יחויב לחזור על התורנות.
עם סיום שבוע התורנות בעזרה ראשונה בחטיבה הוותיקה, תיערך שיחת סיכום בין הסטודנט לבין האחראי על הוראת הקורס בעזרה ראשונה.

6. טיפול דנטאלי במתרפא בסיכון רפואי שנים ד'-חטיבה קלינית צעירה וחטיבה קלינית וותיקה

שנה ד'

אחראית קורס: ד"ר אסנת גרישטיין-קורן

אחראי-על נושא מתרפא בסיכון רפואי: ד"ר אסנת גרינשטיין-קורן

הקורס "מתרפא בסיכון רפואי" עוסק בהכנת הסטודנטים לקראת טיפול באוכלוסיות מטופלים המצויים בסיכון רפואי. חולים אלה זקוקים לטיפולי שיניים כחלק ממכלול הצרכים הרפואיים שלהם.
הטיפול הדנטאלי חייב להתבצע לאחר התאמת תכנית הטיפול למצבו הרפואי של המטופל תוך כדי נקיטת אמצעי זהירות נאותים.
הכרת סימני מחלה ומצבי חירום רפואיים, יכולת תגובה מיידית ומתן טיפול חירום ימנעו סיבוכים מיותרים ויכולים להציל את חיי המטופל.

מטרות הקורס –

1. הסטודנט יכיר את המחלות הכלליות שיכולות להשפיע על מהלך הטיפול הדנטאלי.
2. הסטודנט יכיר את אמצעי הזהירות הדרושים בעת טיפול דנטאלי בחולים הסובלים ממחלות כלליות שונות.

3. הסטודנט יהיה מסוגל לאבחן מצבי חירום רפואיים ויהיה מסוגל להגיש את טיפולי העזרה הראשונה המתאימים.

תיאור הקורס

ההרצאות בסמסטר א' יועברו לפי הלוח הבא :

– יום ב' 10: 15-12: 10, יום ה' 14: 15-15: 45, (ביום ה ההרצאות ינתנו ברצף של 90 דקות)

פירוט נושאי הלימוד

מספר

פגישה נושאי ההרצאה

1. מבוא לקורס טיפול דנטאלי במתראפא בסיכון רפואי.
2. אנמנזה, בדיקה והערכת סיכונים.
3. טיפול דנטאלי בסובלים ממחלות ריאה.
4. עישון והפסקת עישון.
- הפרעות נשימה בשינה.
5. טיפול דנטאלי בסובלים ממחלות בדרכי העיכול.
6. טיפול דנטאלי בסובלים מ-STD.
7. טיפול דנטאלי בנשים הרות ומיניקות.
8. טיפול דנטאלי בסובלים מאלרגיות.
9. טיפול דנטאלי בסובלים ממחלות ריאומטולוגיות.
10. טיפול דנטאלי בסובלים מתת-פעילות בלוטת האדרנל.
11. טיפול דנטאלי בחולי סוכרת.
12. טיפול דנטאלי בסובלים ממחלות בבלוטת המגן.
13. טיפול דנטאלי בחולי איידס.
14. טיפול דנטאלי בסובלים ממחלות בתאי הדם הלבנים.
15. טיפול דנטאלי בסובלים ממחלות בתאי הדם האדומים.
16. טיפול דנטאלי בסובלים ממחלות נוירולוגיות.
17. טיפול דנטאלי בסובלים מהפרעות התנהגותיות.
18. טיפול דנטאלי בסובלים מהפרעות פסיכיאטריות ומהתמכרויות לחומרים.
19. טיפול דנטאלי בחולה האונקולוגי
20. טיפול דנטאלי בסובלים מהפרעות נרכשות בקרישת הדם.
21. טיפול דנטאלי בסובלים מהפרעות מולדות בקרישת הדם.
22. מניעת דלקת פנים לב זיהומית.
23. טיפול דנטאלי בסובלים מיתר לחץ דם.
24. טיפול דנטאלי בסובלים ממחלת לב איסכמית.
25. טיפול דנטאלי בסובלים מהפרעות בקצב הלב.
26. טיפול דנטאלי בסובלים מאי-ספיקת לב.
27. טיפול דנטאלי בסובלים ממחלות כבד.
28. טיפול דנטאלי בסובלים ממחלות כליה ומטופלי דיאליזה.
29. טיפול דנטאלי במושגלי איברים.
30. ניטור זיהומים במרפאת השיניים.
31. אינטראקציות בין-תרופתיות ברפואת שיניים.
32. סיכום.

הערכת הסטודנט

הנוכחות חובה. מותר להעדר משלוש הרצאות בלבד. היעדרות שלא ברשות וללא סיבה מספקת מיותר מאשר שלוש הרצאות דינה ככישלון בקורס כולו.
בתום סמסטר א' תתקיים בחינה בכתב בנושא "טיפול דנטאלי במתראפא בסיכון רפואי". הבחינה תהיה מורכבת משאלות רב-ברירה, וציונה יהווה את הציון הסופי בקורס.

ביבליוגרפיה

חובה:

1. Little J.W., Falace D.A., Miller C.S., Rhodus N.L.: Dental Management of the Medically Compromised Patient, Saint Louis, Mosby Co, Last edition.

מומלצת:

Lynch M.A., Brightman V.J. and Greenberg M.S.: Burket's Oral Medicine Diagnosis and Treatment, Philadelphia, Lippincott Co, Last edition. 2.

החטיבה הצעירה

אחראי-על נושא מתרפא בסיכון רפואי: ד"ר אסנת גרינשטיין קורן

הוראת נושא "טיפול דנטאלי בחולה בסיכון רפואי" בשנה זו תכלול:

- ז. תורנות במרפאות לרפואת הפה, במסגרתה ייחשף הסטודנט לטיפול דנטאלי במתרפאים בסיכון רפואי גבוה
- ח. טיפול במתרפאים בסיכון רפואי במסגרת מרפאות הסטודנטים (ראה/י פירוט בהמשך)
- ט. הגשת דו"ח מתרפא בסיכון רפואי (ראה/י פירוט בהמשך)

טיפול במתרפאים בסיכון רפואי במסגרת מרפאות הסטודנטים:

הסטודנט יבצע אנמנזה רפואית יסודית וימלא טופס שאלון בריאות לכל מתרפא שיקבל לטיפולו במסגרת מרפאות הסטודנטים. על הסטודנט לקבל אישור חתום מאחד ממדריכי מרפאות הסטודנטים טרם התחלת הטיפול במתרפא.

בכל מקרה, שבו מדריך מרפאת הסטודנטים מתרשם שמדובר במתרפא בסיכון רפואי גבוה וממליץ על ייעוץ עם מדריך רפואת הפה, מחובתו של הסטודנט להציג את המקרה בפני אחד המומחים ברפואת הפה מצוות המחלקה בטרם יתחיל בטיפול הדנטלי במתרפא.
הצגת המקרה תבוצע בתיאום תור מראש. לשם כך על הסטודנט לפנות לתחנת הסייעות במרפאות רפואת הפה בשעות הבוקר ולהירשם להצגת המקרה ביומן המחלקה המתאים.
שעות קבלת הסטודנטים להצגת מתרפאים בסיכון רפואי: ימי ב' ו- ה' בין השעות 09:30-12:00.

להצגת המקרה על הסטודנט להצטייד ב-

- סיכום עדכני של מצבו הרפואי של המטופל מרופא המשפחה שלו
- טופס קבלת מטופל חדש הכולל אנמנזה, בדיקה קלינית, רנטגנית וסגרית, סיכום אבחנות והתייחסות למצבו הסיסטמי של המטופל, כפי שנלמד בקורס אבחנה אוראלית בשנה ד'. הסטודנט יקפיד על מילוי הטופס **במלואו** ולימוד עצמי של מצבו הרפואי של המטופל והשלכותיו על הטיפול הדנטלי **לפני מועד הצגת המטופל** בפני מדריך המחלקה לרפואת הפה. **דגש מיוחד בהצגת המטופל בפני המומחה לרפואת הפה יושם על מילוי עמוד מס' 8 בטופס, שבו סיכום אבחנות על מצבו הסיסטמי והתייחסות להתאמת הטיפול הדנטלי למצבו הסיסטמי.**
- כל צילומי הרנטגן של המטופל
- מודל גבס (מטבעי לימוד)
- למען הסר ספק, הפגישה תתקיים **ללא** נוכחות המטופל

לאחר השלמת הצגת המקרה וקבלת אישור חתום בתיק המתרפא ממדריך המחלקה לרפואת הפה, יוכל הסטודנט להתחיל את הטיפול במתרפא במסגרת מרפאות הסטודנטים בהתאם להנחיות מדריך המחלקה לרפואת הפה.

הגשת דו"ח מתרפא בסיכון רפואי

הסטודנט יגיש דו"ח על מתרפא אחד בסיכון רפואי, שטופל על ידו בשנה החמישית. הציון שיינתן לדו"ח זה יהווה 10% מהציון הסופי בקורס רפואת הפה.

הדו"ח יוגש על פי ההנחיות הבאות :

1. פרטים מזהים.
2. תלונה עיקרית.
3. תולדות התלונה העיקרית.
4. תולדות העבר הרפואי (בריאות כללית).
5. תולדות העבר הדנטאלי.
6. ממצאי בדיקת ראש וצוואר.
7. ממצאי בדיקת רקמות חלל הפה.
8. ממצאי בדיקת המשן והחניכיים.
9. תוצאות בדיקות עזר (תצלומי רנטגן, בדיקות מעבדה וכו').
10. תוצאות התייעצות (באם היו כאלה).
11. סיכום אבחנות רפואיות.
12. סיכום אבחנות דנטליות ופרוגנוזה.
13. דיון בבעיותיו הרפואיות של המתרפא - יתבסס על ספרות רלוונטית עדכנית (רצוי מאמרים מסכמים). צילומי המאמרים יצורפו לדו"ח. לכל מובאה יש לרשום מראה מקום מתאים ומדויק. רשימת הספרות תהיה בהתאם למקובל ב- Index Medicus ו/או Dental Index, ותכלול רק את המאמרים שהסטודנט קרא והסתמך עליהם.
14. דיון בהשפעת מחלת הרקע על הטיפול הדנטאלי, תוך דגש על :
  - סיבוכים שעלולים להתרחש במהלך הטיפול הדנטאלי ודרכי מניעתם
  - השינויים הדרושים בתוכנית הטיפול
  - אמצעי זהירות שיש לנקוט בעת הטיפול הדנטאלי המוצע למתרפא
  - סיבוכים אוראליים אפשריים
  - אופן ההתמודדות עם טיפולי עזרה ראשונה דנטאלית למתרפא
15. תכנית הטיפול הדנטאלית.
16. הערות או שינויים שחלו בטיפול הדנטאלי במתרפא.
17. סיכום הטיפולים שבוצעו.
18. תוצאות הטיפול הדנטאלי והערות המטפל לגבי הקשיים והבעיות איתם התמודד במשך הטיפול.
19. הדו"ח ילווה בתמונות קליניות של המתרפא ותמונות של תצלומי הרנטגן ושל תבניות הלימוד.
  - התמונות הקליניות תכלולנה :
    - פנים, חזית ופרופיל
    - כל הגוף
    - אזורים אחרים בעלי עניין לצורך הדיון במחלה
    - צילומים אינטרה-אורליים
    - תמונות היכולות לתרום להבנת המחלה
20. כל דו"ח יכול לא יותר מ- 10 עמודים מודפסים בגודל A4.
21. הדו"ח יוגש למזכירת הסטודנטים בגירסה מודפסת, הכוללת את כל התמונות, הצילומים והספרות הרלוונטית
22. המועד האחרון לצורך הגשת הדו"ח המלא על כל מרכיביו הינו יום הלימודים האחרון של שנת הלימודים.
23. תלמיד אשר לא מילא את הדרישות הנ"ל יאבד את הניקוד של חלק זה בציון הסופי (ז"א 10 נקודות).

הערכת הסטודנט

ראה פרק 2 – "רפואת הפה"

החטיבה הוותיקה

- הוראת נושא "טיפול דנטאלי בחולה בסיכון רפואי" בשנה זו תכלול:
- קורס "טיפול דנטאלי במתראפ בסיכון רפואי – הצגת מקרים" – ראה/י פירוט בהמשך.
  - תורנות במרפאות לרפואת הפה, במסגרתה ייחשף הסטודנט לטיפול דנטאלי במתראפים בסיכון רפואי גבוה
  - תורנות במרפאה לעזרה ראשונה (ראה/י פירוט בפרק 5 – עזרה ראשונה)
  - טיפול במתראפים בסיכון רפואי במסגרת מרפאות הסטודנטים (ראה/י פירוט בהמשך)
  - הגשת דו"ח מתראפ בסיכון רפואי (ראה/י פירוט בהמשך)

החל משנת הלימודים תשע"ט מתכונת הקורס "טיפול דנטאלי בחולה בסיכון רפואי" בחטיבה הוותיקה תשתנה ותכלול קורס משולב בנושאים: מצבי חירום ברפואת שיניים, החולה האונקולוגי והגישה בטיפולי שיניים, טיפול דנטלי במתראפים עם צרכים מיוחדים וסדרת הרצאות בנושא אודונטוגריאטריה.

קורס "טיפול דנטאלי במתראפ בסיכון רפואי – הצגת מקרים"

אחראית קורס: ד"ר אורית וינוקור-אריאס
אחראית-על נושא מתראפ בסיכון רפואי: ד"ר אסנת גרינשטיין קורן

מטרות הקורס:

- תרגול עקרונות הטיפול הדנטאלי במתראפ בסיכון רפואי ובמתראפ המבוגר באמצעות חשיפה למקרים קליניים שונים.
- תרגול הכנת והצגת מקרה רפואי.

במהלך הקורס:

- ינתנו דגשים ללקיחת אנמנזה מעמיקה ומדוייקת
- הסטודנטים ייחשפו למספר נושאי העשרה, כמו פסיכוגריאטריה – הכרת מושגים של מטופל סיעודי, תשוש, תשוש נפש ועוד, תזונה בגיל המבוגר, שמירה על הגיינה אורלית בגיל המבוגר.
- הצגה של הסטודנט בפני חברי כיתתו מקרה של מתראפ בסיכון רפואי אשר טופל על ידו וקיבל אישור להצגתו. במסגרת התנסות זו, התלמיד יעביר את רשמיו, התנסותו והמלצותיו. מאידך התלמיד המציג יעשיר את ידיעותיו על הבעיה הרפואית וילמד להכין ולהציג מקרה רפואי.

מהלך הכנת המצגות

- רשימת המתראפים בסיכון רפואי שטופלו בשנה החמישית תועבר בצורה מסודרת בסיום השנה החמישית על ידי וועד הכיתה לאחראית הקורס על מנת לקבוע את המקרים שיוצגו במהלך השנה השישית בפני כל הכיתה. הנושאים יחולקו לקבוצות עבודה של 2-3 סטודנטים על מנת לשתף את כל הסטודנטים בהכנת הנושאים.
- אחראית הקורס יחד עם וועד הכיתה יקבעו תאריכים שבהם היא תיפגש עם כל קבוצת סטודנטים במהלך הסימסטר הראשון.
- אחראית הקורס יחד עם וועד הכיתה יקבעו תאריכים שבהם כל קבוצת סטודנטים תציג את המצגת במהלך סמסטר ב', בימי ראשון 8:15 – 10:00.

הערכת הסטודנט

נוכחות חובה בכל ההצגות הכיתתיות אלא אם כן ההיעדרות הייתה ברשות ומסיבה מספקת ולא ביותר מאשר שני מפגשים, אחרת הסטודנט יאבד את הניקוד שהשיג עבור המצגת ויצטרך להכין בכוחות עצמו מצגת על מתראפ נוסף ולהיבחן עליה בנפרד.

טיפול במתרפאים בסיכון רפואי במסגרת מרפאות הסטודנטים:

הסטודנט יבצע אנמנזה רפואית יסודית וימלא טופס שאלון בריאות לכל מתרפא שיקבל לטיפולו במסגרת מרפאות הסטודנטים. על הסטודנט לקבל אישור חתום מאחד ממדריכי מרפאות הסטודנטים טרם התחלת הטיפול במתרפא.

בכל מקרה, שבו מדריך מרפאת הסטודנטים מתרשם שמדובר במתרפא בסיכון רפואי גבוה וממליץ על ייעוץ עם מדריך רפואת הפה, מחובתו של הסטודנט להציג את המקרה בפני אחד המומחים ברפואת הפה מצוות המחלקה בטרם יתחיל בטיפול הדנטלי במתרפא. הצגת המקרה תבוצע בתיאום תור מראש. לשם כך על הסטודנט לפנות לתחנת הסייעות במרפאות רפואת הפה בשעות הבוקר ולהירשם להצגת המקרה ביומן המחלקה המתאים. שעות קבלת הסטודנטים להצגת מתרפאים בסיכון רפואי: ימי ב' ו- ה' בין השעות 09:30-12:00.

להצגת המקרה על הסטודנט להצטייד ב-

- סיכום עדכני של מצבו הרפואי של המטופל מרופא המשפחה שלו
- טופס קבלת מטופל חדש של המחלקה לרפואת הפה הכולל אנמנזה, בדיקה קלינית, רנטגנית וסגריית, סיכום אבחנות והתייחסות למצבו הסיסטמי של המטופל, כפי שנלמד בקורס אבחנה אוראלית בשנה ד'. הסטודנט יקפיד על מילוי הטופס במלואו ולימוד עצמי של מצבו הרפואי של המטופל והשלכותיו על הטיפול הדנטלי לפני מועד הצגת המטופל בפני מדריך המחלקה לרפואת הפה. דגש מיוחד בהצגת המטופל בפני המומחה לרפואת הפה יושם על מילוי עמוד מס' 8 בטופס, שבו סיכום אבחנות על מצבו הסיסטמי והתייחסות להתאמת הטיפול הדנטלי למצבו הסיסטמי.
- כל צילומי הרנטגן של המטופל (יושם דגש על אבחנתם של נגעים ומתן אבחנה מבדלת)
- מודל גבס (מטבעי לימוד)
- למען הסר ספק, הפגישה תתקיים ללא נוכחות המטופל

לאחר השלמת הצגת המקרה וקבלת אישור חתום בתיק המתרפא ממדריך המחלקה לרפואת הפה, יוכל הסטודנט להתחיל את הטיפול במתרפא במסגרת מרפאות הסטודנטים בהתאם להנחיות מדריך המחלקה לרפואת הפה.

הגשת דו"ח מתרפא בסיכון רפואי

הסטודנט יגיש דו"ח על מתרפא אחד בסיכון רפואי, שטופל על ידו בשנה השישית. הציון שיינתן לדו"ח זה יהווה 20% מהציון הסופי בקורס "טיפול דנטאלי במתרפא בסיכון רפואי".

הדו"ח יוגש על פי ההנחיות הבאות:

1. פרטים מזהים.
2. תלונה עיקרית.
3. תולדות התלונה העיקרית.
4. תולדות העבר הרפואי (בריאות כללית).
5. תולדות העבר הדנטאלי.
6. ממצאי בדיקת ראש וצוואר.
7. ממצאי בדיקת רקמות חלל הפה.
8. ממצאי בדיקת המשן והחניכיים.
9. תוצאות בדיקות עזר (תצלומי רנטגן, בדיקות מעבדה וכו').
10. תוצאות התייעצות (באם היו כאלה).
11. סיכום אבחנות רפואיות.
12. סיכום אבחנות דנטליות ופרוגנוזה.
13. דיון בבעיותיו הרפואיות של המתרפא - יתבסס על ספרות רלוונטית עדכנית (רצוי מאמרים מסכמים). צילומי המאמרים יצורפו לדו"ח. לכל מובאה יש לרשום מראה מקום מתאים ומדויק.

- רשימת הספרות תהיה בהתאם למקובל ב- Index Medicus ו/או Dental Index, ותכלול רק את המאמרים שהסטודנט קרא והסתמך עליהם.
14. דיון בהשפעת מחלת הרקע על הטיפול הדנטאלי, תוך דגש על:
    - סיבוכים שעלולים להתרחש במהלך הטיפול הדנטאלי ודרכי מניעתם
    - השינויים הדרושים בתוכנית הטיפול
    - אמצעי זהירות שיש לנקוט בעת הטיפול הדנטאלי המוצע למתרפא
    - סיבוכים אוראליים אפשריים
    - אופן ההתמודדות עם טיפולי עזרה ראשונה דנטאלית למתרפא
  15. תכנית הטיפול הדנטאלית.
  16. הערות או שינויים שחלו בטיפול הדנטאלי במתרפא.
  17. סיכום הטיפולים שבוצעו.
  18. תוצאות הטיפול הדנטאלי והערות המטפל לגבי הקשיים והבעיות איתם התמודד במשך הטיפול.
  19. הדו"ח ילווה בתמונות קליניות של המתרפא ותמונות של תצלומי הרנטגן ושל תבניות הלימוד.
    - התמונות הקליניות תכלולנה:
      - פנים, חזית ופרופיל
      - כל הגוף
      - אזורים אחרים בעלי עניין לצורך הדיון במחלה
      - צילומים אינטרה-אורליים
      - תמונות היכולות לתרום להבנת המחלה
  20. כל דו"ח יכיל לא יותר מ- 10 עמודים מודפסים בגודל A4.
  21. הדו"ח יוגש למזכירת הסטודנטים בגירסה מודפסת, הכוללת את כל התמונות, הצילומים והספרות הרלוונטית.
  22. המועד האחרון לצורך הגשת הדו"ח המלא על כל מרכיביו הינו יום הלימודים האחרון של שנת הלימודים.
  23. תלמיד אשר לא מילא את הדרישות הנ"ל יאבד את הניקוד של חלק זה בציון הסופי (ז"א 20 נקודות).

הערכת הסטודנט

הציון הסופי בקורס יורכב מ:

1. 20% - ציון של שבוע התורנות בעזרה ראשונה (הציון הממוצע של התורנות יהווה 20% מהציון הסופי בקורס "טיפול דנטאלי במתרפא בסיכון רפואי")
2. 50% - הצגת מקרה של מתרפא בסיכון רפואי שטופל בשנה חמישית (ציון קבוצתי)
3. 20% - דו"ח מתרפא בסיכון רפואי שטופל בשנה השישית – יש להגיש את הדו"ח עד היום האחרון ללימודים למזכירת הסטודנטים. אי-הגשת הדו"ח במועד, עלולה לעכב את מתן הציון הסופי בקורס ולמנוע הגשה למבחני רישוי
4. 10% - נוכחות בתורנות רפואת הפה

7 פרמקולוגיה לרופאי שיניים

אחראית קורס: ד"ר שושנה רייטר

מטרת הקורס לרכז את נושא השימוש בתרופות ברפואת שיניים תוך מתן עקרונות שימוש. בקורס יפורטו בקצרה מנגנוני פעולה של תרופות וינתנו בהרחבה פרוטוקולים טיפוליים עדכניים במגוון תרופות השכיחות בשימוש ברפואת שיניים, כמו כן יושם דגש על תופעות לוואי שכיחות בחלל הפה ועל הטיפול חולה הגריאטרי. בסוף הקורס ידעו הסטודנטים לרשום מרשם מסודר ומהם הטפולים השכיחים הניתנים במסגרת מרפאת השיניים במצבים שונים כגון: זהומים דנטליים, פטרת, כאב פוסט אופרטיבי ועוד

סמסטר א', ימי ראשון, 12:00-13:00

- 11.3.18 אנטיביוטיקה וטיפולים ספטיים : עקרונות טיפוליים
- 18.3.18 פרוטוקולים אנטיביוטיים ופרופילקסיס ברפואת שיניים
- 25.3.18 אנטיביוטיקה - עמידות ותחלואה נילוות, העידן הפוסט אנטיביוטי
- 1.4.18 חופשת פסח
- 8.4.18 טיפול אנטיפונגלי
- 15.4.18 טיפול אנטיורלי
- 22.4.18 הטיפול בסטרואידים ברפואת שיניים
- 29.4.18 נוגדי כאב ודלקת
- 6.5.18 הטיפול התרופתי בחולה החרד
- 13.5.18 תגובות לתרופות בחלל הפה
- 20.5.18 חופשת שבועות
- 27.5.18 תרופות אנטיקואגולנטיות ורפואת שיניים
- 3.6.18 הטיפול התרופתי בחולה הגריאטרי ברפואת שיניים.
- 10.6.18 תגובות בינתרופתיות ברפואת שיניים.

הנוכחות בקורס היא חובה. מותר להעדר מהרצאה אחת בלבד. היעדרות שלא ברשות וללא סיבה מספקת מיותר מאשר הרצאה אחת דינה ככישלון בקורס כולו.

בסיום הקורס תיערך בחינה. בפורמט שאלות פתוחות המתבססות על מקרים קליניים. ציון עובר 60

ביבליוגרפיה :

Pharmacology and therapeutics for dentistry. Sixth edition (Yagiela, Dowd, Johnson, Mariotti, Neidle)

הנוכחות חובה. מותר להעדר משלוש הרצאות בלבד. היעדרות שלא ברשות וללא סיבה מספקת מיותר מאשר שלוש הרצאות דינה ככישלון בקורס כולו.

הערכת סטודנט

בסוף הקורס נערכת בחינה עם שאלות רב ברירה. ציון עובר - 60.

לימודי המחלקה לרפואת שיניים לילדים

קורס לימוד:
רפואת שיניים לילדים

מנהלת המחלקה:
ד"ר סיגלית בלומר

מרכז המחלקה:
ד"ר טל רצון

אחראי ההתמחות:
פרופ' בני פרץ

מורי המחלקה:

פרופ' בני פרץ (אחראי תכנית ההתמחות)
ד"ר רולי ברקוביץ, ד"ר ליאור הרציאנו,
ד"ר דוד וסרשפרונג, ד"ר גיוני חרעובה, ד"ר רודיקה כהנא,
ד"ר שגית ניסן, פרופ' חיים סרנת, ד"ר אריקה עמיר,
ד"ר טל רצון, ד"ר נורית דגון, ד"ר שכטר דורה, ד"ר מורן רובננקו,
ד"ר אריאלה הידס, ד"ר אירנה גליקמן, ד"ר תאיר פרוקוצימר,
ד"ר יפה בש, ד"ר נורית דגון

שנה ד'

קורס הכנה למרפאה, במעבדת פנטום

אחראי הקורס: ד"ר נורית דגון

מטרות הקורס

להבהיר מושגי יסוד ולהקנות מיומנות טכנית בסיסית בטיפול משמר בשיניים ראשוניות על ראש פנטום במעבדה. עם סיום הקורס, הסטודנט:
יהיה מסוגל לזהות שיניים ראשוניות.
יכיר ויהיה מסוגל להבחין בהבדלים האנטומיים והמורפולוגיים בין שיניים ראשוניות וקבועות וליישם ידע זה בביצוע הכנות חלל בשיניים ראשוניות ושחזורן.
יהיה מסוגל להרכיב סכר גומי בפנטום.
יהיה מסוגל לבצע הכנות לשחזורים שונים בשיניים ראשוניות ולשחזר אותם כנדרש.
ידע לבצע איטומים ויכיר את השיטה לביצוע שחזורי מניעה (P.R.R).
ידע לבצע קיטוע מוך והכנת כתרים טרומיים.

תיאור הקורס

הקורס מתקיים במעבדה. החלק הראשון של כל פגישה יהיה מוקדש להרצאה והדגמה. יתרת הזמן תוקדש לעבודה מעשית.

הערכת הסטודנט

תוך כדי הלימודים יערכו בחנים בחומר הקריאה, ובעבודה מעשית.

במהלך הקורס יתקיים בוחן עיוני ומבחן מעשי במעבדה בסוף הקורס. הציון שייקבע יהיה ציון מעבר לשנה החמישית.
 כמו כן, תינתן הערכה שוטפת לגבי כל עבודה שתבוצע במעבדה. על הסטודנט למלא בצורה משביעת רצון את הדרישות בקורס לפני שיוכל לקבל מתרפאים בקליניקה.

היה והסטודנט לא עמד בכל המטלות הנדרשות מבחינה מספרית אך לפי דעת מדריכיו הקליניים ואחראי הקורס איכות עבודתו עונה על הנדרש, רשאי ראש המחלקה לאשר לתת ציון "עובר" בחלק הקליני של הקורס.

הקורס יתקיים בימי שלישי במעבדת הפנטום משעה 17:00-14:00.

פירוט נושאי הלימוד:

רשימת ההרצאות והמרצים, עם התאריכים, תחולק בתחילת השנה

1. הרצאה: תיאור ההבדלים האנטומיים והמורפולוגיים בין שיניים ראשוניות לקבועות, ומשמעותם הקלינית
 מעבדה: זיהוי שיניים והרכבתם בלסת.
2. הרצאה: השימוש בסכר גומי ברפואת שיניים לילדים.
 איטום חריצים וחריצים.
 השחזור המניעתי: PREVENTIVE RESIN RESTORATION (PRR)
 מעבדה: הרכבת סכר גומי בפנטום.
 ביצוע איטום בשן 16.
3. בוחן: אנטומיה של שיניים ראשוניות, סכר גומי, איטום חריצים, ו-PRR.
 הרצאה: שחזורי סוג I ו-II בשיניים ראשוניות.
 מעבדה: הכנת חללים סוג I בשיניים O 75, O+OP 65.
4. מעבדה: הכנת חללים סוג II בשיניים DO 64, MO 65, DOP 55, DO 74, MO 75.
5. הרצאה: הגנה על המוך, בסיסים מטריצות, מילוי, וגימור שחזורים סוג I ו-II.
 מעבדה: המשך הכנת חללים.
6. מעבדה: שימוש במטריצה בשיניים 75 ו-74, ושחזורן באמלגם.
 השלמות משבועות קודמים.
7. הרצאה: שחזורי סוג III וסוג V בשיניים ראשוניות.
 שחזור שיניים ראשוניות וקבועות ע"י כתרים טרומיים.
 מעבדה: הכנת חלל סוג III בשן D 63.
8. מעבדה: הכנת חללים סוג V בשיניים B 51 ו-B 73.
 השחזות שן 75 והכנתה לכתר טרומי.
9. הרצאה: תוצאות הבחינה: סיכומים ושיפורים.
 קטוע מוך חי בשיניים ראשוניות.
 מעבדה: ביצוע קטוע מוך בשן ראשונית פנטום.

ספרות חובה

1. Forrester, D.J. et al: Pediatric Medicine, 4th edition, 1984
 Chapter 6, pp. 55-70: Morphology of the Primary Dentition
 Chapter 26, pp. 415-435: Restorative Procedures
2. McDonald, R. et al: Dentistry For the Child and Adolescent, 9th edition, 2011
 Chapter 17, Pit and Fissure Sealants
 Chapter 18, Restorative Dentistry

רשימת הציוד החייב להימצא ברשותו של כל סטודנט בשעת העבודה במעבדה

1. סט להרכבת סכר גומי: מסגרת, מנקב וחוט דנטאלי
2. מהדקים לסכר גומי: 14, 14A, 8A.
3. טורבינה 625.
4. מנוע אויר 181.
5. מראה.
6. מחדר.

7. אפליקטור למצע.
8. אקסקבטורים קטנים.
9. דוחסי אמלגם.
10. מחזיק מטריצות דנטטוס וסרט מטריצות.
11. מקדחים להכנת חלל; 330 ו- DICA 526.
12. מקדחים עגולים קטנים; 014, 018, 021, 6.
13. יהלום DICA 568, 413, B2.

הוראות עבודה במעבדה

1. בכל שלב משלבי העבודה יכול הסטודנט לבקש הדרכה וייעוץ ממדריך קבוצתו.
2. אין להתחיל בהכנת שן חדשה ללא חתימת המדריך על גמר הכנתה של השן הקודמת.
3. על כל שלב בהכנה מקבל הסטודנט חתימה והערכה על ידי המדריך של קבוצתו.
4. אין לעבור לשלב הבא בלי לקבל חתימת המדריך.
5. על כל פעולה יש למלא דף הערכה עצמית.
6. על כל פעולה יש לקבל הערכת מדריך וחתימתו.

ציוני ההערכה עבור שלבי ההכנה השונים יהיו כדלקמן:

ט"מ	-	טוב מאוד
ט	-	טוב
ע	-	עבר
נ	-	נכשל

במשך הקורס יערכו מבחנים תיאורטיים ומעשיים. השתתפות מלאה בקורס היא חובה, והצלחה בו ובמבחנים מהווה תנאי למעבר לשנה החמישית ולקבלת מתרפאים.

החטיבה הקלינית

מטרות הקורס

עם גמר הלימודים יוכיח הסטודנט ידע ומיומנות בשטחים הבאים:

1. יכיר ויבין את שלבי התפתחותו הרגשית והנפשית של הילד ואת השפעתם על התנהגותו בעת טיפול דנטאלי.
2. יהיה מסוגל ליצור קשר ולקבל שיתוף פעולה מילד לשם קבלת טיפול ולפעולות מניעה.
3. יכיר את העקרונות ואת השיטות למניעה של עששת ומחלות חניכיים, ידע להסביר ולהדריך את הילד וההורים בביצוע כמו כן ידע לבצע טיפולי מניעה במרפאה, כגון אטימת חריצים וטיפולי פלואוריד.
4. ידע לאבחן עששת ופגיעה במוך, וידע לטפל בעששת ולמנוע פגיעות במוך אצל ילדים בגיל ביה"ס.
5. ידע לשחזר שיניים ראשוניות ושיניים קבועות צעירות בעזרת חומרי שחזור כמו אמלגם, חומרים מרוכבים ואחרים וכן בעזרת כתרים טרומיים.
6. ידע לאבחן פגיעה במוך ולבצע טיפולים במוך השן, כמו חיפוי מוך השן, קיטוע מוך השן וכריתת מוך השן בשיניים ראשוניות ובשיניים קבועות צעירות.
7. ידע לאבחן את הצורך בעקירות של שיניים ראשוניות, ולבצע אותן.
8. ידע להעריך את מצב התפתחות המשן והמנשך ולקבוע גיל דנטאלי, מצב הקשת ואבחנה של ליקויי סגר.
9. ידע לאבחן ולטפל טיפול ראשוני וטיפול משחזר בשיניים קדמיות שנחבלו, ראשוניות וקבועות ולפעול למניעת חבלות.

10. יכיר את הבעיות הדנטאליות של ילדים מוגבלים וילדים עם מחלות סיסטמיות, ואת הדרכים והאמצעים שיש לנקוט בעת הטיפול בהם. ויכיר את הבעיות וצורת הזיהוי של ילדים בסיכון, לילדים מוכים ומוזנחים.
11. יכיר את השיטות והאמצעים המשמשים להפחתת כאב וחרדה, כגון: אלחוש מקומי, סדציה, אנלגזיה והרדמה כללית.

תיאור הקורס

ההוראה הדידקטית תינתן באמצעות הרצאות, דיונים, סרטי וידיאו והדגמות, תוך שימוש בחומר קריאה ובספרי לימוד מומלצים. חומר הקריאה ייחשב כחומר שנלמד, גם אם לא נדון בהרצאות וייכלל בבחינות ובבחנים של אותו נושא. נוסף על המבחנים, יערכו מפעם לפעם מבדקים לגבי התקדמות הסטודנט בחומר הלימוד והקריאה וכן הצגות מקרים ע"י הסטודנטים. ההרצאות, הדיונים, הסמינרים והצגות המקרים הם חלק מההוראה הקלינית וההשתתפות בהם חובה.

ההוראה המעשית לשנים ה' - ו' תינתן במרפאה. ההשתתפות בכל המרפאות היא חובה.

בשנה החמישית יידרשו מיומנויות בדיקה, אבחנה ותכנית טיפול וביצועה בילדים בגיל בית-הספר, לפי רשימת הדרישות המצורפת. נוסף למרפאות, ישתתפו הסטודנטים גם בתורנות במרפאה לטיפול בהרדמה כללית.

בשנה השישית תידרשנה המיומנויות הקליניות בילדים בגיל צעיר יותר, לפי רשימת הדרישות המצורפת. נוסף למרפאה ישתתפו הסטודנטים בתורנות במרפאת אבחון ויעוץ לילדים.

הערכת הסטודנט

יתקיימו בחנים במשך השנה וכן מבחן כולל בסוף השנה לשנה חמישית ובסוף השנה השישית. הציון הסופי יקבע על סמך הבחנים, המבחן וההישגים הקליניים, וכן על בסיס הערכת המדריכים לגבי העבודה הקלינית וההתנהגות המקצועית. כשלוש באחד המרכיבים יהווה כשלוש בקורס. בשנה החמישית יחושב הציון הסופי לפי 40% תיאורטי ו-45% קליני. בשנה השישית ישתנה היחס 35% תיאורטי ו-50% קליני. בנוסף תינתן הערכה סובייקטיבית של המדריכים - 15%. בנוסף כל סטודנט יהיה מחוייב בהכנת הצגת מקרה.

יהיה והסטודנט לא עמד בכל המטלות הנדרשות מבחינה מספרית אך לפי דעת מדריכיו הקליניים ואחראי הקורס איכות עבודתו עונה על הנדרש, רשאי ראש המחלקה לאשר לתת ציון "עובר" בחלק הקליני של הקורס.

ספרות בסיסית

1. McDonald: Dentistry for the Child and Adolescent, 9th ed., the C.V. St. Louis, Mosby Co., 2011.
2. Andreasen J.O.: Textbook and Color Atlas of Traumatic Injuries to the teeth, 9th Ed. Mosby 2011

3. מאמרים וסיכומים שיחולקו במשך הלימודים.

החטיבה הצעירה

אחראי למרפאה: ד"ר ליאור הרציאנו

בתחילת הלימודים, תתקיימנה שתי פגישות הכנה לקליניקה בימי ג' בין השעות 08.00-10.30.
ההרצאות מתקיימות בין השעות: 13.00-15.00.
שעות העבודה במרפאה: 08.15-11.00.

פירוט נושאי הלימוד

רשימת ההרצאות והמרצים, עם התאריכים תחולק בתחילת השנה.

נושאי ההרצאות והדיונים

1. הכנות חלל בשיניים ראשוניות ושחזורן (מעבדה)
2. בדיקת המתרפא ורישומו בכרטיס
3. הסרת רובד והדרכה להיגינה אורלית. אטימת חרירים וחריצים
4. אבחנה קלינית ורנטגנית של עששת
5. הכנת תכנית טיפול
6. הילד במרפאת השיניים, גישה לטיפול בילדים
7. ביקור ראשון - התנהגות עם הילד במרפאה
8. אלחוש מקומי
9. גיל דנטאלי
10. מוך השן בשיניים ראשוניות וקבועות צעירות
11. טיפולי מוך בשיניים ראשוניות וקבועות צעירות
12. טיפול בעששת עמוקה ושחזור של שיניים קבועות צעירות
13. הכנת כתרים טרומיים
14. עקירות של שיניים ראשוניות
15. עקרונות המניעה של עששת
16. עקרונות השימוש בפלואוריד
17. שיטות השימוש בתכשירי פלואוריד
18. פיקוח על דיאטה קריוגנית
19. היגינה אורלית בילדים והאמצעים להשגתה
20. אטימת חרירים וחריצים
21. התפתחות פסיכולוגית ורגשית של ילדים ומתבגרים
22. הפרעות התפתחות במספר וצורה של השיניים
23. הפרעות התפתחות בזוגית ובדנטין
24. דיונים קליניים והצגות מקרים ע"י סטודנטים
25. אורתודונטיה מונעת
26. שמירה על אורך הקשת
27. מחלות חניכיים בילדים ובנוער
28. הילד המוכה והמוזנח
29. הילד החרוג

החטיבה הוותיקה

אחראי למרפאה: ד"ר גוני חרועבה

ההרצאות תתקיימנה בימי ג' בשעות: 14.00-16.00.

שעות העבודה במרפאה: 11.00-14.00.

פירוט נושאי הלימוד

רשימת ההרצאות והמרצים, עם התאריכים תחולק בתחילת השנה.

נושאי ההרצאות והדיונים

1. דיון קליני באבחנה, גיל דנטאלי ותכנית טיפול
2. חבלות בשיניים קדמיות, קלסיפיקציה, בדיקה וטיפול ראשוני
3. טיפולי מוך בשיניים קדמיות לאחר חבלה
4. שברים בשורש וברקמות תומכות
5. רפלנטציה וקיבוע לאחר שירוש
6. בוחן ודיון בנושאי חבלות בשיניים קדמיות
7. אבחנה רנטגנית
8. דיון קליני בנושאי התנהגות של ילדים במרפאת השיניים
9. שימוש באמצעים פרמקולוגיים להפחתת כאב וחרדה (סדציה)
10. שימוש בהרדמה כללית כחלק מטיפול פדודונטי
11. שימוש רציונאלי באנטיביוטיקה
12. טיפול דנטאלי בנוער ומתבגרים
13. שמירה על בריאות השיניים של תינוקות ופעוטות
14. הצגות מקרים ע"י סטודנטים ודיון
15. פתולוגיה אורלית בילדים
16. אופציות טיפוליות בילדים עם חוסר שיניים מולד
17. "כירורגיה זעירה" לילדים
18. דיון לקראת מבחן מסכם

הנחיות להתנהגות במרפאת ילדים

1. שמרו על יחס נעים ומתחשב לילדים ולהורים.
2. א. השגת המתרפא וכן דאגה לסדירות הופעתו במרפאה הן באחריות הסטודנט.
ב. המחלקה תפעל במידת יכולתה למיין ולהזמין ילדים על מנת לעזור לסטודנט.
ג. ישנה אפשרות שסטודנט יביא את הילד שבו יטפל. הילד יתקבל באם יענה לדרישות ויקבל אישור מהמדריך האחראי למרפאה.
ד. יש לוודא תמיד אפשרות לשמירת קשר ישיר עם הילד והוריו (טלפון בבית, בעבודה, בביה"ס).
ה. יש למסור את מספר הטלפון שלך ושל המרפאה על מנת שהקשר יהיה דו-צדדי (לקביעת תורים בלבד).
ו. יש לוודא את הביקור בערב שלפני יום הטיפול בשיחת טלפון עם ההורים.
ז. על כל סטודנט, לדאוג שיהיו לו שני מתרפאים לפחות, ביום מרפאה, לאורך כל השנה.
3. יש להסביר להורים בפרוטרוט את תכנית הטיפול לפני ביצועה, וכן במקרה של שינויים. יש לוודא חתימת הורים על טופס הסכמה לטיפול, טופס בדיקה ותכנית הטיפול.
4. יש להכין את המכשירים והחומרים הדרושים לך בהישג יד, לפני כניסת הילד, לא כתצוגה.
5. תכנית טיפול יש להכין בשני שלבים: תכנית כללית וכן תכנית מפורטת לפי סדר הביצועים ולפי סדר הפגישות. יש לקבל אישור לשתיהן.
6. אין לעבור משלב אחד בעבודה לשני ללא אישור מדריך וחתימתו.
7. במידה ומתרפא לא הגיע, אין לעזוב את המרפאה. יש לציין זאת בכרטיס בחתימת מדריך ויש לוודא את סיבת ההיעדרות. היעדרויות חוזרות ללא הודעה מראש עלולות לגרום הפסקת הטיפול בילד. יש להסביר זאת מראש להורים.
8. יש לסיים את העבודה ולשחרר את המתרפא בזמן. לא תורשה המשכת העבודה ללא מדריכים.

9. שעות העבודה במרפאה :
שנה ה' : 08.00-11.00
שנה ו' : 11.00-14.00.
10. א. ביטול תור של מתרפא ללא סיבה חשובה וללא אישור מוקדם אסורים בהחלט.
ב. אי קביעה של תורים מראש, ביטולים תכופים ואי קביעת מספר מתאים של מתרפאים, יחשבו כרשלנות מצד הסטודנט, כמו גם זמני המתנה ארוכים ללא סיבה מיוחדת.
11. טיפולי מניעה כמו הסרת רובד, הדרכה חוזרת בצחצוח, שימוש בחוט לפי הצורך ופיקוח על דיאטה, ימשכו לאורך כל שלבי הטיפול וביצועם יבוקר על ידי המדריכים.
12. לפני ביצוע של טיפול מיוחד או בלתי מוכר כמו קיטוע מוך, הכנת כתר טרומי, אטימה וכו', על הסטודנט לעבור על החומר המתאים בספר ובחומר ההרצאות על מנת שיהיה מוכן לטיפול.
13. כשמתקבל מתרפא שיש לו בעיות רפואיות, או התפתחותיות, יש לקרוא את הספרות הרלוונטית ולהכיר את הבעיה ואת השפעותיה על מצבו הדנטאלי ועל דרכי הטיפול ולהתייעץ עם המדריך.
14. יש לנהל רישום מדויק ומפורט של אבחנות, טיפולים ותרופות שניתנו, וכן את תגובת המתרפא והתנהגותו. חתימת הסטודנט והמדריך בכתב ברור בסוף כל ישיבה, הכרחית.
15. יש לרשום ולעקוב אחרי איחורים וחיסורים, על מנת לאבחן מתרפא שאינו משתף פעולה.
16. אם מתעורר קושי בטיפול בגלל חוסר שיתוף פעולה של הילד, יש לבקש עזרתו של מדריך. אין לבטל תור בגלל חוסר שיתוף פעולה ללא אישור (בכרטיס) של המדריך. טיפול בילד עם שיתוף פעולה נמוך יזכה את הסטודנט בניקוד נוסף.

הדרישות להישגים קליניים מינימאליים - בחטיבה הצעירה

בדיקה ותכניות טיפול	-	3 מתרפאים
טיפול מניעה	-	3 מתרפאים
שחזורי אמלגם וחומרים מרוכבים, CL. I, III, V	-	10 יחידות
שחזורי אמלגם MOD CL. II	-	7 יחידות
קיטוע מוך (פולפוטומי)	-	3 יחידות
כתרים טרומיים	-	4 יחידות
עקירות	-	3 יחידות
איטום חריצים	-	10 יחידות
טיפול בפלואוריד בסוף הטיפול	-	3 מתרפאים
שומר מקום	-	במידת האפשר

על מנת לקבל בסוף שנת הלימודים ציון מעבר - 60 - על הסטודנט להשיג 850 נקודות. ניקוד מעל 850 נקודות יזכה בהתאם בציון קליני גבוה יותר. בנוסף, חולקו הנקודות הללו - לדרישה מינימאלית של הישגים בכל סימסטר. סימסטר א' - 350 נקודות. סימסטר ב' - 500 נקודות. כל ניקוד נוסף שיושג על ידי הסטודנט בכל סימסטר יצטבר לזכותו בחישוב הציון הסופי, ולא יפחית מהדרישה המינימאלית של הסימסטר שלאחריו. לא תורשה הפסקת הקליניקה עם השגת ציון המעבר.

הדרישות להישגים קליניים מינימאליים - בחטיבה הוותיקה

5 מתרפאים	-	בדיקת מתרפאים ותכניות טיפול
5 מתרפאים	-	טיפול מניעה
12 יחידות	-	שחזורי אמלגם וחומרים מרוכבים, CL. I, III, V
10 יחידות	-	שחזורי אמלגם MOD CL. II
5 יחידות	-	קיטוע מוך (פולפוטומי)
5 יחידות	-	כתרים טרומיים
4 יחידות	-	עקירות
2 יחידות	-	חבלה בשיניים קדמיות
12 יחידות	-	איטום חריצים
1 מתרפא	-	בדיקה ותכנית טיפול אורתודונטי
5 מתרפאים	-	טיפול בפלואוריד בסוף הטיפול
2 מתרפאים	-	בדיקה חוזרת - ביקורת
במידת האפשר	-	שומר מקום

על מנת לקבל ציון סופי - 60, על הסטודנט להשיג 1400 נקודות. ניקוד מעל ל- 1400 נקודות יזכה בהתאם בציון קליני גבוה יותר. בנוסף, חולקו הנקודות הללו, לדרישה מינימאלית בכל טרימסטר: סימסטר א' - 600 נקודות. סימסטר ב' - 800 נקודות. כל ניקוד נוסף שיושג על ידי הסטודנט בכל סימסטר יצטבר לזכותו בחישוב הציון הסופי בסוף שנת הלימודים, ולא יפחית מהדרישה המינימאלית של הסימסטר שלאחריו. לא תורשה הפסקת הקליניקה עם השגת ציון המעבר.

היה והסטודנט לא עמד בכל המטלות הנדרשות מבחינה מספרית אך לפי דעת מדריכיו הקליניים ואחראי הקורס איכות עבודתו עונה על הנדרש, רשאי ראש המחלקה לאשר לתת ציון "עובר" בחלק הקליני של הקורס.

טבלת חישוב להערכת ציון עבודתו הקלינית של הסטודנט

כל פעולה המבוצעת אצל הילד המתרפא מחייבת הערכה, מתן ציון וחתימה של המדריך הבודק. כל ציון שינתן, יזכה את הסטודנט המבצע בנקודות לפי הטבלה המובאת. הנקודות הניתנות יצטברו לזכותו של הסטודנט, על מנת שיוכל למלא אחר דרישות המחלקה בעבודה קלינית.

ט"מ	טוב	עבר	נכשל		
8	6	4	2-0	אנמנזה	בדיקת מתרפא חדש:
6	4	3	1-0	בדיקת אקסטרה אורלית	
6	4	3	1-0	בדיקת חלל הפה	
7	5	3	1-0	בדיקת השיניים	
6	4	3	1-0	בדיקה רנטגנית	
8	6	4	2-0	תכנית טיפול	
6	4	3	1-0	הערכה מקצועית	
8	6	4	2-0	הדרכה בהיגיינה אורלית	טיפול מניעה:
8	6	4	2-0	הסרת הרובד	
16	12	8	4-0	ייעוץ דיאטטי ושאלון	
10	8	6	3-0	הסרת רובד+פלואורידציה	
6	4	3	1-0	הערכה מקצועית	
3	-	-	0	ניקוי השן	איטום חריצים:
3	-	-	0	כרסום - ETCHING	
3	2	1	0	איטום	
3	2	1	0	התנהגות מקצועית	

בית הספר לרפואת שיניים - כללי

0	1	2	3	אלחוש	שחזורים :
0	1	2	3	סכר גומי	
1-0	3	5	6	הכנת חלל CL. I, III, V	
3-0	6	10	12	הכנת חלל CL. II	
4-0	9	14	16	הכנת חלל MOD	
0	1	2	3	מצע	
0	-	-	3	כרסום	
0	1	2	3	מטריצה	
1-0	2	3	4	דחיסה וגילוף CL. I, III, V	
2-0	4	6	8	דחיסה וגילוף CL. II	
3-0	5	8	10	דחיסה וגילוף MOD	
0	-	1	2	ליטוש	
1-0	3	4	6	התנהגות מקצועית	
0	-	1	3	אלחוש	קיטוע מוך :
0	1	1	3	סכר גומי	
1-0	5	8	10	חלל גישה	
1-0	5	8	10	קטיעה	
0	1	2	3	מילוי	
1-0	3	4	6	התנהגות מקצועית	
0	1	2	3	אלחוש	כתרים טרומיים :
0	1	2	3	סכר גומי	
3-0	6	9	12	הכנת השן	
2-0	5	7	10	התאמת הכתר	
0	1	2	3	מצע	
2-0	4	6	8	הדבקה	
1-0	3	4	6	הערכה מקצועית	
0	2	4	6	אלחוש	עקירות :
1-0	4	6	12	עקירה	
1-0	3	4	6	התנהגות מקצועית	
2-0	5	7	10	אבחנה	שחזור שן
0	1	2	3	אלחוש	שבורה :
0	1	2	3	סכר גומי	
1-0	2	4	6	הכנת שן	
2-0	4	6	8	הכנת תבנית שקופה	
0	1	2	3	מצע	
0	-	-	3	כרסום	
2-0	5	7	10	מילוי וגימור	
1-0	3	4	6	התנהגות מקצועית	
0	1	2	3	אלחוש	טיפול שורש :
0	1	2	3	סכר גומי	
0	1	3	5	חלל גישה	
2-0	4	8	10	הכנת התעלות	
1-0	2	4	6	מילוי התעלות	
1-0	3	4	6	הערכה מקצועית	
9-0	19	31	43	טופס מניעה של שלוש פגישות	
1-0	3	4	6	הערכה מקצועית	
נכשל	עבר	טוב	ט"מ		

בדיקה אורתודונטית :

5	8	10	ביצוע מטבעי לימוד
4	6	8	ניתוח מטבעי לימוד
4	6	8	תכנית טיפול
3	4	6	הערכה מקצועית

			שומר מקום :
4	6	8	מילוי טופס אורתו
5	7	10	התאמת טבעת
5	8	10	מטבע
5	8	10	הכנת שומר מקום
4	6	8	הדבקת טבעת
3	4	6	הערכה מקצועית
25	40	50	הצגת מקרה :

בכל מקרה של ילד קשה לטיפול, יוסיף המדריך 10 נקודות לכל ישיבה.

הערכת עבודתו הקלינית של הסטודנט

כדי להבהיר את שיטת ההערכה והקריטריונים שישתמשו בה, מובאות בזה ההוראות הבאות, אשר יחייבו הן את המדריכים והן את הסטודנטים :

1. אין להתחיל טיפול ללא אישור וחתומת המדריך בטופס המתאים.
2. על כל שלב בטיפול קליני, יקבל הסטודנט חתימה וניקוד על ידי המדריך של קבוצתו.
3. עבור ביצוע של שלב ללא כל הערה יקבל הסטודנט את הניקוד המרבי עבור אותו השלב.
4. ניתנו 1-2 הערות קלות בזמן ביצוע השלב, יקבל הסטודנט את הניקוד עבור הציון טוב של אותו השלב.
5. ניתנו 3-4 הערות קלות, יינתן הציון "עבר" לאותו השלב.
6. ניתנו יותר מ-4 הערות קלות או הערה חמורה לאותו השלב, יינתן הציון 0 לאותו השלב.
7. אם ניתן ציון 0 לשלב מסוים, כל הטיפולים שלאחריו, באותה השנה יקבלו % 50 מהניקוד להמשך שלבי עבודתו על אותה השנה. לדוגמא: כשלוך בהכנת חלל שבעקבותיו יש צורך לבצע כתר - הניקוד עבור כל שלב בהכנת הכתר יקטן ב-% 50.
8. אם ניתן ציון 0 (נכשל) בשלבים הסופיים של שחזור אמלגם (דחיסה וגילוף) יש לבצע את השחזור שנית ללא ניקוד נוסף.
9. קבלת ציון נכשל בהתנהגות מקצועית, מבטל את כל הניקוד שניתן לאותה פעולה.
10. אין לעבור לשלב מתקדם של עבודה, ללא קבלת אישור וחתומת של מדריך. ביצוע שלבים ללא אישור וחתומת לא יזכה בניקוד עבור אותם שלבים.
11. בכל מקרה של ספק, יכול הסטודנט לבקש הדרכה ויעוץ ממדריך קבוצתו, ללא הורדה בניקוד.
12. תוספת ניקוד על קושי בטיפול תינתן על ידי המדריך בסיום הטיפול.
13. בסוף כל טרימסטר יעביר הסטודנט למדריך האחראי את סכום הניקוד.

היה והסטודנט לא עמד בכל המטלות הנדרשות מבחינה מספרית אך לפי דעת מדריכיו הקליניים ואחראי הקורס איכות עבודתו עונה על הנדרש, רשאי ראש המחלקה לאשר לתת ציון "עובר" בחלק הקליני של הקורס.

קריטריונים להערכה של פעילות קלינית

בדיקת מתרפא חדש

לקיחת אנמנזה מלאה, איסוף כל הפרטים הרלוונטיים ורישומם המלא, בירור מלא ומקיף של מחלות סיסטמיות ובעיות מיוחדות יזכו את הסטודנט בניקוד המרבי. במידה ותהיינה כמה הערות קלות, יקבל הסטודנט את הניקוד הממוצע, במידה ומספר ההערות הקלות יהיה רב או במידה ותינתן הערה או שתיים חמורות, יינתן הניקוד המינימלי.

הערות חמורות:

1. אי לקיחת אנמנזה או אי השגת פרט חשוב.
2. לקיחת אנמנזה ללא רישום.

הערות קלות:

1. אי גילוי של ממצאים התפתחותיים קלים - סימטריה, מנשך עובר, אנכי ואופקי.
2. אי זיהוי של שינויים קלים ברקמות הרכות.
3. אי דיוק ברישום מצב חניכיים ומצב היגינה.

בדיקה קלינית - ראש צוואר וחלל הפה

בדיקה מלאה ורישום מלא, תוך זיהוי כל הממצאים הקליניים, יזכו את הסטודנט בניקוד המרבי. במידה ותהיינה כמה הערות קלות יקבל הסטודנט את הניקוד הממוצע. במידה ותינתנה אחת או שתיים הערות חמורות או מספר רב של הערות קלות, יקבל הסטודנט את הניקוד המינימלי.

הערות חמורות:

1. אי זיהוי של ממצא התפתחותי או פתולוגי בולט
2. אי זיהוי של שיניים נגועות, עודף שיניים או חוסר של שיניים.

הערות קלות:

1. אי גילוי של ממצאים התפתחותיים קלים - סימטריה, מנשך עובר, אנכי ואופקי.
2. אי זיהוי של שינויים קלים ברקמות הרכות.
3. אי דיוק ברישום מצב חניכיים ומצב היגינה.

הערכת תצלומי רנטגן

חלק מהערכת הבדיקה הקלינית תכלול פרשנות של תצלומי רנטגן. ביצוע נכון ומדויק של תצלומי הנשך וזיהוי הממצאים ההתפתחותיים והפתולוגיים בתצלומי הנשך, בצילומים הפריאפיקליים והפנוראמיים יזכו את הסטודנט בניקוד המרבי. כמה הערות קלות בביצוע ובזיהוי יזכו את הסטודנט בניקוד הממוצע. אחת או שתיים הערות חמורות, או מספר רב של הערות קלות יזכו את הסטודנט בניקוד המינימלי. במידה והצילומים אינם באיכות מספיקה אין לחזור עליהם ללא אישור המדריך ובהדרכתו.

הערות חמורות:

1. חיתוך קונוס בחלק גדול של התצלום.
2. זווית צילום לא מדויקת עם חפיפה רבה.
3. חוסר זיהוי של ממצא בולט בצילום.
4. אי שמירה על כללי הזהירות להגנה בפני קרינה.

הערות קלות:

1. ליקויים קלים בצילום ובפיתוח.
2. זווית צילום לא מדויקת.
3. חוסר אבחנה של פרט פתולוגי.

הערכת תכנית טיפול

עבור רישום מלא ומדויק של ממצאים ואבחנות, וכן הצעת תכנית טיפול מפורטת, כולל סדר הביצועים, יקבל הסטודנט את הניקוד המרבי. במידה והאבחנה לא תהיה שלמה, הצעת הטיפול לא תהיה מדויקת, או סדר הטיפולים לא מתאים, יקבל הסטודנט את הניקוד הממוצע. במידה ובתכנית הטיפול יחסרו ממצאים עיקריים, יחסר שלב טיפולי שלם, או שלא יינתן הסבר מלא ומפורט במידת האפשר להורים, יינתן לסטודנט הניקוד המינימלי.

הערכת הסרת רובד והדרכה בהיגינה אורלית

ניקוי שלם של הרובד מכל חלל הפה כולל שימוש בנוזל זיהוי, חוט דנטאלי, וכן הסבר מפורט והדגמה למתראפא, ובמידת האפשר גם להורים, על שיטת הצחצוח והצורך בה, יזכו את הסטודנט במרב הנקודות. במידה ותהיינה שאריות רובד קלות או במידה וההדרכה לא הייתה שלמה, יקבל הסטודנט את הניקוד הממוצע, ויהיה עליו להשלים את החסר. אי שימוש בנוזל זיהוי, חוסר שימוש בחוט דנטאלי או גרימת נזק לרקמות רכות תוך כדי ניקוי, יזכו את הסטודנט בניקוד המינימלי.

קריטריונים להערכת שחזורי אמלגם וחומרים מרוכבים להכנת חלל

הערות חמורות:

1. עששת בקירות - D.E.J פרט לקיר אקסיאלי ופולפרי.
2. פריצה יאטרוגנית למוך.
3. גודל של חלל לא פרופורציונאלי לגודל העששת.
4. צורת חלל לא נכונה.
5. פגיעה בשן סמוכה.
6. עבודה ללא סכר גומי ללא רשות.
7. הכנת חלל רדודה.
8. השארת זגוגית ללא תמיכה.
9. יחס והתנהגות לא הולמים.

הערות קלות:

1. סדר וניקיון
2. מכשירים לא מתאימים
3. משך זמן עבודה לא סביר לביצוע השחזור
4. הערות קלות לצורת החלל ועמקו
5. יחס למתפא

מצע

הערות חמורות:

1. מצע לא מתאים
2. מצע בעובי לא מתאים
3. מצע במקום לא מתאים

הערות קלות:

1. מעט מצע על הקיר
2. אזור קטן לא מכוסה
3. מצע לא הומוגני

מטריצה

הערות חמורות:

1. אי התאמה לרצפה הגיינגיבלית
2. גובה לא מתאים
3. חוסר יציבות
4. חוסר טריז במידת הצורך

ביצוע השחזור

הערות חמורות:

1. חוסר רכס שולי
2. שחזור שבור
3. חוסר נקודת מגע
4. דחיסה לקויה
5. OVERHANGING MARGIN

הערות קלות:

1. אנטומיה לא מתאימה של השן
2. גילוף בחוסר UNDERCARVING
3. גילוף בעודף OVERCARVING

ליטוש

הערות חמורות:

1. מעבר לא חלק בין השן לשחזור
2. הורדת זגוגית בזמן הליטוש
3. פגיעה באנטומיה של השחזור

הערות קלות:

1. ברק לא מספיק של הליטוש
2. ליטוש לא אחיד של שטח השחזור

הערכת ביצוע של כתרים טרומיים

הכנה

הערות קלות:	הערות חמורות:
1. הורדת גובה לא מספקת	1. הורדה מיותרת של חומר השן כולל גובה.
2. סדר הכנה לכתר לא נכון	2. פינות חדות באזור פרוקסימלי של צוואר השן
	3. פגיעה בשן סמוכה
	4. השארת עששת בקירות
	5. נזק לרקמות רכות

התאמה

הערות קלות:	הערות חמורות:
1. עיוות צורת הכתר שלא לצורך	1. כתר לא מותאם לשן, לקשת או למנשך,
2. אי התאמה לרקמת חניכיים	כתר קצר, אחיזה לא טובה
3. חוסר נקודת מגע	2. פגיעה בשלמות הכתר

הדבקה

הערות קלות:	הערות חמורות:
1. עודף של צמנט	1. כתר לא במקומו
	2. חוסר אוקלוזיה
	3. חוסר התאמה בגובה (מגע מוקדם / חוסר מגע)

הערכת קיטוע מוך השן

הכנה

הערות קלות:	הערות חמורות:
1. פתיחה לא מספקת	1. אלחוש לא מספיק
2. המצאות שאריות של רקמת מוך בלשכה	2. פתיחה חלקית של לשכת המוך
3. דימום קל בלשכה	3. אי הרחקה של רקמת המוך מן הלשכה
4. חדירה מיותרת לתוך התעלות	4. חדירה לרצפת הלשכה
5. שאריות של עששת בדפנות חלל הגישה	

מילוי

הערות חמורות:
1. דחיסה לא מספקת של חומר המילוי

היה והסטודנט לא עמד בכל המטלות הנדרשות מבחינה מספרית אך לפי דעת מדריכיו הקליניים ואחראי הקורס איכות עבודתו עונה על הנדרש, רשאי ראש המחלקה לאשר לתת ציון "עובר" בחלק הקליני של הקורס.

המחלקה לשיקום הפה

קורסי הלימוד:

שיקום הפה } רפואת שיניים משקמת (כולל שיקום ע"ג שתלים)
רפואת שיניים משחזרת }
עקרונות תורת הסגר (אוקלוזיה)
מורפולוגיה ואנתרופולוגיה דנטלית
כאבי פנים ולסתות
מדעי ההתנהגות
חומרים וטכנולוגיות דנטאליות
קריולוגיה (עששת)
רפואת שיניים קהילתית (ציבורית)
רפואה ומשפט
אתיקה
מיומנויות מנואליות

ראש המחלקה:

ד"ר זאב אורמיאנר

מרכז המחלקה:

ד"ר ערן דולב

אחראית ההתמחות:

ד"ר שפרה לברטובסקי

מורי המחלקה:

ד"ר אביב ישראל (מרצה), ד"ר אופיר סימה, ד"ר אורמינר זאב (ראש המחלקה), ד"ר אריאלי עדי, ד"ר בלוק יונתן (אחראי מרפאת לימודי המשך), ד"ר בלסבלג ירון, ד"ר בן-אור זאב, ד"ר ברנס-הדר ליאת, ד"ר גליקמן ארי, ד"ר דולב ערן (מרצה, מרכז המחלקה), ד"ר הראל נוגה (אחראית לימודי החטיבה הקלינית), ד"ר הרנס שחר, ד"ר גלבוש אילן, ד"ר גלברד שאול, ד"ר וינד יובל (אחראי המרפאה לרפואי אסתטית), ד"ר אפרים וינוקור (מרצה בכיר; אחראי מרפאת כאבי פנים ולסתות), ד"ר יפת עוזיאל, ד"ר לביא דוד, ד"ר לוינשטיין ישראל (פרופ' חבר; אחראי לימודי החטיבה הוותיקה), ד"ר לברטובסקי שפרה (אחראית תוכנית ההתמחות), ד"ר ליבנה שירי (אחראית קורס משמרת שנה ד'), מר מאירוביץ אבי (טכנאי שיניים, אחראי מעבדת הפנטום), מר נפתלי אדרי (פסיכולוג קליני), ד"ר מטלון שלמה (מרצה בכיר; מנהל המרפאות), ד"ר מיינסטר איזבל (אחראית לימודי החטיבה הצעירה), ד"ר מלמד גיא, פרופ' ניסן יוסף (פרופסור חבר), ד"ר סגל פנינה, ד"ר סלוצקי חגי, ד"ר עוזיאל ניר (אחראי המרפאה לפסיכופיזיולוגיה אוראלית), ד"ר פולקמן מירב, פרופ' פילו רפאל (פרופסור חבר), ד"ר פנקס אביבה, ד"ר פרלמן-אמודי אלונה (מרצה אחראית קורס מורפולוגיה), ד"ר קופרשמיט אירית (אחראית תותבות שלמות), ד"ר רובין פסיה, ד"ר רוזן גל (מרכזת תוכנית ההתמחות), ד"ר רוזנווסר רונן, ד"ר שוחר סיון, ד"ר שטיינקלר-דקל מיכל, ד"ר שטרר ניר. ד"ר שלמה אתי (אחראית קורס שיקום שנה ד')
במסגרת התנדבות: ד"ר שפרלינג אלון, ד"ר בלה שאנו-רוטמן, ד"ר אבי אייל, ד"ר ברסלאור סלומון, ד"ר דיוה לוגסי, ד"ר אפרת גילאון, ד"ר שירה זארי, ד"ר ושלר אוולין, ד"ר יאיר לנגר, ד"ר אורן אדוט, ד"ר צחי להר, ד"ר לילך קרבאל, ד"ר נעמה פרידנברג, ד"ר יאיר לנגר, ד"ר ארקדי רחמנוב, ד"ר ויקי גלינקין, ד"ר סאמר מונייר, ד"ר מן אדר, ד"ר מן ארז, ד"ר רחמנוב מרינה, לרי לוקרמן (יועץ קליני), אורי בן זאב (פיסיותרפיסט), צביקה גרינבאום (פיסיותרפיסט), ד"ר נאסר חיאט, ד"ר איברהים עדוי, ד"ר אמיר ביאסה, ד"ר פרידמן גיא, ד"ר הילה זיו-און, ד"ר דיאנה גרייזל

שיקום הפה הוא ענף ברפואת שיניים המתמקד בהחזרת פה שנפגע למצב של תיפקוד. השיקום

כולל את החזרת מערכת הלעיסה לפעילות, שיפור המראה האסתטי ותיקון הפונטיקה. מטרת

קורסי הלימוד להציג לתלמידים את המצב התקין, את התופעות המלוות את תהליכי המחלות

והפגיעות במערכת הלעיסה והדרכים לשיקומם. כל הקורסים מורכבים מחלקים עיוניים, תרגול

של שיטות ומיומנויות קליניות במעבדה ובהמשך לימוד מושכל של דרכי הטיפול במתורפאים.

מטרות לימודי המחלקה לשיקום הפה

1. הקניית העקרונות הפיסיולוגיים והביו-מכאניים המשפיעים על השיקום והשיחזור של מערכת הלעיסה בשלמותה ושיחזור של מרכיבים שנפגעו בה.
2. לימוד היכולת להעריך מראש את אפשרויות השיקום הפרותטי לכל מקרה, את ההתוויות והתוויות הנגד לבחירת סוג ואמצעי השחזור.
3. זיהוי, אבחון וטיפול מונע ומשחזר של עששת השיניים ותוצאותיה.
4. זיהוי אבחון וטיפול בהפרעות סיגריות, הפרעות במפרק הלסת (הטמפורו-מנדיבולרי), והפרעות בשרירי הלעיסה, וטיפול בהפרעות כאב המערבות את מערכת הלעיסה.
5. הקניית הידע להכנת תכנית שיקום לשחזור ולשיקום בהתאם לדרישות ולצרכים הרפואיים הפונקציונאליים והאסתטיים של כל מתרפא בהתחשב בצרכיו האינדיבידואליים וברמת הסיכון שלו לגורמים פתולוגיים.
6. לימוד ביצוע (בהדרכה בזמן הלימודים ובאופן עצמאי בגמר הלימודים) של שלבי הטיפול השונים ברמת השן הבודדת ושיקום חלקי או מלא ברמות הלסת והמערכת הבין - ליסתית. לדוגמה השחזורים הבאים: מבנים, כתרים בודדים, תותבות חלקיות קבועות, תותבות חלקיות להוצאה, תותבות שלמות, אבן שיקום נתמך שתלים, שחזורי אמלגם, שרף מרוכב ויונומר הזכוכית, ציפויי וטיפולי הבהרות שיניים. רכישת ידע תיאורטי מקיף, שיאפשר לו בגמר לימודיו לאבחן את המקרים שיש ביכולתו לטפל בהם ואת אלו שראוי בהם להיעזר במומחים.
8. הקניית הידע של רופא השיניים, להדריך את המעבדה הטכנית לבצע את העבודה בהתאם להנחיותיו ולדרישותיו.
9. פיתוח המיומנויות הרגשיות של הסטודנט, רופא-השיניים לעתיד.

שנה א'

א. קורס מיומנויות מנואליות

אחראי קורס: ד"ר אלונה אמודי, פרופ' מרילנה ורד

מורי הקורס מהמחלקה לשיקום: ד"ר אלונה פרלמן אמודי, ד"ר פסיה רובין,

ד"ר גל רוזן, ד"ר שירי לבנה, ד"ר עוזיאל יפת, ד"ר אסף שלי,
ד"ר גיא מלמד, ד"ר שחר הר-נס

מורים ממחלקות אחרות: פרופ' מרילנה ורד וד"ר שושנה רייטר (מחלקה לרפואת הפה)
ד"ר נועה סדן (מחלקה לאורתודונטיה)

מנהל מעבדת הוראה: מר אבי מאירוביץ

במסגרת יחידת הוראה זו תהיינה 10 מפגשים בני 2 שעות כל אחד.

מטרות הקורס:

1. התנסות ראשונית במוטוריקה עדינה עם השקה לדרישות מנואליות עתידיות ברפואת שיניים כולל הרגלים נכונים של ארגונומיה, ישיבה ואחיזת מכשירים
2. הכרת חומרים ומרקמם, כלים וכללי העבודה איתם: בתחילתו של כל מפגש יוקדש זמן להסבר על הכלים והחומרים לכל אחת מהמשימות
3. הקניית הרגלי עבודה על פי קנה מידה מוגדר ומדויק

פירוט התרגילים המנואליים:

מפגש ראשון: קבלת ציוד וחתימה; סיקור הסילבוס והסבר בעזרת מצגת של התרגילים; הנחיות כלליות

מפגש שני: תרגיל הכרות – משחקי שעווה ומהירות אצבעות

מפגש שלישי תרגיל "אמורפי"

מפגש רביעי: המשך תרגיל "אמורפי"

מפגש חמישי תרגיל בהנחיית המחלקה לאורתודונטיה

מפגש שישי: המשך תרגיל בהנחיית המחלקה לאורתודונטיה

מפגש שביעי: תרגיל במשמרת גילוף נגיביבי – negative carving

מפגש שמיני: תרגיל במשמרת גילוף פוזיטיביבי – positive carving

מפגש תשיעי: תרגיל בכירורגיה – עקירה, תפירה

הערכת הסטודנט:

תעשה על פי: 70% בצוע ונוכחות במהלך הקורס; 30% רגיל מסכם; ציון – עמד/לא עמד במשימות הקורס; לא עובר – חוזר על תרגיל מסכם

שנה ג'

תורת העששת (קריולוגיה)

אחראית הקורס: ד"ר שטינקלר-דקל מיכל

מטרות הקורס

מטרות הקורס הן הקניית ידע מקיף במחלת העששת, האטיולוגיה שלה וגורמי הסיכון הקשורים בה תוך דיון בהיבטים הקליניים, המיקרוביולוגיים, הביוכימיים והפתולוגיים של המחלה, וכן הכרת האפידמיולוגיה של המחלה בארץ ובעולם. בקורס תוצגנה גישות ושיטות למניעת העששת המקובלות כיום.

הערכת הסטודנט

בסוף הקורס תתקיים בחינה בכתב ו/או בע"פ.

פירוט נושאי הלימוד

1. הצגת הקורס ומטרותיו.
2. מבוא לאספקטים הקליניים של העששת.
3. מבוא לאטיולוגיה של העששת.
4. אטיולוגיה של העששת - הרובד הבקטריאלי (הביופילם הבקטריאלי).
5. אטיולוגיה של העששת - המאכסן.
6. אטיולוגיה של העששת - הסובסטרט (סוכרים).
7. כיצד נקבע פוטנציאל קריוגני של סובסטרט.
8. פתולוגיה של העששת באמייל.
9. פתולוגיה של העששת בדנטין.
10. תגובת הקומפלקס דנטין-מוך לעששת.
11. אבחנת העששת והטיפול בה (שיעור ותרגיל).
12. אפידמיולוגיה של העששת.
13. עששת של שרשים.
14. מניעת העששת - כללי.
15. מניעת העששת - פלואורידים.
16. גורמי הסיכון וקבוצות הסיכון לעששת - אבחון וטיפול.
17. דיון וסיכום.

מעבדות: (אופציה)

1. מעבדה מיקרוסקופית: שיניים חצויות.
2. מעבדה מיקרוסקופית: שחיזים וחתכים.

הקורס ניתן בטרימסטר ב' של שנה ג'.

ביבליוגרפיה

1. Thylstrup A. and Fejerskov O., Text book of Cariology. Munsgaard, 1986

מורפולוגיה ואנתרופולוגיה דנטלית

אחראי הקורס: ד"ר אלונה אמודי פרלמן (אחראי מורפולוגיה),
ד"ר רחל שריג (אחראית אנתרופולוגיה)
אחראי מעבדת פנטום: מר אבי מאירוביץ.
מדריכי הקורס: ד"ר אפרים וינוקור, מר אבי מאירוביץ, ד"ר אלונה פרלמן אמודי,
ד"ר פסיה רובין, ד"ר מריה מחאמיד (מ). ד"ר דיאנה גרייזל (מ),
ד"ר הילה זיואון- אקשטיין (מ).

מסגרת יחידת הוראה זו תהיינה כדלקמן:

10 הרצאות באנתרופולוגיה דנטלית

5 פגישות עיוניות בנות שעתיים כל אחת (לימוד זיהוי ושרטוט שיניים)

10 פגישות במעבדה: בנות ארבע שעות כל אחת (גילוף שן מייצגת מכל קבוצות השיניים בכל לסת).

הבהרות:

1. ההכנה העיונית של הכרת המורפולוגיה של השן שתגולף במעבדה מתבצעת ע"י הסטודנט בבית בעזרתו של ספר החובה ולומדה שהוכנה ע"י צוות ההוראה.
2. בתחילת כל מעבדה יתקיים בוחן קצר על חומר המעבדה. סטודנט שיכשל בבוחן לא יורשה להשתתף במעבדה.
3. רק חתימת המדריך בליווי חותמת מזהה, המאשרת שהגילוף ענה על המדדים המצוינים, תאפשר לסטודנט להתחיל בגילוף השן הבאה.
4. לרשות כל סטודנט יועמדו שתי תבניות גבס עם תבנוני שיניים מושחזות, עליהן ייעשה הגילוף.

מטרות הקורס

- א. הכרת קבוצות השיניים השונות, מקומן ותפקידן בפה
- ב. הכרת כל שן בצורה אינדיבידואלית על מאפייניה המיוחדים
- ג. על הסטודנט להיות מסוגל לזהות, לשרטט, לגלף ולמנות את מרכיבי השיניים של האדם ולהבין את המשמעות הפונקציונלית הבסיסית שלהם.
- ד. הכרת תחום האנתרופולוגיה הדנטלית: הסטודנט ייחשף למושגים הקשורים בהתפתחות האבולוציונית של האדם תוך שימת דגש על מאפיינים הקשורים לתחום מערכת הלעיסה והמשן.

ביבליוגרפיה

ספרות חובה:

חוברת הקורס: מורפולוגיה דנטלית - חוברת הדרכה לגילוף שיניים בשיטת ההוספה.
לומדה של הקורס: מורפולוגיה דנטלית ד"ר א' אמודי - פרלמן, מר א' מאירוביץ, ד"ר ד' ליטנר, ד"ר ת' פילקשטיין, ד"ר א' וינוקור
ספר הקורס: מורפולוגיה דנטלית: ד"ר א' וינוקור, ד"ר ע' גביש, פרופ' א' גזית: ..
במקום ספר הקורס ניתן להשתמש ב:

Jordan R.E., Abrams L.: Kraus Dental Anatomy and Occlusion, 2nd Ed. Baltimore, the Williams & Williams Co. 1992.

ספרות מומלצת:

1. Ash M. M.: Wheeler's Dental Anatomy, Physiology and Occlusion, 6th Ed, Philadelphia, W. B. Saunders, Co., 1984.
2. Ash M. M.: Wheeler's Atlas of Tooth Form, 5th Ed, Philadelphia, W. B. Saunders, Co., 1984.

פרוט נושאי הלימוד

א. מורפולוגיה דנטלית

1. הרצאה - מבוא למורפולוגיה דנטלית.
תרגיל מעבדה - טיפול בשעווה.
2. קבוצת החותכות העליונות.
גילוף חותכת מרכזית עליונה.
3. קבוצת החותכות התחתונות.
גילוף חותכת צדדית תחתונה.
4. קבוצת הניבים.
גילוף ניב עליון או תחתון.
5. **בוחן** – זיהוי השיניים הקדמיות.
הרצאות:
1. הגנה עצמית של המשנן 2. המאפיינים האסתטיים של השיניים הקדמיות
6. קבוצת המלתעות העליונות.
גילוף מלתעה עליונה.
7. קבוצת המלתעות התחתונות.
גילוף מלתעה תחתונה.
8. קבוצת הטוחנות התחתונות.
גילוף טוחנת תחתונה.
9. קבוצת הטוחנות העליונות.
גילוף טוחנת עליונה.
10. **מבחן** גילוף מעשי

ב. אנתרופולוגיה דנטלית

1. מבוא- מושגים בסיסים להבנת התפתחות ההומו-ספיאנס
2. שינויים במערכת המשנן בהיבט אבולוציוני (ציידיים- לקטים, התפתחות החקלאות והתעשייה)
3. התפתחות מערכת שרירי הלעיסה
4. תהליכי הזדקנות המשנן (שחיקת המשנן, השפעה על הרקמה הגרמית ורקמה רכה)
5. התפתחות והופעת פתולוגיות דנטאליות במהלך האבולוציה (מלאוקלוזיות, מחלות חניכיים, עששת, שיניים חסרות, כליאת שיניים)
6. טקסים והרגלים הקשורים במערכת הלעיסה והמשנן (שימוש במשנן לצורך ביצוע עבודות, עקירות טקסיות וכו).
7. ההתפתחות האבולוציונית של מבנה הפנים והסנטר.

אופן הלימוד:

- בתחילת כל מעבדה יערך בוחן קצר על החומר של אותה מעבדה. סטודנט שלא יעבור את המבחן בהצלחה לא יורשה להשתתף במעבדה ויצטרך להגיע למעבדת השלמה

הלימוד בקורס יכלול:

1. זיהוי שיניים.
2. גילוף שן אחת מקבוצת השיניים הנלמדת.
3. שירטוט השיניים.

זיהוי שיניים:

- על הסטודנט להיות מסוגל לזהות שיניים טבעיות קבועות מתוך מאגר שיניים עקורות

שרטוט שיניים:

- על הסטודנט להביא למעבדה את שרטוטי השיניים הנלמדות. כל שן תשורטט בחמשת המבטים: בוקלי, לינגואלי, מזיאלי, דיסטאלי, אוקלוזלי (אינסיזלי).

גילוף שיניים משעווה:

- גילוף השן יעשה על ידי הסטודנט בהנחיית המדריכים.
- בסוף המעבדה על הסטודנט להציג את השן שגולפה למדריך לצורך הערכה.
- סטודנט שלא סיים את הגילוף במשך המעבדה יציג למדריך במעבדה הבאה את השן המגולפת, ויקבל ציון עובר במידה והגילוף עמד בדרישות, ולא על הסטודנט להכין את הגילוף לביקורת חוזרת.

הערכת הסטודנט:

הערכת הידע והמיומנות של הסטודנט תעשה על ידי המדריך האישי במשך המעבדה, על סמך הישגיו בגילוף השיניים, בשרטוט השיניים, ובבחנים. בסיום הקורס ייערך מבחן מעשי בו יתבקש הסטודנט לגלף שן משעווה. להלן פרוט הציון:

ציון עיוני- 60%:

- 25% מבחן תיאורטי(הבחנים במהלך הקורס מהווים 10% מהחלק הזה והמבחן 90%)
- 20% זיהוי שיניים (הבחון אמצע הקורס מהווה 10% מהחלק הזה ומבחן בזהוי 90%)
- 15% שרטוט שיניים

ציון מעשי- 40%

-20% העבודה במהלך המעבדה.

20% -מבחן גילוף סופי

תנאי מעבר:

1. על הסטודנט לעבור את כל החלקים הללו בנפרד.
2. כישלון באחד החלקים מחייב חזרה על אותו חלק, בלי קשר לממוצע הכולל.
3. סטודנט שלא יעמוד בדרישות המעבדה ו/או יכשל בבחינה המעשית הסופית (במועד א' ו-ב'), ציונו הכולל בקורס יהיה נכשל.

חובת נוכחות:

- חלה חובת נוכחות בכל ההרצאות ובכל המעבדות, בכל שעות המעבדה.
- לסטודנטים שיעדרו מהמעבדה מסיבות מוצדקות, שיאושרו מראש, תהיה חובת הופעה למעבדת השלמה בתאום עם האחראי על הקורס.
- סטודנט שלא יופיע לשתי הרצאות או יותר לא יוכל לגשת למבחן מועד א' ותחשב ככישלון במועד זה. סטודנט כזה יהיה רשאי לגשת למועד ב'.
- סטודנט שיעדר מהמעבדה ללא הצדקה יאלץ לחזור על הקורס במלואו

שנה ד'

קורס מיומנויות יסוד ברפואת שיניים משקמת: שיקום באמצעות תותבת חלקית קבועה (תח"ק).

אחראי הקורס: ד"ר אתי שלמה
מדריכים: ד"ר שחר הר-נס, ד"ר ניר שטרר, ד"ר אתי שלמה, ד"ר הלנה זליקמן, ד"ר סאמר מונייר, ד"ר ויקי גלינקין, ד"ר הילה בוחבוט, ד"ר בני פדרמן, ד"ר שני זק"ש ד"ר אורן אדוט,
אחראי מעבדת פאנטום: טכנאי-מר אבי מאירוביץ

מטרות הקורס:

קורס זה הינו המפגש הראשון של הסטודנט עם רפואת השיניים המשקמת, מטרת הקורס הן:

- א. לימוד הבסיס התיאורטי הראשוני של העקרונות הביו-מכאניים בהכנת תותבת חלקית קבועה.
- ב. בצוע במעבדה של כל שלבי הכנת תותבת חלקית קבועה, כך שבבוא הזמן, כשיתחיל לעבוד במרפאה, תהיה לו גישה מבוססת למטופל.
- ג. לימוד והכרת המכשור והמינוח העדכני, המשמש אותו במרפאה מידי יום.
- ד. הכרת תהליכי העבודה במעבדה הטכנית ויכולת לעבוד בשיתוף פעולה עם טכנאי השיניים. הקורס הינו קורס חד שנתי, והוא יתקיים במעבדת הפנטום.
- א. במהלך הקורס יידרשו תלמידים לבצע הערכה דיגטלית של עבודתם במעבדה באמצעות סורק אינראורלי ושימוש בתוכנת הערכה/למידה PREPCHECK.

הערכת הסטודנט ודרישות מעבר:

1. הערכת מדריכים במהלך הקורס.
2. בחנים מעשיים, שייערכו במהלך הקורס.
3. בוחן בכתב אמצע שנתי.
4. בחינה בכתב בסוף הקורס.
5. בחינה מעשית בסוף הקורס.

דרישות המעבר בין שנה ד' לחטיבה הקלינית כוללות קבלת ציון עובר **בכל אחד** ממרכיבי הציון, המפורטים להלן:

חלוקה יחסית	% מהציון הסופי
1. ציון עיוני	25%
- בוחן אמצע שנה -	20%
- מבחן סוף שנה -	80%
2. ציון מעשי	60%
- בחנים מעשיים -	30%
- מבחן מעשי שנתי-	70%
3. ציון על התנהגות מקצועית הולמת	15%
סה"כ	100%

ציון על התנהגות הולמת יבוסס על הערכת המדריכים. התחומים המרכיבים התנהגות מקצועית הולמת לצורך עניין זה יהיו:
 יושר אישי, יחס אדיב ותומך לסביבה.
 יכולת להתמודד עם בעיות המקצוע, בתנאי העבודה במרפאה
 סדר ארגון וניקיון בעבודה.
 הופעה אישית מסודרת.
 יחס הולם לעמיתים.
 הקפדה על לוח זמנים.
 הפגנת בקיאות בידע התיאורטי הנלמד לאורך כל הקורס (סמינריונים).
 ידע מעשי ועיוני במהלך ביצוע העבודה המעשית.

ביבליוגרפיה:

ספרות חובה:

1. Shillingburg, Hobo, Whitsett: Fundamentals of Fixed Prosthodontics 3rd Edition.
2. Rosenstiel, Land, Fujimoto; Contemporary Fixed Prosthodontics 3rd Edition.
3. Craig: Dental Materials, 11th Edition.
4. Philifs Science of Dental Materials, 11th Ed..

פירוט נושאי לימוד

מס'	פגישה	נושא הרצאה
1.	מבוא לשיקום הפה.	
2.	עקרונות ההכנה.	

3. קווי-סיום : מתאר ואספקטים מכאניים.
4. קווי סיום : אספקטים ביולוגיים.
5. מתאר הכתר.
6. עקרונות בבצוע גשר.
7. יחידת הביניים (Pontic)
8. שחזורים זמניים - חומרים ושיטות.
9. התוויות לתח"ק.
10. התבניון.
11. שעווה דנטלית.
12. חומרי השקעה יציקה וגימור.
13. מתכות דנטאליות.
14. החרסינה הדנטאלית.
15. הצבע ובחירתו.
16. קשר רופא-טכנאי.
17. סיווג כתרי חרסינה.
18. פולימרים.
19. אקריל.
20. חומרי מטבע.
21. שיטות מטבע.
22. גבס דנטאלי.

תוכנית קורס פנטום :

- הדגמה של שן 36 - לקבלת כתר.
- השחזת שיניים 36, 46 - לכתר יצוק.
- השחזת שיניים 16, 26, 36, 46 - לכתר וניר.
- השחזת שיניים 16, 26, 36, 46 - לכתר חרסינה.
- הדגמת הכנת שחזור זמני מגוש אקריל - שן 36.
- הכנת שחזור זמני מגוש אקריל - שיניים מלתעות וטוחנות.
- הכנת שיניים 15, 24, 34, 45 - לכתר חרסינה.
- הכנת שיניים 11, 12, 21 - לכתר חרסינה.
- הכנת שחזור זמני מכתר מוכן מראש מסוג "פוליקרבונט" - שיניים חותכות מרכזיות ומלתעות.
- הכנת שיניים 13, 23 - לכתר חרסינה.
- הכנת שיניים 24-26, 34-36 - לגשר חרסינה.
- בדיקת שביל הכנסה ע"י סוקרן (פרלומטר)
- הכנת גשר זמני ע"י מטבע מוקדם - שיניים 24-26.
- הכנת גשר זמני ע"י גוש אקריל - שיניים 34-36.
- מטבעים, יציקת תבנית עבודה, הכנת תבנית עבודה, הכנת תבניון.
- גילוף דגם שעווה - שן 11.
- השקעה ויציקה.
- עיבוד כיפת המתכת לכתר חרסינה מאוחה למתכת.
- הדגמת חמצון מתכת והכנת שכבות החרסינה (אופק, גוף ואמייל).

קורס מיומנויות יסוד ברפואת שיניים משחזרת: השחזור השמרני של השן הבודדת

אחראית קורס: ד"ר שירי לבנה

מדריכים: , ד"ר שירי לבנה, ד"ר יפת עוזיאל, ד"ר ארי גליקמן
ד"ר ארקדי רחמנוב ד"ר דיוה לוגסי, ד"ר מרינה רחמנוב, ד"ר רועי סימון, ד"ר מימון טל

מנהל מעבדת הוראה: מר אבי מאירוביץ

מטרות הקורס

1. הכרת העקרונות להכנת החלל ועקרונות השחזור.
2. הכרת הקשר בין מחלת העששת לתכנון החלל.
3. מתן כלים להערכה עצמית של הסטודנט את עבודתו בתחום רפואת השיניים המשחזרת.
4. הכרת החומרים והשיטות הטיפוליות ברפואת השיניים המשחזרת.
5. הכנה לקראת המפגש עם המטופל הראשון.
6. מתן כלים ללקיחת אנמנזה וביצוע בדיקה קלינית במטופל.
7. מתן היכולת לאבחן את קבוצת הסיכון של המטופל לעששת וקביעת תוכנית הטיפול המניעתית.
8. התנסות ראשונית בטיפול קליני - סילוק רובד ואבנית, אלחוש, סילוק עששת ושחזור.
9. לימוד אופן התיעוד והרישום של המסמך הרפואי .

הקורס הינו קורס שנתי (נמשך 3 טרימסטרים) .
במהלך הטרימסטר השלישי מתקיימת המרפאה ברפואת שיניים משחזרת לשנה ד'.
במרפאה ישתתפו סטודנטים שסיימו את חובותיהם בקורס הפנטום .
השתתפות במרפאה אינה מהווה תנאי מעבר לשנה ה'.
במהלך הקורס יידרשו תלמידים לבצע הערכה דיגטלית של עבודתם במעבדה באמצעות סורק אינרוארלי ושימוש בתוכנת הערכה/למידה PREPCHECK.

הערכת הסטודנט ודרישות המעבר:

דרישות המעבר משנה ד' לחטיבה הקלינית כוללות קבלת ציון עובר בכל אחד ממרכיבי הציון המפורטים להלן:
הציון בשנה ד' יורכב כדלקמן:

1. ציון עיוני	25 %	(מבחנים עיוניים)
2. ציון מעשי	60 %	- ציון מעשי מורכב מ-30% ממוצע בחנים ו-70% המבחן המעשי המסכם שיתקיים במהלך הסמסטר .
3. ציון על התנהגות מקצועית הולמת	15 %	- הערכת המדריכים
סה"כ	100 %	

היה והסטודנט לא עמד בכל המטלות הנדרשות מבחינה מספרית אך לפי דעת מדריכיו הקליניים ואחראי הקורס איכות עבודתו עונה על הנדרש, רשאי ראש המחלקה לאשר לתת ציון "עובר" בחלק הקליני של הקורס.

כמו כן קיים שיקול דעת של ראש המחלקה כמפורט בפרק "תנאי המעבר בשנים הקילניות" ע' 22.

ציון על התנהגות מקצועית הולמת יבוסס על הערכת המדריכים.
התחומים המרכיבים התנהגות מקצועית הולמת לצורך עניין זה הינם:
יחס הולם לעמיתים, מטופלים וצוות ביה"ס.
יושר אישי.
שמירה על נורמות ההתנהגות של ביה"ס .
יכולת התמודדות עם בעיות המקצוע.

רצון ללמוד ולהתפתח.
סדר ארגון וניקיון בעבודה.
הקפדה על הופעה ולוחות זמנים.

ביבליוגרפיה ספרות חובה:

Project Accord- Preparation - Modules 1,2,3,6,7,8,10,11

Restoration -Modules 1,2,3,4,9,10,11,12,13,14,15

Roberson, Heyman, Swift: Sturdevant's Art and Science of Operative Dentistry, 6th Ed ,2013
Mosby Pub.

נוכחות

- חובה בכל ההרצאות והמעבדות. העדרות שלא ברשות וללא סיבה מספקת לא תאפשר לסטודנט לגשת למבחן מועד א' ותחשב ככישלון במועד זה. סטודנט כזה יהיה רשאי לגשת למועד ב'.
- **סטודנט שלא נכח בהרצאה לא יורשה להשתתף בתרגול המעבדתי באותו היום.**
- **סטודנט שלא נכח ב- 25% או יותר ממעבדות התרגול – לא יוכל לגשת לבחינה הסופית וציונו בקורס ייחשב כנכשל.**

תלוי נוכחות כפי שפורט בסעיף הקודם.

זכאות למבחן

שם הקורס: חומרים וטכנולוגיות דנטאליות - שנה ד',

מרכז הקורס: פרופ' רפאל פילו

סוג הקורס: חובה

דרישות קדם: ביומכאניקה דנטאלית וחומרים דנטאלים מבוא (קורס שנה ג').

שעות קבלה: יום ב' 11.00-12.00

אתר האינטרנט של הקורס: העלה ל moodle. הרשאה להיכנס החל מאפריל.

מטרות/יעדי הקורס:

הקניית ידע מתקדם בנושא פולימרים, צמנטים, סגסוגות, חרסינות וביוקומפטיביליות.

תיאור תמציתי של הקורס:

לימוד תורת הסגסוגות והקניית ידע מספק לבחירת סגסוגת מתאימה לכתרי חרסינה מאוחה למתכת. לימוד החומרים והטכנולוגיות המשמשות ליצור תח"ק של חרסינה מלאה. העמקת הידע בנושא פולימרים וצמנטים שבשימוש רופא השיניים. הקניית מושגי יסוד בביוקומפטיביליות.

תנאים לעמידה בדרישות הקורס:

אחוז בציון הסופי

פרוט המרכיב

100% (בונוס 3 נקודות למי שנוכח בכל השיעורים. אף הצדקה לאי נוכחות לא תתקבל. תנאי לקבלת הבונוס הוא מילוי שאלון הערכה של 75% מהכיתה)

מבחן

תוכנית הקורס:

פירוט הנושאים הנלמדים וחלוקתם לשיעורים:

11.3.18

: שיקולים בבחירת סגסוגות לכתרי P.F.M -חלק א'- פרופ' ר. פילו

18.3.18: שיקולים בבחירת סגסוגות לכתרי P.F.M -חלק ב'- פרופ' ר. פילו

8.4.18: חומרי מטבע ורישום בין ליסתי - דר' ע. דולב

15.4.18: טכניקות מטבע ורישום בין ליסתי- דר' נ. הראל

22.4.18: ביוקומפטיביליות- דר' א. פוירשטין (13.00-15.00)

22.4.18: מבוא לתורת החרסינות- דר' א. פוירשטין (15.00-17.00)

29.4.18: חומרים וטכנולוגיות לחרסינה מלאה (א')- פרופ' ר. פילו (13.00-16.00)

6.5.18: חומרים וטכנולוגיות לחרסינה מלאה (ב')- פרופ' ר. פילו (13.00-16.00)

13.5.18: חומרים וטכנולוגיות לחרסינה מלאה (ג')- פרופ' ר. פילו (13.00-16.00)

27.5.18: חומרי מליטה (צמנטים) (א'+ב')- פרופ' י. לוינשטין (13.00-16.00)

Phillips' Science of Dental Materials- 11th edition, 2003 (H)- Chapters 7,8,16,19,21

Craig's Restorative Dental Materials- 11th edition, 2012 - Chapters 6,9,10,11

החטיבה הקלינית

אחראית הוראת לימודי החטיבה הקלינית : ד"ר הראל נגה

מ"מ אחראית הוראה- ד"ר ערן דולב
אחראי לימודי החטיבה הוותיקה- פרופ' ישראל לוינסטיין
אחראית לימודי החטיבה הצעירה- ד"ר מיינסטר איזבל

ראשי קבוצות – ד"ר סגל פנינה, ד"ר הדר-ברנס ליאת, ד"ר פנקס אביבה, ד"ר שוחר סיון, ד"ר לביא דוד, ד"ר דקל-שטיינקלר מיכל
אחראית הוראת עשות ומשמרת – ד"ר מיכל דקל-שטיינקלר
אחראית הוראת תח"ק – ד"ר פנינה סגל
אחראי הוראת תח"ל – ד"ר ישראל אביב
אחראי הוראת ת"ש – ד"ר אירית קופרשמיט
אחראי הוראת שתלים – ד"ר מחמוד מסרי
אחראי הוראת רפוא"ש ממוחשבת – ד"ר ערן דולב וד"ר יוני בלוק
אחראי הוראת מבנים – ד"ר יוני בלוק
אחראי רפוא"ש אסתטית – ד"ר יובל וינד
אחראי פורום תוכניות לימוד – ד"ר אילן גלבוש
אחראי תוכנית סמינרים - יפורסם

מדריכים.

ד"ר אביב ישראל ד"ר אופיר סימה, ד"ר אריאלי עדי, ד"ר בלוק יונתן ד"ר בן-אור זאב ד"ר ברנס-הדר ליאת, ד"ר דולב ערן, ד"ר הראל נוגה, ד"ר גלבוש אילן, ד"ר וינד יובל, ד"ר לביא דוד, פרופ' לוינסטיין ישראל, ד"ר מטלון שלמה, ד"ר מיינסטר איזבל, ד"ר מלמד גיא, פרופ' ניסן יוסף, ד"ר סגל פנינה, ד"ר סלוצקי חגי, ד"ר פולקמן מירב, פרופ' פילו רפאל, ד"ר פנקס אביבה, ד"ר קופרשמיט אירית, ד"ר שוחר סיון, ד"ר שטיינקלר-דקל מיכל, ד"ר שפרלינג אלון, ד"ר בלה שאנו-רוטמן, ד"ר אבי אייל, ד"ר ברסלאור סלומון, ד"ר שירה זארי, ד"ר לילך קרבאל, ד"ר נעמה פרידנברג, ד"ר איברהים עדוי, ד"ר אמיר ביאסה.

הלימודים בחטיבה הקלינית במסגרת המחלקה לשיקום הפה נמשכים 4 סימסטרים ולימודי קיץ לפני הסימסטר הראשון ובין סימסטר ב' לסימסטר ג'.
הלימודים במסגרת המחלקה נחלקים לשתי חטיבות מרכזיות : לימודי החטיבה הצעירה (שנה ה' לשעבר) ולימודי החטיבה הוותיקה (שנה ו' לשעבר)
הלימודים כוללים שני תחומים עיקריים, הראשון לימודי שיקום הפה והשני לימודי רפואת שיניים משמרת. הלימודים בשני התחומים, כוללים לימודי קליניים מעשיים המתנהלים במרפאות הסטודנטים בימים א' אחה"צ ב' בוקר וימי ה' כל היום, ולימודים תיאורתיים הכוללים הרצאות, סמינרים, פורום תוכניות לימוד והגשת עבודות. הלימודים התיאורתיים

מתקיימים בימי רביעי בלבד לשתי החטיבות ביחד או לחוד לפי תוכנית הלימודים. חלק נכבד מהלימודים התיאורתיים יהיה מבוסס על לימוד עצמאי באמצעות מדיות דיגיטליות. מרבית המרפאות יתקיימו כמרפאות אינטגרטיביות בהן ישתתפו אנשי סגל ממחלקות אחרות) אנדודטולוגיה, אורטודונטיה, פריודונטיה, כירורגיה פה ולסת, רפואת הפה)

תיאור הקורס

במסגרת החטיבה הצעירה הסטודנטים ייפגשו לראשונה עם מתרפאים ויחלו בעבודתם הקלינית במסגרת מרפאות הביה"ס. הסטודנטים יידרשו לראשונה ליישם את הידע שרכשו בשנים קודמות בתחום רפוא"ש המשקמת והמשמרת בעבודה קלינית. במשך שני הסימסטרים הראשונים ורחב הידע התיאורתי וילמדו היסודות לעבודה קלינית מול מתרפא. הסטודנטים יקבלו הרצאות ויעבדו במעבדה ובמרפאה במספר נושאים עיקריים של שיקום הפה: תותבת שלמה (ת"ש), תותבת חלקית קבועה (תח"ק) תותבת חלקית להוצאה (תח"ל), מבנים, רפואת שיניים דיגיטלית ורפואת שיניים משחזרת (משמרת).

במסגרת לימודי החטיבה הוותיקה התלמידים ירכשו ידע בנושאים הבאים: איסוף נתונים אבחנה ובניית תכנית טיפול, תותבת חלקית קבועה, תותבות נשלפות, שיקום ע"ג שתלים ורפואת שיניים משמרת (משחזרת).

החטיבה הוותיקה היא השנה האחרונה של הסטודנטים בביה"ס לרפואת שיניים, אשר תוקדש בעיקר להעמקת הידע התיאורטי ולטיפול כוללני במטופל (במתכונת של רופא שיניים כללי במרפאה).

על הסטודנט לטפל במספיק מקרים של טיפול כוללני, כך שכאשר יתחיל את עבודתו מחוץ לכותלי ביה"ס, יוכל לטפל בכל המקרים השכיחים הדורשים את התערבותו.

מטרות הקורס

1. רכישת ידע תיאורטי באמצעות הרצאות וקריאת ספרות חובה בתחומים של: תח"ק, תח"ל, ת"ש ורפואת שיניים משחזרת.
2. רכישת ידע ומיומנות מעשית ועיונית בתחומים השונים של השיקום הפרותטי ברמת השן הבודדת ובחסר שיניים חלקי ומלא.
3. קבלה וטיפול במטופלים תוך יישום הידע הנלמד.
- 4.

פירוט נושאי הלימוד בתחום שיקום הפה

ההרצאות יבססו ויעשירו את הידע של הסטודנט בתחום השיקום של השן הבודדת ובחוסר שיניים נרחב יותר. במסגרת העבודה במרפאה על הסטודנט להפגין את הידע שרכש וליישמו בעבודתו עם המתרפאים הסטודנט יידרש לעבוד עם מעבדות שיניים וצוות רפואי מסייע.

נושאי הרצאות:

יסודות אבחנה ותכנית טיפול
עקרונות ביומכנים בתכנון תח"ק
הכנת שיניים קדמיות ואחוריות לתח"ק
חומרים ברפואת שיניים משקמת: צמנטים, זירקוניה, חרסינה
מטבע: חומרים ושיטות
שלבי בדיקה והתאמת כתר
עקרונות סגר בתח"ק
שיקום שיניים עם כותרות קליניות קצרות
שיקום שיניים עם מעורבות פריודנטלית
הדמייה בשיקום הפה
CAD/CAM
חבלה סיגרית ראשונית ושניונית
מבוא לשתלים

הערכת הסטודנט :

חלק מעשי (קליניקות, סמינרים, עמידה בדרישות ה-כתיבת תכניות טיפול בשיקום כולל צילומים קליניים Requirements ומטלות "בית") **חלק עיוני** (נוכחות בהרצאות, גילוי ידע תיאורטי במהלך הקליניקות, הצגת סמינר בפני הכיתה, מבחן בכתב)

תכנית סמינריונים

אחראי התכנית : ד"ר מחמוד מסרי

התכנית תינתן ע"י תלמידי השנה שיחולקו לזוגות. כל זוג יינתן נושא עליו יידרש להכין סמינריון אותו יציג בפני הכיתה וסגל המדריכים במסגרת תכנית ההרצאות הכללית של קורס לשיקום הפה. הערכת הסטודנט תיקבע ע"פ הערכה כללית של סגל המדריכים והערכה פרטנית של אחראי התכנית, והוא יהווה חלק מהציון העיוני הכללי של קורס לשיקום הפה.

קורס שיקום שיניים מחוסרות מוך (קורס מבנים) - עיוני ומעבדתי

אחראית הקורס – ד"ר שירי לבנה

טכנאי הקורס- מר אבי מאירוביץ

הקורס מועבר בלימודי הקיץ של החטיבה הצעירה יולי-אוגוסט 2017.

הקורס כולל הרצאות וחלק מעשי

הרצאות בנושאים :

אנטומיה של שורשים

יתדות למבנים מיידיים

חומרי ליבה למבנים מיידיים

מבנים יצוקים : סוגים ושיטות מטבע

חלק מעשי :

תרגול מעשי על שיניים עקורות :

הכנת שיניים עקורות לאחר ט"ש לקבלת יתד

התאמת יתדות מסוג דנטוס, פאראפוסט ו-FIBER POST

הכנת מבנה מידי מאמלגם וחומר מרוכב

הכנת שן לקבלת מבנה יצוק ולקיחת מטבע ישיר ובלתי ישיר

הכנת כתר סמני מסוג "ריצ'מונד"

הערכת הסטודנט תקבע לפי :

חלק מעשי (השתתפות בכל תרגולי המעבדה/ קליניקה, הגשת כל המטלות לאחראי הקורס וקבלת הערכה עוברת) **חלק עיוני** (נוכחות בהרצאות, מבחן בכתב (כחלק עצמאי של המבחן בקורס לשיקום

קורס תותבת שלמה להוצאה (ת"ש) – עיוני ומעבדתי

אחראית קורס : ד"ר אירית קופרשמיט

טכנאי הקורס : מר א. מאירוביץ

הקורס יתקיים במחצית הראשונה של סימסטר א' ומיועד לחטיבה הצעירה בלבד

נושאי ההרצאות :

מבוא לתותבות

שיקולים פיסיקליים ואנטומיים בת"ש

בדיקת מתרפא מחוסר שיניים

סגר בת"ש

בחירת שיניים ואסתטיקה

העמדת שיניים – Balanced Occlusion

פולימריזציה ומסירת תותבות

המעבדה תכלול : ביצוע תותבת שלמה על כל שלביה (ללא בישול)

הערכת סטודנט :

חלק מעשי (השתתפות בכל תרגולי המעבדה/ קליניקה, הגשת כל המטלות לאחראי הקורס וקבלת הערכה עוברת). **חלק עיוני** (נוכחות בהרצאות, מבחן בכתב (כחלק עצמאי של המבחן בקורס לשיקום).

קורס בתותבת חלקית להוצאה (תח"ל)

אחראי קורס: ד"ר ישראל אביב

הקורס יתקיים במחצית השניה של סימסטר א' ומיועד לחטיבה הצעירה בלבד

נושאי הקורס:

מבוא לתח"ל

סווג לסת מחוסרת שיניים באופן חלקי

חלקי התח"ל ותפקידם

שיטות מטבע לתח"ל

הכרת מיגוון מערכות ה-ו בתח"ל

אינדיקציות לשימוש במערכות ה-ו השונים במיגוון מצבי חוסר שיניים חלקי

(הכרת הסוקרן) פרלומטר

השימוש בסוקרן לצורך תכנון התח"ל

מחברים בתח"ל

יסודות תכנון תח"ל בלסת עליונה

יסודות תכנון תח"ל בלסת תחתונה

סדנא מעשית:

תיכנון מערכות תח"ל במיגוון מצבים של חוסר שיניים חלקי

הערכת סטודנט:

חלק עיוני, מבחן בכתב (כחלק עצמאי של המבחן בקורס לשיקום)

נוכחות

נוכחות חובה עם רישום בכל ההרצאות. היעדרות שלא ברשות יותר מהרצאה אחת דינה

ככישלון במועד א'. בתחילת כל שיעור יתקיים בוחן קצר. חובה להשתתף בבוחן ולעמוד בזמן

המוקצב.

פירוט הלימודים בתחום רפואת שיניים משמרת:

מטרות תכנית הלימודים הן:

1. הקניית דרכי התנהגות עם מתרפא.
2. יישום הטכניקות, שנרכשו בעבודה על פנטום, בעבודה קלינית במטופלים.
3. הקניית יכולת תכנון וביצוע תכנית טיפול ברפואת שיניים משחזרת תוך התייחסות לענפים אחרים של רפואת השיניים.
4. הקניית מודעות להשפעה של רפואת השיניים המשחזרת על המנגנון הפריודונטלי.
5. הבנת ההפרעות הסיגריות הנגרמות ע"י שחזורים תוך-כותרתיים לקויים.
6. יכולת זיהוי נגע העששת בכל האמצעים והשיטות המוכרות.
7. הבנת ההשפעות הנגרמות ע"י נגע העששת ו/או הטיפולים המשמרים לסוגיהם על קומפלקס שנהב-מוך השן.
8. טיפול וריפוי של מחלת העששת
8. ידע בשימוש בחומרי מצע, חומרי קישור ושחזור חדשים - עקרונות עבודה והתוויות לטיפול.

פרוט נושאי הלימוד

1. יום הכנה למרפאות
2. שיטות לאבחון וטיפול בעששת
3. טיפול תרופתי ומניעתי לעששת
4. אמלגם – שימוש קליני

5.	אבחנה וטיפול חדשני בעששת חרירים וחריצים
6.	חומרי קישור וטיפול בשכבת המרח
7.	יונומר - הזכוכית- ושימושיו הקליניים
8.	חומרי שחזור המכילים פלואוריד
9.	חומרי מצע
10.	הטיפול ברקמה הרכה במהלך טיפול משמר
11.	שיטות גימור וליטוש
12.	עששת שורשים והטיפול בה
13.	נגעים צוואריים לא - עששתיים והטיפול בהם
14.	שחזורים שמרניים נרחבים מאמלגם
15.	שחזורים שמרניים לשיניים מחוסרות מוך ("כתרי אמלגם")
16.	הטיפול בכאב פוסט - אופרטיבי
17.	שחזור שרף מרוכב במשן האחורי
18.	רגישות צווארית
19.	שיפור אסתטיקה באמצעות טיפול משמר
20.	הכנות חלל מינימליות – התפטישה של התערבות מינימלית (שחזורי תעלה, שחזורי Slot) וכו'
21.	הכנת שיניים למילואות – חומרים שיטות התוויות והתוויות נגד
22.	שחזורים מרוכבים אחוריים
23.	סדנה בשחזורים קדמיים
24.	שנויי צבע בשיניים (דיסקולורציה)
25.	מינימאלית (Minimal Intervention)
26.	הבהרת שיניים חיות וחסרות מוך
27.	הגישות לקבוצות הסיכון השונות לעששת ברפוי"ש משחזרת
28.	עששת שורשים - גורמים וטיפול
29.	ציפויי שרף מרוכב וחרסינה בשיניים קדמיות (Laminate Veneers)
30.	תיקונים וצפויים אסתטיים שמרניים לשחזורים קיימים
31.	שיטות להסרת כתמים שטחיים בפני שטח הזגוגית (Enamel Micro-Abrasion)
32.	מילואות שרף מרוכב וחרסינה (Inlays)
33.	שיטות שמרניות לקיבוע שיניים (Splinting)
34.	שחזורים אדהזיביים - גשרי מרילנד
35.	שימוש בארביום- יאג לייזר ברפואת שיניים משחזרת
36.	פילמור השרף המרוכב – עקרונות ושיטות.

הערכת סטודנט :

חלק מעשי (קליניקות, סמינרים, עמידה בדרישות ה-Requirements ומטלות "בית") **חלק עיוני** (נוכחות בהרצאות, סמינרים, גילוי ידע תיאורטי במהלך הקליניקות, מבחן בכתב)

שיטת הניקוד ברפואת שיניים משמרת במרפאה

1. כדי לקבל אישור להתחלת העבודה יש לציין בפנקס ההישגים את שם המתרפא, מס' התיק, מס' השן המטופלת, סוג החלל וחומר השחזור ותאריך הטיפול וכן למלא בקפדנות ובכתב ברור את טופס השחזור. המדריך יחתום בפנקס ובטופס השחזור לפני ביצוע הטיפול. (חתימה וחותמת מזהה). באחריות הסטודנטים לדאוג לקבלת החתימות הדרושות בטפסי העבודה השונים.

2. ניקוד השלבים יבוצע כדלהלן :

הכנת החלל 0-10

- מצע 0-2 (כאשר מונח חומר קישור בלבד - לא נרשם ציון עבור המצע, אך יש לרשום איטום בטופס השחזור ואין צורך בחתימת מדריך).
ביצוע השחזור 0-10
ליטוש אמלגם 0-2
3. ציון נכשל (נמוך מ-6) בשלב הכנת החלל או בשלב הדחיסה והגילוף, מהווה כשלון של השחזור, ירשם בפנקס ההישגים כ-0 ויוחתם ע"י המדריך.
4. חישוב הניקוד לצורך ה-Requirements: הניקוד המרבי האפשרי לשחזור אמלגם רגיל הוא 24 נקודות (או 22 במקרים של ביצוע איטום טובולי במקום מצע), ולשחזור שרף מרוכב 22 נקודות (או 20 נקודות במקרים של ביצוע איטום טובולי במקום מצע). לצורך ה-Requirements יחולק מספר הנקודות שצבר הסטודנט בביצוע השחזור, במספר הנקודות המרבי האפשרי לאותו שחזור (לדוגמא: $20/24 = 8.3$). הניקוד המתקבל בחלוקה זו יסוכם לצורך הני"ל.
5. בעבודה המודרכת במרפאה מפיק הסטודנט תועלת רבה מהתייעצות עם המדריך. מדיניות המחלקה היא לעודד זאת. עם זאת על הסטודנט להחליט מתי סיים את שלבי הטיפול השונים החלל, המצע, השחזור והליטוש ולבקש מהמדריך להעריך את עבודתו.
6. תוספת ליכולת התמודדות עצמית בביצוע שחזור קשה ומסובך (בהתאם להחלטת המדריך) = תוספת 20% לציון המשוקלל.

פירוט הפגמים לגבי כל שלב בביצוע העבודה

1. הכנת החלל:
- א. עששת בקירות ובעיקר ב-DEJ (פרט לקיר אקסיאלי ופולפרי) פגמים גדולים:
- ב. פריצה יאטרונגית למוך
- ג. גודל החלל לא פרופורציונלי לגודל העששת
- ד. פגיעה בשן סמוכה ורקמות רכות
- ה. עבודה ללא סכר גומי ללא סיבה מוצדקת
- ו. השארת קירות דקים מדי או זגוגית ללא תמיכה באזורים החשופים לעומס
- א. הערות קלות לצורת החלל פגמים קטנים:
- ב. סדר וניקיון
- ג. מכשירים לא חדים
- ד. יחס למתפא
- ה. משך זמן לא סביר לביצוע העבודה וכד'
2. מצע:
- א. מצע לא מתאים פגמים גדולים:
- ב. מצע לא הומוגני
- ג. מצע לא עבה מספיק
- ד. מצע לא במקום המתאים וכד'
- א. מעט מצע על הקיר פגמים קטנים:
- ב. אזור קטן לא מכוסה כיאות וכד'
3. ביצוע השחזור:
- א. דחיסה לא תקינה פגמים גדולים:
- ב. חוסר רכס שולי (Marginal ridge)
- ג. שחזור שבור
- ד. חוסר נקודת מגע
- א. Undercarving פגמים קטנים:
- ב. Overcarving

- ג. קונטור לא נכון של השחזור
ד. הערה קלה לגבי צורת הגילוף, בתנאי שהשחזור עונה לדרישות הפונקציונליות
4. ליטוש :
א. מעבר לא חלק בין השן לשחזור
ב. הורדת חומר שן בזמן הליטוש (זגוגית)
ג. פגיעה באנטומיה של השחזור
א. ברק לא מספיק של פני הליטוש וכד'.

נוהל הערכת סטודנטים בשיקום הפה - החטיבה הצעירה

- ציון המעבר לחטיבה הוותיקה יהווה שקלול הציונים הבאים :
1. בחינה עיונית מסכמת בסוף שנה"ל, בכל נושאי הקורסים(תכלול כל חומר ההוראה ב שיקום הפה ורפואת שיניים משחזרת בשנים ד' ה' 80
3. הערכת מדריכים (מבוססת על התנהגות מקצועית הולמת יושר אישי, יכולת התמודדות, הופעה אישית מסודרת, סדר וניקיון בעבודה, ידע תיאורטי אינטגרציה של הידע העיוני בעבודה המעשית וכו').
- 20%

הנוכחות במרפאות, הרצאות, מעבדה וסמינרים – חובה בכולם.

נכשל התלמיד בבחינה המסכמת, לא יוכל לעבור לחטיבה הוותיקה אלא אם כן תיקן את ציוניו בהתאם, במועד ב'.

ציון מועד א' - ציון התלמיד בסוף שנת הלימודים, משוקלל כנ"ל.

מועד ב'

מועד ב' לבחינה בכתב - יתקיים במהלך חודש ספטמבר בכל שנת לימודים.

הנחיות

א. בחטיבה הצעירה – כל מטופל המתקבל לטיפול ותוכנית הטיפול המותאמת עבורו אושרה (בחתימה וחתימת בתיק הרפואי) ע"י מדריך המחלקה, הסטודנט המטפל חייב לבצע לפני תחילת הטיפול: צילומי רנטגן מלאים (סטטוס פריאפיקלי) וצילומים קליניים במצלמה דיגיטאלית – צלום פנים פרונטלי, צלום פנים לטרלי, צילומים סיגריים עליון ותחתון וצילומים לטרליים של המשן. הצילומים יישמרו בתיק המטופל. בנוסף יש להכין תבניות לימוד איכותיות, + מנשך סיליקוני.

ב. ג. בבצוע טפולים שיקומיים (כתר, גשר, תותבת) יש לבצע צילומים קליניים – סיגריים, חזית ולטרליים + צלום פנים של המטופל, לפני, במהלך וסיום הטיפול. יש לשמור את תבניות הלימוד בקופסה קשוחה עד לסיום הלימודים במידה והטופל לא הסתיים יש להעביר החומר לסטודנט החדש.

ביבליוגרפיה לחטיבה הקלינית

משקמת וחומרים דנטליים:

1. Shillingburg, et al, Whitsett: Fundamentals of fixed prosthodontics 3rd Edition. Quint. pub 1997
2. Henderson, St effel: McCracken's Partial Denture Construction. C.V. Mosby
3. Hickey & Zarb: Boucher's Prosthodontic Treatment for Edentulous Patients. 10th ed. CV. Mosby
4. Craig RG: Restorative Dental Materials, 12th ed elsevier, 2006.
5. Rosenstiel SF, Land MF, Fujimoto J: Contemporary Fixed Prosthodontics 4th ed. CV Mosby 2005.
6. Craig R.G, Powers JM Wataha J.C. Dental Materials: Properties and Manipulation, 8th ed 2004.
7. Annusavice K.J.: Phillips Science and Dental Materials. W.B Saunders Company 11th ed. 2003.

משחזרת:

ספרות חובה:

8. Advanced Operative Dentistry, Baratieri L.N. et al., Quint Publication.
ניתן לרכשו בדיונון.

ספרות מומלצת:

9. Bell and Grainger: Basic Operative Dentistry, Lea and Febiger.
10. Sturdevant's Art and Science of Operative Dentistry, 5th ed. 2006, Mosby Comp.
11. Courtade and Timmerman: Pins in Restorative Dentistry CV Mosby.
12. Baum, Phillips and Lund: Textbook of Operative Dentistry, 3rd Ed., 1995, W.B Saunders.

מאמרי חובה: יפורסם

1. על כל תלמיד לקבל אישור מוקדם ובכתב ע"י המדריך הקליני, על דבר ביצועו של כל שלב ושלב בעבודה הקלינית.
2. אישורו של המדריך הקליני יהיה באמצעות חתימתו + חותמת מזהה בתיק המטופל/ת ליד כל רישום בדבר ביצוע שלב העבודה הקלינית. (וזאת לאחר שבדק המטופל/ת, קוי סיום, מקביליות וקיום מרווח בין - ליסתי מתאים) וכן בדק שרשומה בתיק הרפואי תכנית טיפול מאושרת בחתימת ובחותמת מדריך במחלקה
3. כל עבודה למעבדה תישלח אך ורק לאחר אישורה בכתב ומראש כאמור בסעיף 2 לעיל, וכן לאחר קבלת חתימת המדריך (בתוספת חותמת) על "טופס שליחת הזמנת עבודה למעבדה".
4. תלמיד שלא ימלא אחר כל ההוראות וההנחיות האמורות לעיל:
1.1 ייחשב כמי שלא ביצע את העבודה הקלינית כחלק מהמטלות הקליניות הנדרשות.
1.2 היה ויידרש ביצוע חוזר של העבודה במעבדה, יישא התלמיד בכל העלויות שתידרשנה ע"י המעבדה בגין ביצוע חוזר זה של העבודה.

שנה ו' - הערכת הסטודנט ברפואת שיניים משקמת

בחינת גמר בע"פ בשיקום הפה תתקיים בסיום שנת הלימודים השישית ותכלול נושאים מהתחומים: משקמת, משחזרת, תורת החומרים, אוקולוזיה ותורת העששת (קרילוגיה).
הרכב הציון הסופי ברפואת שיניים משקמת יהווה שקלול של הציונים הבאים:

1. בחינת סיום - 30%
2. ציון קליני - 50%
3. הערכות מדריכים - 20%

היה והסטודנט לא עמד בכל המטלות הנדרשות מבחינה מספרית אך לפי דעת מדריכיו הקליניים ואחראי הקורס איכות עבודתו עונה על הנדרש, רשאי ראש המחלקה לאשר לתת ציון "עובר" בחלק הקליני של הקורס.

כדי לסיים בהצלחה את שנה ו' בשיקום הפה, על הסטודנט/ית לעבור בהצלחה את כל שלושת מרכיבי הציון הנ"ל, והן עמידה בהצלחה בתנאי המעבר בתחום רפואת שיניים משחזרת.

מתכונת בחינת סיום החטיבה הקלינית - בחינה בעל-פה

1. לצורך המבחן יוקמו צוותי בוחנים מקרב מורי המחלקה. כל צוות ימנה לפחות שלושה בוחנים, ביניהם לכל הפחות אחד בעל מינוי בכיר, שישמש כיו"ר הצוות.
2. יוכן מלאי שאלות שיקיף את כל תחומי הוראת המחלקה. (משקמת, משחזרת, קרילוגיה, אוקולוזיה, חומרים דנטלים הקשורים בנושאי שיקום וסגר). ניתן יהיה לשאול את הנבחן שאלות נוספות בתחומים השונים הקשורים לידע בסיסי ברפואת שיניים. (לדוגמה, פריו, אלחוש רדיולוגיה וכו').
3. מבנה הבחינה:
לבחינה שני חלקים כדלהלן:

א. הצגת המקרה

הנבחן יציג מתרפא שטופל על ידיו. אבחנות, תכנית הטיפול, תכנון הטיפול ואפנות הטיפול תוסברנה על ידי הנבחן לצוות הבוחנים. על הנבחן להביא לבחינה תיק מטופל/ת לכל פרטיו ודקדוקיו, תבניות לימוד, תבניות עבודה צלומים קליניים – לפני הטפול, במהלכו ובסיומו ואמצעי הדמיה בהם נעזר (סטאטוס רנטגני ועוד).

לאחר הצגת המטופל/ת יערך דיון תוך התייחסות למתרפא שהוצג.

- ב. תשובה לשאלה או שאלות שתישלפנה ע"י הנבחן מתוך כרטסת שאלות שתמצא בחדר הבחינה. בהמשך לשאלה ולתשובה קיימת אפשרות לדיון בנושאים נוספים.

כדי לעבור את הבחינה בהצלחה, על הנבחן להשיג ציון עובר בכל אחד מחלקיה (60 ומעלה). כשולן באחד מחלקי הבחינה דינו ככישלון בבחינה כולה. לא יורשה לגשת למבחן תלמיד שלא השלים עד מועד הבחינה את מכסת המטלות הקליניות לשביעות רצון מדריכיו. בסמכותו של ראש המחלקה לאשר השתתפות בבחינה במקרים חריגים.

מבחן מועד ב' לתלמידים שנכשלו יהיה במתכונת דומה, או בחינה על מקרה
.unseen

הבחינה מהווה 30% מהציון הסופי ברפואת שיניים משקמת.

הנחייה –

חובה לבצע צילומים קליניים במקרים שיקומיים בשלבים הבאים: טרום הטיפול, מהלך הטיפול ובסיומו.

יש לבצע צילומי פנים של המטופל (פספורט), צילומי פה – חיוך, סיגריים, חזית ולטרליים (מצב סגר). יש לצלם את המטבעים המאושרים, תבניות הלימוד, תבניות העבודה, שלב השעווה בתח"ל, שלד מתכתי, גמר הכתרים/ גשרים/ תותבות ע"ג תבנית העבודה ואח"כ בפה המטופל/ת. חובה לשמור את מטבעי הלימוד בתוך קופסה קשוחה עד לסיום הלימודים. במידה והסטודנט לא הספיק לסיים הטפול עד גמר לימודיו, יש להעביר כל החומר הנ"ל לסטודנט המטפל החדש.

2. **הרכב הציון:** הציון ברפואת שיניים משחזרת בשנה ו' יהווה חלק מהציון המסכם בשיקום הפה ויורכב כדלקמן:

א. ציון עיוני - בחינה מסכמת בחופשת טרימסטר א' 20% - הציון במבחן יהווה 20% מהציון הסופי המשוקלל ברפואת שיניים משחזרת קבלת ציון עובר (60 ומעלה) יהווה תנאי השתתפות בבחינה הסופית בשיקום הפה ותנאי לקבלת ציון עובר ברפואת שיניים משחזרת.

ב. ציון קליני: א. עבודה מעשית במרפאה 60%
 ב. הערכת מדריכים (כולל התנהגות) 20%
 סה"כ 100% (מקצועית הולמת)

חובה לקבל ציון עובר בכל אחד משלושת המרכיבים.

1. **ציון עיוני:** קבלת ציון עובר במבחן העיוני ברפואת שיניים משחזרת יהווה כאמור תנאי לזכות לגשת לבחינה המסכמת בשיקום הפה.

הבחינה המסכמת תיערך במהלך בחופשת טרימסטר א' ותכלול את כל החומר ברפואת שיניים משחזרת והחומר הקשור לרפואת שיניים משחזרת (לדוגמה - חומרים דנטליים) שנלמד בשנים ד', ה', ו', וכן את החומר שנלמד בקורס לקריולוגיה. תלמיד שכשל בבחינה יוכל לגשת למועד ב' בחופשת הפסח. ציון הבחינה יהווה 20% מהציון המסכם ברפואת שיניים משחזרת

נושאי משחזרת וחומרים דנטליים יהוו חלק מהבחינה הסופית בשיקום הפה שתתקיים בסוף שנת הלימודים (בד"כ בחודש יולי).

2. **ציון קליני:** הציון הקליני בתחום משחזרת יקבע בהתאם להישגיו הקליניים של הסטודנט/ית על פי הניקוד הממוצע (יחסית לממוצע הכיתתי) על השחזורים שביצע הסטודנט במשך השנה, על מגוון הטיפולים שביצע, ועל פי ממוצע הערכות האישיים של המדריכים. תנאי מינמלי לציון עובר (60) - השגת 500 נקודות. הציון הקליני הניתן על כל פרוצדורה מתבסס על איכות העבודה בכל שלב ושלב. ככל שהאיכות גבוהה יותר הציון הסופי יהיה גבוה יותר. צבירת נקודות מעבר ל- 500 תזכה בפקטור המאפשר שיפור הציון הקליני. הערכת המדריכים תקבע על-פי התרשמותם האישית מעבודת הסטודנטים במרפאות שנה ו' בלבד ומהידע העיוני שהפגינו במסגרת עבודתם, יכולת להתמודד עם בעיות המקצוע הקפדה סבירה על לוח זמנים, התנהגות מקצועית הולמת כולל יושר מקצועי ואישי (**סעיף מעבר חובה**) סדר וניקיון, יחס למתרפא, לעמיתים ולצוות הפרה-רפואי.

היה והסטודנט לא עמד בכל המטלות הנדרשות מבחינה מספרית אך לפי דעת מדריכיו הקליניים ואחראי הקורס איכות עבודתו עונה על הנדרש, רשאי ראש המחלקה לאשר מתן ציון "עובר" בחלק הקליני של הקורס.

מילוי טפסי השחזור

על הסטודנט/ית למלא בקפדנות ובכתב ברור את כל הסעיפים בטופס השחזור ולהחתים את המדריך לאישור הטופס. לאחר קבלת חתימה סופית בגמר ביצוע השחזור ומירוקו יש להקפיד להחתים המדריך על סיום הטיפול (חותמת)

רישום הטיפול בתיק המטופל:

בגמר הטיפול יש לרשום בתיק המטופל את סוג הטיפול המשמר שבוצע כולל כל החומרים בהם נעשה שימוש וכן סוג וכמות חומר האלחוש. בנוסף יש לרשום הערות או הסברים מהותיים שנמסרו למתרפא/ה בקשר לשחזור שבוצע. חובה להחתים המדריך בגמר הרישום (כולל שמוש בחותמת מזהה). במקרה המחייב סילוק עששת מאד עמוקה ללא פריצה למוך, יש לידע המטופל לפני ביצוע הטיפול ובסיומו כי יתכנו כאבים שיחייבו ביצוע טיפול שורש. יש לרשום הערה זו גם בתיק המטופל/ת.

ציון סופי בשיקום הפה - יינתן ציון אחד משוקלל - משחזרת + משקמת

הציון ייקבע על פי הישגי הסטודנטים בעבודתם הקלינית בתחומי משחזרת ומשקמת, ההישגים בבחינה העיונית המסכמת בע"פ בסוף שנה ו' בנושאי משחזרת ומשקמת ושקלול הערכות המדריכים. חובה לקבל ציון עובר (מינימום 60) בכל אחד ממרכיבי הציון הסופי בנושאי הסגר ומדעי ההתנהגות יינתנו ציונים נפרדים.

הרכב הציון הסופי יהווה שקלול של הציונים הבאים:

1. 70% מהציון הסופי ברפואת שיניים משקמת
2. 30% מהציון הסופי ברפואת שיניים משחזרת

היה והסטודנט לא עמד בכל המטלות הנדרשות מבחינה מספרית אך לפי דעת מדריכיו הקליניים ואחראי הקורס איכות עבודתו עונה על הנדרש, רשאי ראש המחלקה לאשר מתן ציון "עובר" בחלק הקליני של הקורס.

* סטודנט שיטפל במטופל בקבוצת סיכון גבוה לעששת (לפי החלטת מדריך בכיר) יתוגמל בנפרד על ביצוע הבדיקות המיוחדות לאבחון הגורמים לבעיה ולטיפולים הזמניים בשיניים הנגועות. (ראה עמ' 138)

קורס לשיקום באמצעות שתלים דנטלים (Implant Dentistry)

אחראי הקורס : ד"ר מחמוד מסרי

- להלן תכנית הוראה לקורס רב-תחומי בשיקום על גבי שתלים דנטלים :
1. הבסיס הביולוגי והמדעי לשתלים דנטליים.
  2. הערכת ובחירת המטופל-אבחנה, תכנית טיפול ובחירת השתל.
  3. סקירה כללית על כירורגיה של שתלים וטיפול לאחר ניתוח.
  4. סקירה כללית על נוהלי שיקום על גבי שתלים דנטליים.
  5. תחזוקה ומעקב.
- מטרות הקורס
1. חשיפת התלמיד למושג ולרעיון בבסיס השיקום הנתמך בשתלים.
  2. הבנת ההיסטוריה של השימוש בשתלים ומסלול התפתחותם למצב העכשווי.
  3. הבנת הבסיס המדעי ליחסי גומלין שתל-מאכסן על שלל היבטיו.
- תנאים מוקדמים
- לסטודנטים צריך שיהיה בסיס הוראתי וחשיפה קלינית בשטחים :
1. ביולוגיה אורלית.
  2. קורס בתותבות חלקיות קבועות ונשלפות, ותותבות שלמות.
  3. אבחנה ורפואת הפה, פתולוגיה אורלית, אלחוש, פריודונטיה וכירורגיה.
- רשימת יחידות לימוד (Instructional modules) המכסה את הנושאים ההכרחיים ליצירת בסיס הידע המדעי והקליני.
1. חסר שיניים והשפעתו (Edentulous state)
  2. שתלים דנטלים
    - א. סקירה היסטורית
    - ב. מצב עכשווי
    - ג. סווג והגדרות של שתלים דנטלים
  3. - מונחים והגדרות (Terminology and definitions).
 - סווג וטיפוסי שתלים (Classification and types)
 - התוויות לאפנויות השונות (Different modalities).
 הבסיס המדעי לטיפול באמצעות שתלים דנטלים
    - א. אנטומיה של רקמות קשות ורכות. סווג רכסים מחוסרי שיניים.
    - ב. תגובת העצם לשתלים דנטלים. ביולוגיה ופיסיולוגיה של עצם - האוסיאואינטגרציה. תנאים מוקדמים לאוסיאואינטגרציה.
 - השימוש באלופלסטטים וחרמרים אלוגניים
 - צורת השתל ופני השתל
 - ביומכניקה
  4. אבחנה ותכנית טיפול
 בחירת המטופל - שיקולים פרותטיים וכירורגיים
    - התוויות והתוויות-נגד, טיפול בסיכון
    - נהלים אבחנתיים, כולל אמצעי הדמיה שונים,
 תכנית ותכנון הטיפול, בחירת אתר ההשתלה והשתל.
 הכנת המתרפא מבחינת הבנת המושג והרעיון.
    - נוהלים כירורגיים - סקירה כללית
      - א. התהליך הכירורגי
      - ב. טיפול לאחר ניתוח
      - ג. השתלות עצם לצורך השתלה דנטלית - טיפול באבדן עצם נרחב.
      - ד. סיבוכים עקב השתלות דנטליות.
  5. נוהלים פרותטיים - סקירה כללית - שלבי הטיפול מתחילתו ועד סופו.
    - א. מרכיבי יחידות השיקום
    - ב. טיפול זמני בתקופת הביניים
    - ג. שן בודדת, שחזור קבוע נשלף, שחזור נשלף, שיקום חסר שיניים חלקי.
    - ד. תהליכים קליניים ומעבדתיים.

7. טיפול תחזוקה ונהלי הערכה ומעקב
- טיפול והשגחה מקצועיים
  - חנוך המתרפא
  - תחזוקה מונעת, תיקונים ומעקב
- בגמר הקורס ידע התלמיד:
- א. להכיר בצורך בשימוש בשתלים כאפשרות בחירה בתכנית הטיפול.
  - ב. להבין כי שתלים מטרתם לשמש כאמצעי שקומי ואסור שיהפכו למטרה בפני עצמה.
  - ג. לזהות סוגי שתלים ואופני השימוש בהם.
  - ד. להכיר שיקולים ומגבלות אנטומיות בשתי הלסתות בהקשר לשימוש בשתלים.
  - ה. להכיר את אמצעי העזר באבחנה (כולל טכניקות הדמיה).
  - ו. לתאר את הליכי תכנית ותכנון הטיפול ; פרוטוקול בחירת המתרפא, הכנתו וחינוכו ; קריטריונים לבחירת שתלים ; נהלים כירורגיים ופרותטיים.
  - ז. להסביר טיפולי תחזוקה ומעקב.
  - ח. להכיר בצורך להמשיך ללמוד ולהשתלם ברפואת שיניים המיישמת שימוש בשתלים דנטלים, אם ברצונו להשתמש באפנות טיפול זו לרווחת מטופליו ולבריאותם.

- שיקום המשנן באמצעות שתלים דנטליים חסר שיניים והשפעתו הערכת המטופל - שיקולים פרוטטיים מרכיבי יחידת השיקום על גבי שתלים נהלי הטיפול הפרותטי - פרוטוקול קליני ומעבדתי

- שיקום המשנן באמצעות שתלים דנטליים טיפול זמני בתקופת הביניים. שיקום חסר שיניים חלקי - הצגת מקרים שיקום לסת מחוסרת שיניים בעזרת שתלים - (שחזור קבוע ונשלף) קני המידה להצלחה קלינית. תוצאות ארוכות טווח. שיקולים סיגריים בשיקום נתמך שתלים הצגות מקרים

מורפולוגיה דנטלית, תורת הסגר, פיזיולוגיה והפרעות תפקודיות של מערכת הלעיסה, כאבי פנים-לסתות

אחראי תחום: ד"ר אפרים וינוקור

מטרות התחום:

- א. לימוד המורפולוגיה והאנתרופולוגיה הדנטלית כבסיס להבנת הקשר שבין צורת השיניים לבין תפקידן.
- ב. הקניית ידע בתורת הסגר, חשיבותו ברפואת שיניים משחזרת ומשקמת.
- ג. הקניית ידע בפיזיולוגיה והפרעות התפקודיות של מערכת הלעיסה
- ד. הקניית היכולת לביצוע אבחון המבדיל של כאבי הפנים והלסתות

שנה ד'

ג. פיזיולוגיה של הסגר

אחראית הקורס: ד"ר פסיה רובין

אחראי מעבדת הפנטום: מר אבי מאירוביץ

מורי הקורס: ד"ר אפרים וינוקור, ד"ר אלונה פרלמן אמודי, ד"ר פסיה רובין, מר אבי מאירוביץ

במסגרת קורס זה, תתקיימנה 10 פגישות בנות 5 שעות כל אחת, סה"כ 50 שעות. ההוראה תינתן במתכונת של הרצאות, סמינרים, ומעבדה.

סוג הקורס: חובה

תיאור הקורס (בראשי פרקים)

הקורס סוקר את המרכיבים של המערכת הסטומטוגנטית ואת התפקוד התקין שלהם באמצעות הרצאה, מעבדה ועבודה קלינית במרפאה.

הנושאים שיסקרו במהלך הקורס הם:

- מפרקי הלסת - אנטומיה ופונקציה.
- שרירי הלעיסה: אנטומיה, נירופיזיולוגיה ופונקציה.
- הסגר: חוקי הסגר הסטטיים והדינאמיים והפקטורים הסגרים.
- המצבים המנדיבולריים: מעטפת התנועות ויחסם למפרקי הלסת ולשרירי הלעיסה.
- פונקציות של מערכת הלעיסה: לעיסה בלעיה ודיבור.

פירוט נושאי הלימוד

1. המערכת הסטומטוגנטית.
סדור ותנוחת השיניים בתוך ובין הקשתות.
חשיבות הסגר ברפואת שיניים: סגר אידיאלי, פיזיולוגי ופתולוגי.

1. חוקי הסגר הסטטיים והדינאמיים.
2. מעטפת התנועות, מצבים מנדיבולריים.
3. אנטומיה פונקציונלית של שטחי הלעיסה, הפרעות סגר. פקטורים של הסגר.
4. אנטומיה פונקציונלית של מפרקי הלסת. עיצוב מחדש וארטריטיס.
5. אנטומיה פונקציונלית של שרירי הלעיסה.
6. נירופיזיולוגיה של מערכת הלעיסה.
7. פונקציות מערכת הלעיסה: לעיסה, בליעה, דיבור.
8. ארטיקולטורים - חשיבות ושימוש ברפואת שיניים.

תכנית המעבדות

1. תרגול חוקי הסגר על גבי תבניות לימוד
2. גילוף נגטיבי - רבע תחתון
3. גילוף נגטיבי - רבע עליון
4. גילוף נגטיבי - שיניים קדמיות
5. גילוף נגטיבי- ניב עליון
6. אנליזה אוקלוזלית קלינית
7. השימוש הקליני בקשת פנים והרכבה בארטיקולטור

חובת נוכחות

- חלה חובת נוכחות בכל ההרצאות ובכל המעבדות, בכל שעות המעבדה.
- לסטודנטים שיעדרו מהמעבדה מסיבות מוצדקות, שיאושרו מראש, תהיה חובת הופעה למעבדת השלמה בתאום עם האחראי על הקורס.
- סטודנט שלא יופיע לשתי הרצאות (20%) או יותר לא יוכל לגשת למבחן מועד א' ותחשב ככישלון במועד זה. סטודנט כזה יהיה רשאי לגשת למועד ב'.
- סטודנט שיעדר מהמעבדה או מהקליניקה ללא הצדקה יאלץ לחזור על הקורס במלואו

הערכת הסטודנט

במהלך הקורס יערך בוחן בכתב ו/או בוחן מעשי. סטודנט שלא יעמוד בקריטריונים של העבודה המעשית ו/או שבמהלך המעבדה לא יוכיח ידע מספיק בחומר הנלמד, לא יוכל לגשת למבחן מועד א' ותחשב ככישלון במועד זה. סטודנט כזה יהיה רשאי לגשת למועד ב'.. ביום הבחינה, הסטודנט חייב להמציא אישור חתום ע"י המדריך המאשר שהוא עמד בכל הדרישות המעשיות של הקורס. חלוקת הציון היא כדלקמן: מבחן עיוני=60%, בוחן =10%, חלק מעשי=30%

ביבליוגרפיה

ספרות חובה:

1. Kraus B. S., Jordan R. E., Abrams L.A.: Dental Anatomy and Occlusion, 2nd Ed., Baltimore, the Williams and Wilkins Co.
2. Mohl N.D., Zarb G. A., Carlsson G. E., Rugh J. D.: A Textbook of Occlusion, Chicago, Quintessence Publishing Co., 1988.
3. Gross M.D.: Occlusion in Restorative Dentistry. Churchill Livingstone, 1982.
4. Okeson J. P.: Management of Temporomandibular Disorders and Occlusion. 4th ed. Mosby 1998.

שנה ה' – ו'

ד. כאבי פנים ולסתות: קורס דו-שנתי

אחראי הקורס: ד"ר אפרים וינוקור

סוג הקורס: חובה

מורים וקלינאים:

ד"ר אפרים וינוקור, ד"ר אלונה פרלמן אמודי, ד"ר פסיה רובין, ד"ר שי רייטר (המחלקה לרפואת הפה),

א. יחידת הוראה זו מורכבת כדלקמן:

1. הרצאת מבוא פרונטלית בסוף שנה ד'
2. סמינרים לפני תחילת שנה"ל של שנה ה' שימשו כהכנה קלינית לקבלת מתרפאים
3. 7 סמינרים במהלך סמסטר א' של שנה ה'
4. עבודה קלינית במרפאות הסטודנטים

ב. תיאור הקורס

זהו קורס מולטי-דיסציפלינרי בנושא כאבי פנים ולסתות הכולל התייחסות לכל ההיבטים של נושא הכאב החרף והכרוני (היבטים אנטומים, פיזיולוגים, נאורופטיים, וסקולריים, רגשיים-קוגניטיביים, התנהגותיים, וכו'). הקורס סוקר את ההפרעות הגורמות לכאבי ראש, פנים ולסתות ואת ההפרעות התפקודיות של מערכת הלעיסה, תוך התמקדות בקלסיפיקציה של ההפרעות העיקריות, באטיולוגיה, באפידמיולוגיה, באבחנה ובטיפול. דגש מיוחד יינתן לאבחון כאבים דנטליים שמקורם אקסטר-אורליים.

ב. הרצאה פרונטלית שנה ד':

נושא ההרצאה:

1. מבוא לכאב: מושגי יסוד
2. מבוא לכאבי פנים ולסתות: הגדרות, קלסיפיקציה, אטיולוגיה ואפידמיולוגיה

מרצה: ד"ר אפרים וינוקור

מטרות ההרצאה:

1. להסביר ולהדגיש את הנושא ואת חשיבותו
2. להסביר ולהדגיש את צורת הלימוד

משך ההרצאה: 3 שעות

חומר קריאה:

פרק 1 (מבואה מס' 1)

ג. הכנה קלינית לקבלת מתרפאים

חומר קריאה חובה	נושא הסמינר	מעביר הסמינר/מרפאה
מבואה מספר 7 ו-8 (יסופק בשנה ד')	1. עקרונות הבדיקה והאבחון (AXIS I) ע"פ DC/ TMD- 2. עקרונות הבדיקה והאבחון (AXIS II) ע"פ DC/ TMD-	ד"ר אפרים וינוקור
מרפאה: בדיקה בזוגות	עבודה מעשית: בדיקה ואבחון ע"פ DC/ TMD- הדגמה חיה ובדיקה בזוגות	צוות ההוראה
פרק 15 (6)*	טיפול באמצעות סדים סגרים	ד"ר אפרים וינוקור
מרפאה	טיפול באמצעות סדים סגרים – הדגמה מעשית	צוות ההוראה

- א. יתקיימו 2 סמינרים לפני תחילת שנה"ל כהכנה לקבלת מתרפאים
 ב. סטודנט שלא יעבור את ההכנה לא יורשה לקבל מתרפאים

* המספר בסוגרים מציינים את מספר המבואה

ד. חומר למבחן (לימוד עצמי)

חומר קריאה חובה הערות: 1. בנוסף לפרקים המצוינים, חובה ללמוד את ההרצאות 2. המספרים בסוגרים מציינים את מספר המבואה	הנושא
פרקים 2-6 (1)	1. נאורו-אנטומיה ופיסיולוגיה של כאב 2. תהליכים מרכזיים בכאב 3. מודולציה של כאב 4. כאב חריף מול כאב כרוני
פרק 10 (3)	5. טכניקות דימות למפרקי הלסת
פרק 8 (2) פרק 8 (4) עד עמוד 224	6 הפרעות תפקודיות של שרירי הלעיסה 7. הפרעות תפקודיות לא דלקתיות של מפרק הלסת . 8. תהליכים דלקתיים וניווניים של מפרק הלסת

<p>פרקים 4-6 (2) פרק 8 (4) עמודים 224-234</p>	<p>9 Cluster Headache & Trigeminal Autonomic Cephalalgias . 10 Intracranial Causes of Orofacial Pain . 11 Migraine & Tension Type Headache . 12 Neuropathic Pain .</p>
<p>מאמרים מספר: 5 (a-d)</p>	<p>13 ברוקסיוזם ופראפונקציות בערות 14 אבחנה מבלדת של שחיקת שיניים-ארוזיה 15 ברוקסיוזם של שינה 16 TMD וברוקסיוזם אצל ילדים</p>
<p>פרק 8 (4) מעמוד 234 עד הסוף פרק 19 (1)</p>	<p>17 Fibromyalgia & Chronic fatigue Syndrome . 18 כאב: היבטים פסיכולוגיים וטיפול בהיורלי.</p>
<p>פרק 7 (2)</p>	<p>19 מעורבות ע"ש צווארי בכאבי ראש-פנים. טפול פיסיותרפי</p>
<p>הרצאה</p>	<p>20 כאב כרוני- מחלה גנטית?</p>
<p>הרצאה</p>	<p>21 כאב בגיל השלישי</p>
<p>פרקים 11-13 (6) הרצאה</p>	<p>22 טיפול בהפרעות תפקודיות במערכת הלעיסה 23 טיפול כירורגי בהפרעות במפרקי הלסתות 24 גישות משלימות כדרך שליטה בכאב: א. אקופונקטורה ב. טיפול בכאבי פנים באמצעות היפנוזה</p>

ה. סמינרים

א. לפני כל סמינר יתקיים בוחן קצר על החומר הרלוונטי

ו.

חומר קריאה חובה	הנושא	מעביר הסמינר/מרפאה
פרקים 2-6 (1)	1. נאורו-אנטומיה ופיסיולוגיה של כאב 2. תהליכים מרכזיים בכאב 3. מודולציה של כאב 4. כאב חריף מול כאב כרוני	ד"ר אפרים וינוקור
פרק 10 (3) הדגמה מעשית	דגמת שיטות דימות למפרקי הלסת	ד"ר שושנה רייטר
פרק 8 (2) פרק 8 (4) עד עמוד 224	1. הפרעות תפקודיות של שרירי הלעיסה 2. הפרעות תפקודיות לא דלקתיות של מפרק הלסת . 3. תהליכים דלקתיים וניווניים של מפרק הלסת	ד"ר אפרים וינוקור ד"ר שושנה רייטר
מאמרים מספר: a- 5 d)	1. ברוקסיזם ופראפונקציות בערות 2. אבחנה מبدלת של שחיקת שיניים- ארוזיה 3. ברוקסיזם של שינה 4. TMD וברוקסיזם אצל ילדים	ד"ר אפרים וינוקור ד"ר אלונה אמודי ד"ר פסי רובין
הרצאה	1. Dental Sleep Medicine 2. Obstructive Sleep Apnea 3. טיפול דנטלי בהפרעות שינה, כולל ברוקסיזם	ד"ר לרי לוקרמן ד"ר אפרים וינוקור
תיאורי מקרה	1. אוקולוזיה והפרעות תפקודיות של מערכת הלעיסה 2. Phantom Bite Syndrome) (Occlusal Dysesthesia)	ד"ר אפרים וינוקור ד"ר אלונה אמודי
תיאורי מקרה	כאב ממושך בעקבות טיפול דנטלי שגרתי א. Persistent Idiopathic Pain ב. Neurovascular /Vascular Orofacial Pain	ד"ר אפרים וינוקור

דרישות קליניות של הקורס

א. על כל סטודנט לבצע במהלך החטיבה הקלינית (שנים ה'-ו') 2 סדים סיגריים קשים בהנחיית איש/ת צוות המרפאה לכאבי פנים. הניקוד שיוקנה לכל סד יהיה שווה בערכו למבנה.

ב. על כל סטודנט בחטיבה הקלינית לעקוב אחר הטיפול של לפחות 2 מתרפאים הסובלים מכאב טמפורומנדיבולרי

ז. הנחיות כלליות לקבלת מתרפאים חדשים

- א. כל מתרפא חדש המגיע למרפאת הסטודנטים יעבור בדיקה טמפורומנדיבולרית מקיפה על פי האינדקס (DC/TMD (AXIS I). על הסטודנטים יהיה להבין מהן המגבלות הנובעות ממצבו הטמפורומנדיבולרי לפני תחילת הטיפול השיקומי.
- ב. על הסטודנט לפנות לאיש צוות כאבי פנים ולסתות אם במהלך הבדיקה הקלינית יחשוד בקיום של הפרעה תפקודית במערכת הלעיסה (TMD), בברוקסיזם (של ערות או של שינה), או אם יאבחן בליה דנטלית (erosion, abrasion or attrition) מוגברת (ראה להלן בסעיף ט).
- ג. הפרעות קלות יטופלו במסגרת מרפאת הסטודנטים. במקרים קשים יופנו המתרפאים להמשך טיפול למרפאה לכאבי פנים ולסתות.
- ח. מתרפאים שסובלים מהפרעות במערכת הלעיסה חייבים לקבל אישור מסגל המרפאה לכאבי פנים לפני התחלת הטיפול המשמר/משקם, וזאת במטרה למנוע נזק למתרפא.

ט. אין להתחיל לטיפול במתרפא ללא אישורו של איש/ת צוות כאבי פנים ולסתות

במקרים הבאים:

- המתרפא מדווח על כאב באזור ראש/פנים המתחזק בזמן פעילות (פונקציה) ליסתית (לעיסה, פיהוק, דיבור);
- במהלך הבדיקה המתרפא מדווח על כאב חזק במישוש שרירי הלעיסה השטחיים ומפרקי הלסתות;
- המתרפא מדווח על כאב מתמיד או כאב בעל אופי חשמלי או שורף הנמשך מספר שניות/דקות באזור ראש/פנים;
- במהלך הבדיקה אובחן הגבלה בפתיחת הפה (פחות מ-40 מ"מ), ו/או סטיית חזקה של המנדיבולה בזמן פתיחה, ו/או חוסר יכולת לבצע תנועת עבודה לאחד הצדדים;
- במהלך הבדיקה אובחן פתיחת פה מוגבר (מעל 60 מ"מ) או חשד לגמישות יתר מפרקית בולטת;
- המתרפא מדווח על פריקות הלסת/קושי לסגור את הפה לאחר פיהוק או טיפול דנטלי קודם;
- במהלך הבדיקה אובחנו קליקים חזקים המלווים בכאב;
- במהלך הבדיקה אובחנו קליקים המקשים על פתיחת הפה ללא ביצוע תנועות עם הלסת או מניפולציה ידנית;
- אובחן ממצא חריג באזור המפרק בצילום פנורמי (במידה וקיים).

ח. הערכת הסטודנט בשנה חמישית

- א. הערכת הידע של הסטודנט תעשה על ידי מבחן פתוח בכתב שתתקיים בסיום הסמסטר הראשון.
- ב. המבחן יהיה מורכב ממספר מקרים קליניים איתם הסטודנט יצטרך להתמודד
- ג. הבחנים בתחילת הסמינרים מהווים 15% מהציון הכללי

ט. הערכת הסטודנט בשנה שישית

- א. על הסטודנט להמציא אישור חתום על ידי אחד המדריכים המאשר שעמד בכל הדרישות הקליניות של הקורס לכאבי פנים ולסתות
- ב. סטודנט שלא יעמוד בדרישות הקליניות לא יורשה לגשת למבחן הרישוי.

י. חומר קריאה חובה:

1. J. Okeson (ed): Bell's Oral & Facial Pain Quintessence Publishing Co, Inc. Chicago, IL, 7th ed. 2014
2. De Leeuw R, Klasser GD (eds): Orofacial Pain: Guidelines for Assessment, Diagnosis, and Management. Quintessence Publishing Co, Inc. Chicago, IL, 5th ed. 2013
3. D.M. Laskin, C.S. Greene, W.L. Hylander (eds): TMDs: An Evidence-Based Approach to Diagnosis and Treatment. Quintessence Publishing Co, Inc. Chicago, IL 2006
4. Y Sharav, R Benoliel (eds): Orofacial Pain and Headache. Quintessence Publishing Co, Inc. Chicago, IL 2nd Edition, 2015
5. Articles:
  - a. Lavigne GJ, Khoury S, Abe S, Yamaguchi TK, Raphael K. Bruxism physiology and pathology: an overview for clinicians. J Oral Rehab; 2008 35; 476–494
  - b. Lobbezoo F, Ahlberg J, Glaros AG, Katos T, Koyano K, Lavigne GJ, De Leeuw R, Manfredini D, Svensson P, Winocur E. Bruxism defined and graded: an international consensus. J Oral Rehabil. 2013; 40:2-4
  - c. Okeson JP. Temporomandibular disorders in children. Pediatr Dent. 1989; 11: 325-329
  - d. Barbosa T de S, Miyakoda LS, Pocztaruk Rde L, Rocha CP, Gaviao MB. Temporomandibular disorders and bruxism in childhood and adolescence: review of the literature. Int J Pediatr Otorhinolaryngol.

2008; 72: 299-314

6. J. Okeson (ed): Management of Temporomandibular Disorders and Occlusion. Mosby, St Luis 7th ed. 213
7. Richard Ohrbach (ed) Diagnostic Criteria for Temporomandibular Disorders: Assessment Instruments (English). International RDC/TMD Consortium Network. Version: 3Dec2014. www.rdc-tmdinternational.org
8. Diagnostic Criteria for Temporomandibular Disorders: Examination Protocol (video)

מדעי התנהגות

תוכנית הכשרה רב – תחומית (מולטי-דיסיפלינרי)

מרכז הנושא : ד"ר ניר עוזיאל

מטרות התכנית:

רכישת מיומנות ביצירת קשר בין-אישי עם המתרפא ופיתוח רגישות לצרכיו הרגשיים. פתוח הבנה ויכולת לקומוניקציה ורבליית ולא ורבליית עם המתרפא. הכרות ושימוש במודלים שונים של תקשורת רפואית. הכרת המרכיבים הפסיכולוגיים וההתנהגותיים של המתרפא (מבנה אישיות, התפתחות וכו'). הקניית מיומנויות אבחון בסיסיות. רכישת ידע והכרת עם מושגי יסוד בפסיכולוגיה מודרנית. הכרת מושגי יסוד בפסיכופתולוגיה (פנומנולוגיה, תיאוריות וגישות טיפוליות). זיהוי ודרכי טיפול בבעיות התנהגותיות ספציפיות ברפואת שיניים. הכרות עם טכניקות טיפוליות יסודיות להפחתת חרדה, כאב אצל המתרפא (כגון: הרפיה, היפנוזה וטיפול התנהגותי). הכרות ורכישת כלים בסיסיים לויסות עצמי, לנוכח גורמי שחיקה ברפואת השיניים.

דרכי ההוראה:

הרצאות ודיונים פרונטאליים. סמינרים המחשת מצבים באמצעות טלויזיה במעגל סגור וסרטי וידאו הצגת מקרים וראיון מתרפאים הדרכה בקבוצות קטנות (סדנה) הכוללת משחקי תפקידים והפעלות קבוצתיות. תורנויות במסגרת המרפאה לפסיכופיזיולוגיה אוראלית הכוללת השתתפות בישיבות צוות, ראיונות קבלה ותצפית בטיפולים דנטאליים במתרפאים הסובלים ממגוון בעיות התנהגותיות.

ביבליוגרפיה

1. Lars-Goran, & Skaret, E. (2013). *Cognitive Behavioral Therapy for Dental Phobia and Anxiety*. John Wiley & Sons.
2. Association, A. P. (2000). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders DSM-IV-TR Fourth Edition* (4th ed.). American Psychiatric Publishing, Inc.
3. Eli, I. (1992). *Oral Psychophysiology: Stress, Pain, and Behavior in Dental Care*. Taylor & Francis.
4. Gravetter, F. J., & Forzano, L.-A. B. (2011). *Research Methods for the Behavioral Sciences*. Cengage Learning.
5. Humphris, G., & Ling, M. S. (2000). *Behavioural sciences for dentistry*. Churchill Livingstone.
6. Ayer, W. A. (2005). *Psychology And Dentistry: Mental Health Aspects Of Patient Care* (1st ed.). Routledge.
7. Milgrom, P. (1985). *Treating fearful dental patients: a patient management handbook*. Reston Pub. Co.
8. Millon, T., Millon, C. M., Meagher, S., Grossman, S., & Ramnath, R. (2004). *Personality Disorders in Modern Life* (2nd ed.). Wiley.
9. Plotnik, R., & Kouyoumjian, H. (2010). *Introduction to Psychology*. Cengage Learning.
10. Kent G.G. (1984), *The Psychology of Dental Care*. Wright and Sons, G.B.
11. Dworkin SF, Ference TP, Giddon DB (1978): *Behavioral Science and Dental Practice*, CV Mosby, St. Louis, U.S.A.

וכן ביבליוגרפיה נוספת שתינתן בהמשך.

חובת נוכחות

הנוכחות בשעורים חובה. היעדרות שלא ברשות וללא סיבה מספקת מיותר מאשר שתי הרצאות/סדנאות/ מפגשים, או מאחת התורנויות תחשב ככישלון בקורס זה.

מדעי התנהגות שנה ד'

שם הקורס: סדנה בנושא יחסי מטפל מטופל ותקשורת רפואית במהלך אינטראקציה דנטאלית (סמסטר ב).

אחראי קורס: מר נפתלי אדרי

מורי הקורס: ד"ר אבלין וושלר (מ), מר נפתלי אדרי, ד"ר ניר עוזיאל, ד"ר אפרת גילאון (מ)

פרוט נושאי הלימוד:

תקשורת בינאישית וביטוייה במסגרת רפואית דנטאלית מודלים לתקשורת רפואית.
מגע ראשוני עם המטופל והכנה לפגישה דנטאלית
פגישה דנטאלית ראשונה
הראיון הקליני – מרכיביו
ניהול טיפול דנטאלי

מטופל בעיתי – מי הוא ואיך להתמודד איתו?
סיום טיפול דנטאלי
שם הקורס : תקשורת רפואית

קורס תלת שנתי המהווה המשך לקורס הניתן במהלך 3 השנים הפרה קליניות ברפואה. קורס זה מסייע לסטודנטים לבנות את זהותם המקצועית תוך יצירת הזדמנויות לחשיפה קלינית, התנסות אישית, עבודה קבוצתית, פיתוח יכולות רפלקטיביות וקבלת משוב. הקורס מקנה ידע ומיומנויות הכרחיות לרופא השיניים בתחומי הטיפול בחולה, מקצוענות, יחסים בינאישיים, חשיבה ביקורתית, ותקשורת יעילה. הסטודנטים לומדים לזהות דילמות אתיות בסוגיות הקשורות לרפואת שיניים ומתקיים קיום דיון בסוגיות אלה. נלמד המודל הביו-פסיכו-סוציאלי של הטיפול הרפואי, למידה מבוססת התנסות. במהלך הקורס הסטודנטים חשופים לרופאים-מנחים המהווים מודלים לחיקוי בגישה אנושית תוך התנהלות אתית ומקצוענות.

•
דרישות הקורס : השתתפות פעילה במפגשי הקבוצות , השתתפות בכל ההתנסויות החוויות, הכנה עצמית להתנסויות וכתובת יומן רפלקטיבי.

מדעי התנהגות שנה ה'

שם הקורס : מבוא לפסיכולוגיה לרופאי השיניים וישומים קליניים של טיפול התנהגותי במרפאה הדנטאלית
אחראי קורס : ד"ר ניר עוזיאל
מורי הקורס : מר נפתלי אדרי , ד"ר ניר עוזיאל
יחידת הוראה זו מורכבת מ-28 מפגשים (סה"כ 56 ש"ס) ו-2 תורנויות . החלק הקליני של הקורס כולל 2 תורנויות במרפאה לפסיכופיזיולוגיה אוראלית . (1 בשנה ה' ו 1 בשנה ו')

פרוט נושאי הלימוד :

1. מושגים בפסיכולוגיה

דמויות וגישות מרכזיות בפסיכולוגיה
תהליכי חישה ותפיסה
תיאוריות למידה
זיכרון
מצבי תודעה
חשיבה ופתרון בעיות
שפה
מוטיבציה
רגשות
התפתחות - ינקות, ילדות, התבגרות
התפתחות לאורך החיים
אינטליגנציה
אישיות
מדידות בפסיכולוגיה
פסיכופתולוגיה – נולמלי/אבנורמאלי

פסיכופתולוגיה - ראיון אבחוני
פסיכוזות
הפרעות אישיות
גישות טיפוליות בפסיכותרפיה

2. דחק (stress):

- א. היבטים פסיכולוגיים של דחק, פחד וחרדה
- ב. הסיבות לדחק ברפואת שיניים
- ג. דרכי התמודדות עם דחק

3. הפרעות התנהגותיות ברפואת שיניים:

- א. פחד חרדה ופוביה
- ב. רפלקס הקאה מוגבר
- ג. השפעת דחק על תהליכים פיזיולוגיים בחלל הפה
- ד. הכאב כחוויה כוללנית

. טיפול התנהגותי ויישומיו לרפואת שיניים:

- א. תיאורית הטיפול ההתנהגותי
  - ב. שיטות טיפול התנהגותי
  - ג. הרפיה והיפנוזה
- . שחיקה מקצועית:
אפיון ומניעת תהליכי השחיקה ברפואת שיניים

הערכת הסטודנט

הציון יתבסס על:

1. ציון על השתתפות בפעילות המרפאה לפסיכופיזיולוגיה אוראלית.
2. בחנים, מצגות, השתתפות פעילה בסדנאות הקבוצתיות וניתוח מקרים בכיתה.
3. מבחן ו/או סקירת נושא ו/או הצגת מקרה.

רפואת שיניים קהילתית (ציבורית)

קורס לשנה ו' סימסטר ב'

מרכזי הקורס:

ד"ר חגי סלוצקי, ד"ר שלמה מטלון

מרצים: ד"ר שלמה זוסמן, ד"ר לנה נטפוב, ד"ר יובל ורד, פרופ' אבי זינג, ד"ר דניאל קושניר, ד"ר דניאל דקל, ד"ר אילן פלדברג, ד"ר רפי פישר, ומרצים נוספים מתחום בריאות הציבור. (יתכנו שינויים בשמות המרצים).

מטרות הקורס

- הקניית מושגי יסוד ברפואת שיניים ציבורית.
הקנייה והבהרה של מושגי יסוד בתחום האפידמיולוגיה ושיטות מחקר באפידמיולוגיה.

- המדדים השונים למחקרים אפידמיולוגיים של המחלות והנגעים של חלל הפה והשיניים; עדכון בתחום הסקרים בארץ ומגמות בעולם.
- לימוד והכרה של מושגים בתחום בריאות הצבור, ביטוח בריאות ממלכתי, ושרותי בריאות כלליים ודנטליים. תכנון כח אדם ברפואת שיניים ועדכון בתחום כח האדם הדנטלי הרפואי והפרה-רפואי בארץ.
- הכרת מסגרות מרכזיות למתן שרות רפואת שיניים ציבורית בארץ. הערכת צרכי טפול של האוכלוסייה ותכנון שרותי בריאות לבתי ספר. הכרת הרפורמיה בטיפול שיניים לילדים.
- שרותי רפואת שיניים לאוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים.
- תכנון מערכות מניעה לקבוצות הגיל העיקריות בקהילה במדינת ישראל.
- עקרונות לניהול מרפאות שיניים צבוריות ופרטיות במדינת ישראל.
- שיווק וקידום מרפאות שיניים.

פרוט נושאי הלימוד

נושאי ההרצאה

- אפידמיולוגיה: מבוא, עקרונות ושיטות מחקר
מדדים למחקר אפידמיולוגי בפריודונטיה
מדדים למחקר אפידמיולוגי של עששת ואפידמיולוגיה של עששת בארץ ובעולם.
שרותי כ"א (רופאים, שינניות וסייעות) ברפואת שיניים, מימון שרותי רפואת שיניים
אספקטים סוציאקונומיים בתחלואה דנטלית של ילדים ומבוגרים
הבטים אפידמיולוגיים של טפול שיניים בילדים חריגים ובילדים חוסים במדינת ישראל
הבטים בתחום ההוצאה הלאומית לבריאות הפה והשיניים.
א. רפואת שיניים גריאטרית
ב. אפידמיולוגיה של רפואת השיניים הגריאטרית בישראל ובמדינות שונות
ג. רפואת השיניים בסל הבריאות
מניעה ברפואת שיניים ציבורית:
א. הפלרת מי השתיה ותכניות חינוך.
ב. מבנה הרפואה הקהילתית בארץ, תכנון שרותי בריאות לבתי-ספר.
נושא אקטואלי מתחום רפואה ורפואת שיניים ציבורית במדינת ישראל.
ביטוחים ותכניות ביטוחיות ברפואת שיניים במדינת ישראל.

אתיקה רפואית

קורס לשנה ד' ולשינניות, (4 שבועות)

מרכז קורס: ד"ר גיא מלמד

מורי הקורס:

ד"ר חיים נוימן, ד"ר שלמה פי זוסמן

מטרת הקורס

לידע את הסטודנט בתחילת דרכו בקליניקה במגוון הבעיות וההשקפות בנושאי האתיקה הרפואית ולדון בבעיות נבחרות המשקפות את השפעת החשיבה האתית על ההתנהגות המקצועית.

מבנה הקורס

פגישה שבועית של שעתיים. הרצאה ודיונים במשך 3-4 שבועות (8 - 6 שעות).

נושאי הקורס

1. יחסי רופא/ מטופל.
2. יחסים בין רופא לעמיתיו.
3. אחריות רופא שיניים כלפי מטופלים, כלפי עמיתים, כלפי צוות המרפאה וכלפי הארגון המקצועי (הר"ש).
4. תקנון הארגון המקצועי של רופאי השיניים.
5. פרסום מותר ואסור.
6. אתיקה ומוסר.
7. אתיקה ברפואת שיניים.
8. קביעת סדרי עדיפות בטיפול.
9. קביעת הטיפול הסביר.
10. שבועת הרופא של היפוקרטס ושל הרמב"ם.
11. החובה לטפל וזכות לבחור מול איסור להפלות. דאגה לטיפול באחרים.
12. טפול בחולי איידס.
13. יושר בעבודה, יושר מקצועי.
14. יצירת מוניטין.

רפואת שיניים ומשפט

קורס לשנה ו' סימסטר ב'

מרכז הקורס:

ד"ר חגי סלוצקי

מורי הקורס:

, עו"ד שני בצלאל, עו"ד איתן האזרחי, דר' דוד שרם עו"ד, עו"ד אילנה מושכל, ד"ר דן דקל, ד"ר עופר כהן, דר' חיים נוימן,

מטרת הקורס

ליידע תלמידי רפואת שיניים בנושאי יסוד בתחום החוק והתקנות בעניין רפואה, רפואת שיניים ומשפט, ולהכשירם לזיהוי בעיות משפטיות שרופא שיניים נתקל בהן בעבודתו. ללמד את הסטודנט, כרופא שיניים לעתיד, לנהל סיכונים מקצועיים משפטיים בדרך הנכונה.

פירוט נושאי הלימוד

חוקי יסוד, חוק יסוד כבוד האדם וחירותו ושמירה של אטונומיית המטופל על גופו פקודת רופאי השיניים (נוסח חדש) התשל"ט 1979. ותקנות רופאי השיניים. תקנות רופאי השיניים בעניין שינניות, טכנאי שיניים ותאגידים ומומחיות ברפואת שיניים. נקודת המפגש בין רפואה למשפט. הסכמת החולה לטיפול ("ההסכמה מדעת"). רשלנות רפואית. חוק זכויות החולה 1996. חוות דעת רפואית. הרשומה הרפואית וניהול סיכונים. ונושאים רלוונטיים נוספים

קורסים נוספים במסגרת ביה"ס

1. מבוא לרפואת הפה והשיניים – חלק א'
2. מבוא לרפואת הפה והשיניים - חלק ב'
3. מבוא למיומנויות מנואליות
4. מערכות – מבוא לרפואה קלינית
5. שליטה בזיהומים
6. קורס שיננות

שם הקורס : מבוא לרפואת הפה והשיניים- חלק א'

מועד הקורס : סמסטר א', ימי חמישי 14:00 – 16:00, פעם בשבועיים

היקף הקורס : 1 ש"ס

מטרת הקורס : להקנות לסטודנט ידע ראשוני ומושגי יסוד במרכיביה של המערכת הסטומטוגנית והמחלות בהם מאבחן ומטפל רופא השיניים (אטיולוגיה, פתולוגיה ומניעה) : עששת, מחלות חניכיים ומוך השן. להראות כיצד הפה יכול לשמש כבבואה למצב הבריאות הכללי של המתרפא.

מרצי הקורס : ד"ר פסיה רובין

פרופ' חיים טל

ד"ר נעם ירום

פרופ' צבי מצגר

ד"ר חגי סלוצקי

מרכזות הקורס : ד"ר אלונה אמודי פרלמן

פרופ' מרילנה ורד

מבוא לרפואת הפה והשיניים- חלק ב'

מועד הקורס : סמסטר א', ימים ושעות משתנים, שעתיים שבועיות

היקף הקורס : 2 ש"ס

מטרת הקורס : להקנות לסטודנט ידע מעמיק בתחומי ההתמחות השונים בהם עוסקת רפואת השיניים. הקורס מחייב

שליטה במושגי היסוד של המערכת הסטומטוגנית שנלמדו בקורס המבוא בשנה א'.

מרצי הקורס : יעודכן בתחילת שנת הלימודים

מרכזות הקורס : ד"ר אלונה אמודי פרלמן

פרופ' מרילנה ורד

הערכת הסטודנט:

1. נוכחות בכל ההרצאות
2. הגשת עבודה מסכמת בצורה של מצגת powerpoint בהיקף של 15-20 שקופיות המציגה את עיקרי אחד הנושאים שנלמדו בקורס. חלוקת הנושאים תבוצע בסוף הקורס כולל הנחיות מפורטות להכנתה. המצגות יוכנו בקבוצות של 5 סטודנטים

שנה א'

ג. קורס מיומנויות מנואליות קורס זה שייך למחלקה לשיקום הפה

אחראי קורס: ד"ר אלונה אמודי, פרופ' מרילנה ורד, מר אבי מאירוביץ'

מורי הקורס מהמחלקה לשיקום: ד"ר אלונה פרלמן אמודי, ד"ר פסיה רובין, ד"ר אפרת אלטר (מ), ד"ר סטולרו יונה (מ).
ד"ר גל רוזן, ד"ר שירי לבנה, ד"ר עוזיאל יפת, ד"ר אסף שלי, ד"ר גיא מלמד, ד"ר שחר הר-נס, ד"ר עומר ברק.

מורים ממחלקות אחרות: פרופ' מרילנה ורד וד"ר שושנה רייטר (מחלקה לרפואת הפה)
ד"ר נועה סדן (מחלקה לאורתודונטיה)

במסגרת יחידת הוראה זו תהיינה 10 מפגשים בני 2 שעות כל אחד.

מטרות הקורס:

4. התנסות ראשונית במוטוריקה עדינה עם השקה לדרישות מנואליות עתידיות ברפואת שיניים כולל הרגלים נכונים של ארגונומיה, ישיבה ואחיזת מכשירים
5. הכרת חומרים ומרקמם, כלים וכללי העבודה איתם: בתחילתו של כל מפגש יוקדש זמן להסבר על הכלים והחומרים לכל אחת מהמשימות
6. הקניית הרגלי עבודה על פי קנה מידה מוגדר ומדויק

פירוט התרגילים המנואליים:

מפגש ראשון: קבלת ציוד וחתימה; סיקור הסילבוס והסבר בעזרת מצגת של התרגילים; הנחיות כלליות
מפגש שני: תרגיל הכרות – משחקי שעווה ומהירות אצבעות
מפגש שלישי: תרגיל "אמורפי"
מפגש רביעי: המשך תרגיל "אמורפי"
מפגש חמישי: תרגיל בהנחיית המחלקה לאורתודונטיה
מפגש שישי: המשך תרגיל בהנחיית המחלקה לאורתודונטיה
מפגש שביעי: תרגיל במשמרת גילוף נגיביבי – negative carving
מפגש שמיני: תרגיל במשמרת גילוף פוזיטיביבי – positive carving
מפגש תשיעי: תרגיל בכירורגיה – עקירה, תפירה
מפגש עשירי: תרגיל בלקיחת מטבעים על מודלים בעזרת אלגינייט

הערכת הסטודנט:

תעשה על פי: 70% בצוע ונוכחות במהלך הקורס; 30% רגיל מסכם; ציון – עמד/לא עמד במשימות הקורס; לא עובר – חוזר על תרגיל מסכם

-

מבוא לרפואה קלינית רפואת שיניים שנה ג'

פרופ' אבי הירשברג

מרכזי הקורס:

הקורס ניתן בטרימסטר ב' של שנה ג'

מטרות הקורס

מטרות הקורס להקנות לסטודנטים ידע בסיסי: באבחנה פיסיקלית, בפרקים נבחרים בפתולוגיה מערכתית, ברפואה פנימית ומקצועות אחרים ברפואה. חומר הלימוד נערך בקפדנות ונבחרו אותם הפרקים, שהם בעלי חשיבות מיוחדת, וכאלה שיביאו מרב התועלת לסטודנט במהלך לימודיו ולרופא השיניים בעבודתו. דגש מיוחד יושם על כך שהסטודנט יכיר את הסימנים הקליניים של מחלות סיסטמיות והתרופות היכולים להשפיע על הטיפול הדנטאלי, ושהסטודנט ידע לאבחן מצבי חירום ואת עקרונות הטיפול בהם. הנושאים שנבחרו בהרצאות העיוניות באו להשלים, בין היתר, את הנושאים שלא נלמדו בלימודי המערכות ברפואה.

תיאור הקורס

הקורס הינו משולב: קורס עיוני וקורס מעשי. הקורס העיוני כולל הרצאות פרונטליות ומורכב מהרצאות ברפואה מערכתית. הקורס המעשי כולל הדרכה בבתי חולים.

הקורס העיוני

ההרצאות תינתנה בטרימסטר ב' של שנה ג'. ההרצאות העיוניות יינתנו על ידי רופאים בכירים מהחוג לרפואה פנימית.

קורס החיאה יערך על ידי מדריכים ממד"א.

הנוכחות בהרצאות הינה חובה.

הקורס המעשי - קלרקשיפ

משך הקורס המעשי הינו 3 שבועות. הקורס יתקיים במחלקות פנימיות, ההרכב הכללי של חומר ההוראה במהלך הקלרקשיפ יהיה כדלקמן:

א. השבוע הראשון יוקדש בעיקר ללימוד עיוני ומעשי של אבחנה פיסיקלית - הרצאות ותרגול.

ב. השבועיים הנותרים יוקדשו בעיקר להצגת חולים.

ג. במהלך הקורס המעשי יהיו הסטודנטים בחדר מיון שבו יושם דגש על מצבי חירום ברפואה, טראומטולוגיה ובעיות דחופות אחרות בעלות עניין מיוחד לרופא השיניים. התורנויות בחדר מיון תתקיימנה בקבוצות קטנות של סטודנטים (2-3 סטודנטים) בהדרכת רופאי המחלקה. הסטודנט ישתתף לפחות ב-2 תורנויות. התורנות תתחיל עם תום הפעילות במחלקה, ותסתיים בשעה 23:00.

ד. כל סטודנט יקבל נושא לסמינריון או לחילופין מאמר מסכם נבחר אשר עוסק ברפואה פנימית. כל סמינריון יימשך 45 דקות ויוצג בפני הקבוצה כולה בנוכחות המדריכים.

נוהלי הקלרקשיפ

יום הלימודים יותאם לפי זמני הפעילות במחלקות (בד"כ יתחיל בשעה 07:30 ויסתיים בשעה 16:00). הכיתה תחולק לקבוצות, אשר תופנינה לבתי החולים מטעם החוג לרפואה פנימית.

בכל מחלקה ימונה מנחה (טיטור) אשר ידאג למהלך התקין של הלימודים.

הנוכחות חובה - יערך רישום נוכחות יומיומי. היעדרות ללא סיבה מוצדקת תירשם תדווח למזכירות ביה"ס.

הערכת הסטודנט

הציון הסופי של הקורס יורכב מ:

א. הערכה קלינית של הסטודנט בתקופת הקלרקשיפ.

ג. בחינה מעשית בתום הקורס.

ד. מבחן בכתב, אשר יתקיים בסוף הקורס, ויכלול את כל החומר העיוני שנלמד במהלך החלק העיוני.

ה. הציון הסופי: שקלול הציון שניתן בקלרקשיפ עם הבחינה העיונית.

ה. השתתפות מלאה בקורס היא חובה, והצלחה בו מהווה תנאי למעבר לשנה ד' ולקבלת מתרפאים.

ביבליוגרפיה

1. Wintrobe MM, Thorn GW, Adams RD, Bennett IL, Jr, Braunwald E, Isselbacher KJ, Petersdorf RG. *Harrison's Principles of Internal Medicine*, New York, McGraw-Hill Book Company, Last Edition.
2. Kumar V, Cotron RS, Robins SL. *Basic Pathology*, WB Saunders, Last Edition.

שליטה בזיהומים ברפואת שיניים

מרכז הקורס: ד"ר יפעת מנור

היות ולא ניתן לזהות באופן מוחלט וודאי חולים ונשאים של מחלות זיהומיות, הצוות הרפואי ועובדים אחרים (המעורבים ישירות בטפול במתורפאים דנטאליים) חייבים לנקוט באמצעי זהירות סטנדרטיים על מנת למנוע התפשטות זיהומים ברפואת שיניים.

מטרות הקורס

להביא למודעות ולהעמיק את הידע בנושא שליטה בזיהומים ברפואת שיניים על מנת להשיג שיתוף פעולה המבוסס על הבנת הנושא וחשיבותו, ובכך להעלות את רמת הטיפול למטופל. הקנית מושגי יסוד והבסיס המדעי לבניית תכנית יעילה למניעת זיהומים ברפואת שיניים. הכרת שיטות עבודה נכונות למניעת העברת זיהומים במרפאת השיניים.

מבנה הקורס:

שנה ד' - בטרימסטר א', 2 פגישות בנות שלוש שעות כל אחת.
קורס שינניות סמסטר א' 2 פגישות בנות שלוש שעות כל אחת

פירוט נושאי הלימוד

נושאי ההרצאה

1. העברת זיהום: מקור הזיהום, סיכונים לצוות הרפואי ולמתרפא
2. זיהומים שכיחים ברפואת שיניים HIV, HCV, HBV, HDV, HEV, HAV, CMV, TB, HSV, זיהומים בקטריאליים ופונגליים.
3. מטרות ואסטרטגיה: מטרות כלליות, גורמי סיכון, חלוקת תפקידים, הצוות, שטח עבודה
4. סקירת המתרפאים: תולדות עבר רפואי, סטאטוס חברתי, סוציו אקונומי, בדיקה פיסיקלית.
5. שמירה על בריאות הצוות הרפואי: חיסונים, רחיצת ידיים, היגיינה אישית
6. אמצעי הגנה: כפפות, מסכות, משקפי הגנה, בגדי עבודה, מניעת תאונות עבודה, חבלות ופציעות.
7. שיטות אספטיות: מניעת התזת דם, רוק, תרסיס או כל חומר ביולוגי בחדר הטיפוליים, ציוד מתכלה, ניקוי המרפאה והמשרד, טיפול בביופסיה, שיניים עקורות או חומר ביולוגי אחר.
8. חיטוי וחומרי חיטוי: חומרי חיטוי לשימוש ברפואת שיניים, עיקור קר (כימי), חיטוי מחמיר.
9. סידור ואחסון המכשור: מגשים דנטאליים, עיטוף לפני עיקור.
10. עיקור המכשור: חיטוי לפני העיקור, ניקוי לפני העיקור, עיקור. נקודות חשובות בחיטוי ועיקור.
11. הציוד הדנטאלי: היחידה הדנטאלית, כסא המתרפא, ארונות, אספקת מים ואוויר, מזרק אוויר-מים, מכשיר האולטרסאונד, מדחס.
12. פסולת: הוראות לסילוק פסולת מהמרפאה, סילוק מכשירים חדים, מחטים וסכינים.
13. הוראות למניעת זיהומים ברפואת שיניים: צעד אחר צעד.
14. שליטה בזיהומים נקודות ציון מיוחדות ב: פרוטטיקה, אורתודונטיה, אנדודונטיה, רדיולוגיה, כירורגיה, מעבדת שיניים.
15. פרוטוקול למקרה של פציעה.
16. סיכום.

ביבליוגרפיה
ספרות מומלצת

1. Cottone JA, Terezhalmay GT, Molinari JA. Practical Infection Control in Dentistry. Philadelphia, Lea & Febiger, 2 ed., 1995.
2. Martin MV. Infection Control in the Dental Environment. London, Martin Dunitz Ltd. 1991.
3. Runnells RR. Infection Control in the Former Wet Finger Environment. IC Publications, Utah, 1987.

הערכת הסטודנט

בשנה ד' - בסוף הקורס תתקיים בחינה.
קורס שינניות יתקיים בוחן או תוגש עבודה סמינריונית.

קורס שיננות – קורס דו-שנתי

(אינו מקנה תואר אקדמי)

ראש הקורס:

פרופ' קרלוס נמקובסקי

מרכז מנהלי:

ד"ר אדר מן

רופאים אחראים:

ד"ר טלי לוין

רכזת הקורס:

שירלי סביליה

מזכירת הקורס:

ציונה אלכאוי

מדריכות הקורס:

דניאלה אילוז, שירלי סביליה, יהודית שפקרו, קטרינה חורי
לאה גלעד, זיוי נוימן, מירב פיזנטי, מירית מלמד, מלי צרפתי,
סבינה עדן, נמרובסקי אולגה.

הקורס מכשיר סגל פרה דנטאלי למקצוע שיננות. סגל זה מהווה חלק מהצוות המטפל במסגרת מרפאת השיניים, שתפקידו המרכזי לעסוק בטיפול ובחינוך לרפואת שיניים מונעת לפרט ולקהילה.

במסגרת הלימודים, התלמידות רוכשות ידע בסיסי במגוון מקצועות כגון ביולוגיה של התא, אנטומיית גוף האדם, פיזיולוגיה, פרמקולוגיה. כמו כן רוכשות ידע בסיסי במקצועות השונים ברפואת השיניים ובחומרים דנטאליים.

במהלך שנת הלימודים השנייה, התלמידות מתנסים בעבודה מעשית המכשירה אותם לקראת העבודה במרפאת השיניים.

הלימודים בקורס שיננות הם לימודים לקראת תעודה.

משך הקורס – שנתיים. הלימודים מתקיימים במסגרת ביה"ס לרפואת שיניים.

בוגרות הקורס מורשות לגשת למבחנים של משרד הבריאות כדי לקבל רישיון לעסוק במקצוע שיננות במדינת ישראל.

כל האמור מתייחס לזכר/נקבה.

לימודי המשך ברפואת שיניים

לימודי המשך ברפואת שיניים CONTINUING STUDIES IN DENTAL MEDICINE

פרופ' ארוין וייס, ראש ביה"ס

הקדמה

במסגרת לימודי המשך ברפואת שיניים, מתנהלת פעילות הוראתית ענפה לרופאי שיניים. לימודי המשך לרופאי שיניים כוללים התמחויות והשתלמויות בתחומים שונים של המקצוע. בנוסף לכך רואה בית הספר את חובתו בהכשרת כוחות פרה-דנטליים, שתפקידם חשוב ביותר במערך שירותי בריאות הפה בישראל.

לימודי המשך ברפואת שיניים מאורגנים במספר מסגרות:

1. לימודי התמחות רב-שנתיים בתחומים הבאים: אורתודנטיה, רפואת שיניים לילדים, אנדודונטולוגיה, פריודונטיה, שיקום הפה, פתולוגיה אורלית ורפואת הפה.
2. קורסים מרוכזים וימי עיון לרופאי שיניים, שניתנים על ידי סגל בית הספר ומרצים אורחים מחו"ל.
3. קורס דו-שנתי להכשרת שינניות. התכנית מכשירה את התלמיד/ה לגשת למבחן רישוי ממשלתי לשינניות בתום שנת הלימודים השנייה.

לימודי התמחות רב שנתיים בתחומים השונים של רפואת שיניים:

רופאי שיניים, בעלי תואר אקדמי, יכולים להירשם לתכנית התמחות באחד מתחומי רפואת השיניים. עמידה בדרישות הקוריקולום ובבחינות יקנו למשתלם תעודה מטעם אוניברסיטת תל-אביב. משתלם שיהיה מעוניין בקבלת תואר מומחה במקצוע, חייב יהיה להשלים לימודים נוספים בהתאם לתקנות משרד הבריאות ודרישות המועצה המדעית של ההסתדרות לרפואת שיניים.

יתקבלו ללימודים מועמדים שיעמדו בתנאי ועדת הקבלה, על בסיס תחרותי.

המטרות:

1. לתת מסגרת אקדמית ללימודים עיוניים וקליניים המיועדים להכשרת מומחים ברפואת שיניים, הן במקצוע ההתמחות והן במקצועות הבחירה.
2. להכין מתמחים לבחינות מומחיות מטעם המועצה המדעית של ההסתדרות לרפואת שיניים.
3. להקנות לרופאי השיניים הלומדים גישה למחקר תוך ביקורת ומחשבה עצמית.

מסגרת הלימודים:

התכנית מבוססת על לימודי חובה בהתאם לתכנית הלימודים של המקצוע הנלמד.

התנאים לקבלת תעודה מטעם אוניברסיטת תל-אביב במקצוע ההתמחות:

1. הלימודים מתקיימים במשך מספר שנים, בהתאם לתכנית הלימודים של המקצוע הנלמד.
2. הלימודים בתכנית יוכרו רק אם הלומד השתתף בסך של 75% לכל הפחות מסך שעות הלימודים, שילם שכר לימוד כנדרש, ועמד בדרישות המפורטות מטה:
  - א. עמידה בדרישות הקליניות, העיוניות של הקוריקולום ובבחינות כנדרש.
  - ב. השתתפות בקורסי CORE CURRICULUM המשותפים לכלל תחומי ההתמחות ועמידה בבחינות שתתקיימנה לפי החלטות ועדת ההוראה להתמחויות*.
  - ג. ביצוע עבודת מחקר על פי דרישות המחלקה שבה מתבצעת ההתמחות.

סדרי ההרשמה:

ההרשמה מתקיימת במזכירות סטודנטים בביה"ס לרפואת שיניים, באמצעות המייל ובהתאם להנחיות המפורטות בהודעה על פתיחת ההרשמה המפורסמות באתר בית הספר.

- * שכר הלימוד יקבע סמוך לתחילת ההתמחות.
- * ההחלטה לגבי קורסי הליבה וקבלת פטור מהם היא בסמכות ועדת ההוראה להתמחויות בלבד.
- באחריותו של המתמחה להשיג אישור על קבלת חיסונים לפי דרישות בית הספר, ולדאוג לביטוח אחריות מקצועית אישי בתוקף במשך כל שנות ההתמחות בבית הספר.

המחלקה לאורתודונטיה - המסלול הישראלי
לימודי תעודה באורתודונטיה
THE ORTHODONTIC DEPARTMENT – THE ISRAELI TRACK
STUDIES TOWARDS A DIPLOMA IN ORTHODONTICS –
AND MASTER'S IN ORTHODONTICS

ראש המחלקה: ד"ר ניר שפק
איראי התמחות: ד"ר עופר סרנה
משך התכנית: שלוש וחצי שנים

הלימודים מוכרים כחלק מהדרישות שנקבעו על ידי המועצה המדעית של ההסתדרות לרפואת שיניים לקבלת התואר מומחה באורתודונטיה. משך התכנית 3½ שנים. בוגרי התכנית שיעמדו בדרישות התכנית יקבלו תעודה באורתודונטיה ומוסמך באורתודונטיה. הלימודים העיוניים הנם באנגלית. פרטים בדבר ההתמחות, תנאי קבלה עלויות וכיו"ב ניתן לקבל במזכירות הסטודנטים ובאתר האינטרנט של המחלקה לאורתודונטיה. הכנס לאתר ביה"ס לרפואת שיניים <http://www.dental.tau.ac.il> בחר מתוך המחלקות (Departments) את המחלקה לאורתודונטיה (Orthodontics).

מטרות התכנית:

1. המתמחה יכיר ויבין את התפיסות החדשניות וההיסטוריות של נושא הגדילה וההתפתחות וקישורן לאבחנה אורתודונטית ותכנית הטיפול.
2. המתמחה יהיה מסוגל לאבחן, לנתח ולתכנן טיפול לפתרון לקויי סגר אורתודונטיים.
3. המתמחה יכיר ויבין את התגובות הביולוגיות של רקמות חלל הפה לכוחות האורתודונטיים.
4. המתמחה יבין את הכוחות האורתודונטיים, שימושם ומגבלותיהם.
5. המתמחה יבין את קשר הגומלין בין אורתודונטיה ותחומים הנוגעים בה בנושאים דנטליים ורפואיים וידע לשלב תחומים נוספים בזמן תכנון וביצוע הטיפול האורתודונטי.
6. המתמחה יבין את המבנה המכני של המיכשור האורתודונטי.
7. המתמחה יקבל מיומנויות הנחוצות לבניית מכשירי הטיפול האורתודונטיים.
8. המתמחה יקבל כלים להביא כל תכנית טיפול אורתודונטי לביצועה המושלם.
9. התכנית תביא את המתמחה ליכולת הערכה וביקורת של מחקרים הקשורים לתחום האורתודונטיה.
10. המתמחה יטפל במספר נרחב של מתרפאים אורתודונטיים ויהיה חייב להציג לפחות 10 מקרים שטופלו על ידו, ברמה גבוהה במרבית שלבי הטיפול

- האורתודונטי ועד לסיומם, כחלק מהדרישות לסיום התוכנית .
11. על המתמחה לעמוד בהצלחה בבחינות הניתנות במהלך התכנית בסיום כל קורס וכל נושא לימודי ובבחינת הגמר בכתב ובע"פ בתום לימודיו.
  12. מתמחה שלא עמד בבחינה במועד א' ידרש לעמוד בבחינה במועד ב'. מתמחה שנכשל בשני מועדי בחינות הגמר בכתב או בע"פ תוארך התמחותו ב-1/2 שנה נוספת (ראה סעיף 19).
  13. תופסק התמחותו של מתמחה שלא יעמוד בדרישות האקדמיות, הקליניות והמוסריות.
  14. על המתמחה להשלים את מחויבותיו המעבדתיות האורתודונטיות (ע"י הכנת תבניות לימוד, מכשירים קבועים וניידים, SETUP, מכשירי רטנציה וכו').
  15. המתמחה יבצע במהלך 3^{1/2} השנים של התכנית את התקופות הזמן הבאות: 2^{1/2} שנים במחלקת האם (אורתודונטיה), 1/2 שנה בלימודי יסוד, 3 חודשים ברפואת שיניים לילדים, 3 חודשים במקצוע בחירה. בחירת מחלקות הרוטציה חייבת להתבצע בהתאמה ובאישור ראש המחלקה לאורתודונטיה. מחלקת הרוטציה חייבת להיות מסונפת לביה"ס לרפואת שיניים, אוניברסיטת תל-אביב.
  16. לימודי ההתמחות באורתודונטיה הנם לקראת תעודה באורתודונטיה ותואר מוסמך באורתודונטיה (M.S Orthod). בנוסף למעוניינים קיים מסלול מורחב לקראת תואר מוסמך במדעים (MSc) או דוקטור בפילוסופיה (PhD).
  17. על המתמחה לפתוח "פנקס מתמחה" של הר"ש מייד עם תחילת ההתמחות ולהחתים את מנהל המחלקה בפנקס. לאחר שהשלים את כל מחויבותיו כלפי מחלקות הרוטציה, כולל מחויבותו ל"מוסמך באורתודונטיה", תשלום שכר לימוד והחזרת ציוד מושאל, יחתום מנהל המחלקה בפנקס המתמחה של הר"ש על השלמת דרישות ההתמחות.
  18. ההרשאה לגשת לבחינות מומחיות שלב א' ושלב ב' תתבצע בהתאם לדרישות המחלקה ודרישות המועצה המדעית.
  19. תלמיד שלא ישלים את מחויבותיו בתום 3 1/2 השנים יהיה חייב בשכר לימוד שיחושב בחלקיות חודשית ע"פ שכר לימוד שנתי מלא.
  20. עלות ההתמחות הינה בהיקף של 350% (עפ"י חישוב של שכר לימוד שנתי 100%). לא ינתן פטור מתשלום לאנשים שקיבלו פטור מחלק מהתכנית ולבעלי תארים מתקדמים.

21. תכנית הלימודים לתואר "מוסמך באורתודונטיה", הנה חלק אינטגרלי (בלתי נפרד) בלימודי התעודה באורתודונטיה. בעלי תואר Ph.D MSc פטורים ממחויבות למוסמך באורתודונטיה, אך אינם פטורים מעבודת מחקר ומתשלום מלא של שכר הלימוד.

INTERNATIONAL POSTGRADUATE PROGRAM IN ORTHODONTICS

**STUDIES TOWARDS A
DIPLOMA IN ORTHODONTICS AND MASTER'S IN ORTHODONTICS
FOR OVERSEAS DENTISTS**

Head of Department: Dr. Nir Shpack

Program Coordinator: Dr. Ofer Sarne

Duration of Program: Three and a half years

The International Postgraduate Program in Orthodontics is organized and intended for non-Israeli citizens holding a license to practice dentistry in their countries of origin.

The language of instruction is English. The program adheres to the guidelines of the European Erasmus Project and the Department is accredited by the Israeli Dental Scientific Council. Upon completion of the course of study's requirements, graduates are awarded a Diploma in Orthodontics and a Master's in Orthodontics.

Detailed information regarding the program, including its curriculum, conditions for acceptance, tuition, etc. are available from the Department of Orthodontics' secretary:

E-mail: orthotau@post.tau.ac.il

Website: www.dental.tau.ac.il (Select Departments, select Orthodontics)

Program objectives:

1. The resident will become acquainted with the modern and traditional concepts of growth and development and its applicability to treatment planning.
2. The resident will be able to analyze, diagnose, and formulate a treatment plan for orthodontic malocclusions.
3. The resident will be acquainted with the tissues of the oral cavity's biological response to orthodontic forces, their uses and limitations.
4. The resident will be taught the link between orthodontics and other dental and medical disciplines and will be able to take this into consideration when formulating and carrying out a treatment plan.
5. The resident will be familiar with the technical construction and clinical uses of fixed and removable orthodontic appliances, set-up and retainers.
6. The resident will be able to assess literature and research material associated with orthodontics.

7. The resident will treat a large variety of malocclusions.
8. The resident will be required to pass examinations during and at the end of each course. As part of the requirements, residents will have to pass written and oral final exams. In case of failure, the resident will be required to re-take the exams. In case a resident fails the re-take exams, she/ he will be required to stay for an extra six months and re-take all failed exams. After this stage, there will be no re-take exams.
9. Residents who do not meet the academic and ethical standards can be dismissed from the program at any stage.
10. The resident will receive a Diploma in Orthodontics after the following conditions have been met:
  - a. Completion of all clinical requirements
  - b. Passing all examinations
  - c. Completion and submission of the Master's thesis
  - d. Return of all University owned equipment
  - e. Settling of any unpaid debts
11. Studies for a Master's in Orthodontics are an integral part of the program without which a diploma in Orthodontics will not be granted. The program also offers an additional track towards a MSc or PhD. Residents holding the MSc and/ or PhD degrees are exempt from submitting a thesis for a Master's in Orthodontics, but are required to carry out a research project.
12. The combined PhD/ MSc & Orthodontics program requires the students to start the research and courses of the advanced degree at least 2 1/2 years before attending the Program in Orthodontics.
13. The total amount of tuition for the program is 350% (on the basis of 100% per year). No exemptions for previous degrees and advanced studies are accepted.
14. A resident who has not completed the requirements within three and a half years will be required to provide monetary funding for any extended stay in the Department. Additional fees will be assessed according to a monthly charge.

המחלקה לאנדודונטולוגיה
לימודי תעודה באנדודונטיה
THE DEPARTMENT OF ENDODONTOLOGY
STUDIES TOWARDS A DIPLOMA IN ENDODONTICS

ראש המחלקה:	ד"ר אנדה כפיר
מרכז המחלקה:	ד"ר עמיר ויסמן
מנהלת ההתמחות:	ד"ר אנדה כפיר
אחראי ההתמחות:	פרופ' איגור צסיס

הלימודים מוכרים כחלק מהדרישות שנקבעו על ידי המועצה המדעית של ההסתדרות לרפואת שיניים לקבלת התואר מומחה באנדודונטיה.
הדרכת המתמחים העיונית והקלינית נעשית על ידי (המורים), מומחים לאנדודונטיה חברי המחלקה. הלימודים נמשכים על פני כל השנה הקלנדרית בניכוי חופשות פסח וסוכות וכן שבועיים בחודש אוגוסט. החלק הקליני מתפרש על פני 4 (ימי עבודה) שבוע.

מטרות הקורס ומהותו:

הקורס נועד להקנות למתמחה הכשרה מתקדמת במישור העיוני ובמישור הקליני בתחום האנדודונטיה. ההוראה העיונית כוללת סמינרים העוסקים בספרות העדכנית והקלאסית, דיון בהצגת מקרים ותוכניות טיפול, הרצאות חזיתיות ומגוון קורסים הניתנים לכל המתמחים ביה"ס, במסגרת ה-CORE CURRICULUM. החלק הקליני כולל טיפול במגוון גדול של מקרים.

- מתמחה ידע ויבין את תהליך היווצרות השיניים והתפתחותן התקינה וגם את הסטיות ההתפתחותיות והאנומליות שהן גורמות. המתמחה יהיה בקיא בפיזיולוגיה ובפתולוגיה של הקומפלקס מוך-דנטין ושל סב-החוד.
- מתמחה יהיה בקיא בסטיות ההתפתחותיות ובעיכוב צמיחת השיניים. הוא יבין את דרכי התפתחות האנומליות.
- מתמחה יהיה בקיא בנוהלי התשאול והבדיקה הפיזיקאלית באנדודונטיה, וידע לאבחן מצבים שונים הכרוכים בפתולוגיה של המוך וסב החוד, לבצע אבחנה מבדלת ביניהם, ואבחנה מבדלת בין נגעים ממקור אנדודונטי לנגעים ממקור אחר.

- על מתמחה לשלוט בפיזיולוגיה של הכאב, לדעת לאבחן כאב ממקור אנדודונטי, ולשלוט באבחנה המבדלת בין כאבים ממקור אנדודונטי לכאבים ממקורות אחרים.
- הוא יהיה מסוגל לקבוע תכנית טיפול ולהעריך את הפרוגנוזה של טיפול השורש. במידת הצורך, יוכל להצביע על תוכניות טיפול חלופיות ולשקול את השלכתן על אופן שיחזור השן ועל תכנית השיקום כולה. בכל החלטותיו, יידע מתמחה להתחשב גם במצב הבריאות הכללי של המטופל.
- מתמחה יהיה מסוגל להגיש עזרה ראשונה יעילה במקרים שמקורם אנדודונטי. הוא יהיה בקיא במגוון הטיפולים האנדודונטיים, משמרים וכירורגיים ובשילוב של טיפול משלים מתחומי הפריודונטיה, אורתודונטיה הפרוטטיקה וכו'. המקרים בהם יטפל כוללים גם שיניים שלא גמרו את התפתחותן, אנומליות והסתידויות של התעלות, טיפול שורש חוזר וכד'.
- מתמחה יידע לטפל במתרפאים הסובלים ממחלות סיסטמיות ויהיה בקיא באבחון מצבים סיסטמיים המתבטאים בחלל הפה.
- מתמחה יידע להגיש טיפול ראשוני במקרים של חבלות דנטליות, להעריך את סיכויי הצלחת הטיפול, להשלים את הטיפול האנדודונטי, לנווט את המתרפא לטיפולים משלימים ולהשתלב בתכנונם ובביצועם. כן יפגין ידע בהשלכות הקליניות של תוצאות של חבלה דנטלית, כמו תזוזת שיניים וספיגות שורשים, הוא יפגין מיומנות בטיפול במקרים אלה כדי להקטין את ממדי הנוזק.
- מתמחה יכיר בזמן העבודה הקלינית את מרבית סוגי המכשירים האנדודונטיים לצורכי אבחון, טיפול וסתימת שורש. הוא יתנסה גם בשימוש במיקרוסקופ הטיפולי לצורך טיפול אנדודונטי רטרוגרדי ולא כירורגי כאחת. השימוש בשיטות ובמכשירים חדשים יתורגל במקרה הצורך קודם בשיני דמה משרף ובשיניים טבעיות עקורות. והטיפול הכירורגי יתורגל על לסתות של חיות
- מתמחה יהיה מסוגל לטפל במצבים הנובעים ממקור אנדודונטי ברמת השן וסביבתה הקרובה. הוא יפגין מיומנות בטיפול בתעלות שורש מסובכות ובמצבים מורכבים כגון שיניים שטרם סיימו את התפתחותן. הוא יהיה בקיא בשיטות טיפול שונות, בחומרים ובמכשור הקלאסי והחדש לטיפול שורש ולסתימת שורש.
- על המתמחה להיות בקיא בעקרונות הטיפול האנדודונטי הכירורגי ומיומן בשיטות אלה לצורך אבחנה וטיפול במצבים שדורשים זאת.
- מתמחה יוכל לשלב במסגרת התכנית, לימודים לתואר "מוסמך באנדודונטיה".

בין הדרישות לקבלה לקורס:

- ראיון אישי.
- מבחן במכון התאמה מקצועית.

- באחריותו של המתמחה לדאוג לביטוח אחריות מקצועית אישי והשגת אישור על קבלת חיסונים לפי דרישות בית הספר.

בין הדרישות במהלך הקורס:

- מבחן עיוני 1-2 במהלך הקורס התואם את החלק העיוני שנלמד.
- הצלחה במבחן העיוני בסיום שנת ההתמחות הראשונה **הינה תנאי** להמשך ההתמחות.

בין הדרישות לסיום הקורס:

- טפול במגוון רב של מקרים קליניים (תואם את דרישות ההתמחות הרשמיות של המועצה המדעית של הר"ש).
- הכנת עבודות סמינריוניות.
- תכנון וביצוע עבודות מחקר מודרכות במסגרת המחלקה – לפחות שתיים. אחת מעבודות המחקר הללו יכולה לשמש גם כעבודת מחקר במחלקה במסגרת הדרישות של 6 חודשים במדעי יסוד לפי דרישות המועצה המדעית של הר"ש.
- עמידה במבחן בקורסים של הקור-קוריקולום שדורשים זאת (אין מבחן מסכם באנדודונטיה).

המחלקה לפריודונטיה והשתלות לימודי תעודה בפריודונטיה

THE DEPARTMENT OF PERIODONTOLOGY AND IMPLANTOLOGY STUDIES TOWARDS A DIPLOMA IN PERIODONTICS

ראש המחלקה: ד"ר אילן ביתלום
מ"מ ראש המחלקה: פרופ' קרלוס נמיקובסקי
אחראי התמחות: פרופ' צבי ארצי
משך הקורס: 4 שנים בהיקף מלא

הלימודים מוכרים כחלק מהדרישות שנקבעו על ידי המועצה המדעית לקבלת התואר מומחה בפריודונטיה.

מטרת הקורס:

הוראת רופאי שיניים המבקשים להרחיב ידיעותיהם בפריודונטיה ואימפלנטולוגיה בכלל ומבקשים לזכות במעמד מומחה בפריודונטיה בפרט.

המתמחים ידרשו להשיג ידע מקיף ושליטה בנושאים הבאים:

1. אנטומיה וביולוגיה של הפה והמנגנון הפריודונטלי.
2. פתולוגיה ופתוגנזיס של המחלות הפריודונטליות.
3. אנטומיה וביולוגיה של סביבת השתל הדנטלי.
4. פתולוגיה ופתוגנזיס של מחלות סביב שתלים, ופריאימפלנטיטיס.
5. מיקרוביולוגיה ואימונולוגיה במחלות פריודונטליות.
6. מיקרוביולוגיה ואימונולוגיה במחלות סביב שתלים.
7. אבחון מחלות פריודונטליות ואבחון פתולוגיה סביב שתלים.
8. תכנית טיפול במתרפא הפריודונטלי.
9. טיפול במחלה פריודונטלית באמצעות טיפולים שמרניים וכירורגיים רגנרטיביים / לא רגנרטיביים.

10. תכנון טיפול תחזוקתי תומך.
11. שימוש בשתלים דנטלים כחלק מהטיפול הפריודונטלי וכחלק מטיפול שיקומי כולל.
- רגנרציה גרמית של הרכסים לפני ו/או בעת השתלות.
- הכרה ותרגול קפדני של כירורגיה פריודונטלית וכירורגיה אימפלנטולוגית.
12. הבנת התהליכים הביולוגיים הכרוכים במצבי ריפוי של מחלות פריודונטליות ופתולוגיה סביב שתלים.
13. אפידמיולוגיה ומניעה של מחלות פריודונטליות.
14. יחסי הגומלין בין פריודונטיה, אימפלנטולוגיה, רפואת הפה, פתולוגיה אורלית.
15. הקשר בין מחלות סיסטמיות וביטויין בחלל הפה בכלל ובפריודונטיום בפרט.
16. שיתוף פעולה עם יתר ענפי רפואת השיניים הקלינית לשם טיפול כולל במתרחא: רפואת שיניים משקמת, אורתודונטיה ואנדודונטיה.
17. בקיאות וכושר הערכה של הספרות המקצועית.
18. ניהול יעיל של מרפאת מומחה.

* התכנית תתקיים במתכונת 100% או 50% וזאת עפ"י הודעה שתימסר בעת הליך הקבלה למעוניינים תינתן אפשרות לשלב במסגרת התוכנית, לימודים לתואר "מוסמך בפריודונטיה" או תואר דומה. סיום לימודים מותנה בעמידה בדרישות הקורס ודרישות המועצה המדעית לשם הכרה בהתמחות בפריודונטיה.

המחלקה לפתולוגיה אורלית ורפואת הפה
לימודי תעודה בפתולוגיה אורלית
THE DEPARTMENT OF ORAL PATHOLOGY
& ORAL MEDICINE
STUDIES TOWARDS A DEGREE IN ORAL PATHOLOGY

ראש המחלקה: פרופ' מרילנה ורד
אחראית על המתמחים: פרופ' מרילנה ורד
משך הקורס: שנתיים במשרה מלאה

הלימודים מוכרים כחלק מהדרישות שנקבעו על ידי המועצה המדעית של ההסתדרות לרפואת שיניים ומשרד הבריאות לקבלת התואר מומחה בפתולוגיה אורלית, אשר כוללים שנתיים בפתולוגיה אורלית, שנה בפתולוגיה כללית, שלושה חודשים ברפואת הפה, ושלושה חודשים בכירורגית פה ולסת.

מטרות הקורס:

מטרות הקורס הן להביא את המשתלם:

1. להבנת האטיולוגיה והפתוגנזיס של מחלות הפה, הלסתות ובלוטות הרוק.
2. להכרת הסימנים הקליניים של הנגעים הפוגעים ברקמות הפה, בלסתות ובלוטות הרוק.
3. לביצוע אבחנה מبدלת בין מצבים בלתי נורמאליים, שהינם בעלי תמונה קלינית דומה, אך קשורים בגורמים אטיולוגיים שונים ובמהלך קליני שונה.
4. לבקיאות במורפולוגיה המיקרוסקופית של המצבים הפתולוגיים בחלל הפה, הלסתות ובלוטות הרוק.
5. לבקיאות בשיטות אבחנתיות מתקדמות בשטח הפתולוגיה האורלית (שיטות מולקולריות, אימונוהיסטוכימיות ואימונופלורסצנטיות).
6. להבנת עקרונות הטיפול והפרוגנוזה במחלות חלל הפה, הלסתות ובלוטות הרוק.
7. להבנת יחסי הגומלין בין מחלות הפה ומחלות סיסטמיות.
8. לרכישת בקיאות בשיטות מחקר המקובלות בשטח הפתולוגיה האורלית.
9. לרכישת כושר הערכה וביקורת של הספרות המקצועית בשטח הפתולוגיה האורלית.

המחלקה לפתולוגיה אורלית ורפואת הפה
לימודי תעודה ברפואת הפה
THE DEPARTMENT OF ORAL PATHOLOGY
& ORAL MEDICINE
STUDIES TOWARDS A DEGREE IN ORAL MEDICINE

ראש המחלקה: פרופ' מרילנה ורד
מרכז המחלקה: ד"ר שושנה רייטר
אחראי על המתמחים: ד"ר נועם ירום
משך הקורס: שנתיים וחצי במשרה מלאה

הלימודים מוכרים כחלק מהדרישות שנקבעו על ידי המועצה המדעית של ההסתדרות לרפואת שיניים ומשרד הבריאות לקבלת התואר מומחה ברפואת הפה, אשר כוללים שנתיים וחצי ברפואת הפה, שלושה חודשים בפתולוגיה אורלית, שלושה חודשים ברדיולוגיה אורלית, שלושה חודשים ברפואה פנימית, שלושה חודשים במקצוע בחירה וחצי שנה במדעי יסוד.

מטרות הקורס:

מטרות הקורס הן להביא את המשתלם:

1. לכושר אבחון קליני, רנטגני ומעבדתי של מחלות ריריות חלל הפה, הלסתות, בלוטות הרוק ומפרק הלסתות.
2. להתמצא בכל סוגי הטיפול במחלות הני"ל, שאינן דורשות טיפול כירורגי.
3. לדעת לאבחן סימני מחלה כללית בחלל הפה ולשמש כחבר בצוות אנשי רפואה באבחון וטיפול בביטויים בחלל הפה הקשורים למחלות כלליות.
4. לדעת לאבחן ולטפל בכאבים באזור הפה והלסתות.
5. לתכנן ולתת טיפול דנטלי כולל לחולים הסובלים ממחלה כרונית סיסטמית שמצבם הכללי מכתוב תנאי טיפול ופתרונות טיפול מיוחדים.
6. לדעת לבצע מעקב אחר נגעים טרום-ממאירים ולגלות גילוי מוקדם של נגעים ממאירים בחלל הפה.
7. לרכישת בקיאות בשיטות המחקר המקובלות ברפואת הפה.
8. לרכישת כושר הערכה ובקרה של הספרות המקצועית בשטח רפואת הפה.
9. המתמחה יוכל לשלב במסגרת התכנית לימודים לתואר "מוסמך ברפואת הפה".

המחלקה לרפואת שיניים לילדים
לימודי תעודה ברפואת שיניים לילדים
THE DEPARTMENT OF PEDIATRIC DENTISTRY
STUDIES TOWARDS A DIPLOMA IN PEDIATRIC DENTISTRY

ראש המחלקה: ד"ר סיגלית בלומר
מרכז המחלקה: ד"ר טל רצון
אחראי ההתמחות: פרופ' בנימין פרץ
משך הקורס: 3 ½ שנים במשרה מלאה

הלימודים מוכרים כחלק מהדרישות שנקבעו על ידי המועצה המדעית של ההסתדרות לרפואת שיניים לקבלת התואר מומחה ברפואת שיניים לילדים.
מטרות הקורס:

1. תינתן למתמחה הזדמנות לרכוש ניסיון ומיומנות בטיפול בילדים במגוון גילים ובעיות, תוך הדרכה ופיקוח צמודים ותוך שמירה על כללי המקצוע והאתיקה המקצועית.
2. ליצור קשר עם הילד, להדריכו ולחנכו לקבל טיפול דנטלי במינימום של חרדה. לחנך את הילד לשיתוף פעולה וליצור בו מוטיבציה להמשך הטיפול ולשמירה על בריאות הפה.
3. לשתף את ההורים במהלך הטיפול על ידי הסברת הצורך בטיפול והדרכתם בשיטות מניעה על מנת לחזק ולהגביר את המוטיבציה של הילד ואת פעולות המניעה.
4. לבצע ברמת מיומנות גבוהה את הטיפולים הדרושים למניעת מחלות הפה, להגנה ולטיפול במוך השן ולשחזור שיניים תוך שמירה על שלמות מערכת הלעיסה והתפתחות התקינה. כמו גם לפעול בשיתוף עם כל המחלקות אחרות.
5. לתת טיפול יעיל ואפקטיבי, מידי והמשכי במקרים של חבלות ונזקים טראומטיים לשיניים ולאזור חלל הפה, כולל שיחזור השיניים שניזוקו וכן לתת ייעוץ, הדרכה ומכשור למניעת מקרים אלו.
6. לזהות, לאבחן ולטפל, או ולהפנות בעת הצורך, במצבים של הפרעות התפתחות חמורות וסטיות מנשך וכמו-כן גם נגעים ומצבים פתולוגיים ברקמות חלל הפה.
7. לתת יעוץ וטיפול דנטלי לילדים בעלי צרכים מיוחדים - פיזיים, שכליים או רגשיים במסגרת המשפחה ו/או באשפוז בבי"ח ובמוסדות.
8. להשתלב במערך צוות הטיפול בילד על ידי הכרת נושאים רפואיים פארא-רפואיים הקשורים בהתפתחות הילד ובבריאותו, להיות מסוגל לתת יעוץ דנטלי לצוות הרפואי, הפרא-רפואי ולהורים ולבצע טיפול נאות.
9. לתת טיפול לילדים, שאינם מסוגלים לקבל טיפול רגיל, תוך שימת דגש על **behavior management** ושימוש באמצעים פרמקולוגיים כמו סדציה והרדמה כללית.
10. להשתלב במסגרת הקהילה ולפעול להגברת המודעות לבעיות רפואת השיניים ולחינוך הציבור לבריאות וגהות הפה. כמו-כן לעזור בתכנון שירותים (טיפול, מניעה או חינוך) לילדים ונוער בקהילה.
11. להכיר, לקרוא ולהעריך את הספרות המקצועית בשטחי ההתמחות ולהיות ער להתפתחויות ולהתקדמויות במקצוע.
12. לימוד מתודולוגיות מחקריות, ביצוע מחקרים וכתיבה מדעית.
13. הדרכת הסטודנטים לרפואת שיניים

בין הדרישות לקבלה ללימודים:

*מבחן במכון התאמה מקצועית

*ראיון אישי

*מבחן הערכה מקצועי

*מבחן הבנת טקסט מדעי

נספחים

נספח 1- אגרת לסטודנט בנושא סיוע כלכלי

סטודנטים יקרים,
לקראת שנת הלימודים החדשה, חשוב לנו להביא לידיעתכם כי אוניברסיטת תל-אביב מציעה מגוון רחב של מלגות והלוואות לסטודנטים.
באתר דקאנט הסטודנטים תוכלו למצוא מידע מפורט בנושא מלגות, מעונות והלוואות:

<https://deanstudents.tau.ac.il/scholarship-dorms-and-financial-aid>
לתשומת לבכם מספר נקודות חשובות:

- בקשות למלגת סיוע כלכלי ניתן להגיש דרך המידע האישי לסטודנט החל מה-1 ביולי שכל שנה. סטודנטים חדשים שיתקבלו מאוחר לאוניברסיטה, יכולים למלא את הבקשה עד שבוע לאחר תחילת שנת הלימודים.
- לאחר מילוי טופס הבקשה למלגה יש לשלוח את כל האישורים המבוקשים תוך שבוע ימים כדי שבקשתכם תידון בדקאנט הסטודנטים.
- קיימת אפשרות לבקש במקביל גם בקשה למלגה, גם בקשה להלוואה. ניתן להגיש בקשה להלוואה דרך המידע אישי לסטודנט במהלך כל השנה מלבד ההלוואה מקרן ההלוואות של המגבית לוס אנג'לס. הסבר מפורט באתר.
- בין התאריך 1.6. עד ה-15.7 ניתן להגיש בקשות למגורים במעונות באמצעות טופס שממלאים דרך המידע אישי לסטודנט. לאחר תאריך זה, הזכאות הינה על בסיס מקום פנוי בלבד.

*וצרת מלגות se בית הספר לרפואת שיניים, צומדת לרשותכם בכל
אלה בנושא מלגות וסיוע כלכלי!*

*לרשות הדקאנט צומדים אמצ'ים רבים לסייע לסטודנטים. אנו
ממליצים להתעדכן באפשרויות הצומדות לרשותכם.*

נספח 2-

טופס ערעור על בחינה
בית הספר לרפואת שיניים

ערעור על ציון בחינה

שם _____ מס זיהוי _____
כתובת _____ טל _____

אל : מזכירות הסטודנטים

הנני מבקש לערוך בירור על הציון הסופי בבחינה בכתב בקורס :

שם הקורס _____ שנה _____ סמסטר _____

תאריך הבחינה _____ תאריך פרסום הציון _____
הציון שנקבע _____
(ידוע לי כי בזאת בטל ציון זה)
הנימוקים לבקשתי הם :

_____
_____
_____
_____

תאריך _____ חתימה _____

אל : מזכירות הסטודנטים

מאת : _____

לאחר עיון נוסף בבחינה הוחלט :

- א. להשאיר את הציון הקודם ללא שינוי
- ב. להעלות את הציון ל - _____
- ג. להוריד את הציון ל - _____

תאריך : _____ חתימת מרכז הקורס _____

נספח 3.

עבודה בארבע ידיים: סטודנט-סייעת (=סטודנט/ית מסייע/ת, תקציר הרצאה של פרופ' וויס

תפקידי הסייעת:
שאיבת רוק

ערבוב חומרים

הרגעה

רישום בתיק (מבחינה מדיקו-לגלית יכול להיות בעייתי, עדיף שאנחנו נרשום בתיק).

שיחה עם מטופלים בחוץ

קביעת תורים

לקיחת תשלום

חיטוי היוניט ודאגה שהמכשור יעבור סטריליזציה

הכנת מגשים

הזמנת חומרים

קריאה למדריך (בקליניקות סטודנטים)

לשמש עוד זוג עיניים לרופא

הגשת כלים

עזרה בצורה פעילה בטיפול (לדוגמא: להקשות עם המנורה).

צילומי רנטגן

אוזן קשבת- ערוץ תקשורת עקיף אל הרופא. לפציינט יש יראת כבוד לרופא או חושש שיפגע בטיפול אם יאמר משהו, ולכן מחפש ערוץ תקשורת עוקף.

חוות דעת אסתטית נוספת על שחזורים קדמיים- זוג עיניים נוסף בהערכה של צבעים וגוונים.

להגן על הרקמות הרכות בזמן העבודה-רטקציה של לחי ולשון.

עדות- עוד זוג עיניים שיטו את הכף במידה ויש ויכוח או אי הסכמה.

למקרי חירום- להביא כלים מתאימים ולשמש עזרה להחייאה ולטיפול במקרי חירום.

אחריות על הכנת החדר וסגירתו. פתיחת יום עבודה וסגירתו.

לדאוג להכין את יום העבודה של המחר- תזכורת למטופלים- טלפון לכל פציינט שיאשר שמגיע. הוצאת התיקים של יום המחרת.

הנחיות לאחר טיפול- זו חובתו של הרופא. אבל יש על כך מחקרים רבים- פציינט ששוכב לא שומע ולא מבין. פציינט על הכסא הדנטלי בישיבה שומע ולא מבין. פציינט עומד מתחיל לחזור לעצמו ולהבין. לכן הנחיות לאחר טיפול- כשהפציינט עומד ולחזור פעמיים לפחות. בפעם השניה זו יכולה להיות הסייעת.

פעולות שקריטי שיהיה יובש מוחלט- תמיכה בפרוצדורות קריטיות בהן נדרש יובש מוחלט.

תחזוקה טכנית של הציוד ביוניט הדנטלי ואם יש תקלה להודיע ולתאם שיבואו לתקן. השלמת ציוד וחומרים.

לצקת גבס. אסור לה לקחת מטבעי אלגינייט.

סייעת היא ציר דומיננטי במרפאה שקובע את אופי המרפאה. משלימה את עבודת הרופא. ערוץ תקשורת פתוח קבוע עם הסייעת. עזרה שבלעדיה לרופא יהיה קשה לבצע את עבודתו. כולן פעולות הכרחיות להצלחת הטיפול. חוסכות זמן. שיתוף פעולה ועבודת צוות.

תפקידה של הסייעת לעשות את כל הפעולות שהרופא לא חייב לעשות. כל מה שרופא חייב לעשות חוקית ואתית הוא יעשה וכל מה שהוא לא חייב לעשות הם תפקידי הסייעת.

סייעת טובה חוסכת בממוצע 40% מזמן כיסא. פינוי זמן משמעותו יכולת להתרכז בדברים אחרים.

התכונות החשובות ביותר של הסייעת :

- סינכרון עם הרופא.
- אקטיבית ובעלת יוזמה.
- ידע בשיטות וחומרים.
- יכולות תקשורת טובה
- יכולת לבצע הרבה פעולות בו"ז.
- זריזות
- לאזן את המצב הנפשי שקורה בחדר, להרגיע.
- שניתן יהיה לסמוך עליה. שתדע שהיא מתייצבת כשעה לפני הגעת הפצינט הראשון.

התכונה האחרונה נבנית עם הזמן ודורשת זמן. זו אמורה להיות משימה מקצועית כשאנו גדלים אל תוך המקצוע ובונים מערכת אמון סביבנו. היכולת שלנו לתפקד כרופא, לתת את כל תשומת ליבנו למקרה, למטופל ואין אפשרות בלי סייעת.

מה מצפים מרופא שיניים טוב :

- אמין
- ידע בסיסי
- דינמיקה באיסוף ידע חדש- להקפיד להיות מעודכן.
- מיומנות מנואלית
- מיומנות תקשורתית
- סבלנות
- אמפתיה
- לתת למתרפא הרגשה נוחה
- לא להיות שיפוטי כלפי המטופל

כל אלו אנחנו מצפים גם מהסייעת ולא רק מהרופא.

אין אף אדם שעומד בכל הדרישות והציפיות לעיל. אבל אלה הדרישות והשאיפה. לחץ חיובי מאפשר את העבודה. מי שלא יכול לתפקד בלחץ רפוי"ש לא מתאימה לו. שלא ניתן למקצוע לנהל אותנו- עלינו לנהל את המקצוע ואת חיינו, את הסייעת ואת בחירותינו. מתוך רשימת הדרישות יש מספיק דברים שיודעים ללמד וכמה שאנחנו לא יכולים ללמד- זה צריך להיות בהן מראש. יש לבחור סייעת ע"י התמקדות באותם פרמטרים שלא ניתן ללמד. מהם אותם הדברים? **נועם, חינוניות, גישה תקשורתית.** אתה שופט אדם אם הוא נלהב או לא. תהליך ההכשרה של סייעת ארוך.

החיים הם מסלול של פשרות. למשל: כמה שלא נשחיו מצוין תמיד נוכל להשחיו יותר טוב אבל זה כבר לא תמיד פרקטי. אנחנו אלו שמותחים את הגבול- את הקו. מתי זה מספיק טוב כדי להיות טוב מאוד.

מצוינות היא דרך חיים בכל פעולה שאנחנו עושים. מצוינות היא לשבור את השיא של עצמך כל הזמן. אנשים מגיעים לרמות מדהימות והם מתעדים ומצלמים כדי שאחרים יראו. לצאת לדרך עם תנאים טובים ואז יש סיכוי טוב להיות מצוין.

במקומות שונים בעולם לסייעות מותר לעשות דברים שבישראל רופ"ש עושה. בארה"ב סייעות אפילו דוחסות אמלגם ומניחות מצע. זו החלטה של משרד הבריאות בארה"ב. בישראל מותר להן פחות מסיבות של יוקרה ופרנסה. ואז הופיע תפקיד ה**שיננית** שהוא ביניים. ההגדרה מה רופא/סייעת/שיננית צריך ויכול לעשות היא הגדרה חוקית ותקנונית של משרד הבריאות. לכל שר יש את הזכות לעשות תקנות כל זמן שזה במסגרת החוק, והדינמיקה כל הזמן משתנה. לכן מאוד קריטי ללמד אותנו כעת לעבוד בדרך הנכונה- יעיל וטוב.

הפן המעשי: איך מתחילים יום?

1. עוברים על רשימות המטופלים והפרוצדורות לכל היום. רצוי בדיקה כפולה.
2. סייעת קוראת לפצינט ומושיבה אותו
3. עושים תיאום ציפיות. מסבירים לפצינט מה עתיד לקרות ולפעמים ממש מחתימים לפני כמו לפני עקירה, כולל להסביר שהוא עומד לקבל אלחוש מקומי.
4. מאלחשים ובנתיים מנצלים את הזמן לפעולות תמיכה- סילוק אבנית ורובד. נותנים מראה למטופל שיסתכל- מערבים את המטופל בטיפול. בטיפול דנטלי נכון במאה ה-21 הפצינט הוא חלק מהצוות המטפל. הוא לא פאסיבי הוא אקטיבי. מטופל שמדבר הרבה- נותנים להם תפקיד עם אחריות- מניפולציה- לתת להם להחזיק את הסקשן/מראה. משהו עם רפלקס הקאה מוגבר- להסיח את דעתו; למשל: להגיד לו להרים רגליים, ימין ואז שמאל, להוריד ועוד ועוד.
5. מגיעים לשלב הפעולות הבלתי הפיכות שהרופא עושה- קרי קידוח- הסייעת עושה סקשן, רטרקציה והחזקת לשון, וגם אויר מידי פעם כשהרופא ומפסיק את הקידוח. להיות סייעת זאת עבודה מלאת אחריות וקשה.
6. לפעמים הסייעת נותנת הוראות לאחר טיפול. אצלנו לא.

הספריי מים הוא שמפריע לפצינט כי מגרה אותו לבלוע ולכן מטרת הסקשן היא ללכוד את הספריי. סקשן מחזיקים עם כל היד ולא modified pen grasp. אצבעות לא נכנסות לחלל הפה. האחיזה של טורבינה חזקה והתנועה היא בליטוף. ללחוץ חזק על צוואר הטורבינה וכך תנועות המקדח יהיו בליטוף. וכשמחזיקים חזק ניתן להישען על רקמה רכה או שן אחת ובתנאי שהשן לא נידדת.

שולי הסקשן חדים (הצינור הלבן) ועליו לרחף בפה ולא לגעת ברקמה כי זה חד. הרטרקציה היא "מרחפת"- המראה צפה ב"ערסל של הבוקסינטור". המראה שמסיטה את הלשון לא לוחצת על רצפת הפה והסקשן לא חותך רקמה.

נספח 4- נוהל עבודה בקליניקה עם תכנת דוקטור

עבודה עם דוקטור: מדריך למשתמש
גרסת מסמך 1.3 עמוד 1 מתוך 5
עבודה עם דוקטור: מדריך למשתמש
קודי טיפול לשימוש סטודנטים

- 1 .....
- קליטת מטופל ושיוך לסטודנט 1 .....
- תאור מילולי 2 .....
- מועמד 2 .....
- ניתוב 2 .....
- קליטה 2 .....
- הפנייה 3 .....
- מסירה 3 .....
- הפסקה 3 .....

.....	ביקור 3
.....	קודי טיפולים שונים 3
.....	תוכנית כלכלית 3
.....	הורדה מתוכנית לכרטיס
	3
.....	אישור מדריך
	4
.....	חיובים כספיים
	4
.....	סריקות 4
.....	טפסים 4
.....	סריקות צילומים כתמונה 5
.....	צילומים
	5
.....	הערות לתיק מטופל 5
	התוכנה שנמצאת בשימוש בית הספר נקראת "דוקטור".
	מסמך זה מיועד להדריך את הסטודנטים/מתמחים ומדריכיהם כיצד יש להשתמש בתוכנת
	ה"דוקטור". איזה קודים להוסיף, באיזה שלב, וכיצד על המדריך לבצע אישור.
	קודי טיפול לשימוש סטודנטים
	קליטת מטופל ושיוך לסטודנט
	באמצעות תוכנה זו מתעדים הסטודנטים את הטיפולים הרפואיים שמתבצעים עבור כל
	מטופל, ולצורך כך יש לשייך את המטופל לסטודנט.
	על הסטודנט להגיע לקבלה לצורך שיוך המטופל עם הפרטים הבאים:
	אישור מדריך חתום) טופס הקצאה ☐
	מספר הזיהוי שניתן לכל סטודנט, ואשר מכונה מספר פוליסו ☐ .
	פרטי מטופ ☐ :
	שם מלא
	מספר תעודת זהות) או דרכון עבור מי שאין לו ת.ז.ס).
	תאריך לידה
	כתובת מקום מגורים מלאה
	מספר טלפון, רצוי נייד.
	עבודה עם דוקטור: מדריך למשתמש
	גרסת מסמך 1.3 עמוד 2 מתוך 5
	עבור מטופלים שהם סטודנטים בעצמם, יש צורך להציג תעודת סטודנט בתוקף, כדי להיות
	זכאי לתעריף סטודנטים מוזל במיוחד.
	מטופלים שאינם סטודנטים עדיין מקבלים תעריף מוזל, אם גם שונה, בשל היותם מטופלים
	ע"י סטודנטים.
	לאחר שמטופל שוייך לסטודנט, יש לסרוק את טופס ההקצאה לתוך תיק המטופל
	"ב"דוקטור",
	ואפשר להתחיל לתעד את כל הטיפולים בכרטיס הטיפולים תחת לשונית" תוכנית".

הרישומים מתבצעים באמצעות קליטת קודים שנועדו למטרה זו במיוחד.
כאשר קולטים קוד כלשהו, יש להכניס מלל מפורט במיקום המוסבר תחת הכותרת
"תאור"

מילולי "תיאור זה תקף לכל הקודים.

תאור מילולי

כאשר קולטים קוד כלשהו, יש להכניס מלל מפורט בשדה שכותרתו "תאור מהלך
הטיפול/חומרים בשימוש". אם השדה איננו נראה, יש ללחוץ על סימן ה + בצד הימני
התחתון
על מנת לראותו.

התאור המילולי צריך לכלול את מירב המידע על מה שנעשה באותו שלב. לדוגמא,
מדידת מתכת, השחזת שן, לקיחת מידות וכו'. בין השאר יש לכלול את הפירוט הבא במסגרת
התיעוד:

מספר שן או שיני

(O MO MOD) שיחזור אמלגם או קומפוזיט, עם או בלי פינים, תיאור משטחי
סתימת שורש, בתוספת רישום" אורך עבודה, "מספר המכשיר האחרון ומספר

תעל

השורש

עקירה או עקירה כירורגי

כו

ג

גמר סילוק אבנית ברבע פה וכיו"

מועמד

על פי הנהלים, כל סטודנט שמקבל נבדק חדש אמור ליצור קשר עם הנבדק בתוך
מספר

ימים קבוע מראש.

את השיחה הראשונית יש לתעד לתוך ה"דוקטור" בתוך לשונית" תוכנית "של כרטיס
הטיפולים תחת קוד" מועמד". (בתיאור המילולי) ראה למעלה (יש להכניס לתאור את
התאריך בו נקבעה פגישה בין הסטודנט לנבדק.

ניתוב

אם לאחר הבדיקה הראשונית הוחלט שהנבדק אינו מתאים לסטודנט, יקליד
הסטודנט קוד

"ניתוב" בתכנית הטיפול של הנבדק, עם המסקנות מן הבדיקה, וכל החלטה
שהתקבלה.

הסטודנט יצטרך לקבל את אישור המדריך לשורה הנ"ל.

קליטה

כאשר הוחלט כי מטופל מתקבל לטיפול, יש להכניס קוד" קליטה" ובו יש לפרט את
כל מהלך

הקליטה, לקיחת אנמנזה וכו'.

עבודה עם דוקטור: מדריך למשתמש

גרסת מסמך 1.3 עמוד 3 מתוך 5

הפנייה

במקרים בהם יש צורך להפנות מטופל לטיפולים מסויימים אצל מתמחים) למשל
במקרה של

טיפולים כירורגיים (יש להוסיף בתכנית הטיפולים, בזמן המתאים, קוד" הפנייה" אשר יכלול

מלבד שם המחלקה אליה הופנה המטופל גם את תאריך הטיפול המיועד.

מסירה

במקרים בהם יש צורך בכתר או תותבת, או כל עבודת מעבדה, לאחר שהסתיים הטיפול

הכרוך בתשלום (למעבדה) הודבק הכתר, או נמסרה התותבת וכדומה, (יש להוסיף בכרטיס

הטיפול קוד חדש": מסירה. "קוד זה נחוץ כדי לוודא שייצא אישור לתשלום למעבדה. ליד

תאור הקוד יש להוסיף את הקוד המקורי עבורו נעשתה המסירה, למשל" כתת".

הפסקה

במקרים שטיפול מסויים דורש הפסקה לזמן ארוך יותר על פי המוגדר בתהליך מעקב

מטופלים, יוסיף הסטודנט" הפסקה" לתכנית הטיפולים של המטופל, יחד עם התאריך בו

צריך לזמן את המטופל להמשך טיפול. יש לקבל אישור מן המדריך עבור הקוד הנ"ל ולוודא

שהמדריך העביר את סטטוס השורה ל"בטיפול".

ביקור

במקרים שאינם ברשימה למעלה ויש צורך לתעד ביקור או בדיקות, יש להשתמש בקוד

"ביקור". בתיאור המילולי של קוד זה יש להכניס את פירוט הסיכום הרפואי כפי שהוסבר

בפיסקת התיאור המילולי.

קודי טיפולים שונים

מכיון שכל קוד טיפול עשוי ליצור חיוב כספי, אסור לסטודנטים לקלוט קודי טיפול מלבד אלו

המצויינים ברשימה למעלה.

כל הטיפולים הנחוצים צריכים להקלט במסגרת התוכנית הכלכלית, ע"י משרד הקבלה.

תוכנית כלכלית

לפני תחילת טיפול, צריך הסטודנט להגיע למשרד הקבלה כדי לקלוט את תוכנית הטיפולים

העתידי. תוכנית זו הינה הצעת המחיר למטופל ולכן יש להחתים את המטופל על התוכנית.

את התוכנית החתומה יש לסרוק לתוך תיק המטופל בתוכנת" דוקטור".

הסעיפים הבאים מיועדים להסביר מונחים שנוכרו למעלה.

הורדה מתוכנית לכרטיס

המונח" הורדה" נמצא בשימוש במשרד הקבלה ופירושו העברת טיפול מסויים מתוכנית

הטיפולים אל הכרטיס. מהלך זה יוצר חיוב לטיפולים אשר מתוקצבים בכסף. "הורדה"

נעשית ע"י שינוי סטטוס הטיפול מ"תוכנית" ל"בטיפול" או" גמור"

כאשר טיפול נמצא בסטטוס" בטיפול" הוא מופיע בכרטיס הטיפולים תחת לשונת" כרטיס"

בצבע אדום.

במצב זה יכול הסטודנט לעדכן את התאור המילולי, וכן לקבל אישור מדריך.
כאשר טיפול נמצא בסטטוס "גמור", "אין אפשרות לבצע שינויים".
עבודה עם דוקטור: מדריך למשתמש
גרסת מסמך 1.3 עמוד 4 מתוך 5
כיכד "הוריד" שורת טיפול מתוכנית הטיפול אל הכרטיס:
1. יש להכנס לתוכנית הטיפולים של המטופל ולמקם את הסמן על שורת הטיפול הרצויה.
2. יש ללחוץ על כפתור "שינוי" (בתחתית הדף בצד שמאל)
3. כאשר נפתחת שורת הטיפול יש לעדכן את התאריך לתאריך הטיפול בפועל. לאחר מכן,

יש לוודא ששם הרופא אשר ביצע את הטיפול נכון.
במקרים שהטיפול הסתיים, יש לשנות את הסטטוס ל"גמור".
כדי לקבל אישור מדריך, יש לשנות את הסטטוס למצב "בטיפול".
4. לחיצה על מקש "עדכן" תעביר את השורה לכרטיס הטיפול.

אישור מדריך

כאשר מדריך צריך לאשר קוד טיפול כלשהו, עליו ללחוץ על מקש ימני של קוד הטיפול ולבחור את אופציית האישור. על המדריך להכניס את סיסמתו האישית בחלון בחלק העליון של המסך.
יש לשים לב ולבחור את שורת הטיפול שעליה רוצים לעבוד מתוך רשימת השורות המוצגת.
למדריך יש שלוש עמודות אישור בכל שורת קוד שדורשת אישור:
אישור תחילת תהליך טיפולי – העמודה הימנית ביותר "ת"
אישור המשך תהליך טיפולי – העמודה האמצעית "ה"
עם אישור שלב זה השורה תעבור מתכנית הטיפולים לכרטיס הטיפולים עם סטטוס "בטיפול".

אישור סיום תהליך טיפולי – העמודה השמאלית ביותר "ס".
עם אישור שלב זה השורה תעבור מתכנית הטיפולים לכרטיס הטיפולים עם סטטוס "גמור".

חיובים כספיים

כאשר קוד טיפולי מסויים אשר מתקצב בסכום כסף, מאושר ועובר מתכנית הטיפולים אל הכרטיס, מתבצע חיוב לקוח.
אם קיים חוב כספי למטופל, הסטודנט לא יוכל יותר לקלוט טיפולים ב"דוקטור", ומדריך לא יוכל לאשר שלבי טיפול.

סריקות

יש לסרוק לכרטיס המטופל אישורים וטפסים חתומים כמו טופס הקצאה, תכנית כלכלית וכדומה.

טפסים

סריקת טפסים נעשית באופן הבא:

1. סרוק את הניירות אל תוך המייל.
  2. P (public) , שמור את הנייר לכוון לתוכן הנייר.
  3. כנס לכרטיס המטופל
  4. לחץ על כפתור "תדפיס" בתחתית המסך
  5. כאשר נפתח חלון, לחץ על "הוסף"
  6. P. בחר את כוון
  7. בחר את הנייר שנסרק.
  8. הנייר נוסף כשורה בארכיון התדפיסים בתיק הלקוח. עבודה עם דוקטור: מדריך למשתמש גרסת מסמך 1.3 עמוד 5 מתוך 5
- סריקות צילומים כתמונה**
1. כנס לכרטיס המטופל
  2. לחץ על הכפתור המלבני הגדול בתחתית המסך משמאל, נפתח רשימה ואחת האפשרויות בה היא "סריקות וצילומים". בחר אפשרות זו.
  3. נפתח חלון גדול. בחר את צלמית "יבוא" למעלה.
  4. נווט למקום בו נמצאים הצילומים ולחץ "עדכן".
  5. יש להכנס שוב "סריקות וצילומים" על מנת לראות את הצילום שיובא.
- אם יש בעיה בהעברות של צילומים או ניירות בין ספריות שונות, יש לפנות לאנשי תמיכת המחשבים) משה פרץ (ולבקש את עזרתם בהגדרות הנחוצות.
- צילומים**
- צילומי רנטגן מן הזמן האחרון ניתנים לצפייה באמצעות תכנת מדיה דנט.
- על מנת לצפות בצילום שנשמר לכרטיס המטופל יש לבצע את הצעדים הבאים:
1. להכנס לתכנית הטיפולים או כרטיס הטיפול של המטופל בתחתית המסך 2. "Mediadent". ללחוץ על כפתור
  3. נפתח חלון נפרד של תכנת מדיה- דנט.
  4. אם קיימים צילומים, הם יופיעו בחלק התחתון של המסך. כדי לראות צילום מסויים
- בבירור, יש לבחור אותו והוא יופיע בחלק המרכזי של המסך.
- הערות לתיק מטופל**
- לעיתים יש צורך להתריע על בעיה רפואית לגבי מטופל מסויים. לצורך כך יש להוסיף הערה.
- כאשר יש למטופל הערה, חלון ההערות קופץ ברגע שמנסים להכנס לפרטי המטופל, ואפשר לראות את התוכן.
- כדי להוסיף הערה לוחצים על מקש "הערה" בתחתית המסך. נפתח חלון עם שלושה חלקים.
- אם ההערה נחוצה כדי להתריע על מצב רפואי, יש ללחוץ על מקש "+" בחלון האמצעי ולבחור את הבעיה הרפואית מתוך הרשימה, לדוגמא "רגישות לפנצילין". משולש אזהרה צהוב יופיע בחלון מימין לכרטיס המטופלים כאשר בוחרים את המטופל.
- הערה כללית:**

ההנחיות הנ"ל מנוסחות בלשון זכר לצורך הנוחיות בלבד, אולם מיועדות לגברים ונשים כאחד.

נספח 5

מועדים מיוחדים לבחינות

א. סטודנט שעקב שירות מילואים פעיל (בהתאם לקריטריונים המפורטים בנהלי האוניברסיטה <https://www.tau.ac.il/tau-rules-2015/16>) נבצר ממנו להשתתף בבחינה (מועד א' או ב'), יהיה זכאי למועד מיוחד.

ב. סטודנטית בהריון שמצבה לא מאפשר לגשת לבחינה (כולל סטודנטית הנמצאת בשמירת הריון או בטיפולי פוריות) תיבחן במועד ב' ואם יהיה צורך, זכאית למועד נוסף. הסטודנטית תידרש להמציא אישור רפואי.

ג. סטודנטית שילדה ונעדרה מבחינות תהיה זכאית למועד מיוחד בהתאם לנהלי האוניברסיטה.

ד. סטודנט שנעדר מבחינה בשל מחלה, אשפוז או מקרה אסון, יפנה אל ועדת התלמידים. מועד מיוחד על בסיס מחלה יינתן בתנאי:

1. הסטודנט יציג אישורים רפואיים של 3 ימי מחלה לפחות.
  2. האישור יונפק במהלך ימי המחלה, לא יתקבלו אישורים רטרואקטיביים.
  3. הסטודנט ניגש לאחד משני המועדים שנקבעו מראש.
  4. מספר האישורים למועד מיוחד בגין מחלה יוגבל לפעמיים בכל תקופת בחינות (סמסטר).
- ה. סטודנט שאושר לו מועד מיוחד ולא ניגש, יוכל להגיש בקשה למועד נוסף רק אם לא ניגש לבחינה בגלל אשפוז, לידה או מילואים.

ו. המועד הנוסף יכול להתקיים במועד א' של הקורס בסמסטר העוקב או בשנה העוקבת. במקרה כזה חובה על התלמיד להתעדכן בחומר הלימוד ובמבנה הבחינה.)